

รายงานฉบับสมบูรณ์ การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

โดย

รศ.ดร.สุพจน์ นธการกิจกุล และคณะ
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554
ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2556

รายงานฉบับสมบูรณ์

การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

**THE STUDY FOR THE ESTABLISHMENT OF THE NRCT LANNA
RESEARCH NETWORK CENTER PHASE 2nd**

โดย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2556

กิตติกรรมประกาศ

แผนงานวิจัยการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รับผิดชอบบริหารจัดการแผนงานวิจัย โดยทำการวิจัยโครงการย่อยจำนวน 2 โครงการ โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2554 คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการทำวิจัย ปีที่ 2 และขอขอบคุณคณะทำงานโครงการศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย วช. ส่วนภูมิภาค: โครงการนำร่องกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน (RIN) ที่ให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์

คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือและความอนุเคราะห์ข้อมูล เช่น หน่วยงานที่รับผิดชอบการวิจัยและสนับสนุนการวิจัยในประเทศไทย ได้แก่ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ(สวทน.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขแห่งชาติ (สวรส.) สำนักงานการพัฒนากิจการเกษตร (สวก.) และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.) หน่วยงานภาคเอกชน หอการค้าเชียงใหม่ สภาอุตสาหกรรมและผู้บริหารสถาบันการศึกษา และเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา (สกอ.) ตลอดจนผู้บริหารของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และเชียงราย โดยเฉพาะผู้แทนเครือข่ายภาคีวิจัยของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทำให้การทำวิจัยโครงการนี้ได้ ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายล้านนา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก วช. ปีที่ 2 เริ่มทำการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2554 แผนงานวิจัยประกอบด้วยโครงการวิจัย 2 โครงการ โครงการวิจัยที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายล้านนา โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัย เพื่อผลักดันให้มีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น โครงการวิจัยที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของ วช. โดยสนับสนุนให้สมาชิกของภาคีเครือข่ายในแปดจังหวัดภาคเหนือตอนบนพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินการโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ คือ การจัดประชุมระดมความคิดเห็น และการอภิปรายกลุ่ม

ระเบียบวิธีวิจัยอาศัยการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นจากเว็บไซต์ เอกสารต่างๆ และเข้าร่วมกิจกรรมประชุมสัมมนากับแหล่งทุน หน่วยงานด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารและทีมนักวิจัย โดยเนื้อหาคำถามประกอบด้วยโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ทิศทางและกรอบการทำงาน รูปแบบการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ได้ออกพื้นที่ร่วมประชุมระดมสมอง และประชุมกลุ่มกับเครือข่ายวิจัยและหน่วยงานวิจัยของสถาบันต่างๆ ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนและส่วนกลาง นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ประสานแหล่งทุนต่างๆ ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ จัดทำคู่มือบริหารงานจัดการวิจัยเครือข่ายและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบข้อมูลเว็บไซต์ ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ วช. จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ ของหน่วยงานระดับจังหวัด ภาคธุรกิจ ชุมชน สถาบันการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดเวทีวิชาการ นิทรรศการนำเสนอผลงานวิจัย ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ สนับสนุนให้สมาชิกของภาคีเครือข่ายพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินการโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ คือ การจัดประชุมระดมความคิดเห็นและการอภิปรายกลุ่ม พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัยในกระบวนการสร้างกลยุทธ์ของเครือข่ายวิจัย ควรประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ 2) การสื่อสารงานวิจัยโดยใช้สื่อเทคโนโลยี 3) การประสานงานสร้างเครือข่ายวิจัยและการมีส่วนร่วม และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรวิจัย สำหรับแนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำปาง ซึ่งใช้เป็นต้นแบบการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัย ประกอบด้วย 1) กลวิธีในการดำเนินงาน 2) หลักการ เป้าหมายและแนวทางการบริหารงานเครือข่าย 3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของเครือข่าย 4) สร้างและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ 5) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวิจัย 6) การเพิ่มมูลค่าและนางานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผลลัพธ์ของโครงการสามารถสนับสนุนให้เครือข่ายวิจัยพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูงและสอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ ผลการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาสามารถขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่ระดับภูมิภาคตามเป้าหมาย โดยอาศัยการบริหารงานวิจัยอย่างบูรณาการและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายในการวิจัยในพื้นที่

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, กระบวนการสร้างความเข้มแข็ง, ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ABSTRACT

The research plan on the establishment of the National Research Council of Thailand (NRCT) Lanna Research Network Center (Lanna NRCT) was funded by the Office of NRCT. The study was conducted since August 2010 consisting of two sub-research projects. The objectives of the project 1 were to determine the appropriate way of management effectiveness in research-oriented networks for the establishment of Lanna NRCT, to push for the adoption of a national policy and strategy research, to practice participatory local level. The objectives of the project 2 were to promoted capacity building process for research networks of Lanna NRCT in supporting the partnership networks' participation roles in developing research proposals for solving problems in upper north region of Thailand in supporting the partnership networks' participation roles in developing research proposals for solving problems in upper north region of Thailand. The procedures were operated by brain storming meetings and focus group discussion.

The research methodology were operated by an initial search of websites, documents of the funding agencies and participate in the conferences to the relevant research both public and private sectors for interviewing with managers and researchers. The questions were included contents of the structure, administration, direction and research management framework, the operation, and criteria for funding. The schemes were operated by brain storming meetings and focus group discussion with network of researchers and research institutions in eight provinces of the upper-north and central for processing the data synthesis and building a good management operational model. The procedures were coordinated partnerships with various funding sources for building the strategic plan. The Lanna NRCT conducted research network management manual and implementation of the action plan of the center, communication, public relations, and research activities of the project by websites and prepared how to access research data bank of the NRCT Information Technology System Office. The other activities were as follows: collection the database of research partnership network members including the provincial government agencies, the business sectors, community and educational institutions, and the academic experts. The Lanna NRCT also conducted academic seminars, the research exhibition by participation with the network including the public and private sectors in the area. The findings were as follows: The partnership networks' participation strategic plans were categorized into 4 components; 1) Main idea and clear objectives and research procedures 2) research communication by technology 3) participation from all sectors and 4) resources management. The best practices in research management of Lampang node as the operational model for Lanna NRCT were: 1) research management strategies 2) policies, objectives, tactics and research manner 3) research management framework 4) develop new researchers 5) research Information Technology System 6) to value added and develop beneficial. The results of this subproject were to support the Lanna NRCT Research network in the upper north for developing the impact proposals in local areas' research requirement. These results showed that the management of Lanna NRCT can be driven national policy and research strategies to regional integration research goal with strengthen the network of researchers in the area.

Key words: Management, Capacity Building Process, Lanna Research Network Center, Office of National Research Council of Thailand

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ซ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในการวิจัย	ฅ
แผนงานวิจัย การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)	
บทนำรวม	1
1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	5
3. ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัย	6
4. ประโยชน์ที่ได้รับ	11
5. หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	12
โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	13
บทคัดย่อ	14
บทที่ 1 บทนำ	17
1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	17
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	20
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	48
บทที่ 4 ผลการวิจัย อภิปรายและวิจารณ์ผล	53
4.1 ศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้น ประสิทธิภาพในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค	53
4.2 จัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบ สมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ	70

	หน้า
4.3 จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	102
5.1 บทสรุปของโครงการ	102
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ฯ และอุปสรรคหรือปัญหาในการทำวิจัย	104
บรรณานุกรม	106
 โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของ ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	 111
บทคัดย่อ	112
บทที่ 1 บทนำ	114
1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	115
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	118
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	124
บทที่ 4 ผลการวิจัย อภิปรายและวิจารณ์ผล	126
4.1 การประชุมคณะวิจัยเพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยร่วมกับ ผู้ประสานงานของศูนย์ฯ ทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน	126
4.2 การออกพื้นที่ของคณะทำงานเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน การบริหารจัดการ เครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาให้แก่สมาชิกเครือข่ายผ่านทาง ผู้ประสานงานของศูนย์ฯ และการสนับสนุนกิจกรรมในระดับจังหวัด โดยการ สนับสนุนงบประมาณจากโครงการ	128
4.3 การจัดเวทีประชุม (forum) และเวทีเสวนากลุ่ม (focus group) เพื่อระดมความคิดเห็น ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูง	164
4.4 การจัดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด เพื่อใช้เป็นต้นแบบ	169
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	177
5.1 บทสรุปของโครงการ	177
5.2 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเครือข่ายจากการระดมความคิดเห็นของสมาชิก เครือข่ายและอุปสรรคหรือปัญหาในการทำวิจัย	183

	หน้า
บรรณานุกรม	186
สารบัญภาคผนวก	187
สรุปภาพรวมของแผนงาน	191
ประวัตินักวิจัย	206

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
1 สรุปกิจกรรมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนร่วมขับเคลื่อนงานวิจัย	62
2 สรุปกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัย	69
3 วางแผนปฏิบัติการของศูนย์ฯ (แผนรายปี)	81
4 สมาชิกนักวิจัยและนักวิชาการเครือข่ายของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	83
5 สมาชิกนักวิจัยและนักวิชาการเครือข่าย (ผู้บริหาร) ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	84
โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	
1 สรุปผลการส่งข้อเสนอโครงการจากกลุ่มเครือข่ายภาคเหนือตอนบนภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	157
2 แสดงผลเกณฑ์ประเมินตามตัวชี้วัดในเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของจังหวัดภาคเหนือตอนบนกลุ่มที่ 1	160
3 แสดงผลเกณฑ์ประเมินตามตัวชี้วัดในเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของจังหวัดภาคเหนือตอนบนกลุ่มที่ 2	161
4 ภาพรวมของเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน	162
5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2556 เครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปางภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายด้านนา	174

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
แผนงานวิจัย การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)	
1 กรอบแนวคิดกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	2
2 ผังแสดงชื่อคณะวิจัยของแผนงานวิจัยและ โครงการวิจัย	4
3 ภาพรวมแผนงานวิจัย แสดงผลผลิตและตัวชี้วัดหลักของโครงการวิจัย	10
โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
1 โครงสร้างการบริหารจัดการแบบเครือข่ายของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	22
2 กรอบแนวคิดกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	22
3 โครงสร้างองค์กรสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	27
4 แนวคิดการวางยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการวิจัย	38
5 แผนผังการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	39
6 กรอบแนวคิดการดำเนินงานวิจัย	51
7 การประชุมร่วมกับคณะกรรมการ RIN เพื่อรับนโยบาย รายงานผลตามแผนปฏิบัติการ	53
8 การประชุมร่วมเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือเพื่อชี้แจงนโยบาย	54
9 ผู้อำนวยการแผนงานเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการหลักการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอเสนองบประมาณประจำปี 2556 ตามมติคณะรัฐมนตรี	55
10 การประชุมและสัมมนากลยุทธ์พัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและข้อเสนอโครงการเชิงสหวิทยาการ	55
11 ผู้อำนวยการแผนงานฯ ผู้อำนวยการ สวท. และคณบดีคณะเกษตรศาสตร์ มช.	56
12 คณะทำงานโครงการเข้าร่วมสัมมนานาบูรณาการงานวิจัย แก้ไขปัญหาโลกร้อนและมลภาวะทางอากาศ	56
13 ผู้อำนวยการแผนงานเข้าร่วมประชุมประจำปี 2554 โครงการเครือข่ายสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ภาคเหนือ และร่วมปรึกษารื้อกับผู้อำนวยการ สวทช. และ สวทช.ภาคเหนือ	57
14 การสัมมนาอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง (พบส.)	57
15 ประชุมโครงการ สวท. พบนักวิจัย	58

รูปที่		หน้า
16	การประชุมโครงการบูรณาการวิจัยจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ 1 ในวันที่ 17-18 กุมภาพันธ์ 2555	59
17	การประชุมสัมมนาแนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555	60
18	การประชุมระดมความคิดเห็นในการแสวงหาโจทย์วิจัยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องสำอาง	60
19	การประชุม “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทศวรรษที่สอง”	61
20	การร่วมเป็นเจ้าภาพโครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา (สกอ.) ทั่วประเทศ ประจำปี 2555	61
21	การสัมมนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2555	62
22	การระดมความคิดเห็น ร่วมกับท่านเลขาธิการ วช. คณะกรรมการ RIN และนักวิจัยโครงการฯ	65
23	กิจกรรม Thailand Research Expo 2012 : Road Show ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย	66
24	รองเลขาธิการ วช. และทีมงาน วช. ร่วมปรึกษาหารือและผู้ประสานเครือข่าย วช. ภูมิภาคในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนของศูนย์วิจัยของจังหวัดและการกำหนดกรอบประเด็น Sector	66
25	เลขาธิการ วช. และทีมงานชี้แจงกรอบการวิจัย ปี 2556 และแนวทางการนำเสนองานวิจัยเพื่อขอรับทุนวิจัยแบบมุ่งเป้าและกลุ่มเร่งด่วน	67
26	การประชาสัมพันธ์ “ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยข้าแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2560”	67
27	การจัดทำร่างแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอางกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1	68
28	คณะทำงานรับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำคู่มือบริหารงานวิจัย	71
29	แผนผังโครงสร้างคณะทำงานศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ปรับปรุงใหม่	78
30	หน้าเว็บไซต์คลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR)	88
31	แสดงตัวอย่างหน้าเว็บไซต์ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ปีที่ 2	89
32	ตัวอย่างหน้า facebook ของโครงการฯ และเครือข่ายนักวิจัย	90
33	บุรุษประชาสัมพันธ์และแผ่นพับของศูนย์ฯ ในงานวันวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ 7	90
34	ออกอากาศรายการมองเมืองเหนือ ประชาสัมพันธ์งานวันวิชาการประจำปีของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา	91

รูปที่	หน้า
35	กิจกรรมการประชุมวิชาการประจำปี 2555 ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2555 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส เชียงใหม่ 93
36	ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาฯ ร่วมกิจกรรมงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012) 94
โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา	
1	อาจารย์โยธิน บุญเฉลย ผู้ประสานงานเครือข่ายแม่ฮ่องสอน และเครือข่ายวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน การสนับสนุนกิจกรรมในพื้นที่แก้ตัวแทนชุมชน และร่วมประชุมกับคณะทำงานโครงการวิจัยที่ 2 ในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย 133
2	การจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิจัยพื้นที่จังหวัดเชียงราย 137
3	แสดงทิศทางการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ 138
4	แผนภาพแสดงการบูรณาการยุทธศาสตร์การวิจัยกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและโจทย์วิจัยของจังหวัดเชียงใหม่ที่นำเสนอในที่ประชุม “การจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยจังหวัดเชียงใหม่” 141
5	แผนปฏิบัติการจังหวัดเชียงใหม่และภาพกิจกรรมการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ประสานงานจังหวัดเชียงใหม่ และการจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็น Road Map ข้อเสนอการวิจัยและแผนปฏิบัติการวิจัยของจังหวัดเชียงใหม่ 142
6	การเข้าร่วมเสวนากลุ่มย่อยกับผู้แทนจากชุมชน ดำรง และสาธารณสุข ในการปรึกษาหารือแนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเสียดินและรูปแบบของสถานประกอบการร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ 147
7	การจัดเวทีนักวิชาการกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากว๊านพะเยาและกิจกรรมจัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการวิชาการภายใต้การดำเนินงานของโครงการชุมชนธุรกิจสีเขียว (Green Business Community : GBC) และการพัฒนาต่อยอดจากคอยู่ปลายน้ำระหว่างวิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม และ 5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรบริหารส่วนจังหวัดพะเยา 149
8	การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดประเด็นในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยของเครือข่ายจังหวัดลำพูน ณ ห้องประชุมห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จังหวัดลำพูน 152
9	การจัดกิจกรรมการประชุมกลุ่มวิจัย เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา โดยผู้ประสานงานจังหวัดลำปาง และคณะทำงานโครงการวิจัยที่ 2 154

รูปที่		หน้า
10	กิจกรรมระดมความคิดเห็นในการจัดทำข้อเสนอโครงการของเครือข่ายจังหวัดลำปาง ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2555 ใน 2 กลุ่มเรื่อง คือการท่องเที่ยว และอาหารปลอดภัย	155
11	การนำเสนอชุดวิจัยข้าวในภาคเหนือและการจัดเวทีเสวนากลุ่มเรื่อง “มหัศจรรย์พันธุ์ข้าวพื้นล้านนา”	166
12	แผนการวิจัยข้าวภาคเหนือต่อเนื่องปี 2556-2559	166
13	การจัดเวทีเสวนากลุ่มเรื่อง “การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน”	168

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในการวิจัย

คำย่อ	ความหมาย
วช.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
สวรส.	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
สกว.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
สวทช.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
สสส.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
สช.	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
สวก.	กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ
RIN	Research Innovation Network

บทนำรวม

การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

THE STUDY FOR THE ESTABLISHMENT OF THE NRCT LANNA
RESEARCH NETWORK CENTER PHASE 2nd

โดย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2556

บทนำรวม

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สืบเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยภารกิจโครงการวิจัย (ภค.) ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2552 แก่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ให้ดำเนินแผนงานวิจัย “การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายล้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)” โดยเริ่มทำการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน 2552 จากผลการดำเนินงาน 1 ปี คณะวิจัยได้เสนอรูปแบบโครงสร้างระบบการบริหารจัดการ กำหนด ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ โดยสามารถสรุปรูปแบบการดำเนินงานตามภารกิจหลักของ ศูนย์ฯ ได้ ดังนี้ (รูปที่ 1)

1. ศูนย์ฯ ทำหน้าที่เสมือนเป็นพี่เลี้ยง (Facilitator) เน้นรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย เป็นหลัก ประสานงานกลุ่มภาคีเครือข่ายแต่ละจังหวัด ในการนำนโยบาย ทิศทางและยุทธศาสตร์การวิจัย ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ระดับภูมิภาคและของประเทศ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยทุกสาขาวิชาที่ตอบสนองกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ เน้นการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้ การวิจัยแบบบูรณาการ การบริหารจัดการงานวิจัยที่มุ่งเน้น ประสิทธิภาพ จัดลำดับ (Research mapping) ความต้องการงานวิจัยเร่งด่วนของพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิด บูรณาการ ระหว่างนักวิจัยของทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน โดย จัดการประชุมเครือข่ายภาคีวิจัย (Forum) เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิจัย และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3. พัฒนานักวิจัยพื้นที่ในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงานวิจัย การพัฒนาข้อเสนอ โครงการวิจัย การเขียนบทความผลงานวิจัยการส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และการสร้างนักวิจัย รุ่นใหม่ ฯลฯ

4. จัดระบบการสนับสนุน (Service provider) จัดหาและจัดสรรทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายใน ของสภาวิจัย และความร่วมมือจากแหล่งทุนต่าง ๆ และองค์กรที่สนับสนุนกระบวนการวิจัย

5. ให้นักวิจัยในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงทุนวิจัย การสร้างกลุ่มนักวิจัยแต่ละสาขาต่างๆ ใน พื้นที่ให้สามารถทำงานร่วมกันในโจทย์วิจัยเรื่องเดียวกัน (Collaborated projects)

6. สนับสนุนนักวิจัยในพื้นที่ในการค้นหาข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่และสามารถเชื่อมต่อกับ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และฐานข้อมูลงานวิจัย ของ วช. (NRCT Research Database) ตลอดจนการผลักดันงานวิจัยเผยแพร่สู่สาธารณะชน

7. ประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงานวิจัย (Research exhibition) การนำไปใช้ประโยชน์ จากผลงานวิจัยไปต่อยอดในการพัฒนาและการแก้ปัญหาในพื้นที่ ตลอดจนสร้างเสริมเศรษฐกิจในชุมชน

8. สร้างเครือข่ายการวิจัย (Network/Cluster) ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แพร่ น่าน ลำพูน เชียงราย พะเยา และแม่ฮ่องสอน ร่วมกันระหว่าง สถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอก/ชุมชน/ท้องถิ่น/อุตสาหกรรม ทั้งในการค้นหาคำถามวิจัย การร่วมกันทำวิจัยและการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

9. ติดตามประเมินผล การประกันคุณภาพ และมาตรฐานคุณภาพผลงานวิจัยของศูนย์ฯ

10. ดำเนินงานด้านอื่น ที่ตอบสนองนโยบายวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนาน (ณรงค์ ตนานุวัฒน์, 2553)

ผลจากการดำเนินงาน คณะผู้วิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดประชุมคณะทำงานและที่ปรึกษา พร้อมทั้งมีการจัดประชุมคณะผู้วิจัย ประจำเดือนต่อเนื่อง เป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการวางแผนการปฏิบัติของโครงการฯ และติดตามผลงานดำเนินการในแต่ละโครงการวิจัย และจัดทำรายงานความก้าวหน้าต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ตลอดจนได้มีการประสานงานเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐและเอกชนในพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและท้องถิ่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน เข้าร่วมในโครงการมากกว่า 200 เครือข่าย ผลการสำรวจความต้องการงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ประเด็นสำคัญคือ 1. การวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม: ด้านการสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม 3. การวิจัยเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิต ด้านการเกษตร การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม 4. การวิจัยเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น มีการจัดทำฐานข้อมูลวิจัยและนักวิจัยในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์อาศัย แผ่นพับ

สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ การประชุมกลุ่มย่อย และผ่านเว็บไซต์ www.ist.cmu.ac.th/NRCT/ ของสถาบันฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิจัยระหว่างสถาบันและแหล่งทุนวิจัยต่างๆ ที่ร่วมเป็นพันธมิตรหรือภาคีเครือข่าย เพื่อจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ เกิดความร่วมมือพัฒนางานวิจัยอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์สู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

แผนงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยจัดทำเป็นโครงการวิจัยชุดประกอบด้วย 2 โครงการ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 1   การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

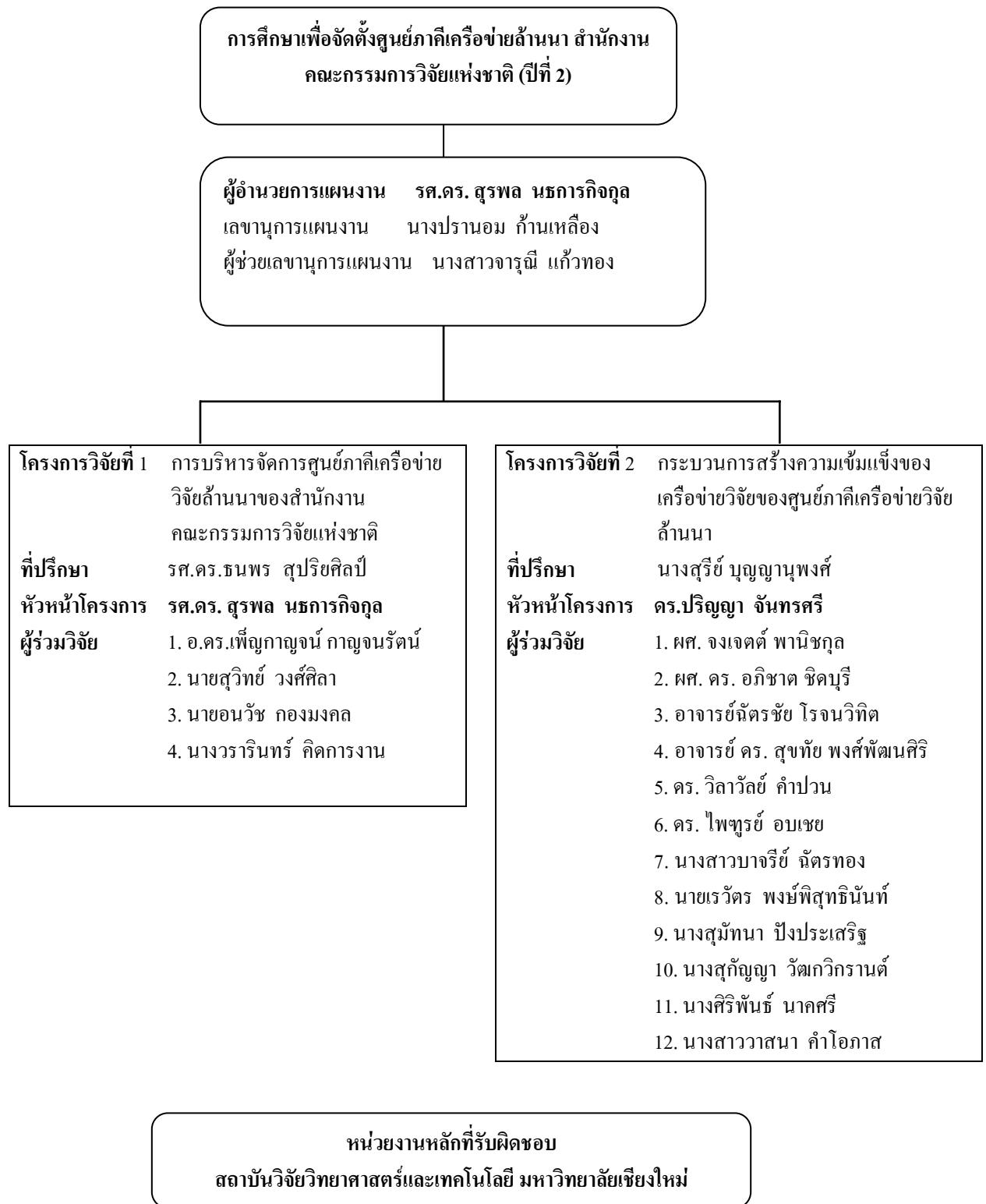
กิจกรรมการวิจัยส่วนนี้ กลุ่มงานวิจัยจะได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยที่ดีและจัดทำ Website เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ ตลอดจนเชื่อมโยงกับ Website ของหน่วยงานวิจัยต่างๆ ภายในประเทศ และรวมถึงเครือข่ายการวิจัยใน 8 จังหวัดภาคเหนือ โดยเน้นการสร้างเครือข่ายงานวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน ภายหลังจากที่ได้ทำการเปิดตัวศูนย์ฯ พัฒนาโจทย์โครงการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่และเสริมสร้างศักยภาพในการทำวิจัยของนักวิจัยในพื้นที่เขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ผ่านระบบเครือข่ายวิจัยที่จัดตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัด และเพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค

โครงการวิจัยที่ 2   กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า

โครงการวิจัยนี้มีภาระหน้าที่ออกพื้นที่เพื่อประสานงานกับ (Node 2) เพื่อสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการผ่านระบบเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ฯ ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนและแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัย จัดเวทีประชุม (forum) กลุ่มผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม เอกชนหรือชุมชนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ตามการผลักดันให้มีการพัฒนาจากเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัด เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนางานวิจัยร่วมกัน หรือต่อยอดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และสร้างความร่วมมือในด้านการวิจัยให้เกิดการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผู้ใช้ประโยชน์

แผนงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยคณะผู้วิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังรายชื่อแสดงในรูปที่ 2

รายชื่อคณะวิจัยของโครงการวิจัยแต่ละโครงการ

รูปที่ 2 ผังแสดงชื่อคณะวิจัยของแผนงานวิจัยและโครงการวิจัย

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

แผนงานวิจัย

1. เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2. เพื่อขับเคลื่อนศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้ผ่านระบบกลไกการบริหารจัดการ โครงการวิจัย เพื่อให้สามารถผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและสอดคล้องในการแก้ปัญหาในพื้นที่

โครงการวิจัยที่ 1

1. เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค
2. เพื่อจัดทำคู่มือบริหารงานวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ
3. เพื่อจัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบข้อมูลเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย

โครงการวิจัยที่ 2

1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัดโดยเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ในการทำวิจัย และร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
2. เพื่อหาประเด็นปัญหาและประเด็นวิจัยที่ชัดเจนจากชุมชนหรือภาคเอกชนที่ตรงจุด เป็นกรอบและทิศทางในการวิจัยต่อไป

3. ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัย

คณะผู้วิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกับทางผู้ประสานงานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และรับมอบนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ฯ จากคณะทำงานโครงการศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย วช. ส่วนภูมิภาค เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค พัฒนาระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลงานวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ โดยเชื่อมโยงข้อมูลงานวิจัยของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ ขับเคลื่อนศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้มีคุณภาพและสอดคล้องในการแก้ปัญหาในพื้นที่ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัดโดยเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ในการทำวิจัย และร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม คณะผู้วิจัยมีการประชุมวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานโครงการวิจัยทั้ง 2 โครงการ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การวิจัยนี้เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายวิจัย ต่อยอดจากผลการศึกษาโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปีที่ 1 เพื่อผลักดันให้มีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น แนวทางวิจัยอาศัยการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นจากเว็บไซต์ เอกสารต่างๆ และเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 15 ครั้ง สัมภาษณ์ผู้บริหารและทีมนักวิจัย โดยเนื้อหาประกอบด้วย โครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ทิศทางและกรอบการทำงาน รูปแบบการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ได้ออกพื้นที่เพื่อเข้าร่วมประชุมกับเครือข่ายวิจัยและหน่วยงานวิจัยของสถาบันต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดและส่วนกลาง จำนวน 5 ครั้ง นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ดำเนินการเน้นการสร้างความร่วมมือกับแหล่งทุนอื่นๆ ในการร่วมกิจกรรมและร่างแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ โดยอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม การติดตามและประเมินผลข้อเสนอโครงการวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือของเครือข่ายที่สามารถตอบสนองความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ พัฒนาระบบบริหารจัดการ การปรับโครงสร้าง ปรับปรุงประสิทธิภาพ เพื่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้จัดทำคู่มือบริหารงานวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ

เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบข้อมูลเว็บไซต์ ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับจังหวัด ภาคธุรกิจ ชุมชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งเสริมการจัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชน โดยการจัดสัมมนา นิทรรศการนำเสนอผลงานวิจัย ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย รวมถึงภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ผลการดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่ระดับภูมิภาค กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ แผนปฏิบัติ และโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์วิจัยของภาคเหนือ เพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยอย่างบูรณาการ และสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายในการวิจัยในพื้นที่

โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยสนับสนุนให้สมาชิกของภาคีเครือข่ายในแปดจังหวัดภาคเหนือตอนบนพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินการโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ คือ การจัดประชุมระดมความคิดเห็น และการอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัยในกระบวนการสร้างกลยุทธ์ของเครือข่ายวิจัย ควรประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ 2) การสื่อสารงานวิจัยโดยใช้สื่อเทคโนโลยี 3) การประสานงานสร้างเครือข่ายวิจัยและการมีส่วนร่วม และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรวิจัย สำหรับแนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำปาง ซึ่งใช้เป็นต้นแบบการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัย ประกอบด้วย 1) กลวิธีในการดำเนินงาน 2) หลักการ เป้าหมายและแนวทางการบริหารงานเครือข่าย 3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของเครือข่าย 4) สร้างและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ 5) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวิจัย 6) การเพิ่มมูลค่าและนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผลลัพธ์ของโครงการวิจัยนี้คือการสนับสนุนให้เครือข่ายวิจัยในจังหวัดภาคเหนือตอนบนพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูงและสอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่

วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการดำเนินการจัดการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนามีขั้นตอนของกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การออกพื้นที่เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการจัดการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาให้แก่สมาชิกเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด หลังการเปิดตัวศูนย์ฯ ของโครงการระยะแรกที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายวิจัยที่เข้มแข็ง

2. จัดเวทีประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยในแต่ละจังหวัด และวางกรอบแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยที่เสนอผ่านศูนย์ฯ ตลอดจนพิจารณาร่วมกันในการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขา และการกำหนดระยะเวลาในการรับข้อเสนอโครงการ ระเบียบและวิธีปฏิบัติในการจัดทำข้อเสนอโครงการ ฯลฯ

3. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะในการวิจัยให้กับนักวิจัยในพื้นที่ โดยการจัดเวทีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกเครือข่ายในแต่ละจังหวัด

4. การสนับสนุนงบประมาณให้แก่เครือข่ายวิจัย ให้ร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยตามกรอบตัวชี้วัดด้านประสิทธิผล กรอบกลุ่มประเภทของการวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจอุตสาหกรรม สุขภาพและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ และเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร โดยเป็นข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูงและมีผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจน เพื่อเสนอผ่านศูนย์ฯ ในการขอรับทุนสนับสนุนจาก วช. ในปีต่อไป

5. การสร้างระบบบริหารจัดการเครือข่ายต้นแบบ โดยเลือกจากสมาชิกเครือข่ายในจังหวัดที่มีศักยภาพ ที่มาจากความร่วมมือในระดับเครือข่ายทุกภาคส่วน และสร้างพันธมิตรแหล่งทุนวิจัย การทำข้อตกลงผลประโยชน์จากงานวิจัยจากการสนับสนุนทุนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาข้อเสนอโครงการนำร่องตลอดจนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในพื้นที่ในรูปแบบของการจัดฝึกอบรมในพื้นที่ และนำองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมินผลการจัดการบริหารเครือข่ายตามกรอบตัวชี้วัดด้านประสิทธิผล ที่ได้จากเครือข่ายต้นแบบและถอดบทเรียนงานวิจัยไปจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่สมาชิกเครือข่ายจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ศูนย์ฯ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ถ่ายทอดและเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย โดยนำองค์ความรู้ที่มีอยู่จากพื้นที่หนึ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์อีกพื้นที่หนึ่ง องค์ประกอบของการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยต้นแบบ ประกอบด้วย

5.1 การแบ่งกลุ่มเครือข่ายรับผิดชอบงานวิจัย

5.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่าย

5.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในเครือข่าย

5.4 งบประมาณสนับสนุนการวิจัยในเครือข่าย

5.5 การพัฒนาระบบข้อมูลของเครือข่ายการวิจัยเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายทั้ง 8 จังหวัดและแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์และระบบสารสนเทศของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

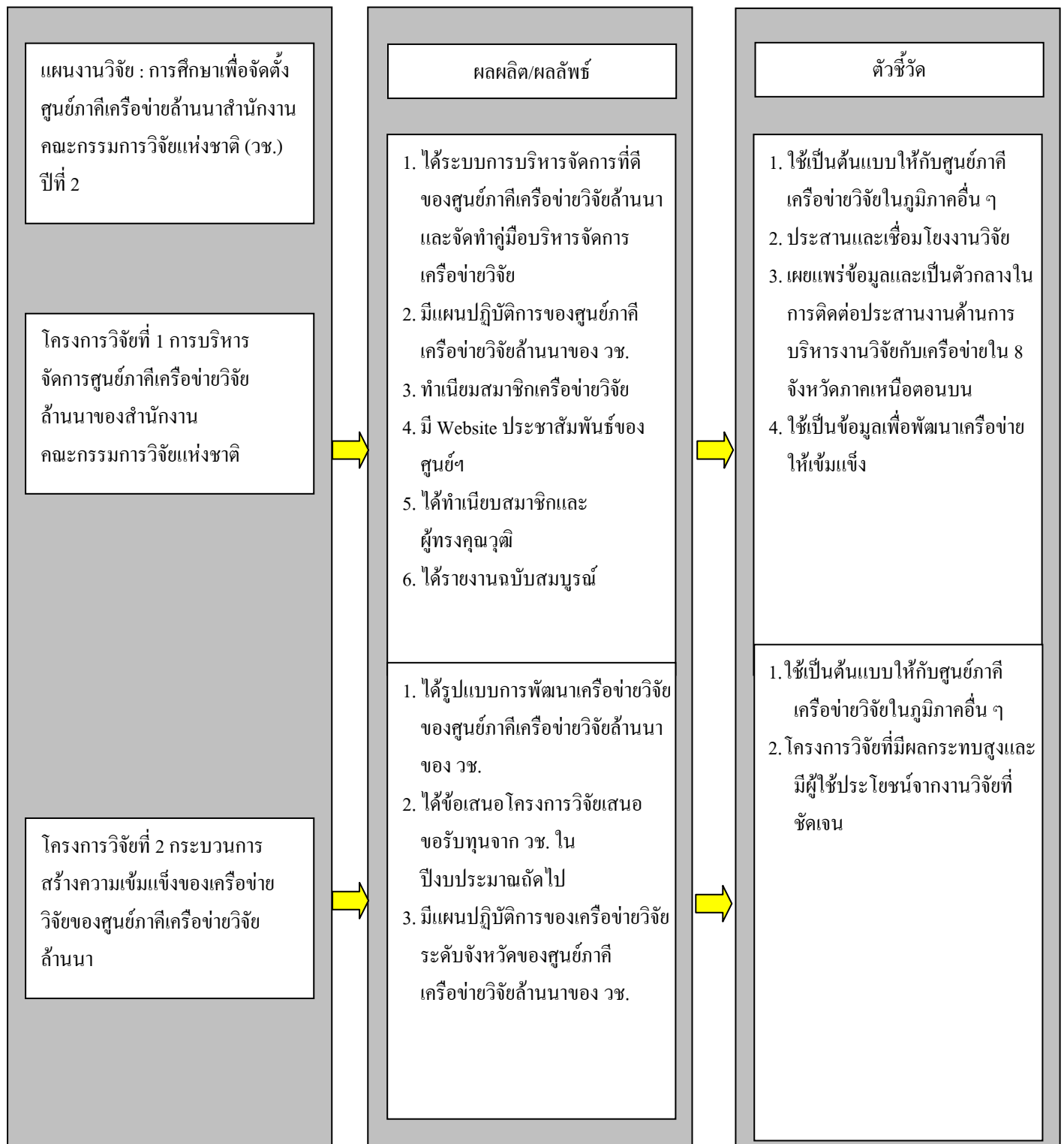
5.6 การกำหนดระบบทิศทางงานวิจัยในพื้นที่แต่ละจังหวัด โดยเครือข่ายภายในจังหวัด

5.7 การแสวงหาแหล่งทุนอื่นเข้าสู่เครือข่ายการวิจัย

6. จัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดและเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย โดยนำองค์ความรู้จากการสร้างระบบบริหารจัดการเครือข่ายอย่างยั่งยืนที่มีอยู่จากพื้นที่หนึ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์อีกพื้นที่หนึ่ง โดยสมาชิกเครือข่ายวิจัยต้นแบบ

7. จัดทำคู่มือต้นแบบของระบบการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัย คู่มือการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และคู่มือการพัฒนาทักษะนักวิจัยในพื้นที่ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การดำเนินการโครงการ แสดงภาพรวมแผนงานวิจัย แสดงผลผลิตและตัวชี้วัดโครงการวิจัย ดังนี้.-

รูปที่ 3 ภาพรวมแผนงานวิจัย แสดงผลผลิตและตัวชี้วัดหลักของโครงการวิจัย

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

แผนงานวิจัย การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

1. เกิดศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ระดับภูมิภาคระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ที่สามารถใช้เป็นต้นแบบให้กับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยในภูมิภาคอื่น
2. ได้รูปแบบระบบการบริหารจัดการ โครงการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายภูมิภาค ของ วช.

โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

1. ได้ระบบและกระบวนการบริหารจัดการการวิจัยในระบบภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค ระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ที่สามารถใช้เป็นต้นแบบให้กับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยในภูมิภาคอื่น
2. ได้คู่มือการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัย นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานวิจัย และการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ
3. เกิดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดและเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย

โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า

1. ได้ระบบและกระบวนการบริหารจัดการการวิจัยในภาคีเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัด ระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีแผนปฏิบัติการเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัด
2. ได้ประเด็นปัญหาเชิงลึกที่ชัดเจนและของชุมชนหรือภาคเอกชนมีผลกระทบสูง และสามารถพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยได้เพื่อสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และมีผู้ใช้ประโยชน์ รวมถึงสร้างความเชื่อมโยงกับภาคเอกชนให้เกิดความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคเหนือตอนบน
3. เกิดกลุ่มเครือข่ายและบุคลากรในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการวิจัย มีการแลกเปลี่ยนผลงานวิจัย และการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยในเชิงพาณิชย์และสาธารณะระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในระดับพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
4. เสริมสร้างภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในระดับจังหวัดและสร้างความเข้มแข็งด้านการวิจัยในระดับท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนหรือภาคประชาสังคมให้มีความยั่งยืน และสามารถพึ่งตนเองได้

5. หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- กลุ่มนักวิจัยจากทุกภาคส่วน(สถาบันการศึกษา ภาครัฐ เอกชนและชุมชน) ของพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
- กลุ่มเครือข่ายการวิจัยและแหล่งทุนในภาคเหนือตอนบน
- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ เทศบาล ตำบล

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยที่ 1

การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า
ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ภายใต้แผนงานวิจัย

การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

ผู้รับผิดชอบแผนงานวิจัย

รศ.ดร. สุรพล นธการกิจกุล
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะนักวิจัยในโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.ดร. สุรพล นธการกิจกุล

อ.ดร. เพ็ญกาญจน์ กาญจนรัตน์

นายสุวิทย์ วงศ์ศิลา

นายอนวัช กองมงคล

โครงการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

The Management of the NRCT Lanna Research Network Center

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2554 จำนวนเงิน 750,000 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ถึง 9 สิงหาคม พ.ศ. 2555

ผู้วิจัย	รศ.ดร.สุรพล นธการกิจกุล	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
		โทรศัพท์ 0-5394-4342 โทรสาร 0-5322-2741
	อ.ดร.เพ็ญกาญจน์ กาญจนรัตน์	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
		โทรศัพท์ 0-5394-4342 โทรสาร 0-5322-2741
	นางวรารินทร์ คิดการงาน	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
		โทรศัพท์/โทรสาร 0-5394-2478
	นายสุวิทย์ วงศ์ศิลา	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
		โทรศัพท์/โทรสาร 0-5394-2478
	นายอนวัช กองมงคล	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
		โทรศัพท์/โทรสาร 0-5394-2478

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายล้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัย เพื่อผลักดันให้มีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น แนวทางวิจัยอาศัยการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ เอกสารต่างๆ และเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนากับแหล่งทุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน และสัมภาษณ์ผู้บริหารและทีมนักวิจัย ในเนื้อหาคำถามประกอบด้วย โครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการทิศทางและกรอบการทำงาน รูปแบบการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ จัดทำคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบข้อมูลเว็บไซต์ ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชน และสถาบันการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดเวทีวิชาการ นิทรรศการนำเสนอผลงานวิจัย นำผลที่ได้มาสังเคราะห์รูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายที่ประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนบริหาร ฝ่ายสนับสนุนงานวิจัย ฝ่ายสนับสนุนบริการวิจัย และฝ่ายสนับสนุนระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะผู้วิจัยได้ผลสรุป จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย ล้านนา โดยอาศัยหลักเกณฑ์การบริหารองค์กรสมรรถนะสูงตามหลักเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐและการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและการสร้างความเข้มแข็งของ เครือข่ายวิจัย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การจัดการงานวิจัย การพัฒนาและขยายเครือข่าย การ เรียนรู้ร่วมกัน และการบริหารจัดการที่ดี และอาศัยกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนของศูนย์ฯ ประกอบด้วย การ ทำงานร่วมกับเครือข่ายวิจัยอย่างมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพันธมิตรด้านวิชาการและวิจัย และการ บริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสากล ก่อให้เกิดการพัฒนากลไกและบริหารจัดการงานวิจัยในด้าน 1) องค์ ความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาประชากรในพื้นที่ 2) เสริมศักยภาพขององค์กรในท้องถิ่นในการสนับสนุน งานวิจัย 3) ส่งเสริมศักยภาพนักวิจัย และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้สามารถจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่ สามารถแก้ปัญหาในพื้นที่และความต้องการของชุมชน 4) ระบบการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ฐานข้อมูลงานวิจัยต่อสาธารณชนและผู้กำหนดนโยบาย เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และลดความซ้ำซ้อน ของการทำวิจัย

ผลการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาสามารถขับเคลื่อนนโยบายและ ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่ระดับภูมิภาคตามเป้าหมายในขับเคลื่อนงานวิจัยอย่างบูรณาการ และสร้าง ความเข้มแข็งเครือข่ายในการวิจัยในพื้นที่

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ABSTRACT

The objectives of this research were to determine the appropriate way of management effectiveness in research-oriented networks for the establishment of Lanna Research Network Center of The National Research Council (Lanna NRCT), to push for the adoption of a national policy and strategy research, to practice participatory local level. The procedures were operated by an initial search of websites, documents of the funding agencies and participate in the conferences to the relevant research both public and private sectors for interviewing with managers and researchers. The questions were included contents of the structure, administration, direction and research management framework, the operation, and criteria for funding. The procedures were operated by brain storming meetings and focus group discussion with network of researchers and research institutions in eight provinces of the upper-north and central for processing the data synthesis and building a good management operational model. The procedures were coordinated partnerships with various funding sources for building the strategic plan. The Lanna NRCT conducted research network management manual and implementation of the action plan of the center, communication, public relations, and research activities of the project

by websites and prepared how to access research data bank of the NRCT Information Technology System Office. The other activities were as follows: collection the database of research partnership network members including the provincial government agencies, the business sectors, community and educational institutions, and the academic experts. The result was a synthetic form of network management structure consisting of four parties 1) support management 2) Support research 3) Research Support Services and 4) Information systems and information technology support.

The researchers concluded from a study of management of the Lanna NRCT requires rules for corporate performance according to the public sector management quality award (PMQA) and good governance used in the management of the organization and to strengthen the network of researchers using strategies include : management research; to develop and expand the network; collaborative learning and good management. Powered by the strategy of the Lanna NRCT consists of a collaborative research network participant; create a network of academic and research partners and standard management. Mechanisms causing the development and management of research in terms of 1) knowledge about the population problem in the area, 2) enhance the capacity of local organizations to support research, 3) potential researchers and practitioners in the area to prepare a research proposal that could solve problems in the area and the needs of the community and 4) communication technology and database research to the public for policymakers, to create new innovations and reduce duplication of research.

These results showed that the management of Lanna NRCT can be driven national policy and research strategies to regional integration research goal with strengthen the network of researchers in the area.

Keywords: Management, Lanna Research Network Center, Office of National Research Council of Thailand

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติหรือ วช. ได้ดำเนินการมาถึงปีที่ 2 ซึ่งในการดำเนินงานในปีที่ 1 ได้วางกรอบแนวคิดของการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวเพื่อให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายของ วช. ในส่วนภูมิภาคกับส่วนกลาง โดยเริ่มจากภาคเหนือตอนบนเป็นแห่งแรก ในด้านการสนับสนุนแหล่งทุนวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี จากผลงานวิจัยสู่ชุมชนอย่างมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนโดยกำหนดกรอบทิศทางวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการในพื้นที่ ได้มีการสำรวจและประเมินสถานการณ์วิจัยของสถาบันที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายให้ตรงกับความต้องการของชุมชนหรือสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน และทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับ วช. ส่วนกลางในการรับข้อเสนอโครงการที่เสนอขอผ่านศูนย์ฯ นอกจากนี้แล้วยังเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิจัยระหว่างสถาบันที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายและการทำงานวิจัยร่วมกันระหว่างสถาบัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือร่วมมือกันในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยในส่วนของโครงการวิจัยที่ 1 “การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ” ประกอบด้วยนักวิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดวัตถุประสงค์ศึกษาเพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค จัดระบบการสนับสนุนนักวิจัย ส่งเสริมการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยจากแหล่งทุนของสภาวิจัยแห่งชาติและความร่วมมือจากองค์กรที่สนับสนุนงานวิจัยต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนโดยการจัดสัมมนา นิทรรศการนำเสนอผลงานวิจัย ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย รวมถึงภาครัฐและเอกชนในพื้นที่

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

การวิจัยเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นองค์กรกลางที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2507 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักที่สำคัญในการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ และปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งการผลักดันให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศให้สูงขึ้น สร้างฐานองค์ความรู้ที่มีคุณค่า ต่อยอดภูมิปัญญา

ท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องปรับรูปแบบการประสานงานการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลการวิจัย เพื่อให้การวิจัยของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนของแผนงานวิจัย/โครงการวิจัยและงบประมาณวิจัย เกิดการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับภูมิภาค ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในภูมิภาคหรือท้องถิ่น เพื่อการมีส่วนร่วมในงานวิจัย การใช้ทรัพยากรร่วมในการวิจัย การเชื่อมโยงฐานข้อมูล การแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยในเชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2552 ก)

ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย (ภค.) ได้จัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ.2552 ให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทำการศึกษารูปแบบการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย วช. ส่วนภูมิภาค หรือศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยมีพันธกิจหลักในการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน บริหารจัดการและสนับสนุนโครงการวิจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการองค์ความรู้จากงานวิจัยที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เชื่อมโยงการบริหารจัดการงานวิจัยระหว่างภูมิภาคและส่วนกลางให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการได้ดียิ่งขึ้น โดยรูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานจะเน้นการประสานงานร่วมกันทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน อาศัยการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่ชุมชน ให้ชุมชนมีโอกาสนำเสนอปัญหาของพื้นที่ และมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการอย่างถูกระเบียบวิธีวิจัย นอกจากนี้ชุมชนในพื้นที่เป็นผู้รับผลประโยชน์จากการวิจัยโดยตรง ซึ่งเป็นการกระจายโอกาสและสร้างความเข้มแข็งให้กับการวิจัยของประเทศในระดับภูมิภาคของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยครอบคลุมการวิจัยใน 4 กลุ่มสาขา คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมและเศรษฐกิจ

จากผลการดำเนินงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมานั้น คณะวิจัยได้เสนอรูปแบบโครงสร้างระบบการบริหารจัดการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ มีการประสานงานกับเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐและเอกชนในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดและส่วนท้องถิ่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเข้าร่วมในโครงการมากกว่า 200 เครือข่าย ผลการสำรวจความต้องการงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ประเด็นสำคัญคือ 1. การวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ด้านการสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม 3. การวิจัยเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตด้านการเกษตร การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม และ 4. การ

วิจัยเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น นอกจากนี้มีการจัดทำฐานข้อมูลวิจัยและนักวิจัยในพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์ด้วยแผ่นพับ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ การประชุมกลุ่มย่อย และประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ www.ist.cmu.ac.th/NRCT/ ของสถาบันฯ มีการสร้างหลักสูตรและจัดอบรมความรู้เสริมสร้างและเพิ่มสมรรถนะนักวิจัยท้องถิ่นใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งได้รับข้อเสนอเชิงพื้นที่และเชิงประเด็นวิจัย จำนวน 16 แผนงาน (69 โครงการย่อย) ทั้งนี้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จะเป็นต้นแบบสำหรับระบบการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิจัยระหว่างสถาบันและแหล่งทุนวิจัยต่างๆ ที่ร่วมเป็นพันธมิตรหรือภาคีเครือข่าย การทำงานวิจัยร่วมกันนี้จะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ เกิดความร่วมมือพัฒนางานวิจัยอย่างเป็นระบบ การสร้างนวัตกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์สู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน (สุรพล นธการกิจกุล และคณะ, 2553)

อย่างไรก็ตาม การนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ และการปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องปรับรูปแบบการประสานการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลการวิจัย เพื่อให้การวิจัยของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนของแผนงานวิจัย/โครงการวิจัยและงบประมาณวิจัย เกิดการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารจัดการแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิจัยในภูมิภาคหรือท้องถิ่น ในปีงบประมาณ 2554 โครงการวิจัยเพื่อการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาจึงมีเป้าหมายจะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของศูนย์ฯในพื้นที่ 8 จังหวัดในภาคเหนือตอนบน เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายโดยอาศัยการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ (Knowledge Economy) และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ 1) ระบบนวัตกรรมและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (Innovation System and Technological Adoption) 2) ประชากรมีการศึกษาและแรงงานมีความรู้หรือมีฝีมือ (Educated, Creative, and Skilled Labor Force) 3) เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม (Information and Communication Technologies) และ 4) สภาพแวดล้อมและสถาบันทางเศรษฐกิจ (Economic and Institutional Regime) ดังนั้น การพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดหา ดัดแปลง เผยแพร่ความรู้ และนำความรู้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการขับเคลื่อนและสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการและการประสานปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องและพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยใช้นโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในบริบทของการพัฒนาประเทศ ซึ่งภาคเหนือตอนบนนั้นเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น ได้รับการพัฒนาให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ เช่นการศึกษา สาธารณสุข และการท่องเที่ยว ฯลฯ ประการหนึ่งกลุ่มจังหวัดภาคเหนือมีศักยภาพและความพร้อมด้านการวิจัย โดยเป็น

ที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมของบุคลากรด้านต่าง ๆ มีการจัดระบบการศึกษาหลากหลายแขนงวิชา ทำให้มีศักยภาพของบุคลากรที่จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการและแก้ไขปัญหา มีงานวิจัยที่ได้จัดทำขึ้นในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวนมากทั้งในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ถูกจัดทำขึ้นโดยชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, การกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2551)

ในปี พ.ศ. 2555 สภาวิจัยแห่งชาติได้มีเป้าหมายในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยของแหล่งทุนวิจัยต่างๆบนฐานข้อมูลเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กลุ่มกิจการพิเศษ, 2555) ซึ่งมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยพบว่าข้อมูลงานวิจัยของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่บางส่วนยังไม่ได้มีการจัดทำเป็นฐานข้อมูล ในปี พ.ศ. 2553 ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของ วช. ได้จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยจากโปรแกรม Microsoft Access ซึ่งมีข้อจำกัดที่ขาดการเชื่อมกับระบบเครือข่ายจำเป็นต้องพัฒนาให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในโปรแกรมที่มีความปลอดภัยสูงขึ้นและสามารถใช้งานได้เป็นระบบเครือข่าย ดังนั้นโครงการวิจัยนี้เป็นการดำเนินงานต่อเนื่อง การจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของ วช. ปีที่ 2 มุ่งเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในรูปแบบที่ยั่งยืนและพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จัดทำเว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ ให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดทำคู่มือบริหารงานวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบฐานข้อมูล เว็บไซต์ และสื่อต่าง ๆ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับจังหวัด ภาคธุรกิจ ชุมชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีการกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค
2. เพื่อจัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ
3. เพื่อจัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนา ได้วางกรอบแนวคิดของการบริหารจัดการ ศูนย์ดังกล่าวเพื่อให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายของ วช. ในส่วนภูมิภาค (ภาคเหนือตอนบน) กับ ส่วนกลาง ในด้านการสนับสนุนแหล่งทุนวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลงานวิจัยสู่ชุมชนอย่างมี ส่วนร่วมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งทั้งนี้ได้กำหนดกรอบทิศทางงานวิจัยที่สอดคล้องกับ ศักยภาพและความต้องการในพื้นที่ โดยมีการสำรวจและประเมินสถานการณ์วิจัยของสถาบันที่ร่วมเป็น ภาคีเครือข่ายให้ตรงกับความต้องการของชุมชนหรือสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดในเขต ภาคเหนือตอนบน

กรอบแนวคิดในการวางยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารจัดการวิจัยในลักษณะ เครือข่าย จากนโยบายภาครัฐ และจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งด้านการวิจัย โดย ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่หน่วยงานภาครัฐในจังหวัด ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ประกอบการจากภาคธุรกิจเอกชนในจังหวัด เพื่อสร้างผลงานวิจัยที่ตอบสนองกับความต้องการใน พื้นที่ โดยกระบวนการวิจัยเกิดจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทุกภาคส่วน ทั้งสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชน โดยมีงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัยจากภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ศูนย์ ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนามีโครงสร้างการบริหารจัดการแบบเครือข่าย ดังแสดงในรูปที่ 1

ทั้งนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ ดำเนินกิจกรรมของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดย รูปแบบการ ดำเนินการบริหารเครือข่ายในระยะแรกของการจัดตั้งศูนย์ฯ ไม่นับโครงสร้างด้านอาคาร สถานที่และองค์ประกอบขององค์กร แต่จะให้ความสำคัญกับผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ประสานงานระดับ ภูมิภาคของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (Node 1) และผู้ประสานงานในระดับจังหวัด (Node 2) ทั้งนี้อาศัยศักยภาพของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผ่านทางภารกิจเชิงนโยบายกับหน่วยงาน ระดับจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดให้การรับรองกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมเป็นกลุ่มภาคี เครือข่ายภายในระดับจังหวัด (Node 3) และให้ทางจังหวัดเห็นความสำคัญของกลุ่มที่จะเป็นผู้ผลักดันให้ เกิดงานวิจัยที่ตรงตามความต้องการในพื้นที่และสามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เพราะในระดับ ของผู้ประสานงานระดับจังหวัดและกลุ่มภาคีในระดับจังหวัด จะเป็นส่วนที่สามารถสร้างงานวิจัยที่ สามารถตอบสนองความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ได้มากที่สุด (สุรพล นธการกิจกุล และคณะ, 2553) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 1)

รูปที่ 1 โครงสร้างการบริหารจัดการแบบเครือข่ายของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลึ้นนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลึ้นนา

ภารกิจหลักของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนามีรูปแบบการดำเนินงานตาม “กรอบแนวคิด กลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการ” (ณรงค์ ตานานวัฒน์, 2553) (แสดงในรูปที่ 2) ดังนี้

1. ศูนย์ฯทำหน้าที่เสมือนเป็นพี่เลี้ยง (Facilitator) โดยเน้นรูปแบบการบริหารจัดการ เครือข่ายเป็นหลัก และประสานงานระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่ายของแต่ละจังหวัดในการนำนโยบาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์การวิจัยมาบูรณาการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาค และยุทธศาสตร์ของประเทศ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยทุกสาขาวิชาที่ตอบสนองกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ เน้นการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้ การวิจัยแบบบูรณาการ การบริหารจัดการงานวิจัยที่มุ่งเน้น ประสิทธิภาพ จัดลำดับความต้องการงานวิจัย (Research mapping) เร่งด่วนของพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิดบูรณาการระหว่างนักวิจัยของทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน โดยจัดการ ประชุมเครือข่ายภาคีวิจัย (Forum) เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิจัย และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3. พัฒนานักวิจัยในพื้นที่ในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงานวิจัย การพัฒนาข้อเสนอ โครงการวิจัย การเขียนบทความผลงานวิจัย การส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย และการสร้างนักวิจัย รุ่นใหม่ ฯลฯ

4. จัดระบบการสนับสนุน (Service provider) จัดหาและจัดสรรทุนวิจัยจากแหล่งทุน ภายในของสภาวิจัย และความร่วมมือจากแหล่งทุนต่าง ๆ และองค์กรที่สนับสนุนกระบวนการวิจัย

5. ให้นักวิจัยในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงทุนวิจัย การสร้างกลุ่มนักวิจัยแต่ละสาขาต่างๆ ในพื้นที่ให้สามารถทำงานร่วมกันในโจทย์วิจัยเรื่องเดียวกัน (Collaborated projects)

6. จัดระบบสารสนเทศการวิจัย (Research database) รวบรวมฐานข้อมูลการวิจัยและ นักวิจัยในพื้นที่ให้สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลการวิจัยจากภาคีเครือข่ายวิจัยและฐานข้อมูลส่วนกลาง ในระดับประเทศ

7. ประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงานวิจัย (Research exhibition) การนำไปใช้ ประโยชน์จากผลงานวิจัยไปต่อยอดในการพัฒนาและการแก้ปัญหาในพื้นที่ ตลอดจนสร้างเสริมเศรษฐกิจ ในชุมชน

8. สร้างเครือข่ายการวิจัย (Network/Cluster) ร่วมกันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอก/ชุมชน/ท้องถิ่น/อุตสาหกรรม ทั้งในการค้นหาโจทย์วิจัย การร่วมกันทำวิจัยและการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

9. ส่งเสริมการติดตามประเมินผล ประกันคุณภาพและมาตรฐานของผลงานวิจัยที่ได้รับการ สนับสนุนผ่านศูนย์ฯ

10. ดำเนินงานด้านอื่นๆ ที่ตอบสนองนโยบายวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ

ประวัติสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2552)

"สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)" ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในชื่อว่า "สภาวิจัยแห่งชาติ" ในปี พ.ศ. 2499 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติฉบับแรก โดยแต่งตั้งอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์เป็นเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติโดยตำแหน่ง และตั้งสำนักงานเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ ขึ้นที่กรมวิทยาศาสตร์เป็นการชั่วคราว พร้อมทั้งได้กำหนดสาขาวิชาการที่จะวิจัยไว้เฉพาะด้านวิทยาศาสตร์โดยแบ่งออกเป็น 6 สาขา ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ เคมีและเภสัชวิทยา วิทยาศาสตร์ชีวภาพ เกษตรศาสตร์และวนศาสตร์ และสาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม

พ.ศ. 2502 รัฐบาลโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 แทนพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2499 พร้อมทั้งจัดระบบงานและองค์ประกอบของสภาวิจัยแห่งชาติใหม่โดยให้มี "สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ" ปฏิบัติงานให้กับสภาวิจัยแห่งชาติและเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2502 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางเกี่ยวกับการวิจัยของประเทศ

พ.ศ. 2507 ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 เพื่อกำหนดหน้าที่ของสภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 315 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 แก้ไขพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยมีการเปลี่ยนชื่อ "สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ" เป็น "สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ"

พ.ศ. 2522 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้โอนไปอยู่ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน (ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น "กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม") เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2535

พ.ศ. 2543 เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้โอนไปอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยมีฐานะเป็นกรม ซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ด้วยเหตุผลที่ว่า เพื่อให้สำนักงานฯ ได้มีบทบาทเป็นหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและแผนการวิจัยทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างแท้จริงตามกฎหมายว่าด้วยสภาวิจัยแห่งชาติรวมทั้งสามารถให้คำปรึกษารัฐบาลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยได้โดยรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งเพื่อให้สำนักงานฯ ได้อยู่ในสายการบังคับบัญชาเดียว คือ ขึ้นตรงกับ

ประธานสภาวิจัยแห่งชาติ (นายกรัฐมนตรี) ซึ่งตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติได้ระบุให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนด นโยบายการทำงานของสำนักงานฯ อยู่แล้ว

เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ คือ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งในหมวด 21 ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัยและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมีฐานะเป็นกรมอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอก ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์) กำกับการบริหารราชการ และสั่งและปฏิบัติราชการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติแทน

บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555ข)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นองค์กรกลางที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2507 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 315 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ในการเสนอแนะนโยบายด้านการวิจัยของประเทศ ในคราวประชุมปรึกษาหารือคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2521 ได้มีมติมอบหมายให้ วช. มีบทบาทสำคัญในการวางแผนนโยบายและแผนวิจัยส่วนรวม รวมทั้งให้มีหน้าที่พิจารณาโครงการและแผนงานการวิจัยให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานวิจัย ซึ่ง วช. ได้จัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติเพื่อให้หน่วยงานวิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 รวมแล้ว 6 ฉบับ โดยแต่ละฉบับแบ่งเป็นช่วงเวลา 5 ปี ต่อมา วช. ได้จัดทำ “ยุทธศาสตร์และแผนงานวิจัยแบบบูรณาการ ระยะปานกลาง (พ.ศ. 2548-2550)” และ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553)” ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานวิจัยต่างๆ ดำเนินการปรับและจัดทำเป็นแผนการวิจัยแบบบูรณาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัย โดยเริ่มจากการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของกลุ่มจังหวัดในระดับภูมิภาค 4 ภูมิภาค เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ได้มีส่วนร่วมบูรณาการแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน หน้าที่ของหน่วยงาน และความต้องการของพื้นที่ ซึ่งถือเป็นนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 7 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เพื่อใช้เป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณการวิจัยของประเทศสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2554 นอกจากนี้ได้ดำเนินการจัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559)” และ “นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2552-2571)” ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการบริหารเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่สามารถเชื่อมโยงสอดคล้อง

กับสถานการณ์และปัญหาของประเทศ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กันอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555ข)

วิสัยทัศน์ วช. (พ.ศ.2555 - 2559)

“วช. เป็นองค์กรหลักของประเทศที่ชี้นำการพัฒนาประเทศโดยใช้การวิจัยและเป็นผู้นำการพัฒนาระบบการวิจัยของชาติ”

นโยบายคุณภาพ ประจำปี 2555

“สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มุ่งมั่นการนำองค์กรสู่การเป็นหน่วยงานกลางด้านการบริหารงานวิจัยของประเทศ ที่ทุกภาคส่วนยอมรับในบทบาทการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ การส่งเสริมการวิจัยอย่างมีทิศทาง การวางมาตรฐานด้านการวิจัย การเชื่อมโยงฐานข้อมูล การวิจัยของประเทศ และการจัดการความรู้จากการวิจัย โดยการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ”
(โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของ วช.)

พันธกิจ

1. จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ
2. พัฒนามาตรฐานการวิจัย ระบบวิจัย และติดตามประเมินผล
3. จัดทำรายงานสถานการณ์การวิจัย และดัชนีการวิจัยของประเทศ
4. เป็นศูนย์กลางข้อมูลการวิจัย โดยมีระบบสารสนเทศที่มีเครือข่ายทั่วประเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะต่อ รัฐบาลและการบริการผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. ส่งเสริมความร่วมมือการวิจัยทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมและเกื้อกูลการวิจัย การประดิษฐ์คิดค้น การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีไปสู่ภาคสังคม อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์:

1. จัดทำนโยบายยุทธศาสตร์ และกรอบงบประมาณการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้นโยบาย ยุทธศาสตร์และกรอบงบประมาณในการดำเนินงาน
2. บริหารการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย มาตรฐานการวิจัย ระบบการวิจัย และการกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. พัฒนาและบริหารศูนย์ข้อมูลวิจัยเพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลและสาธารณชนด้วยสารสนเทศที่ทันสมัย
4. บริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศไปใช้ประโยชน์
5. พัฒนาองค์การและทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

โครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประกอบด้วย เลขานุการ รองเลขานุการ ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มงานและภารกิจงานต่างๆ ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3 โครงสร้างองค์กรสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

นโยบายการวิจัยของชาติระหว่าง พ.ศ. 2551-2553

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีการจัดการงบประมาณเพื่อการวิจัยตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. 2551-2553 ที่มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ เป็นการบริหารงบประมาณด้านการวิจัยอย่างมีทิศทางตามความต้องการของประเทศและท้องถิ่น การที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย วช. ส่วนภูมิภาคในภาคเหนือตอนบน จึงมีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่ท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการวิจัย โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการในพื้นที่ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายการวิจัยของชาติระหว่าง พ.ศ. 2551-2553 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2551)

1. เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) โดยการวิจัยจะตอบสนองความต้องการของชุมชนและปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยดำเนินการควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ อันเป็นรากฐานอันสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน
2. ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวกับการวิจัยตลอดจนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมกันเสนอแนะ ปฏิบัติ และติดตามผล เพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยในทุกภาคส่วนและทุกระดับของประเทศ อีกทั้งเพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่ตอบสนองการพัฒนาประเทศมากขึ้น
3. เน้นงานวิจัยตามยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของกลยุทธ์การวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสาธารณสุขในระดับชุมชนและระดับประเทศ
4. งบประมาณการวิจัยมีการกระจายไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งในภูมิภาคโดยมีกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยในส่วนกลางและในภูมิภาค อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน
5. ดำเนินยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

6. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) เป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติระยะยาว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) ไปสู่การปฏิบัติ ให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกภูมิภาคของประเทศโดยได้จัดประชุม “ปฐมทัศน์นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553)” ขึ้นในส่วนกลางคือที่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2550 รวมทั้งได้จัดให้มี “การประชุมเผยแพร่และผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) สู่การปฏิบัติ” ในแต่ละภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2550 และจัดแบบมีส่วนร่วมในเดือนมกราคม พ.ศ.2551 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดร่วมกันในการขับเคลื่อน ประสานและเชื่อมโยง 10 กลุ่มเร่งด่วนตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) การเชื่อมโยงการวิจัยลงสู่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการวิจัย นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมกลุ่มสนทนาเพื่อการบริหาร และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฯ ระดับภูมิภาค (จังหวัด ส่วนราชการ เอกชน ท้องถิ่น) ในจังหวัดนาร่อง 12 จังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2551)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ.2552 ได้เห็นชอบ ให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติปรับระยะเวลาของนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) เดิม ให้มีระยะเวลาดังในปี พ.ศ. 2554 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยครอบคลุมกลุ่มเรื่องที่ควรวิจัยเร่งด่วน 12 กลุ่มเรื่อง ที่สำคัญคือสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติยังคงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในทุกภูมิภาคและเครือข่ายภาคีการวิจัยในระดับท้องถิ่นในการกำหนดทิศทางการวิจัยของประเทศ เพื่อเสริมสร้างบทบาทภาคีการวิจัยโดยคำนึงถึงผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์จากการวิจัย และเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ซึ่งรวมถึงฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยอย่างมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554ก)

ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. 2551-2553

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมุ่งให้ความสำคัญในการทำวิจัยเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ และมุ่งสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยมีพื้นฐานจากยุทธศาสตร์การวิจัยของภูมิภาค สถานการณ์ และปัญหาในภาพรวมของประเทศ โดยคำนึงถึง

ศักยภาพของประเทศเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาสู่ยุทธศาสตร์การวิจัยในภาพรวมดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การกจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2551)

1. ยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่มุ่งเน้นเพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน วิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรซึ่งครอบคลุมการสร้างมูลค่าผลผลิตการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและการพึ่งพาตนเองของสินค้าเกษตรและประมง นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งครอบคลุมถึงการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านพลังงาน โลจิสติกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงบทบาทการแข่งขันของประเทศภายใต้การเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ รวมทั้งสัมพันธ์ภาพกับประเทศเพื่อนบ้านและการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยดำเนินการบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งทุนทางสังคม เป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางทฤษฎีใหม่ การวิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิรูปการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ องค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งภายในประเทศ ระหว่างประเทศ ตลอดจนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการต่อยอดภูมิปัญญา การส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาทักษะด้านกีฬา นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในการวิจัยเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่น ทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตของประชาชน การวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม การพัฒนากฎหมายและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และการวิจัยเพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ อันจะนำไปสู่ความสงบสุขในสังคมและพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและทรัพยากรบุคคล เป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่มุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและทรัพยากรบุคคล อันเป็นพื้นฐานการสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยมุ่งนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนทางสังคมศาสตร์และวิทยาการต่างๆ มาใช้เป็นการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ และให้ความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล นักวิจัย นักบริหาร การวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัยให้กับประเทศ

4. ยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม การวิจัยเพื่อสร้างจิตสำนึกและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการพยากรณ์เตือนภัยสถานการณ์ทางธรรมชาติ รวมทั้งการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกีดกันทางการค้าจากการใช้มาตรการทางสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาของประเทศเพื่อพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยของประเทศ โดยการพัฒนากระบวนการทำงานวิจัยของประเทศ การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์ การพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิประโยชน์และทรัพย์สินทางปัญญาของคนไทย ทั้งในและนอกประเทศ และผลักดันสู่การนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ การพัฒนาฐานข้อมูลและดัชนีด้านการวิจัยที่เหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ ตลอดจนการวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการวิจัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้จัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559)” (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2554ก) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 2) เพื่อมุ่งเน้นให้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณประจำปีตามมติคณะรัฐมนตรี โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาค (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2554ข) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 3) รวมทั้งความต้องการของพื้นที่ และสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 4)

ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การวิจัย 5 ยุทธศาสตร์:

1. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางสังคม มีเป้าหมายการวิจัยคือ สร้างองค์ความรู้ให้เป็นพื้นฐานเพื่อความมั่นคงของประเทศโดยการสร้างความเข้มแข็งของสังคม การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตและความผาสุกของประชาชน มีกลยุทธ์การวิจัย 10 กลยุทธ์

2. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีเป้าหมายการวิจัยคือ สร้างองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกลยุทธ์การวิจัย 8 กลยุทธ์

3. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการวิจัยคือ พัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาทุน ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ โดยท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม ความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกลยุทธ์การวิจัย 4 กลยุทธ์

4. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมและบุคลากรทางการวิจัย มีเป้าหมายการวิจัยคือ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพึ่งพาตนเอง โดยใช้ฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ อย่างสมดุลและเหมาะสม มีกลยุทธ์การวิจัย 2 กลยุทธ์

5. ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศเพื่อการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่างแพร่หลาย มีกลยุทธ์การวิจัย 2 กลยุทธ์

นโยบายและแผนแม่บทการวิจัยของชาติ

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) และยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) 4 ภูมิภาค ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในการประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำและประเมินข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณ อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญในการลงทุนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ซึ่ง

จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ประสานแบบบูรณาการให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานบริหารการวิจัย หน่วยงานให้ทุนวิจัย หน่วยงานที่มีหน้าที่ภารกิจประจำ ภาคเอกชน ตลอดจนท้องถิ่น ร่วมกันพัฒนาและผลักดันการวิจัยของประเทศให้เข้มแข็ง คำนึงถึงผู้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้จากการวิจัยสู่สังคมฐานความรู้และสังคมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย, 2554ข) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 3)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติยังได้เริ่มจัดทำนโยบายและแผนแม่บทการวิจัยของชาติในเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572) โดยเป็นการร่วมวางแผนนโยบายและแผนแม่บทการวิจัยของชาติที่มีกรอบการจัดโครงสร้างสำหรับงานวิจัยทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนใน 20 ปี ข้างหน้า (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555) ซึ่งสามารถกำหนดประเด็นวิจัยเบื้องต้น 8 ประเด็น ได้แก่ (1) พลังงานฐานชีวภาพและพืชพลังงาน (2) เทคโนโลยีชีวภาพ: ระดับมหภาพและจุลภาพ (3) การบริหารจัดการน้ำ (4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (5) รูปแบบการจัดการงานในอนาคตของสังคมไทย (6) การบริหารรัฐกิจร่วมระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นและกลุ่มประชาสังคม (7) ความมั่นคงของประเทศ และ (8) การใช้นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติชี้้นำการพัฒนาการประดิษฐ์คิดค้นและนวัตกรรมสู่เชิงพาณิชย์

ผลจากการประชุมของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ได้มีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในฐานะองค์กรกลางการวิจัยของประเทศ และจากการสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านการวิจัย สามารถสรุปเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก ที่จะนำไปสู่การดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับกระบวนทัศน์ให้เห็นว่า การวิจัยสำคัญต่อการพัฒนา เป็นการลงทุนของประเทศสามารถตอบสนองการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับปรุงระบบวิจัย ปรับองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ให้มีการบูรณาการ ตั้งแต่ระดับโครงการวิจัย บุคลากร หน่วยงานร่วมวิจัย หน่วยงานบริหารจัดการ และหน่วยงานนโยบาย เพื่อนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์นโยบายและแผนงานวิจัยของชาติแบบบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การกำหนดงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างพอเพียง ทัวถึง มีการจัดสรรให้สอดคล้องกับระบบวิจัยและแผนงานมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบงบประมาณนั้นๆ และสามารถแยกประเภทงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจ สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และมีศักยภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจสายอาชีพ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ที่มีคุณลักษณะและวิธีการทำงานที่อาศัยความรู้และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รวมถึงการพัฒนาอาชีพ

นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ที่ยังขาดแคลน เพื่อให้เป็นฐานกำลังสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิจัย เพื่อเสริมพลังซึ่งกันและกัน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างมูลค่าผลผลิตการวิจัย การกระจายความรู้ผลผลิตการวิจัย พัฒนา ตำแหน่งและบริการห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain) ของผลผลิตเพื่อให้ผลงานให้เป็นที่รับรู้อย่าง กว้างขวาง ให้ผู้ที่ใช้ประโยชน์สืบค้นและเข้าถึงข้อมูลได้ทั้งการนำไปใช้เชิงวิชาการ หรือการนำไป สร้างนวัตกรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและการบริการที่ให้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ มีเอกลักษณ์ จำหน่าย แข่งขันได้ รวมถึงมีการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในรูปแบบทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการจดทะเบียน ค้ำครอง แบ่งสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม รวมถึงการปกป้องสิทธิของผู้ประดิษฐ์คิดค้น

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเน้นการสร้างการทำงานแบบบูรณาการด้านการวิจัยในทุก องค์ประกอบ

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการวิจัยในภาพรวม เพื่อเป็น ปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการบูรณาการงานวิจัยอย่างเหมาะสม พอเพียงสำหรับการพัฒนา ในอนาคต และเป็นไปตามระบบมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาการวิจัยอย่างก้าวกระโดด โดยการรับถ่ายทอดเทคโนโลยีจาก ต่างประเทศ หรือรับถ่ายทอดเทคโนโลยี จากจากทรัพยากรชาวไทยที่มีศักยภาพในต่างประเทศ ในการ พัฒนาเฉพาะด้านที่ถูกกำหนดโดยยุทธศาสตร์ให้มีความสำคัญในระดับต้นๆ หรือประเทศมีความเข้มแข็ง เป็นทุน หรือเป็นฐานการผลิตขนาดใหญ่ของโลกปัจจุบัน

ในการนำไปสู่การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และองค์กรวิจัยของประเทศ ตลอดจนภาคส่วนต่างๆ ได้พิจารณาเห็นว่าประเด็นการปฏิรูประบบ วิจัยของประเทศที่ควรทำการศึกษาเร่งด่วน ประกอบด้วยมิติสำคัญ 9 มิติ ได้แก่ มิตินโยบายการวิจัย สนับสนุนทุนวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัย สถาบันการวิจัย บุคลากรวิจัย โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการวิจัย มาตรฐานการวิจัย การจัดการผลผลิตการวิจัย และการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายที่พึงประสงค์ของระบบวิจัยของประเทศ คือ

1. ได้ระบบวิจัยที่มีกลไกการขับเคลื่อนที่สามารถประสานทุกภาคส่วนของระบบให้มา ทำงานสอดคล้องสัมพันธ์กันได้อย่างแท้จริง เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ
2. เป็นระบบวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งที่ฝังตัว (Embedded) อย่างแนบแน่นอยู่ในองค์กรและ สามารถทำหน้าที่ขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างมั่นคงให้กับประเทศโดยอาศัย ฐานความรู้
3. มีการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆในระบบในลักษณะที่เป็น ปัจจุบัน (Real Time) และเป็นการประสานงานกันอย่างแนบแน่น สามารถเชื่อมโยง เป็นระบบเครือข่ายที่มีเอกภาพและศักยภาพ เพื่อนำไปสู่การมีระบบวิจัยของประเทศ ที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

4. นำไปสู่การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การวิจัย ทั้งระยะสั้น ระยะยาว ดังนั้น การขับเคลื่อนและการขยายผลการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามนโยบายดังกล่าว ประกอบกับเพื่อให้ระบบวิจัยของประเทศมีความเข้มแข็ง เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองอย่างยั่งยืนบนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เกิดความเชื่อมโยงและร่วมมือในการทำงานอย่างเข้มแข็ง และเกิดการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), 2554) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 4)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 8-10 สังคมไทยได้เผชิญเหตุหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฉบับที่ 11 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็น

รูปธรรม ภายใต้หลักการพัฒนาพื้นที่การกิจและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เครือข่ายแหล่งทุนวิจัยในส่วนภูมิภาค

ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการกระจายองค์ความรู้ด้านการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีจากการวิจัยสู่ภูมิภาค จึงได้เกิดเครือข่ายและสำนักงานต่างๆ ขึ้นในส่วนภูมิภาค โดยแต่ละเครือข่ายต่างมีรูปแบบและลักษณะการดำเนินการแตกต่างกันไป สำหรับเครือข่ายส่วนภูมิภาคที่รู้จักกัน ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเครือข่ายภาคเหนือ (สวทช. ภาคเหนือ) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน และอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ (อวน.) เป็นต้น เครือข่ายเหล่านี้ล้วนมีการจัดตั้งสำนักงานสำหรับดำเนินการอยู่ในมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์รวมของนักวิจัยทุกสาขาวิชาชีพและเป็นแหล่งองค์ความรู้ด้านงานวิจัย จึงทำให้มีความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อประสานในทุกๆ ด้าน โดยแต่ละเครือข่ายที่มีการจัดตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาคได้มีรูปแบบการดำเนินงานของเครือข่ายดังต่อไปนี้

1. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาคเหนือ ตั้งขึ้นเพื่อประสานการวิจัยเพื่อท้องถิ่นทั่วประเทศ หลักการสำคัญของการวิจัยเพื่อท้องถิ่นก็คือ “การตั้งโจทย์วิจัย และสนับสนุนงานวิจัยตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น” ไม่ใช่ตามความต้องการของรัฐ หรือ ตามความสนใจของนักวิจัย ทั้งนี้ งานที่สนับสนุนจะไม่จำกัดสาขาวิชา กลุ่มคน หรือองค์กร ที่เสนอเป้าหมายใหญ่ของการวิจัยคือให้ได้ผลงานวิจัยที่ชุมชนท้องถิ่นนำไปใช้ได้ และทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนขึ้นจากกระบวนการทำวิจัยนั้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยท้องถิ่น, 2555)

2. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเครือข่ายภาคเหนือ (สวทช. ภาคเหนือ) ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุน การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นภาคเหนือ และสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาใช้ในการกระบวนการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ รวมทั้งสนับสนุนให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนาภาคเหนือ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเครือข่ายภาคเหนือ, 2555)

3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ชุมชนผู้ประกอบการ หน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการค้นหาปัญหาหรือความต้องการ และร่วมแก้ไขปัญหของชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย สนับสนุนให้นักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาได้นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เป็นผลลัพธ์จากการวิจัยถ่ายทอดสู่ชุมชนที่สอดคล้องกับแนวปรัชญา

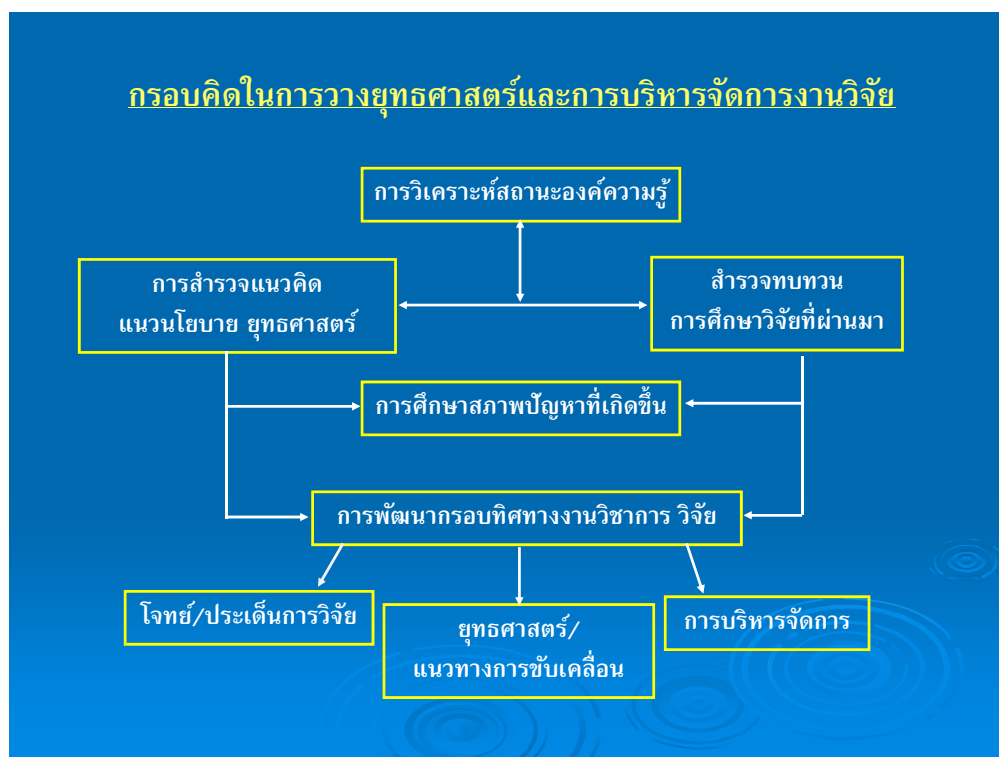
เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม เกิดการพัฒนานักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาให้มีความแข็งแกร่งทางวิชาการ โดยการขยายผลจากงานวิจัยสู่การประยุกต์ใช้ภาคปฏิบัติภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและนำไปสนับสนุนการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ ตลอดจนสนับสนุนและเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและก่อให้เกิดกลุ่มเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ยั่งยืน (เครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555)

4. อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ (อวน.) ตั้งขึ้นเพื่อ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการวิจัยการพัฒนาประยุกต์ และการบริการที่ครบวงจร เพื่อการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาดำเนินการพัฒนาสร้างศักยภาพ การแข่งขันให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรม ธุรกิจ และผู้ประกอบการท้องถิ่นในภาคเหนือ ให้มีการใช้ทรัพยากรและศักยภาพของประเทศไทยมาพัฒนาให้เกิดความเจริญ เป็นผู้นำและเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง อันประกอบด้วยประเทศจีนตอนใต้ พม่า ลาวและไทย (อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2555)

การบริหารจัดการเครือข่ายองค์กรชุมชน

ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยเข้าไปแก้ปัญหาให้กับชุมชนในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของสังคมไทยหรือในการศึกษานี้เพื่อมุ่งเป้าไปที่พื้นที่ภาคเหนือตอนบน การแก้ปัญหาที่แท้จริงควรเน้นที่โครงสร้างชุมชน และพบว่าชุมชนที่มีโครงสร้างเข้มแข็งของตนเอง สามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมที่เสื่อมโทรม ดังนั้นการสร้างระบบหรือพัฒนาองค์กรใดๆ ก็ตามให้เกิดขึ้น ต้องใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นยุทธวิธีที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ภาวะใหม่แห่งการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยฐานคิดที่เป็นแกนกลางและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน มีชุมชนเป็นฐาน โครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นฐานคิดสำคัญ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขกระดับความรู้ข่าวสารและแลกเปลี่ยนบทเรียนกัน ตลอดทั้งร่วมกันวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสังคมอย่างสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชน โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชนในแต่ละระดับมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเป็นกระบวนการจากชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และระดับชาติ โครงสร้างนี้เป็นโครงสร้างหลัก 1 ใน 6 ประการของฐานคิดทางยุทธศาสตร์ในภาวะใหม่ แห่งการพัฒนาที่ทำให้ชุมชนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจสังคม (พิทยา, 2542)

แนวคิดการวางยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการวิจัย

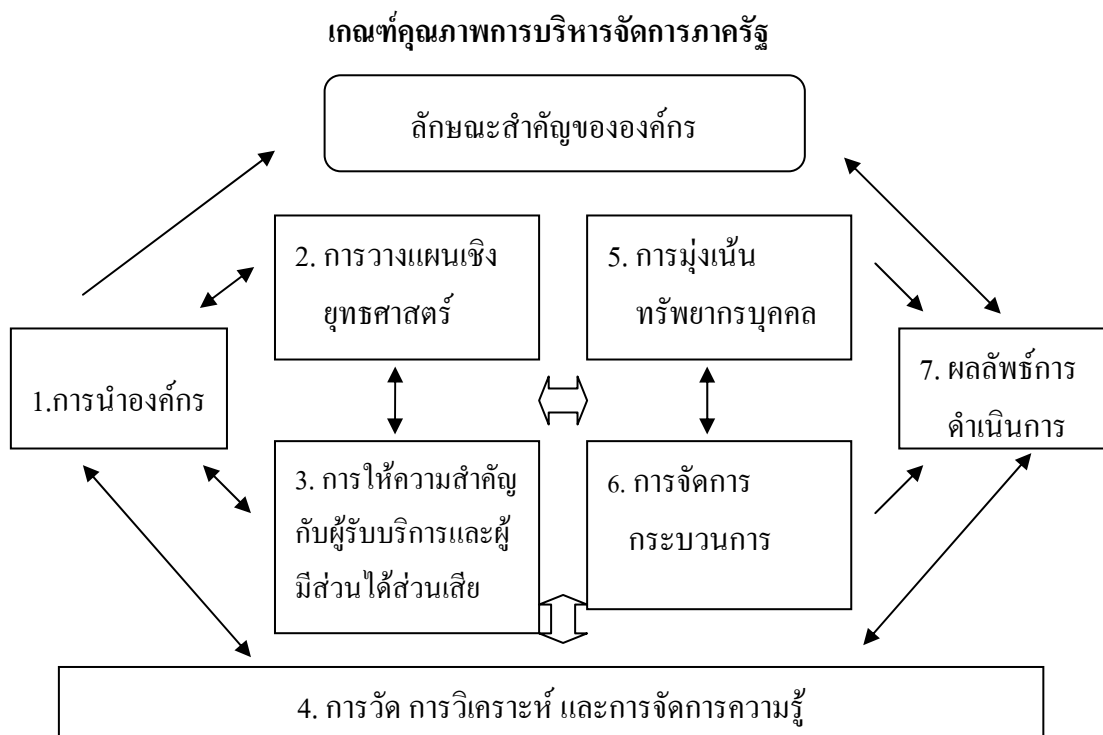
รูปที่ 4 แนวคิดการวางยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการสำรวจแนวคิดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ดังแสดงในรูปที่ 4 นำมาวิเคราะห์ เป็นการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ที่สามารถรับรู้ปัญหาในพื้นที่ องค์กรที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนและนำไปสู่การพัฒนากรอบทิศทางงานวิชาการและวิจัย สามารถกำหนดโจทย์/ประเด็นวิจัย ยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการของศูนย์ฯ

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสมัยใหม่

การบริหารจัดการเพื่อเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

หลักเกณฑ์การบริหารองค์กรสมรรถนะสูงตามหลักเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award หรือ PMQA) ดังแสดงในรูปที่ 5 มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งประกอบด้วย 7 มิติ ที่มีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2551) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 5)

รูปที่ 5 แผนผังการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

(แหล่งที่มา สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2549)

มิติที่ 1 การนำองค์กร

ผู้บริหารองค์กร ควรมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

- มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ทิศทาง และความคาดหวังที่ชัดเจน มีวิธีการสื่อสารที่ดี ในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์และขั้นตอนปฏิบัติงานกับบุคลากรทุกระดับ
- มีวิธีในการสร้างบรรยากาศการทำงาน และผลักดันบุคลากรให้ทำงานบรรลุตามภารกิจที่ได้รับ มอบหมาย รวมทั้งมีการกระจายอำนาจให้บุคลากรในระดับต่างๆ สามารถตัดสินใจอย่างเหมาะสม
- มีการกำกับดูแลการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและระบบ การป้องกันการทุจริต
- มีการทบทวนผลการดำเนินการขององค์กร และเปรียบเทียบกับการทำงานกับหน่วยงานอื่น มีการ วิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลผลการดำเนินการจากทุกด้านรวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
- มีการกำหนดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรมีการดำเนินการอย่างมีจริยธรรม

เนื่องจากการกิจหลักขององค์กรที่ เน้นในเรื่องของการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้บริหาร ควรมี คุณสมบัติเป็นทั้งนักบริหาร ผู้ประสานงาน และนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในเรื่องที่วิจัย และสามารถเป็นผู้ ประสานงานที่ดี ที่ทำให้พันธมิตรเครือข่ายวิจัยสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้มากที่สุด

มิติ 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

การกำหนดทิศทางขององค์กรต้องมีการกำหนดความท้าทายต่างๆ ที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือความท้าทายภายในองค์กร ความท้าทายภายนอกองค์กร และ ความท้าทายด้านอื่นๆ โดยสิ่งที่ต้องทำหลังจากรู้ถึงปัญหาความท้าทายและอุปสรรคแล้วก็คือการวางแผนยุทธศาสตร์และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ องค์กรประกอบที่สำคัญสำหรับมิตินี้คือ

- มีการวางแผนที่เหมาะสมกับขนาดและภารกิจขององค์กร
- มีการกำหนดเป้าหมายและมองเห็นถึงอุปสรรคต่างๆ อย่างเป็นระบบ
- มีแผนที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนต่อการเปลี่ยนแปลงได้เท่าทันสถานการณ์
- มีการเชื่อมโยงเป้าหมาย ค่าชี้วัด เข้ากับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร
- มีการถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน

มิติที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มิตินี้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งอาจเป็นได้ตั้งแต่กลุ่มนักวิจัย ประชาชน ผู้ประกอบการ และส่วนราชการอื่นๆ ซึ่งการจัดการที่ดีในมิตินี้จะนำไปสู่การกล่าวถึงภาพลักษณ์ขององค์กรในทางที่ดี องค์กรประกอบที่สำคัญคือ

- มีการวัด สำรวจ เก็บข้อมูลความต้องการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมรับฟังความคิดเห็นเพื่อใช้ในการออกแบบและปรับปรุงการให้บริการ
- การให้บริการมีการคำนึงถึงผลประโยชน์รวมทั้งความสะดวกสบายของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- มีการติดต่อกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความสัมพันธ์พร้อมทั้งมีการปรับปรุงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ ในการให้บริการ
- มีกระบวนการในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความพึงพอใจ เช่น มีการสำรวจความพึงพอใจผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน

มิติที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

มิตินี้ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล จัดองค์ความรู้ วัด และวิเคราะห์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ องค์กรประกอบที่สำคัญสำหรับมิตินี้คือ

- มีระบบการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยและฐานข้อมูลนักวิจัย
- มีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และการตัดสินใจในการพิจารณาข้อเสนอโครงการ และการประเมินโครงการ
- มีระบบข้อมูลสารสนเทศพร้อมใช้งานและเข้าถึงได้ง่าย สำหรับกลุ่มภาคีเครือข่าย

มติที่ 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล

การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรและภาคีเครือข่าย ด้วยการตอบสนองความพึงพอใจของบุคลากรในด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และการเพิ่มศักยภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ

- ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และมีระบบการให้รางวัลและสิ่งจูงใจเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ
- มีการสร้างเส้นทางความก้าวหน้า (career path) ให้กับบุคลากร พร้อมมีระบบในการพัฒนา เช่น การเตรียมบุคลากรสำหรับตำแหน่งผู้บริหารหรือตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อภารกิจหลักขององค์กร
- มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคลากร

มติที่ 6 การจัดการกระบวนการ

มตินี้ครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการภายในองค์กร และกระบวนการที่มีผลต่อผู้ให้บริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่นการกำหนดนโยบายต่างๆ โดยมีองค์ประกอบคือ

- มีกระบวนการที่สนับสนุนบุคลากรในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย
- มีความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการที่สร้างคุณค่าและตัวชี้วัดที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร
- มีการใช้เทคโนโลยีและวิธีที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของกระบวนการ
- มีการปรับปรุงกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอโดยใช้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ
- มีวิธีการจัดการกระบวนการให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน
- มีการตรวจสอบกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูงพร้อมหาทางป้องกัน เช่น การสนับสนุนทุนวิจัย และการทำข้อตกลงและสัญญาสำหรับผู้ที่ได้รับทุน

มติที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ

ในมตินี้เป็นผลที่เกิดจากการบริหารจัดการองค์กรในมติที่ 1 ถึงมติที่ 6 โดยผลลัพธ์การดำเนินการแบ่งออกเป็น 4 มิติตามหลักการของ Balanced Scorecard คือ

- มิติด้านประสิทธิผลตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร
- มิติด้านคุณภาพการให้บริการ
- มิตិประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน
- มิติด้านการพัฒนาองค์กร

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management; RBM) (สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2541)

ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น มักจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป เช่น การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective; MBO) การบริหารแบบเน้นผลสำเร็จ (Managing for Results) การบริหารที่เน้นผล (Results-Oriented Management) หรือการบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management) (วีระยุทธ ชาดะกาญจน์, 2547) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 6)

ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น เป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก โดยใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวบ่งชี้เป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นการบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์กรต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงาน รวมทั้งให้ความสำคัญกับจัดวางระบบการตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน (Performance Related Pay) (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 7)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ทิพาวิดี เมฆสุวรรณ, 2543:40-44)

ปัจจัยสำคัญสำคัญที่จะทำให้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสบความสำเร็จอยู่ที่ความเข้าใจแนวคิด วิธีการและประโยชน์ของวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ที่จะสามารถปรับตัวและสามารถทำงานภายใต้ระบบงานที่จะต้องรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจและสนับสนุน การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ คือ สนับสนุนในการจัดทำระบบวัดผลการปฏิบัติงาน การใช้ข้อมูลผลการวัดผลการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณการสร้างสิ่งจูงใจเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ รวมถึงการมอบอำนาจในการตัดสินใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน

1.1 การกำหนดพันธกิจและแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน ผู้บริหารขององค์กรจะต้องให้ความสำคัญและเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดพันธกิจและแผนกลยุทธ์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพื่อให้เกิดผล

1.2 การใช้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานในการบริหาร ผู้บริหารจะต้องระลึกเสมอว่าการวัดผลไม่ได้ทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ข้อมูลจากการวัดผลการปฏิบัติงานจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น แก้ปัญหาได้ถูกต้องมาก

ขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเอาข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อกำหนดมาตรการที่จะปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อไป

2. การจัดระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การจัดทำระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงานจะต้องคำนึงเสมอว่า ระบบข้อมูลนั้นสามารถที่จะแสดงถึงระดับการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์สู่เป้าหมายขององค์กรได้ ซึ่งจะต้องจัดทำเพิ่มเติมขึ้นจากระบบข้อมูลเดิม ที่เน้นปัจจัยนำเข้าและกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการตัดสินใจได้ดีขึ้น

2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ การเลือกตัวบ่งชี้ที่จำเป็นต่อการให้บริการและการตัดสินใจนั้นจะต้องเลือกตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องพัฒนาโดยผู้ที่มีประสบการณ์ในงานด้านนั้นๆกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับงานนั้นๆ ด้วย โดยตัวบ่งชี้จะมีทั้งส่วนของปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รวมถึงตัวบ่งชี้ที่แสดงความพึงพอใจของผู้รับบริการ แต่ควรจะมีตัวบ่งชี้ในจำนวนเท่าที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการจัดทำและรักษาระบบข้อมูลนี้ด้วย

2.2 การวางระบบสารสนเทศ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูล ผู้พัฒนาระบบจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระของโครงการ หรืองานที่จะวัดผลการปฏิบัติงาน โดยต้องคำนึงถึงการจัดทำรายงานผล ซึ่งจะแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่จะรายงานเป็นช่วงเวลาตามกำหนดทุกครึ่งปีหรือหนึ่งปี เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนหรือการจัดทำงบประมาณประจำปี และส่วนที่เป็นรายงานเฉพาะกิจที่สามารถเรียกดูข้อมูลตัวบ่งชี้ได้ทันทีในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งความสำเร็จในการจัดทำระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงานที่ใช้ประโยชน์ได้จึงอยู่ที่การจัดทำข้อมูลที่สะท้อนผลงานจริงทันเวลา และมีปริมาณข้อมูลที่เหมาะสม โดยมีค่าใช้จ่ายที่ประหยัด

3. การพัฒนาบุคลากรและองค์กร ผู้บริหารทุกระดับถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายภายใต้ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องให้การพัฒนาผู้บริหารไว้ล่วงหน้าให้สามารถปฏิบัติงานที่ต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของงานภายใต้สภาวะที่มีความคล่องตัวและมีอำนาจในการบริหารเพิ่มขึ้น ผู้บริหารทุกคนจะต้องมีความรู้ในการวางแผนกลยุทธ์ การวัดผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการใช้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานเพื่อการตัดสินใจในการทำงานประจำวัน ในขณะเดียวกันจะต้องมีระบบการพัฒนาและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความชำนาญที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้มีศักยภาพที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่กันได้ในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเข้าใจเรื่องการวัดและการใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานประจำวัน

สรุป การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management; RBM) เป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่ประเทศต่างๆ ที่พัฒนาแล้ว นำมาใช้ในการปฏิรูประบบราชการให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนก็กำลังจะใช้วิธีการบริหารรูปแบบใหม่นี้ ผสานกับเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting System; PBBS) ทำการปฏิรูปองค์การภาครัฐ ให้สามารถจัดบริการสาธารณะให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชนมากขึ้น หัวใจสำคัญของสำเร็จในการใช้วิธีการ

บริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นอยู่ที่การสร้างตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicators; KPIs) ที่มีความตรง เป็นที่ยอมรับ และสะดวกในการนำไปใช้ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานขององค์กร

การบริหารแบบการวัดผลการดำเนินงาน (Balanced Scorecard: BSC)

Balanced Scorecard คือ ระบบการบริหารงานและประเมินผลทั่วทั้งองค์กร และไม่ใช่เป็นระบบการวัดผลเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) แล้วแปลงผลลงไปสู่ทุกจุดขององค์กรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายงานและแต่ละคน โดยระบบของ Balanced Scorecard จะเป็นการจัดหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นของกระบวนการทำงานภายในองค์กร และผลกระทบจากลูกค้าภายนอกองค์กร นำมาปรับปรุงสร้างกลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพดีและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น เมื่อองค์กรได้ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบ Balanced Scorecard เต็มระบบแล้ว Balanced Scorecard จะช่วยปรับเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ขององค์กรจากระบบ “การทำงานตามคำสั่งหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้สืบทอดกันมา” ไปสู่ระบบ “การรวมใจเป็นหนึ่งเดียวขององค์กร” (วัฒนา พัฒนพงศ์, 2546)

Balanced Scorecard จะทำให้ได้เห็นภาพขององค์กรใน 4 มุมมอง และนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือวัดผลโดยวิธีการรวบรวมข้อมูล และนำที่ได้มาวิเคราะห์มุมมองทั้ง 4 ดังกล่าว ประกอบด้วย

1) The Learning and Growth Perspective เป็นมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต เช่น การพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน ความพึงพอใจของพนักงาน การพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น

2) The Business Process Perspective เป็นมุมมองด้านกระบวนการทำงานภายในองค์กร เช่น การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ การจัดโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ การประสานงานภายในองค์กร การจัดการด้านสายงานผลิตที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

3) The Customer Perspective เป็นมุมมองด้านลูกค้า เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า ภาพลักษณ์ กระบวนการด้านการตลาด การจัดการด้านลูกค้าสัมพันธ์ เป็นต้น

4) The Financial Perspective เป็นมุมมองด้านการเงิน เช่น การเพิ่มรายได้ ประสิทธิภาพในการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและมีการสูญเสียระหว่างผลิตน้อย การหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ เป็นต้น

Balanced Scorecard เป็นกลยุทธ์ในการบริหารงานสมัยใหม่ และได้รับความนิยมไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย Balanced Scorecard ได้ถูกพัฒนาขึ้นเมื่อปี 1990 โดยศาสตราจารย์โรเบิร์ต แคปแลน (Robert Kaplan) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และดร.เดวิด นอร์ตัน (Dr.David Norton) ที่ปรึกษาด้านการจัดการ โดยตั้งชื่อระบบนี้ว่า “Balanced Scorecard” เพื่อที่ผู้บริหารขององค์กรจะได้รับรู้ถึงจุดอ่อนและความไม่ชัดเจนของการบริหารงานที่ผ่านมา Balanced Scorecard จะช่วยในการกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการองค์กรได้ชัดเจน โดยดูจากผลของการวัดค่าได้จากทุกมุมมองเพื่อให้เกิดดุลยภาพทุก ๆ ด้าน

มากกว่าที่จะใช้มุมมองด้านการเงินเพียงด้านเดียว อย่างที่องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่คำนึงถึง เช่น รายได้ กำไร ผลตอบแทนจากเงินปันผล และราคาหุ้นในตลาด เป็นต้น การนำ Balanced Scorecard มาใช้ จะทำให้ผู้บริหารมองเห็นภาพขององค์กรชัดเจนยิ่งขึ้น

แนวคิดการบริหารจัดการที่ดี (Good governance)

แม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่าไม่มีทฤษฎีการบริหารใดที่เหมาะสม สำหรับทุกสถานการณ์ เพราะว่าการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ หลักการสำคัญในการบริหารคือการเข้าใจเรื่องเป้าหมายขององค์กร โครงสร้าง กระบวนการทำงาน รวมถึงการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ ภาวะผู้นำ ความเข้าใจกระบวนการบริหาร สิ่งเหล่านี้การบริหารจัดการเครือข่ายต้องมีความเข้าใจ การบริหารจัดการเครือข่าย ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญไม่น้อยกว่ากระบวนการอื่นๆ ของการทำงานในลักษณะของเครือข่าย เครือข่ายเป็นองค์กรประเภทหนึ่ง เครือข่ายจะบรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งได้ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี หากจะถามว่าการบริหารจัดการที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร ซึ่งไม่มีคำตอบที่สำเร็จรูป ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบริหารโดยเปลี่ยนจากที่เน้นแนวคิดการบริหารจัดการ (Management) ไปสู่แนวคิดภาวะผู้นำ (Leadership) กันมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2541)

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่เหมาะสมจะนำมาปรับใช้ในภาครัฐ มี 10 องค์ประกอบ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2551) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 8)

1. การมีส่วนร่วม (Participation) :

กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

2. ความโปร่งใส (Transparency) :

กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งแจ้งได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม หรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

3. การตอบสนอง (Responsiveness) :

การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง / ความต้องการ ของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4. ภาระรับผิดชอบ (Accountability) :

การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) :

ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่มีภารกิจ คล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของ ประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการ ปฏิบัติงาน และระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

6. ประสิทธิภาพ (Efficiency) :

การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้ง ด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติ ราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

7. การกระจายอำนาจ (Decentralization) :

การถ่ายโอนอำนาจ การตัดสินใจ ทรัพยากร และ ภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลาง ให้แก่ หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการ แทนโดยมี อิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่ บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างพลังพื่อใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. นิติธรรม (Rule of Law) :

การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการ ด้วยความเป็น ธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. ความเสมอภาค (Equity) :

การได้รับการปฏิบัติ และได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย / หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษาเพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

10. มุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) :

การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคล ที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

การบริหารจัดการที่ดีและเกิดประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2551) จะต้องมียุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ

1. มีระบบงาน ซึ่งประกอบไปด้วยการแปลงนโยบายมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ มีการจัดทำแผนงาน (ทั้งระยะสั้นและระยะยาว) มีการจัดทำโครงการ มีการดำเนินการตามนโยบาย แผนและโครงการ มีระบบข้อมูล ระบบการประสานงาน ระบบเครือข่าย ระบบการมีส่วนร่วมของภาคี/ข่าย ระบบการตัดสินใจ ระบบการปฏิบัติงาน และระบบการติดตามประเมินผล
2. มีระบบบุคลากร เป็นหัวใจของการปฏิบัติการและการบริหารจัดการ ระบบบุคลากรมีองค์ประกอบหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ของบุคลากร ความสามารถของบุคลากร ความต้องการที่จะทำงาน และการพัฒนาบุคลากร
3. มีระบบงบประมาณ/ทรัพยากร หน่วยงานหรือองค์กรต้องมีงบประมาณ ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานอย่างพอเพียง มีการวางแผนการใช้จ่าย และการตรวจสอบการใช้งบประมาณ

นอกจากนี้ ธนากร โกล (2000) ยังได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการที่ดีว่าต้องมีลักษณะและเงื่อนไข ดังนี้ (World Bank, 2000)

1. การมีส่วนร่วมของสาธารณชน คือมีกระบวนการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมทำงาน
2. มีความสุจริตและโปร่งใส มีระบบการติดตาม ตรวจสอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. มีพันธะและความรับผิดชอบต่อประชาชนและสังคม เน้นการดำเนินงานที่ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มต่างๆ
4. เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ มีกลไกการดำเนินงาน มีการจัดการองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการควบคุมการใช้ทรัพยากร และให้ผลลัพธ์ที่คุ้มค่า

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา วช. มีขั้นตอนของกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาแบบแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค

3.1.1 ประชุมร่วมกับคณะกรรมการโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย วช. นำร่องกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน (Research and Innovation Network Center; RIN) เพื่อรับทราบนโยบาย รายงานผลตามแผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ

3.1.2 ประชุมร่วมเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัด เพื่อชี้แจงและระดมความคิดเห็นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของเครือข่ายวิจัย เพื่อหาแนวทางการร่วมมือและรับฟังข้อคิดเห็นเบื้องต้นในการบริหารงานวิจัยในรูปเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคี

3.1.3 การประสานงานกับหน่วยงานวิจัยในสถาบันการศึกษาและแหล่งทุนวิจัยอื่นๆ ในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมจังหวัด ในการกำหนดแผนปฏิบัติงาน ร่วมกิจกรรมการประชุม สนับสนุนร่วมขับเคลื่อนงานวิจัย

3.1.4 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของชาติและยุทธศาสตร์วิจัยภาคเหนือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัย เครือข่ายวิจัย 8 จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยและองค์กรเอกชนในพื้นที่ภูมิภาคเหนือ เพื่อระดมความคิดเห็นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของเครือข่ายวิจัยและศึกษาแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการวิจัย

จากผลการดำเนินการข้างต้นจะได้ระบบการบริหารจัดการที่ดีของศูนย์ภาคีเครือข่ายด้านนา ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

3.2 จัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.1 จัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยโดยอาศัยการวิเคราะห์ ข้อมูลรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัย ได้แก่ วช. และแหล่งทุนวิจัยที่ร่วมพันธมิตร 5 ส ได้แก่ สกว. สวก. สวทช. สวทน. และ สวรส. สถาบันการศึกษาและแหล่งทุนวิจัยอื่นๆ ในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน จากเว็บไซต์ และการเข้าร่วมสัมมนาผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง โดย

จำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ คือ ด้านโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านทิศทางและกรอบการดำเนินงานวิจัย ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ด้านหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านจุดเด่นและจุดด้อย และด้านรูปแบบความเชื่อมโยงกับส่วนกลาง และการจัดประชุมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายภาคีวิจัยและกลุ่มคลัสเตอร์ เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ สถาบันการศึกษาหรือวิชาการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม-รัฐ และองค์กรปกครองท้องถิ่น โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่เหมาะสม แนวทางความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายระดับจังหวัด ตลอดจนสำรวจข้อมูลศักยภาพของนักวิจัยและความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ เพื่อนำรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่วิเคราะห์ได้มาจัดทำร่างคู่มือการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

3.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา หลังประชุมเปิดตัว (Kick- Off) ศูนย์ฯ คณะทำงานได้กำหนดแผนปฏิบัติการ (Implement) ของศูนย์ฯ และเริ่มทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในการขับเคลื่อนตามกลยุทธ์ของศูนย์ฯ ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

3.2.3 จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสนับสนุนการจัดประชุมระดมความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมด้านการประชุมเครือข่ายระดับจังหวัด การประชุมกลุ่ม (Forum) การประชุมวิชาการร่วมกับหน่วยงานและผู้ประสานงานที่ประสงค์เข้าร่วมเป็นเครือข่าย พร้อมจัดทำทำเนียบสมาชิกรายชื่อในเครือข่าย และ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการบริหารจัดการวิจัย สร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายให้มีความคล่องตัวและบรรลุวัตถุประสงค์

3.3 จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย

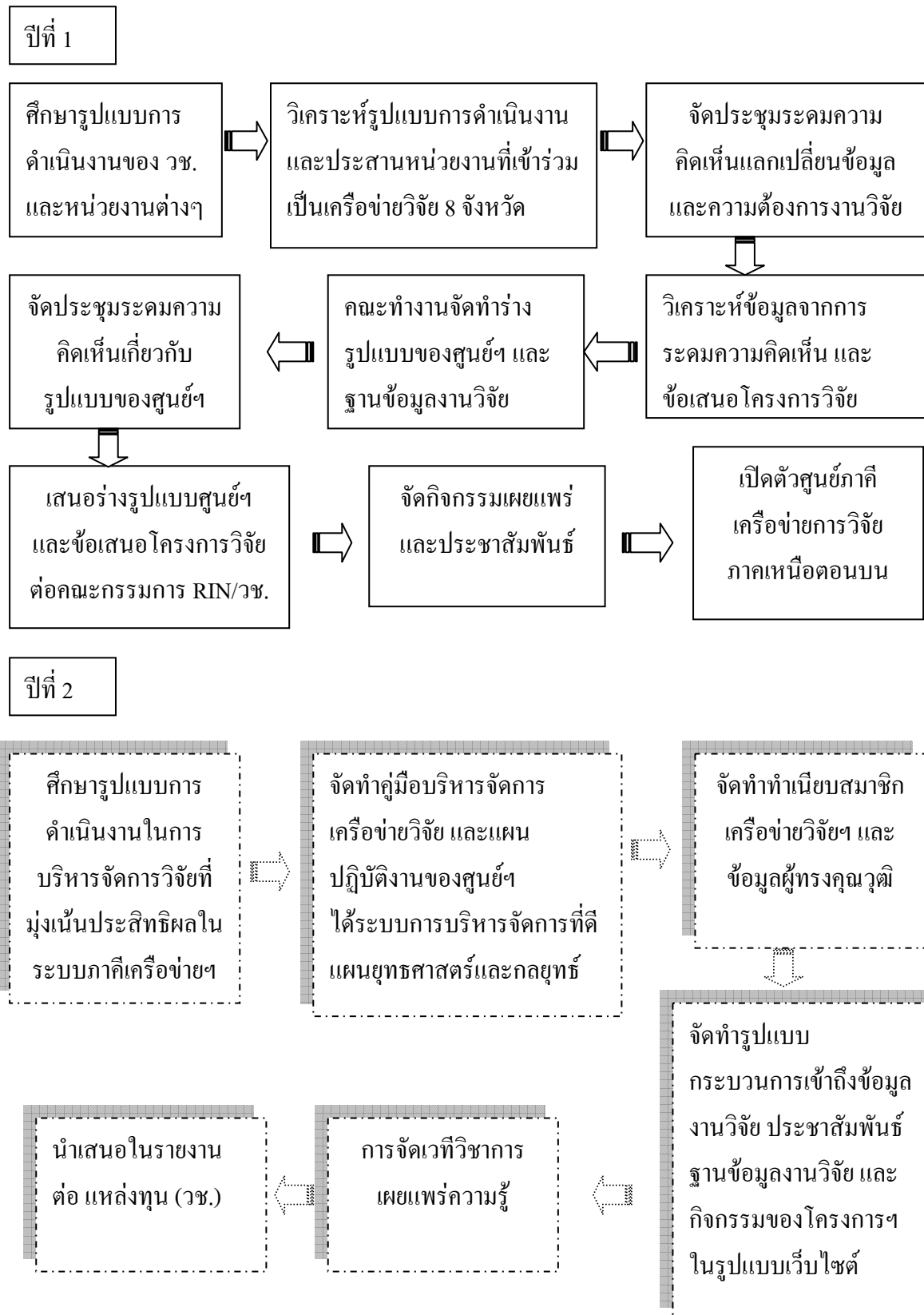
3.3.1 จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยอาศัยระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (National Research Project Management: NRPM) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงบประมาณ และเชื่อมโยงข้อมูลในฐานข้อมูลของสถาบันมาเชื่อมโยงกับระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (Thai National Research Repository: TNRR)

3.3.2 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ โดยจัดทำและปรับปรุงเว็บไซต์ของศูนย์ฯ และสื่อต่างๆ เพื่อใช้เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์และติดต่อสื่อสารระหว่างคณะผู้วิจัยของโครงการและนักวิจัยในพื้นที่ เชื่อมโยงฐานข้อมูลงานวิจัยและกิจกรรมของโครงการฯ ระหว่างศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนา กับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.3 การจัดประชุมเชิงวิชาการเสนอผลงานการวิจัย ในรูปการจัดประชุมวิชาการประจำปี พ.ศ. 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า วช. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของศูนย์ฯ และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชน ประกอบด้วยการบรรยาย การเสวนาทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัย และเข้าร่วมงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012) ซึ่งจัดโดยเครือข่ายระบบวิจัย และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายวิจัย และสร้างความร่วมมือของเครือข่ายระบบวิจัยทั่วประเทศ เป็นเวทีแสดงผลงานวิจัยจากการนำเสนอผลงานและกิจกรรมการวิจัยที่มีคุณภาพในระดับชาติ

กรอบแนวคิดของการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าผ่านเครือข่ายผู้ประสานงานระดับจังหวัดในภาคเหนือตอนบน ต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 จากกรอบแนวคิดการดำเนินงานวิจัย (แสดงในรูปที่ 6) ได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปี 1 คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างระบบการบริหารจัดการวิจัย และการดำเนินงานของ วช. และหน่วยงานแหล่งทุนต่างๆ ประสานหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐ และเอกชนในพื้นที่ จัดประชุมระดมความคิดเห็น จัดทำร่างรูปแบบของศูนย์ฯ สำรวจความต้องการงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ การจัดทำข้อเสนอโครงการและฐานข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่ จัดกิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการเปิดตัวศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ ส่วนการดำเนินงานในปี 2 นั้น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค จัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัยและกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค

รูปที่ 6 กรอบแนวคิดการดำเนินงานวิจัย

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและส่วนกลาง โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้แทนจากองค์กร จากแหล่งทุนวิจัย และบุคคลที่ดำเนินงานและมีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อระดมสมอง การสร้างความเข้าใจ การบริหารจัดการวิจัย และการผลักดันศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยในระดับภูมิภาค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

อาศัยการเข้าร่วมกิจกรรม การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่ม โดยแนวคำถามประกอบด้วย แนวคำถามสำหรับบุคคล/หน่วยงาน ที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับงานวิจัยและที่มีผลการดำเนินงาน ประกอบด้วยคำถามหลักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของวิธีบริหารจัดการงานวิจัย รูปแบบการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การประสานงาน อุปสรรคปัญหาในการดำเนินงาน โครงการวิจัย วิธีการประสานงาน ภาพลักษณ์ การสื่อสาร การจัดสรรงบประมาณ หลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ วัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เพื่อถอดบทเรียน เป็นต้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปเนื้อหาตามประเด็นที่สำคัญ (Content analysis) เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน นำมาประกอบการอภิปราย การวิเคราะห์และอภิปรายผล เพื่อจัดทำรายงาน

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

การศึกษานี้ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย

- พื้นที่ในส่วนกลาง คือ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร
- พื้นที่ในส่วนภูมิภาค 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทที่ 4

ผลการวิจัย อภิปรายและวิจารณ์ผล

การดำเนินการวิจัยของโครงการวิจัยที่ 1 “การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ” ดังมีรายละเอียดผลการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค

4.1.1 ประชุมร่วมกับคณะกรรมการโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัย วช. นำร่องกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน (Research and Innovation Network Center; RIN)

คณะวิจัยได้จัดให้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ RIN (แสดงในรูปที่ 7) ซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และดูแลนโยบายของศูนย์ฯ คณะทำงานได้ปรึกษาหารือเพื่อรับทราบนโยบาย กำหนดแผนปฏิบัติการ และแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ RIN เกี่ยวกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยโดยการบริหารจัดการในรูปการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อเชื่อมต่อนโยบายการวิจัยของชาติผ่านกรอบการวิจัยของ วช. ผู้พื้นที่ ให้เครือข่ายวิจัยฯ ของศูนย์ฯ ดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเสนองานวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาโดยมีหน่วยงานของรัฐและเอกชนในพื้นที่เข้าร่วมทำวิจัยและใช้ประโยชน์ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการลงทุนร่วมในการวิจัยตามศักยภาพ รวมทั้งจัดทำนโยบายกรอบการวิจัย และยุทธศาสตร์การวิจัยที่สอดคล้องกับพื้นที่ภาคเหนือ (รายละเอียดการประชุมในเอกสารประกอบหมายเลข 1 ในแผนงานวิจัย ภาคผนวก 1)

รูปที่ 7 การประชุมร่วมกับคณะกรรมการ RIN เพื่อรับนโยบาย รายงานผลตามแผนปฏิบัติการ

4.1.2 ประชุมร่วมเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัด เพื่อชี้แจงและระดมความคิดเห็นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของเครือข่ายวิจัย

คณะทำงานได้จัดการประชุมร่วมเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน(แสดงในรูปที่ 8) เพื่อชี้แจงนโยบาย และระดมความคิดเห็นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของเครือข่ายวิจัย แผนงานวิจัย และแผนการดำเนินการของโครงการของศูนย์ฯ ในวันที่ 27 กันยายน 2554 ณ ห้องประชุมชั้น 3 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทางเครือข่ายวิจัยทุกจังหวัดสามารถดำเนินแผนกิจกรรมของจังหวัด และส่งข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ตามระยะเวลาที่กำหนด ได้มีข้อเสนอแนะ และกรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการยื่นข้อเสนอโครงการผ่านศูนย์ภาคีฯ อย่างเป็นทางการ และการเตรียมจัดประชุมและเวทีเสวนากลุ่มระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดประเด็นวิจัยเพื่อขอทุนอุดหนุนการวิจัยจาก วช. ตลอดจนแผนปฏิบัติการในแต่ละจังหวัด (รายละเอียดการประชุมในเอกสารประกอบหมายเลข 1 ในแผนงานวิจัย ภาคผนวก 1)

รูปที่ 8 การประชุมร่วมเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือเพื่อชี้แจงนโยบาย

4.1.3 การประสานงานกับหน่วยงานวิจัยในสถาบันการศึกษาและแหล่งทุนวิจัยอื่นๆ ในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน

ผู้อำนวยการแผนงานฯ และคณะทำงานได้ปฏิบัติงานเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัย อาทิเช่น สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา แหล่งทุนวิจัยอื่นๆ และองค์กรเอกชนในพื้นที่ภูมิภาคเหนือ เพื่อหาแนวทางการร่วมมือและรับฟังข้อคิดเห็นเบื้องต้นในการบริหารงานวิจัยในรูปแบบเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ทั้งในส่วนภูมิภาค 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน และส่วนกลาง ดังต่อไปนี้

4.1.3.1 ผู้อำนวยการแผนงานฯ ได้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการหลักและวิธีข้อเสนอการวิจัยเพื่อขอเสนองบประมาณประจำปี 2556 ตามมติคณะรัฐมนตรี จัดโดยสถาบันพัฒนานักวิจัยแห่งประเทศไทย 14-16 กันยายน 2554 ณ โรงแรมริชมอนด์ จ.นนทบุรี โดย นายกฤษณ์รัช นพนาทิพงษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้เป็นประธานเปิดการอบรมและวิทยากร (แสดงในรูปที่ 9) ทั้งนี้

ผู้อำนวยการแผนงานได้นำข้อมูลและความรู้ที่ได้ถ่ายทอดให้กับ นักวิจัยในโครงการฯและเครือข่ายภาคีวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

รูปที่ 9 ผู้อำนวยการแผนงานเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการหลักการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอเสนองบประมาณประจำปี 2556 ตามมติคณะรัฐมนตรี จัดโดยสถาบันพัฒนานักวิจัยแห่งประเทศไทย วันที่ 14-16 กันยายน 2554 ณ โรงแรมริชมอนด์ จ.นนทบุรี

4.1.3.2 การประชุมและสัมมนาพัฒนากลยุทธ์พัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและข้อเสนอโครงการสหวิทยาการ ในวันที่ 27 กันยายน 2554 ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ จัดโดยเครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสถาน ภาคเหนือตอนบน (แสดงในรูปที่ 10) ผู้อำนวยการแผนงานฯ ได้บรรยายเรื่อง “โอกาสในการหางบประมาณสนับสนุนงานวิจัยสหวิทยาการ โดยศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา” เพื่อเป็นการเผยแพร่และถ่ายทอดยุทธศาสตร์งานวิจัย รวมทั้งชี้แจงกรอบการวิจัยที่ วช. ให้เงินอุดหนุน ปีงบประมาณ 2555-2559 และหลักการและวิธีข้อเสนอการวิจัย เพื่อของบประมาณประจำปี 2556 ตามมติคณะรัฐมนตรี

รูปที่ 10 การประชุมและสัมมนาพัฒนากลยุทธ์พัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและข้อเสนอโครงการเชิงสหวิทยาการ

4.1.3.3 ผู้อำนวยการแผนงานฯ และนักวิจัยในโครงการฯ เข้าร่วมประชุมสัมมนาโครงการวิจัยตามยุทธศาสตร์ สวก. (แสดงในรูปที่ 11) วันที่ 7 ตุลาคม 2554 ณ ห้องประชุมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรับฟังการบรรยายจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พีรเดช ทองอำไพ ผู้อำนวยการสำนักงานการพัฒนากิจการเกษตร (องค์การมหาชน: สวก.) ในหัวข้อโครงการวิจัยตามยุทธศาสตร์ สวก. ในช่วงปี พ.ศ. 2552-2544 และแนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนวิจัย โดยเน้น ด้านการเพิ่มผลิตภาพ ด้านการสร้างมูลค่าด้านการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันสินค้าการเกษตร (กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ, 2553) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 9)

รูปที่ 11 ผู้อำนวยการแผนงานฯ ผู้อำนวยการ สวก. และคณบดีคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.1.3.4 คณะทำงานในโครงการฯ เข้าร่วมสัมมนาบูรณาการงานวิจัยแก้ไขปัญหาโลกร้อนและมลภาวะทางอากาศ วันที่ 26 มกราคม 2555 ณ ห้องสวรคโลก โรงแรมคุ้มภูคำ จังหวัดเชียงใหม่ จัดโดย การกิจโครงการและประสานงานวิจัย (ภค.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (แสดงในรูปที่ 12) และมีการประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานาฯ โดยการใช้แผ่นพับและบูธ ตลอดจนสนับสนุนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาโลกร้อนและมลภาวะทางอากาศในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนอย่างบูรณาการและยั่งยืน

รูปที่ 12 คณะทำงานโครงการเข้าร่วมสัมมนาบูรณาการงานวิจัยแก้ไขปัญหาโลกร้อนและมลภาวะทางอากาศ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

4.1.3.5 ผู้อำนวยการแผนงาน และคณะทำงานในโครงการฯ เข้าร่วมงานประชุมประจำปี 2554 โครงการเครือข่าย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ภาคเหนือ ในวันที่ 27 มกราคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่ งานประชุมดังกล่าวเป็นการรวมผลงานเด่นและงานวิจัยของ สวทช. ที่พัฒนาสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ที่เกิดจากร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิจัยในหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานประจำปี 2554 ซึ่งผู้อำนวยการแผนงานได้ปรึกษาหารือกับ ดร.ทวิศักดิ์ กอนันต์กุล ผู้อำนวยการ สวทช. และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรพงษ์ เลิศทัศนีย์ ผู้อำนวยการ สวทช.ภาคเหนือ (แสดงในรูปที่ 13) ทำให้ทราบเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการบริหารงานวิจัยและประสานความร่วมมือด้านงานวิจัยของนักวิจัยในพื้นที่

รูปที่ 13 ผู้อำนวยการแผนงานได้เข้าร่วมงานประชุมประจำปี 2554 โครงการเครือข่าย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ภาคเหนือ และร่วมปรึกษาหารือกับผู้อำนวยการ สวทช. และ สวทช.ภาคเหนือ

4.1.3.6 ผู้อำนวยการแผนงานฯ เข้าร่วมสัมมนาการอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง (พบส.) ในระหว่างวันที่ 1-12 กุมภาพันธ์ 2555 จัดโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ โรงแรมฮอลิเดย์อินน์ (1-9 กุมภาพันธ์ 2555) และโรงแรมอัลไพน์กอล์ฟรีสอร์ท อ.บ้านธิ จ.ลำพูน รุ่น 1 (10-12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555) (แสดงในรูปที่ 14) โดยมีศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นวิทยากร เรื่อง “การพัฒนาวิจัยของไทยและบทบาทของมหาวิทยาลัยในระบบวิจัยใหม่” เป็นการสร้างเครือข่ายงานวิจัยระดับผู้บริหารของสถาบัน และประสานงานระหว่างหน่วยบริหารงานวิจัยในระดับคณะและสถาบันเพื่อความร่วมมือด้านวิจัย (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2555 ก) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 10)

รูปที่ 14 การสัมมนาอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง (พบส.)

4.1.3.7 ผู้อำนวยการแผนงานฯ ได้เข้าร่วมการประชุมโครงการ สวก. พบนักวิจัย ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องประชุมพระยาศรีวิสารวาจา สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับฟังนโยบายของสำนักงานการพัฒนการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน: สวก.) และการให้ทุนวิจัยของ สวก. จาก ดร.นงลักษณ์ ปานเกิดดี ที่ปรึกษา สวก. (แสดงในรูปที่ 15) โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ วรรณ ร่องอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รายงานสรุปผลการดำเนินงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะเป็น 1 ใน 9 ของมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ คณะนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้นำเสนอผลงานวิจัยและโครงการวิจัยในประเด็นหลัก เช่น ข้าว และพืชสมุนไพร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนการนำเสนอนวัตกรรมต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัย ร่วมกับนักวิเคราะห์ของ สวก. ซึ่งจะเป็นแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัย และการเขียนข้อเสนอวิจัยเพื่อขอรับทุนต่อไป

รูปที่ 15 ประชุมโครงการ สวก. พบนักวิจัย ณ ห้องประชุมพระยาศรีวิสารวาจา
สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.1.3.8 ผู้อำนวยการแผนงานฯ เข้าร่วมการประชุมวิชาการ โครงการบูรณาการวิจัยจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ 1 ณ สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในระหว่างวันที่ 17-18 กุมภาพันธ์ 2555 (แสดงในรูปที่ 16) ได้รับฟังการบรรยายภาพรวมของผลการดำเนินงานของโครงการบูรณาการวิจัยจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ โดย ศาสตราจารย์ ดร.เกตุ กรุดพันธ์ ได้สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วิชัย บุญแสง ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และฟังการเสวนาเรื่อง “งานวิจัยกับสังคม” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศิษฐ์ วรอุไร ประธานที่ปรึกษาโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ เลิศทัศนีย์ ผู้อำนวยการ สวทช. ภาคเหนือ รองศาสตราจารย์ ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ดีเอกนามกุล รองผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา

มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ทำให้ได้แนวทางเชื่อมต่องานวิจัยโดยการบูรณาการวิจัยจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ส่วนวัดกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแนวทางการบริหารงานวิจัยในระดับท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ

รูปที่ 16 การประชุมโครงการบูรณาการวิจัยจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ส่วนวัดกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครั้งที่ 1 ในวันที่ 17-18 กุมภาพันธ์ 2555

4.1.3.9 ผู้อำนวยการแผนงานฯ เข้าร่วมการประชุมวิชาการ เรื่อง แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สถาบันคลังสมองของชาติ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น และศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555 ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 17) โดยได้รับฟัง ปาฐกถาพิเศษ โดย ศาสตราจารย์ นพ.วิจารณ์ พานิช เรื่อง “การพัฒนากระบวนการรับใช้สังคม” ได้สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บัญชร แก้วส่อง ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในแนวทางการบริหารจัดการวิจัยโดยการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยที่ตอบโจทย์ของชุมชนท้องถิ่น งานวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-based collaborative research: ABC) และการพัฒนา Public Library of Thailand: PLoT) ที่เอื้อต่อวิชาการรับใช้สังคม นอกจากนี้ยังมีการระดมความคิดเห็นของนักวิชาการและ

นักวิจัยในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่รับใช้สังคม และบทบาทของมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนการสร้างและเสนอผลงานวิชาการรับใช้สังคม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.), 2555 ก)

รูปที่ 17 การประชุมสัมมนาแนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555

4.1.3.10 ผู้อำนวยการแผนงานฯ เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นในการแสวงหาโจทย์วิจัยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องสำอาง ของสำนักงานการพัฒนากาวิจัการเกษตร (องค์การมหาชน: สวก.) ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ห้องประชุมของสำนักงานการพัฒนากาวิจัการเกษตร (องค์การมหาชน: สวก.) (แสดงในรูปที่ 18) ทำให้ทราบแนวทางการตั้งโจทย์วิจัยและการให้ทุนวิจัย จาก ดร.นงลักษณ์ ปานเกิดดี ที่ปรึกษา สวก. และได้สัมภาษณ์ผู้บริหารและนักวิเคราะห์โครงการ ทำให้ทราบนโยบายและการบริหารจัดการงานวิจัยต่อยอดสู่ภาคอุตสาหกรรมและแนวทางประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน

รูปที่ 18 การประชุมระดมความคิดเห็นในการแสวงหาโจทย์วิจัยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องสำอาง

4.1.3.11 ผู้บริหารแผนงานฯ เข้าร่วมประชุมวิชาการ “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทศวรรษที่สอง” จัดโดย กระทรวงสาธารณสุข สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) เครือสถาบันฯ ประกอบด้วย สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย (สวปก.) และสำนักงานพัฒนาระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพแห่งชาติ (สพคส.) ร่วมกับองค์กรภาคีต่างๆ ระหว่างวันที่ 21-22

มีนาคม 2555 ณ โรงแรมรามารการ์เด็น ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร (แสดงในรูปที่ 19) เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยประเมินผลระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทศวรรษที่ผ่านมา พร้อมกับระดมความเห็นผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทศวรรษที่สอง โดยมีนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นประธาน ได้พบและปรึกษาผู้อำนวยการ สวรส.

รูปที่ 19 การประชุม “หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทศวรรษที่สอง”

4.1.3.12 การเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพการดำเนินงาน โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา (สกอ.) ประจำปี 2555 ในหัวข้อ “ชุมชนเข้มแข็ง สังคมน่าอยู่ เศรษฐกิจยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ในวันที่ 16-18 พฤษภาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ โรงแรมดิเอ็มเพรส เชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 20) คณะทำงานของโครงการฯ ได้ขออนุมัติงบประมาณสนับสนุนการประชุม จำนวนเงิน 100,000 บาท เป็นการเพิ่มโอกาสและสร้างเครือข่ายการวิจัยให้มีความเข้มแข็ง มีการประชุมเตรียมจัดงาน และร่วมเป็นกรรมการพิจารณาการนำเสนอผลงานวิจัยของผู้ลงทะเบียนประชุมจากเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ (เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2555)

รูปที่ 20 ร่วมเป็นเจ้าภาพโครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษา(สกอ.) ทั่วประเทศ ประจำปี 2555

4.1.3.13 ผู้อำนวยการแผนงานเข้าร่วมในการสัมมนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2555 เรื่อง การพัฒนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ ในระหว่างวันที่ 18-20 พฤษภาคม 2555 จัดโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ โรงแรมดุสิตไฮสแตนดาร์ด รีสอร์ท จ.เชียงราย (แสดงในรูปที่ 21) ได้รับฟังการบรรยายจาก ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่อง “วิถีวิจัยคุณภาพ” (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2555ข) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 11)

รูปที่ 21 การสัมมนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2555

จากผลการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้น คณะทำงานฯ ได้เกิดการเรียนรู้ทำให้ทราบนโยบาย และแนวทางการการบริหารจัดการงานวิจัยและส่งเสริมความเข้มแข็งเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ พัฒนาคุณภาพงานวิจัยที่ตอบโจทย์ของชุมชนท้องถิ่น งานวิจัยเชิงพื้นที่ต่อยอดสู่ภาคอุตสาหกรรมและความร่วมมือกับภาคเอกชน ดังสรุปกิจกรรมการประชุมสัมมนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนร่วมขับเคลื่อนงานวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปกิจกรรมการประชุมสัมมนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนร่วมขับเคลื่อนงานวิจัย

ลำดับ	สถาบัน/สำนัก	ประเด็น	วัน-เวลา	สถานที่
1	สถาบันพัฒนานักวิจัยแห่งประเทศไทย	หลักและวิธีข้อเสนอการวิจัยเพื่อขอเสนองบประมาณประจำปี 2556	14-16 ก.ย. 2554	โรงแรมริชมอนด์ จ.นนทบุรี
2	เครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตสถาน	พัฒนากลยุทธ์พัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและข้อเสนอโครงการสหวิทยาการ	27 ก.ย. 2554	โรงแรมโลดัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่

ลำดับ	สถาบัน/สำนัก	ประเด็น	วัน-เวลา	สถานที่
3	สำนักงานการพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.)	โครงการวิจัยตามยุทธศาสตร์ สวก.	7 ต.ค. 2554	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)	บูรณาการงานวิจัยแก้ไขปัญหาลองรอนและมลภาวะทางอากาศ	26 ม.ค.2555	โรงแรมคุ้มภูคำ จังหวัดเชียงใหม่
5	สวทช. ภาคเหนือ	ประชุมประจำปี 2554 โครงการเครือข่ายสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ภาคเหนือ	27 ม.ค. 2555	โรงแรมดิเอ็มเพรส จ.เชียงใหม่
6	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การพัฒนาผู้บริหารระดับสูง(พบส.)	1-12 ก.พ. 2555	โรงแรมสอิลเคย์อินน์ จ.เชียงใหม่
7	สำนักงานการพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.)	สวก. พบนักวิจัย	17 ก.พ. 2555	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8	สำนักบริหาร โครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ	บูรณาการวิจัยจากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	17-18 ก.พ.2555	สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สถาบันคลังสมองของชาติ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น และศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	แนวทางและกลไกสนับสนุนการสร้างผลงานทางวิชาการรับใช้สังคม	21 ก.พ.2555	โรงแรมโลดส์ปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่
10	สำนักงานการพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.)	โจทย์วิจัยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องสำอาง	22 ก.พ.2555	ห้องประชุม สวก. กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	สถาบัน/สำนัก	ประเด็น	วัน-เวลา	สถานที่
11	สถาบันวิจัยระบบ สาธารณสุข (สวรส.)	หลักประกันสุขภาพ ถ้วนหน้าในทศวรรษที่ สอง	21-22 มี.ค. 2555	โรงแรมรามาร์กเด้น กรุงเทพมหานคร
12	เครือข่ายบริหารการวิจัย ภาคเหนือตอนบน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัย ลำนานา และ สถาบันการศึกษาใน ภาคเหนือ	ประชุมวิชาการ ระดับชาติเครือข่ายวิจัย สถาบันอุดมศึกษา (สกอ.)	16-18 พ.ค. 2555	โรงแรมดิเอ็มเพรส จ.เชียงใหม่
13	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2555	18-20 พ.ค. 2555	โรงแรมคูลิตไอส์ แลนด์ รีสอร์ท จ.เชียงราย

4.1.4 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของชาติและยุทธศาสตร์วิจัยภาคเหนือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัย

4.1.4.1 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้จัดประชุมชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) และระดมความคิดการจัดทำกรอบการวิจัยและยุทธศาสตร์การวิจัยรายสาขา (Sector): ภาคเหนือ รวมทั้งชี้แจงกรอบการวิจัยที่ วช. ให้อุดหนุน ปีงบประมาณ 2555 วันศุกร์ที่ 17 มิถุนายน 2554 ณ โรงแรมคุ้มภูคำเรสซิเดนซ์ จังหวัดเชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 22) โดยมี ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก วช. คณะกรรมการ RIN และ เครือข่ายวิจัยภาคเหนือ ผู้อำนวยการแผนงานฯ และนักวิจัยในโครงการฯ ได้ร่วมระดมความคิดการทำกรอบการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559): ภาคเหนือ และร่วมสรุปประเด็นกรอบการวิจัยราย Sector ของภาคเหนือและการจัดบูรณาการสัมพันธภาพโครงการฯ และแสดงผลงานของโครงการฯ ในระยะที่ 1 (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2554) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 12)

รูปที่ 22 การระดมความคิดเห็น ร่วมกับท่านเลขาธิการ วช. คณะกรรมการ RIN และนักวิจัยในโครงการฯ

4.1.4.2 ผู้อำนวยการแผนงานฯและคณะทำงานในโครงการฯ เข้าร่วมกิจกรรม Thailand Research Expo 2012: Road Show ภาคเหนือ ในวันจันทร์ที่ 23 มกราคม 2555 ณ โรงแรมดุสิตไอส์แลนด์ รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย จัดโดย วช. (แสดงในรูปที่ 23) ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเครือข่ายในระบบการวิจัยของประเทศ และร่วมกันกำหนดกรอบเนื้อหาการจัดงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012) พร้อมถ่ายทอดการนำเสนอกระบวนการส่งเสริมการวิจัยและการบริหารงานวิจัย เพื่อผลักดันการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ นอกจากนี้คณะทำงานในโครงการฯ ยังได้ลงพื้นที่ในจังหวัดเชียงรายและร่วมปรึกษารื้อกับผู้ประสานงานจังหวัดเชียงราย อาจารย์ฉัตรชัย โรจนวิทิศ ซึ่งเครือข่ายงานวิจัยเชียงรายอยู่ระหว่างการปรับข้อเสนอโครงการ โดยจะนำมาระดมความคิดเห็นในที่ประชุมกลุ่มจังหวัดเชียงรายในการประชุมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย ราย SECTOR: ภาคเหนือ ในครั้งต่อไป

รูปที่ 23 กิจกรรม Thailand Research Expo 2012: Road Show ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย

4.1.4.3 รองเลขาธิการ วช. นางกาญจนา ปานข่อยงามและทีมงานของ วช. ร่วมปรึกษาหารือกับผู้อำนวยการแผนงานฯ และผู้ประสานงานเครือข่าย วช. ภูมิภาค ในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนของศูนย์วิจัยของจังหวัด และการกำหนดกรอบวิจัยประเด็น Sector ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2555 ณ ค่ำอาหารเสือนสุนทรี จังหวัดเชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 24) เป็นการเตรียมความพร้อมในการประชุมระดมความคิดในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559) และจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยราย Sector: ภาคเหนือ

รูปที่ 24 รองเลขาธิการ วช. ร่วมปรึกษาหารือและผู้ประสานงานเครือข่าย วช. ภูมิภาคในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนของศูนย์วิจัยของจังหวัดและการกำหนดกรอบวิจัยประเด็น Sector

4.1.4.4 ผู้อำนวยการแผนงานฯ และคณะทำงานในโครงการฯ เข้าร่วมการประชุมชี้แจงกรอบการวิจัย ปี 2556 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในวันที่ 7 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น หลักสี่ กรุงเทพฯ (แสดงในรูปที่ 25) เพื่อรับทราบนโยบายและวิจัยแบบมุ่งเป้า จากศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2555 ค) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 13) โดย ผอ.สุนันทา สมพงษ์ ผู้อำนวยการภารกิจโครงการและประสานงานวิจัยแผนงานโครงการวิจัยฯ ได้ชี้แจงแนวทางการเขียนข้อเสนอการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยปีงบประมาณ 2556 (สุนันทา สมพงษ์, 2555) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 14)

รูปที่ 25 เลขานุการ วช. และทีมงาน ชี้แจงกรอบการวิจัย ปี 2556 และแนวทางการนำเสนองานวิจัยเพื่อขอรับทุนวิจัยแบบมุ่งเป้าและกลุ่มเร่งด่วน

4.1.4.5 ประชาพิจารณ์ “ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยข้าวแห่งชาติ พ.ศ.2556-2560” ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 17 ธันวาคม 2555 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น กทม จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับ กรมการข้าว สวก. สวรส. สวทน. และ สกว. (แสดงในรูปที่ 26) ได้รับฟังความเห็นของคณะกรรมการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การวิจัยข้าวแห่งชาติ ผู้อำนวยการแผนงานฯได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยอภิปรายในประเด็นกลยุทธ์และ โครงการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยอย่างบูรณาการให้ข้าวไทยให้เป็นพืชเศรษฐกิจสู่ตลาดโลก

รูปที่ 26 การประชาพิจารณ์ “ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยข้าวแห่งชาติ พ.ศ.2556-2560” ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

4.1.4.6 ผู้อำนวยการแผนงานฯ เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นการจัดทำร่างแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง (Cosmetic) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ตามโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์สร้างสรรค์สู่อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง ประจำปี 2555 จัดโดย หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 27) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และมาตรการดำเนินงานในการขับเคลื่อนพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มจังหวัดฯ ให้เข้าสู่อุตสาหกรรมอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ให้สามารถแข่งขันกับอุตสาหกรรมในตลาดต่างประเทศได้ โดยอาศัยนักวิชาการและนักวิจัยของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และเข้าร่วมสัมมนา “วิพากษ์แผนแม่บท Cosmetic กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1” กับกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดภาคเหนือตอนบน วันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม 2555 ณ ห้องพินทอง ชั้น 1 โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว จ.เชียงใหม่ (ดูรายละเอียดโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 16)

จากผลการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้น คณะทำงานฯ ได้เกิดการเรียนรู้ทำให้ทราบนโยบายการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยอย่างบูรณาการ และส่งเสริมงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดสู่ภาคอุตสาหกรรมและความร่วมมือกับภาคเอกชน ดังสรุปกิจกรรมการประชุมสัมมนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัย ในตารางที่ 2

รูปที่ 27 การจัดทำร่างแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอางกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1

ตารางที่ 2 สรุปกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์งานวิจัย

ลำดับ	สถาบัน/สำนัก	ประเด็นยุทธศาสตร์	วัน-เวลา	สถานที่
1	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.)	การขับเคลื่อนนโยบาย และยุทธศาสตร์การวิจัย ของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) และระดม ความคิดการจัดทำกรอบ การวิจัยและยุทธศาสตร์ การวิจัยรายสาขา (Sector): ภาคเหนือ รวมทั้งชี้แจงกรอบการ วิจัยที่ วช. ให้ทุนอุดหนุน ปีงบประมาณ 2555	17 มิ.ย. 2554	โรงแรมคุ้มกุคำ เรสซิเดนซ์ จ.เชียงใหม่
2	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.)	กำหนดกรอบเนื้อหาการ จัดงาน “การนำเสนอ ผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012)	23 ม.ค. 2555	โรงแรมดุสิต ไอส์แลนด์ รีสอร์ท จ.เชียงราย
3	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.)	กำหนดนโยบายและการ ขับเคลื่อนของศูนย์วิจัย ของจังหวัด และการ กำหนดกรอบวิจัยประเด็น Sector	10 ก.พ. 2555	โรงแรมคุ้มกุคำ จ.เชียงใหม่
4	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.)	ประชุมชี้แจงกรอบการ วิจัย ปี 2556	7 ส.ค. 2555	โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น หลักสี่ กรุงเทพฯ
5	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.)	ประชาสัมพันธ์ “ร่าง ยุทธศาสตร์การวิจัยข้าว แห่งชาติ พ.ศ.2556-2560”	17 ธ.ค. 2555	โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น หลักสี่ กรุงเทพฯ
6	หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	วิพากษ์แผนแม่บท Cosmetic กลุ่มจังหวัด	21 ธ.ค. 2555	โรงแรมเชียงใหม่ แกรนด์วิว จ.เชียงใหม่

ลำดับ	สถาบัน/สำนัก	ประเด็นยุทธศาสตร์	วัน-เวลา	สถานที่
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการ ภาคเอกชนในจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัด ภาคเหนือตอนบน	ภาคเหนือตอนบน 1 และ จัดทำแผน		

4.2 จัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2.1 จัดทำคู่มือบริหารงานเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า

โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัย ได้แก่ วช. และแหล่งทุนวิจัยที่ร่วมพันธมิตร 5 ส อาทิเช่น สกว. สวทช. สวทศ. และ สวรส. ตลอดจนสถาบันการศึกษาและแหล่งทุนวิจัยอื่นๆ ในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน จากเว็บไซต์และการเข้าร่วมสัมมนาผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ คือ ด้านโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านทิศทางและกรอบการดำเนินงานวิจัย ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ด้านหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านจุดเด่นและจุดด้อย และด้านรูปแบบความเชื่อมโยงกับส่วนกลาง และการจัดประชุมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายภาคีวิจัย และกลุ่มคลัสเตอร์เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน 8 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ สถาบันการศึกษาหรือวิชาการ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม-รัฐ และองค์กรปกครองท้องถิ่น โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ภาคีฯ ที่เหมาะสม แนวทางความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายระดับจังหวัด ตลอดจนสำรวจข้อมูลศักยภาพของนักวิจัยและความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ เพื่อนำรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่วิเคราะห์ได้มาจัดทำร่างคู่มือการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ดังแสดงในรูปที่ 28 คณะทำงานได้รับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำคู่มือบริหารงานวิจัย

รูปที่ 28 คณะทำงานรับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำคู่มือบริหารงานวิจัย

การบริหารจัดการวิจัยผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยนับเป็นกลไกสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้กำหนดรูปแบบการจัดการผ่านกลไกต่างๆ เช่น จัดตั้งเครือข่ายวิจัย ประสานงานและส่งเสริมสนับสนุนนักวิจัยในพื้นที่ ดังนั้นคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยจะเป็นกุญแจสำคัญให้ผู้บริหารงานจัดการวิจัยในส่วนภูมิภาคใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับภาคีเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ การจัดทำคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยนั้น อาศัยการศึกษารวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งระเบียบปฏิบัติการบริหารงาน การจัดการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและการสัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ยุทธศาสตร์การวิจัยและกระบวนการขั้นตอนในการบริหารงานวิจัย นำมาสังเคราะห์เป็นคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัย (รายละเอียดของคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัย ดูในเอกสารประกอบ (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 21))

การบริหารจัดการที่ดีของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา

ความเป็นมาในโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของ วช.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นองค์กรกลางที่มีหน้าที่ในการประสานและเชื่อมโยงการวิจัยของประเทศ และสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนให้ใช้ฐานองค์ความรู้จากการวิจัยตามนโยบายและแผนแม่บทการวิจัยของชาติ บูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการจังหวัด และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้การพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัดเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของประชาชนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างเกื้อกูลระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น ฐานทรัพยากรท้องถิ่น นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ใช้ประโยชน์ทั้งในภาคการผลิต การเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการพัฒนาสังคม วช. จึงได้เห็นความสำคัญของการใช้งานวิจัยตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้มีการกระจายกระบวนการบริหารจัดการวิจัยเพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนสู่ท้องถิ่น จังหวัด และ

ภูมิภาค โดยมุ่งเน้นพลังของการมีส่วนร่วมและการสร้างภาคีเครือข่ายการวิจัยในการขับเคลื่อนการวิจัยและการใช้ประโยชน์จากการวิจัยให้เป็นพลังในการผลักดันการพัฒนาและก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมและฐานทรัพยากรนำมาซึ่งความมั่นคงและยั่งยืนของประเทศต่อไป ด้วยหลักการและแนวทางในการปฏิบัติด้านการวิจัยของ วช. ที่ต้องการให้มีการใช้ฐานองค์ความรู้จากการวิจัยสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัด ในปี พ.ศ. 2553 เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ ได้รับมอบหมายจาก วช. ให้ดำเนินการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาคด้วยการประสานและเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายวิจัยในจังหวัด 17 จังหวัดภาคเหนือ ผลักดันให้มีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค (เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน, 2555) และมีโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า เพื่อดำเนินการผลักดันให้เกิดข้อเสนอโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของจังหวัดภาคเหนือตอนบน (สุรพล นธการกิจกุล และคณะ, 2553) สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2554 - 2557) ให้มีการพัฒนาแผนปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทาง การวิจัยให้เป็นฐานองค์ความรู้สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดอย่างเหมาะสม และนำไปบรรจุเป็นยุทธศาสตร์การวิจัยรายสาขา (Sectors) ของจังหวัดและภาคเหนือ ในช่วงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติและยุทธศาสตร์การวิจัยของภาคเหนือ (พ.ศ. 2555-2559) (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2554)

วัตถุประสงค์การก่อตั้ง โครงการจัดตั้งภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ของ วช.

1. เพิ่มประสิทธิภาพ งานของ วช. ในส่วนภูมิภาค
2. เพื่อสร้างเครือข่ายและการประสานงาน วช. กับหน่วยงานต่างๆ ในส่วนภูมิภาคได้ผลดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเสริมสร้งนักวิจัยในภูมิภาคให้เข้มแข็งและเสนอโครงร่างงานวิจัยได้ตรงยุทธศาสตร์ของภูมิภาค
4. เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาล

เส้นทางการพัฒนาและภารกิจสำคัญ

- อบรมนักวิจัยและสร้งนักวิจัยรุ่นใหม่
- รับพิจารณาโครงการและสนับสนุนโครงการวิจัยนำร่อง
- รวบรวมฐานข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่
- สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
- เน้นโครงการมุ่งเป้าและยุทธศาสตร์ภาคเหนือ
- สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ภาควิจัยของจังหวัด บูรณาการร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน

- ประชุมวิจัยกลุ่มย่อย) Research Forum (ตัวอย่างเช่น มหัศจรรย์ข้าวพื้นเมืองอินทรีย์ และ คุณค่าอาหารพื้นเมืองและการท่องเที่ยวเชิงภูมิปัญญาลำนานา เป็นต้น
- ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมงาน Thailand Research Expo ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- จัดงานประชุมวันวิชาการประจำปี เพื่อให้ผู้วิจัยนำผลงานมานำเสนอและแลกเปลี่ยนความรู้จากงานวิจัย ตลอดจนจัดตลาดนัดแสดงผลผลิตจากงานวิจัย สำหรับภาคเอกชนมาเจรจาธุรกิจให้ผลประโยชน์และนำผลงานไปต่อยอดสู่ระดับอุตสาหกรรม
- เชิดชูเกียรติปราชญ์ท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักวิจัย

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

- สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นโดยนักวิจัยในพื้นที่
- เป็นสะพานเชื่อมโยงงานวิจัยท้องถิ่นสู่งานวิจัยระดับชาติ
- การสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในระดับท้องถิ่นผ่านช่องทางพิเศษ
การถ่ายทอดไปสู่การใช้ประโยชน์โดยสร้างกลไกเชื่อมโยงงานวิจัยไปสู่ผู้มีส่วนได้เสีย
- กลไกในการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ ระหว่างนักวิจัย ชุมชนและผู้ประกอบการ รวมถึงปราชญ์ชาวบ้าน

เป้าหมายของแผนงานหลักในการพัฒนาและบริหารจัดการงานวิจัย คือ

1. พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาในประชากรในพื้นที่ภาคเหนือที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือผู้มีผลกระทบปัญหาต่อสุขภาพ ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้ใช้แรงงานต่างด้าว กลุ่มผู้ป่วยโรคเอดส์ และกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ เป็นต้น
2. พัฒนากลไกในการส่งเสริมศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมแก้ปัญหาในพื้นที่โดยอาศัยการวิจัยเป็นช่องทาง การจัดการความรู้เพื่อแก้ปัญหาที่มีผลกระทบเชิงพื้นที่และภูมิสังคม เช่น ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง มลพิษทางอากาศ ยาเสพติด อุบัติเหตุ และพฤติกรรม
3. พัฒนากลไกในการส่งเสริมศักยภาพนักวิจัย และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้สามารถจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาในพื้นที่และความต้องการของชุมชน
4. พัฒนาระบบการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศ และฐานข้อมูลงานวิจัยต่อสาธารณชน และผู้กำหนดนโยบาย เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และลดความซ้ำซ้อนของการทำวิจัย สามารถขับเคลื่อนสู่นโยบายสาธารณะ

เป้าหมายสู่ความสำเร็จ

การกำหนดประเด็นและทิศทางงานวิจัย เน้น เกษตร อาหาร พลังงาน สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง เป็นต้น โดยจัดการประชุมวิจัยกลุ่มย่อยของผู้เกี่ยวข้องงานวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคเอกชนและส่งมอบความรู้สู่ชุมชน สร้างผลสัมฤทธิ์เชิงพาณิชย์และการแก้ปัญหาชุมชน เพื่อสามารถ

- ตอบโจทย์ความต้องการแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว
- พัฒนาระบบและกลไกในการบริหารงานวิจัยในระดับภูมิภาคโดยเครือข่ายวิจัยในจังหวัดและภูมิภาค
- การนำความรู้ นวัตกรรมไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและคุ้มค่า
- พัฒนาสมรรถนะ เพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่ายวิจัย
- สนับสนุนงานวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม
- ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
- การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมอาหารและเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)

กลยุทธ์หลักในการขับเคลื่อนองค์กร อาศัย

- การสร้างเครือข่ายภาคีวิจัย
- สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของสังคม
- การบริหารงานวิจัยอย่างครบวงจร
- การพัฒนานักวิจัยในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
- บูรณาการข้อมูลวิจัยเชิงประจักษ์

ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการนำงานวิจัยเข้าไปแก้ปัญหาให้กับชุมชนในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของพื้นที่ การแก้ปัญหาที่แท้จริงนั้นควรเน้นที่โครงสร้างชุมชน ในพื้นที่พบว่าชุมชนที่มีโครงสร้างเข้มแข็งของตนเอง สามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการสร้างระบบหรือพัฒนาองค์กรใดๆก็ตามให้เกิดขึ้น ต้องใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นยุทธวิธีที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2553) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 20) ทั้งนี้ภาวะใหม่แห่งการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยฐานคิดที่เป็นแกนกลางและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน มีชุมชนเป็นฐาน โครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายขององค์กรชุมชนเป็นฐานคิดสำคัญ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยกระดับความรู้ข่าวสารและแลกเปลี่ยนบทเรียนกัน ตลอดจนร่วมกันวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสังคมอย่างสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชน โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชนในแต่ละระดับมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเป็นกระบวนการจากชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และระดับชาติ โครงสร้างนี้เป็นโครงสร้างหลัก 1 ใน 6 ประการของฐานคิดทาง

ยุทธศาสตร์ในภาวะใหม่แห่งการพัฒนาที่ทำให้ชุมชนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ สังคม (พิทยา, 2542) สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์สำหรับการจัดตั้งศูนย์ ประสานงานในระดับภูมิภาคของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติขึ้นในรูปแบบ “เครือข่ายวิจัย” ใน พื้นที่ภาคเหนือตอนบน รวมทั้งเป็นต้นแบบสำหรับภูมิภาคอื่น

ดังนั้นศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของ วช. จึงได้รวบรวมแนวคิดจากผู้บริหารและนักวิจัย ในพื้นที่ ตลอดจนการค้นคว้าเอกสารต่างๆด้านบริหารจัดการวิจัยโดยสร้างความเข้มแข็งในเครือข่ายวิจัย ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่สำคัญไว้ 4 ยุทธศาสตร์ คือ

1) ยุทธศาสตร์การจัดการงานวิจัย

1.1 ใช้กระบวนการการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งแก้ปัญหาของชุมชนโดยรวม และโจทย์วิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานหรือองค์กรผู้ปฏิบัติการด้าน วิจัย เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเครือข่ายนักวิจัยในรูปบูรณาการงานวิจัย

1.2 สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในประชากรกลุ่มเสี่ยงกลุ่มต่างๆ อย่าง เป็นระบบ

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและขยายเครือข่าย

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายการ ทำงานในเชิงเสริมสร้างพลัง

2.2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ให้นักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่รู้ช่องทางการ เข้าถึงข้อมูล และได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ

2.3 พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคีเครือข่ายการ ทำงานด้านระบบวิจัยในระดับพื้นที่

3) ยุทธศาสตร์การสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน

3.1 จัดให้มีการนำเอาปัญหาในพื้นที่เป็นประเด็นในการพูดคุยในเวทีวิชาการเพื่อหาแนวทาง ในการป้องกันและแก้ไขให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเวทีทั้งนักวิชาการและจากStakeholder ในพื้นที่ (Grass root)

3.2 จัดให้มีการถอดบทเรียนของกรณีตัวอย่างที่ดี (Best Practices) ในการแก้ปัญหาในระดับ ชุมชน และระดับองค์กรและจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดีๆ จากการดำเนินเป็นประเด็นในการพูดคุย ในเวทีวิชาการให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเวทีทั้งนักวิชาการและจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในพื้นที่ (Grass root)

4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี

4.1 พัฒนาระบบติดตาม และระบบการประเมินผลการดำเนินงานที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย โดยการวางแผนคิดใหม่เกี่ยวกับการจำแนกคุณภาพของงานวิจัย ไม่มองเพียงเชิงมาตรฐานทางวิชาการ หรือ มองเพียงเชิงประสิทธิภาพ แต่ต้องมองถึงกระบวนการ และ ผลกระทบที่ตามมาด้วย

4.2 คุณภาพในการดำเนินงานเน้นถึง องค์ความรู้และการปฏิบัติการในทางที่ดีขึ้นอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการทำวิจัยทั้งกระบวนการ นอกจากนี้ คุณภาพของงานวิจัยนั้นจะพิจารณาถึง พัฒนาการของนักวิจัยที่เพิ่มขึ้นเป็นองค์ประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมหลัก

โดยการกำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 แผนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

- สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและบริบทของชุมชนในแต่ละพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน
- สนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างภาควิชาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทีมวิจัยจากสถาบันการศึกษา ชุมชน นักวิจัยจากภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ
- สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริงของชุมชนในแต่ละพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายพันธมิตรด้านวิชาการและวิจัย

- สนับสนุนให้กลุ่มนักวิจัยที่เป็นภาคีเครือข่ายให้มีการดำเนินงานร่วมกัน โดยนำศักยภาพของกลุ่มออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยหัวหน้าโครงการวิจัยร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ กลยุทธ์ โครงการและกิจกรรมในการดำเนินงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากรผู้ช่วยวิจัย สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ร่วมกัน
- สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถทีมนักวิจัย ได้แก่ การสร้างความเข้าใจในการบริหารงานวิจัยที่แท้จริง ตลอดจนการสร้างเครือข่ายนักวิจัยและฐานข้อมูลวิจัย

กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสากล

- จัดโครงสร้างและความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการของศูนย์ฯ
- พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการให้บริการและการสื่อสาร โดยอาศัยระบบเครือข่ายสารสนเทศ

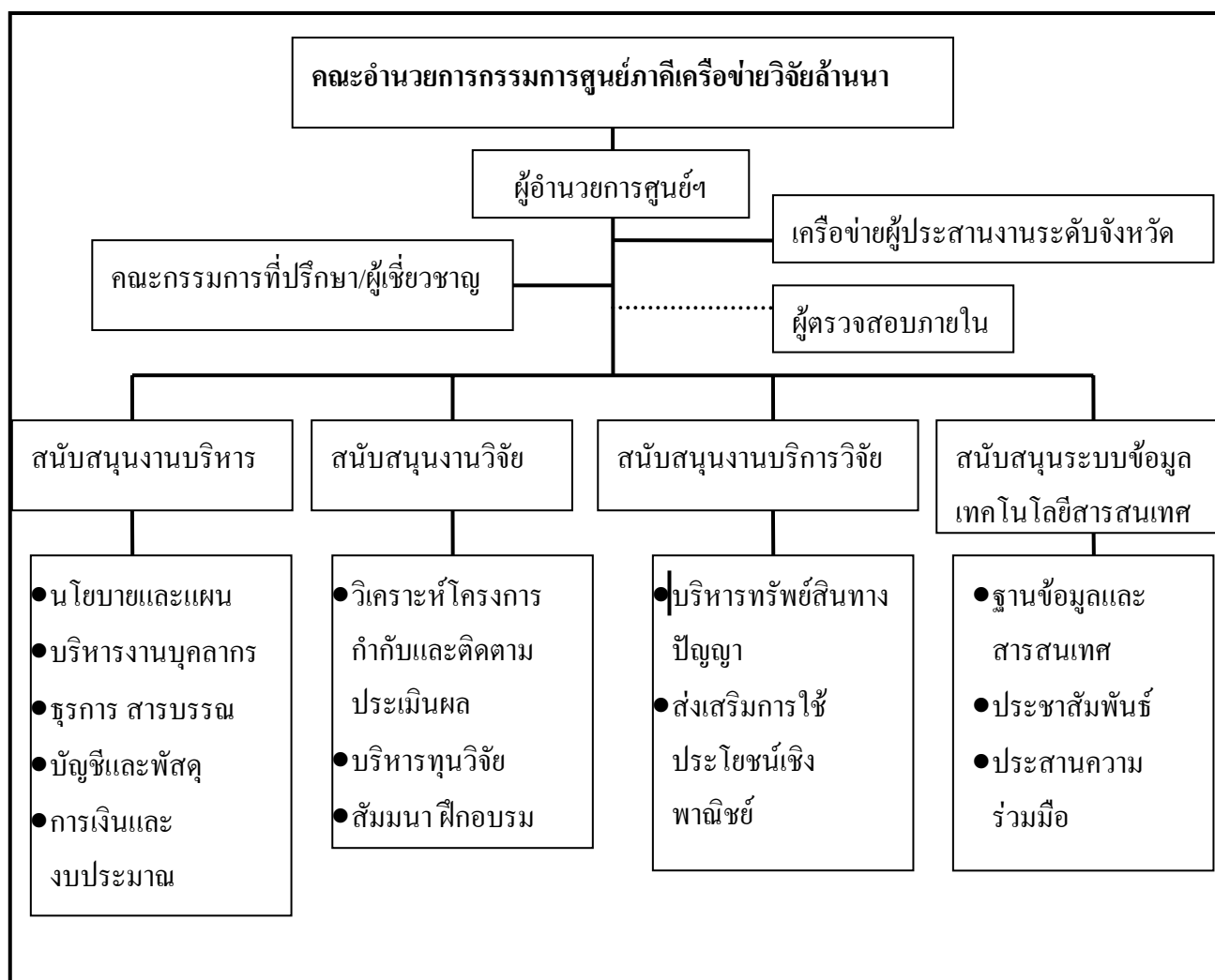
- ดำเนินการภายใต้ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานสากล
- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมในวงกว้าง

รูปแบบโครงสร้างของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา

รูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายลำนานานั้น อาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัย จากการสืบค้นข้อมูล เอกสารต่างๆ และเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 15 ครั้ง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารและทีมนักวิจัย และออกพื้นที่เพื่อเข้าร่วมประชุมระดมสมองและประชุมกลุ่มกับเครือข่ายวิจัยและหน่วยงานวิจัยของสถาบันต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดและส่วนกลาง จำนวน 5 ครั้ง สังเคราะห์ได้แนวคิดของโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ดังนี้

ศูนย์ฯ ควรทำหน้าที่เป็นฝ่ายปฏิบัติงานเสมือนเป็นสาขาภูมิภาค/ย่อยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยรับนโยบาย มาตรฐานการทำงาน และ Code of Conduct มาจากส่วนกลาง จะทำหน้าที่เป็นแกนกลางประสานขับเคลื่อนนโยบายในระดับภูมิภาค รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย (Regional policy facilitator) เพื่อให้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันตามบริบทของท้องถิ่น การบริหารงานที่นำระบบ e-registration และส่งเอกสารแบบ electronic file เพื่อเชื่อมโยงถึงสื่อสารระหว่างเครือข่ายและส่วนกลาง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนานโยบาย (Implementation) ต่อไป โดยรับนโยบายกับการแปลงนโยบายไปปฏิบัติในส่วนภูมิภาค ซึ่งไม่ใช่การบริหารงานในรูปแบบความสัมพันธ์แนวดิ่งในลักษณะเดิม แต่เป็นความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมให้จังหวัดและพื้นที่สามารถบริหารจัดการงานวิจัยได้ด้วยตนเอง

ศูนย์ฯ ควรมีลักษณะกะทัดรัด เป็นองค์กรแนวราบ คล่องตัวสูง เหมาะแก่การเปลี่ยนแปลง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หมวดค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินอุดหนุน ค่าดำเนินการ ที่สอดคล้องกับขอบเขตภารกิจและอำนาจหน้าที่จากส่วนกลาง เชื่อมต่อกับหน่วยงานต่างๆ และองค์กร แหล่งทุนวิจัยต่างๆ (5ส.) ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถบริหารจัดการทุก Functions ในระบบส่งเสริมการวิจัยได้ตามบริบทของพื้นที่ รูปที่ 29 แสดงแผนผังโครงสร้างคณะกรรมการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา ปรับปรุงใหม่

รูปที่ 29 แผนผังโครงสร้างคณะทำงานศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ปรับปรุงใหม่

แนวทางการบริหารจัดการที่ดีของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า

คณะทำงานได้รวบรวมแนวทางการบริหารจัดการที่ดีจากเอกสารและตำรา ตลอดจนผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันวิจัยและแหล่งทุนวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการวิจัยของศูนย์ฯ ดังนี้

- ผู้บริหารของศูนย์ฯ ต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ มีความรู้และทักษะสูงในด้านการวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการความรู้และสารสนเทศ และการบริหารกำลังคนและบริหารพัฒนางานบุคคล สามารถทำหน้าที่กำกับดูแล ประสานงานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ ควรมีคณะที่ปรึกษาทั้งด้านบริหารและวิชาการตามภารกิจหลัก (วิพุธ พูลเจริญ และคณะ, 2555)

- ผู้บริหารได้มาจากการสรรหาอย่างโปร่งใส บริหารงานแบบ CEO หลักธรรมภิบาล การจัดองค์กรให้เป็นแบบกลุ่มภารกิจหลัก เช่น ด้านเทคนิค ด้านคุณภาพมาตรฐาน และด้านพัฒนา และsub-

contract งานด้านบริการ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร สามารถจัดตั้งใหม่หรือยุบหน่วยงานเก่าได้เร็ว ตลอดจนตำแหน่งและกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการ (สมบุญ ศรีประชัย, 2551)

- บุคลากรและทีมงานที่เหมาะสมกับภารกิจ คือ บุคลากรที่มีความรู้และทักษะสูงในการวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ เข้าใจระบบการบริหารจัดการที่ดี การประสานความร่วมมือระดับมหภาค การจัดการความรู้และสารสนเทศ (เรวัตร ชาตรีวิศิษฐ์, 2555)

- รูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัยในระดับพื้นที่ควรประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้แทน อปท. ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนภาคเอกชน โดยศูนย์ทำหน้าที่ประสานภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสำนักงานฯ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมระบบวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (วิจารณ์ พานิช, 2539)

- ปรับสไตล์การทำงานบริหารแบบ Executive approach เป็น Strategic approach และทำงานกับเครือข่าย โดยที่เครือข่ายที่เข้มแข็งนั้นได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จ ส่งเสริมการสร้างและจัดการความรู้จากผลงานวิจัย (พงษ์พิศุทธิ์ จงอุดมสุข และคณะ, พ.ศ.2554)

- การกำหนดและพัฒนา มาตรฐาน กฎเกณฑ์ ระบบกลไกติดตามและการประเมินผล (Monitoring & Evaluation) แผนงาน/โครงการวิจัย นั้น อาจอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหรือใช้วิธี Outsourcing ไปยังสถาบันวิชาการทั้งในและนอกประเทศ (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2555)

- ปรับแผนยุทธศาสตร์ และ KPI ให้สอดคล้องกับบทบาทหลัก (Core business) ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และยุทธศาสตร์งานวิจัยแห่งชาติ (ณรงค์ ตนานุวัฒน์, 2553)

- พัฒนามาตรฐานระบบข้อมูลและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและบริการหน่วยงานภาคีเครือข่ายวิจัย โดยเชื่อมโยงทั้งส่วนกลางและภูมิภาค (จิรภัทร ศรีทธาธรรมกุล, 2554)

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับแหล่งทุนวิจัย การทำงานร่วมกับพหุภาคี หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายและชุมชน รวมทั้งการประสานงานองค์กรและนักวิจัยระหว่างประเทศ (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2554)

- สนับสนุนให้มี “คลังสมองเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Think Tank)” ที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์จากภายนอกและปราชญ์ชาวบ้านร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในสำนัก/องค์กร (วิพุธ พูลเจริญ และคณะ, 2555)

- รัฐบาลควรลงทุนจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมการทำวิจัยในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นและพัฒนากลไกการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ (ณรงค์ ตนานุวัฒน์, 2553)

- ส่งเสริมการผลิตและพัฒนานักวิจัยอย่างเป็นระบบและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีระบบจูงใจนักวิจัยให้ทัดเทียมกับบุคลากรด้านอื่นๆ ร่วมกับสถาบันการศึกษา และภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2554)

- สร้างกระแสนิยม และรณรงค์เผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยี การส่งเสริมงานวิจัยและการประเมินผลกระทบต่อสังคมโดยอิงจากข้อมูลและความรู้เชิงประจักษ์จากงานวิจัย (พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข และคณะ, พ.ศ.2554)
- การทบทวนผลผลิตขององค์กรและผลผลิตจากงานวิจัยในทุกระดับต้องสอดคล้องกับการพัฒนาโครงสร้างที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ (สุนันทา สมพงษ์, 2555)
- การพัฒนาระบบข้อมูลวิจัยร่วมกับหน่วยงานแหล่งทุนวิจัยและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนยิ่งขึ้น สะดวกและรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ (เพชร สัมชวร, 2555)
- มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานในพื้นที่และภาคประชาชน หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งในเมือง คือ เทศบาล และในเขตชนบท คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มคนที่มาจากเครือข่ายภาคประชาชนที่กระจายในพื้นที่ เช่น กลุ่มองค์กรอิสระ (NGO) กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสมุนไพร แพทย์พื้นบ้าน เป็นต้น มีส่วนร่วมดำเนินงานแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน (จรัส สุวรรณเวลา, 2545)
- ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ตั้งไว้ (วัฒนา พัฒนพงศ์, 2546)
- ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา โดยอาศัยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในการแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้หรือนวัตกรรมและการจัดเก็บความรู้ที่เหมาะสมเป็นระบบและครบวงจรเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้เกิดการแบ่งปันและการถ่ายโอนความรู้เพื่อให้เกิดการส่งต่อและพัฒนาองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การขยายผลไปสู่องค์กรภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมตลอดจนนโยบายสาธารณะของประเทศ (สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ และคณะ, 2546)

4.2.2 แผนปฏิบัติการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

โครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ในปีที่ 1 ที่ผ่านมานั้น คณะผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบโครงสร้าง และจัดประชุมเปิดตัว (Kick-off) ศูนย์ฯ (สุรพล นธการกิจกุล และคณะ, 2553) และปีที่ 2 จะดำเนินการตามกำหนดแผนปฏิบัติการ (Implement) ของศูนย์ฯและเพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ฯในการขับเคลื่อนตามกลยุทธ์ของศูนย์ฯที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ทั้งนี้ได้จัดทำร่างแผนปฏิบัติการของศูนย์ฯไว้ ดังแสดง ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร่างแผนปฏิบัติการของศูนย์ฯ (แผนรายปี)

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้ที่เกี่ยวข้อง
1.ประชุมภาคีเครือข่ายวิจัยและพันธมิตรแหล่งทุนวิจัยในพื้นที่ ตามประเด็นความต้องการของพื้นที่	- เพื่อชี้แจงนโยบายการดำเนินงานและกรอบการรับข้อเสนอโครงการวิจัย - เพื่อสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคลากรวิจัยในพื้นที่ - เพื่อทำข้อตกลงผลประโยชน์จากงานวิจัยจากการสนับสนุนทุนร่วมกัน	12 ครั้ง (1 ครั้ง / จังหวัด และประชุมผู้ประสานงาน 8 จังหวัด 4 ครั้ง/ปี)	960,000 (ครั้งละ 80,000)	- ผู้ประสานงานและเครือข่าย 8 จังหวัด - นักวิจัยในพื้นที่ - บุคลากรของศูนย์
2.รับข้อเสนอโครงการวิจัย ติดตามและพัฒนาในพื้นที่ 8 จังหวัด	- เพื่อกำหนดระยะเวลาในการรับข้อเสนอโครงการ - ลงพื้นที่และติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ	ทุก 3 เดือนในพื้นที่ 8 จังหวัด รวม 32 ครั้ง	640,000 (ครั้งละ 20,000)	- ผู้ประสานงานและเครือข่าย - นักวิจัยในพื้นที่ - บุคลากรของศูนย์
3.อบรมนักวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัด	- เพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในพื้นที่	ปีละ 2 ครั้ง รวม 16 ครั้ง	800,000 (ครั้งละ 50,000)	- วิทยากร - ผู้ประสานงานและเครือข่าย - นักวิจัยในพื้นที่
4.พัฒนาข้อเสนอแผนงานชุดโครงการวิจัย	- เพื่อสร้างโอกาสนักวิจัยในพื้นที่ได้จัดทำข้อเสนอแผนงานชุดโครงการวิจัย	แผนงานวิจัย 10 ชุด โครงการวิจัย	1,000,000 (ชุดโครงการละ 100,000)	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - นักวิจัยในพื้นที่
5.จัดประชุมประจำปีประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานวิจัย	ประชาสัมพันธ์และเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่	ตลอดโครงการ	800,000	- ผู้ประสานงานและเครือข่าย - นักวิจัยในพื้นที่ - บุคลากรของศูนย์
6.พัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัย	เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลนักวิจัยและความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบันและสมาชิกเครือข่ายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลได้โดยง่าย โดยผ่านทางเว็บไซต์ของศูนย์ฯและ วช.ส่วนกลาง	ตลอดโครงการฯ	600,000	- ผู้ประสานงานและเครือข่าย - นักวิจัยในพื้นที่ - บุคลากรของศูนย์

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)	ผู้ที่เกี่ยวข้อง
7.การรวบรวมองค์ความรู้และถอดบทเรียนงานวิจัย	เพื่อให้ศูนย์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ ถ่ายทอดและเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย โดยนำองค์ความรู้ที่มีอยู่จากพื้นที่หนึ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์อีกพื้นที่หนึ่ง	3 ครั้ง (4 เดือน/ครั้ง)	120,000	- ผู้ประสานงานและเครือข่าย - นักวิจัยในพื้นที่บุคลากรของศูนย์
8.การบริหารจัดการของศูนย์และการเชื่อมแหล่งทุนวิจัยและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย	เพื่อการบริหารจัดการศูนย์ฯ การประชุมคณะกรรมการ การเดินทางของผู้บริหารและผู้ประสานงานเครือข่ายระดับจังหวัด	ตลอดโครงการฯ	600,000	- ผู้บริหารและคณะกรรมการฯ - แหล่งทุนต่างๆ - เครือข่าย - นักวิจัยโครงการ

4.2.3 ทำเนียบสมาชิกเครือข่ายฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ

จากจัดทำเนียบรายชื่อสมาชิกเครือข่ายได้จากการรวบรวมรายชื่อผู้ที่มีส่วนร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ ตั้งแต่การเปิดตัว (Kick-off) ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยงานจัดขึ้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2553 ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมเซ็นทารา ดวงตะวัน จ.เชียงใหม่ ภายในงานมีการจัดแสดงนิทรรศการผลงานวิจัยนักวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของหน่วยงานของมหาวิทยาลัยและขององค์กรต่างๆ ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร พลังงาน อาหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อผลักดันเศรษฐกิจชุมชน และแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชนใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนอย่างยั่งยืน โดยในวันงานมีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 170 คน ประกอบด้วยคณะทำงาน คณะกรรมการอำนวยการ ที่ปรึกษาโครงการฯ ภาคีเครือข่ายวิจัยจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ของ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาและแหล่งทุนวิจัย นักวิจัย ผู้สนใจและสื่อมวลชน (รายชื่อสมาชิกเครือข่ายใน โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 23.1)

ต่อมา มีการจัดประชุมการจัดประชุมวิชาการประจำปี 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2555 เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชน ประกอบด้วยการบรรยาย การเสวนาทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ ตลอดจนมีการสร้างแรงจูงใจในการพิจารณาตัดสินรางวัลผลงานภาคโปสเตอร์โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่เข้าประชุมภายในงานเป็นผู้ตัดสิน มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 248 คน จากนักวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนเครือข่ายจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และกลุ่มองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือ คณะกรรมการโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (รายชื่อสมาชิกเครือข่ายใน โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 23.2)

ผู้อำนวยการแผนงานฯ ได้ดำเนินรายการ หัวข้อนำเสนอ : “บทเรียนการบูรณาการงานวิจัยในท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างยั่งยืน” ในงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012) “วิจัยเพื่อการเรียนรู้สู่การใช้ประโยชน์” วันที่ 24-28 สิงหาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ ราชประสงค์ ในวันที่ 27 สิงหาคม 2555 ณ ห้องประชุมย่อย ของศูนย์ประชุมนานาชาติบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ผู้ร่วมประชุมประมาณ 70 คน จากนักวิชาการและนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาและข้าราชการจากหน่วยงานด้านการเกษตร ตลอดจนมูลนิธิด้านสิ่งแวดล้อม (รายชื่อสมาชิกเครือข่ายใน โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 21.3)

นอกจากนี้ได้เชื่อมเครือข่ายในระดับจังหวัดโดยจัดประชุมกลุ่มย่อยคลัสเตอร์ในประเด็นวิจัยต่างๆ เช่น ข้าว อาหารและท่องเที่ยว และเครื่องสำอาง (รายชื่อสมาชิกเครือข่ายใน โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.4) (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สมาชิกนักวิจัยและนักวิชาการเครือข่ายของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา

ลำดับ	ทำเนียบ	จำนวน(คน)	กิจกรรม	วัน-เวลา	สถานที่
1	นักวิจัยและนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา เครือข่ายจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชนและกลุ่มองค์กรชุมชน	170	วันเปิดตัวศูนย์ฯ	11 ต.ค. 2553	รร.เซ็นทารา ดวงตะวัน จ.เชียงใหม่
2	นักวิจัยและนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา เครือข่ายจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชนและกลุ่มองค์กรชุมชน	248	ประชุมวิชาการประจำปี 2555	21 ก.ค. 2555	รร.ดิเอ็มเพรส จ.เชียงใหม่
3	นักวิจัยและนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา เครือข่ายจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชนและ	70	การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555	27 ส.ค. 2555	ศูนย์ประชุมนานาชาติ บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์

ลำดับ	ทำเนียบ	จำนวน(คน)	กิจกรรม	วัน-เวลา	สถานที่
	กลุ่มองค์กรชุมชน				เซ็นทรัลเวิลด์ ราชประสงค์
4	นักวิจัยและนักวิชาการ จากสถาบันการศึกษา เครือข่ายฯจากหน่วยงาน ราชการ ภาคเอกชนและ กลุ่มองค์กรชุมชน	100	ประชุมกลุ่ม ย่อยคลัสเตอร์ ต่างๆ เช่น ข้าว อาหารและ ท่องเที่ยว และ เครื่องสำอาง		รร.ลำปางเวียง ทอง จ.ลำปาง รร.เชียงใหม่การ เดิน จ.เชียงใหม่ รร.เชียงใหม่ จ.เชียงใหม่

นอกจากนี้คณะทำงานฯ ยังรวบรวมรายชื่อผู้บริหาร (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.2) สถาบันการศึกษา 52 แห่ง (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.3) แหล่งทุนวิจัยต่างๆ ภายในประเทศ 25 แห่ง (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.4) และต่างประเทศ 33 แห่ง (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.5) ผู้บริหารภาคเอกชน เช่น ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.6) ประธานหอการค้าจังหวัด (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.7) และ อุตสาหกรรมจังหวัด (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.8) ของ 17 จังหวัดภาคเหนือ รายชื่อ คณะทำงานและเครือข่ายวิจัย (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.9) ต่อมาได้รวบรวมและทาบทาม ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่างๆ ได้แก่ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ สุขภาพ ของภาคเหนือตอนบน จำนวนทั้งสิ้น 138 คน (รายชื่อในโครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.10) เพื่อ ช่วยในการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยที่เสนอผ่านศูนย์ฯ ไปยังส่วนกลาง (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สมาชิกนักวิจัยและนักวิชาการเครือข่าย (ผู้บริหาร) ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า

ลำดับ	ทำเนียบ	จำนวน(คน/ทุน)	ความร่วมมือ
1	ผู้บริหาร สถาบันการศึกษา	170	อำนวยความสะดวกและสนับสนุน
2	แหล่งทุนวิจัยต่างๆ ภายในประเทศ 25 แห่ง และต่างประเทศ 33 แห่ง	248	ให้ทุนและงบประมาณ
3	ผู้บริหารภาคเอกชน เช่น ประธาน สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด	50	อำนวยความสะดวกและสนับสนุน
4	คณะทำงานและเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน	30	ประสานงาน จัดประชุม

ลำดับ	ทำเนียบ	จำนวน(คน/ทุน)	ความร่วมมือ
5	ผู้ทรงคุณวุฒิตาษาต่างๆได้แก่ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และ วิทยาศาสตร์สุขภาพ	136	ที่ปรึกษาและพิจารณา ข้อเสนอโครงการวิจัย

**4.3 จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุม
วิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย**

**4.3.1 จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
โดยอาศัยระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (NRPM) และเชื่อมข้อมูลในฐานข้อมูลของสถาบันมาเชื่อมโยง
กับระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR)**

ระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (National Research Project Management: NRPM)

ระบบ NRPM เป็นระบบสารสนเทศการวิจัยเพื่อรองรับการบริหารจัดการผลงานวิจัยของ
ประเทศ โดยสร้างระบบเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยระหว่างหน่วยงานภาครัฐคือ สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานประมาณ โดยพัฒนาด้วย Microsoft® ASP.NET®
สามารถดำเนินงานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จัดทำโปรแกรมระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร
จัดการติดตามประเมินผลงานวิจัยของประเทศ ระบบความเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัย การทำงานครอบคลุม
ตั้งแต่การส่งข้อเสนอโครงการวิจัยจนจบกระบวนการประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย โดยมีสิทธิ์การเข้าถึง
ข้อมูลตามความจำเป็นของผู้ดำเนินงาน ผลการพัฒนาระบบนี้ ทำให้เกิดระบบฐานข้อมูลที่สามารถบันทึก
ค้นคืน ตรวจสอบ และจัดทำรายงานข้อมูลการวิจัยของประเทศ ที่หน่วยงานภาครัฐเสนอขอและได้รับการ
จัดสรรงบประมาณแผ่นดินที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน วช. และสำนักงานประมาณ สามารถ
วิเคราะห์และติดตามงานวิจัยในด้านเป้าหมายการวิจัย ตัวชี้วัด ผลผลิต และงบประมาณการวิจัยได้เป็น
ระยะ และ ณ ช่วงเวลาที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยสามารถสืบค้นข้อมูลการวิจัย
ระดับประเทศเพื่อประกอบการกำหนดกรอบงบประมาณการวิจัยและการจัดสรรงบประมาณการวิจัยของ
ประเทศได้และทำให้เกิดการพัฒนาระบบปฏิบัติราชการด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัย
ของประเทศให้เป็นมาตรฐานและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และมาตรการของสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทำให้การบริหารจัดการงานวิจัยเกิดเอกภาพและข้อมูลการวิจัยมีการ
บริหารจัดการที่สอดคล้องกัน สามารถติดตามประเมินผลการวิจัยในภาพรวมของประเทศได้ครบถ้วน
ตามจำนวนที่ได้มีการดำเนินงานวิจัยจริง (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2552)

ทั้งนี้ โดยล่าสุด วช. ได้เปิดสัมมนาและอบรมเรื่องระบบการบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (ระบบ NRPM) สืบเนื่องจากข้อมูลในระบบ NRPM เป็นข้อมูลที่นำเข้าโดยหน่วยงานที่เป็นแหล่งกำเนิดข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการสืบค้น เพื่อตรวจสอบความซ้ำซ้อน รวมทั้งเพื่อบูรณาการ และพัฒนา งานวิจัยให้เกิดผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการใช้ ประโยชน์ข้อมูลในระบบ NRPM ของหน่วยงานภาครัฐร่วมกับ วช. และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติ เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐในระบบ NRPM เพื่อการสืบค้นและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งระบบ NRPM ต่อไป (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 24)

ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (Thai National Research Repository: TNRR)

ความพยายามที่จะรวมบริการค้นหาผลงานวิจัยในประเทศไทย ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ซึ่งทำให้เกิดฐานข้อมูลงานวิจัยไทย หรือ Thai Research และในปี 2552 หน่วยงานให้ทุนวิจัยในประเทศไทย ได้ทบทวนระบบฐานข้อมูลงานวิจัยไทย และเห็นร่วมกันที่จะปรับปรุงระบบโดยยึด มาตรฐานการเชื่อมข้อมูลด้วยเทคโนโลยี การเก็บเกี่ยวเมตาเดตาแบบเปิด หรือ OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting) จนกลายเป็นระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย หรือ TNRR, Thai National Research Repository คือเครือข่ายฐานข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากงานวิจัย ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบการวิจัยและสนับสนุนการวิจัยในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของโครงการวิจัยที่แต่ละหน่วยงานให้ทุนสนับสนุน
2. เพื่อให้นักวิจัยสามารถตรวจสอบว่ามีโครงการวิจัยอะไรบ้างที่กำลังดำเนินการอยู่และที่เสร็จไปแล้ว สามารถค้นหางานวิจัยตีพิมพ์และค้นหาข้อมูลสิทธิบัตรก่อนดำเนินการวิจัยได้
3. เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถสืบค้นงานวิจัยได้สะดวก โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
4. เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) และหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสรรงบประมาณมี ข้อมูลใช้ประกอบการพิจารณา

5. เพื่อให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมการวิจัยในประเทศไทยได้ เช่น สามารถค้นหา จำนวนผู้เชี่ยวชาญทางสาขาเฉพาะด้าน

6. เพื่อให้นักวิเคราะห์สามารถประเมินแนวโน้มการทำวิจัยในหัวข้อต่างๆ รวมทั้งในหัวข้อ ที่ยังขาดแคลน ช่วยในการจัดนักวิจัยให้ตรงกับคลัสเตอร์อุตสาหกรรมในประเทศได้ รวมทั้งช่วยประเมิน ความสามารถในการแข่งขันทางเทคโนโลยีกับประเทศอื่นๆ และสามารถจัดสรรทุนได้เหมาะสม

ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย Thai National Research Repository: TNRR จึงเป็นระบบที่ รวบรวมงานวิจัย โครงการวิจัย และผลงานจากโครงการวิจัยจากทุกหน่วยงานในประเทศไทย ในลักษณะ เครือข่ายความร่วมมือตั้งต้นจากหน่วยงานที่ให้ทุนวิจัยของประเทศไทย 4 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และหน่วยงาน

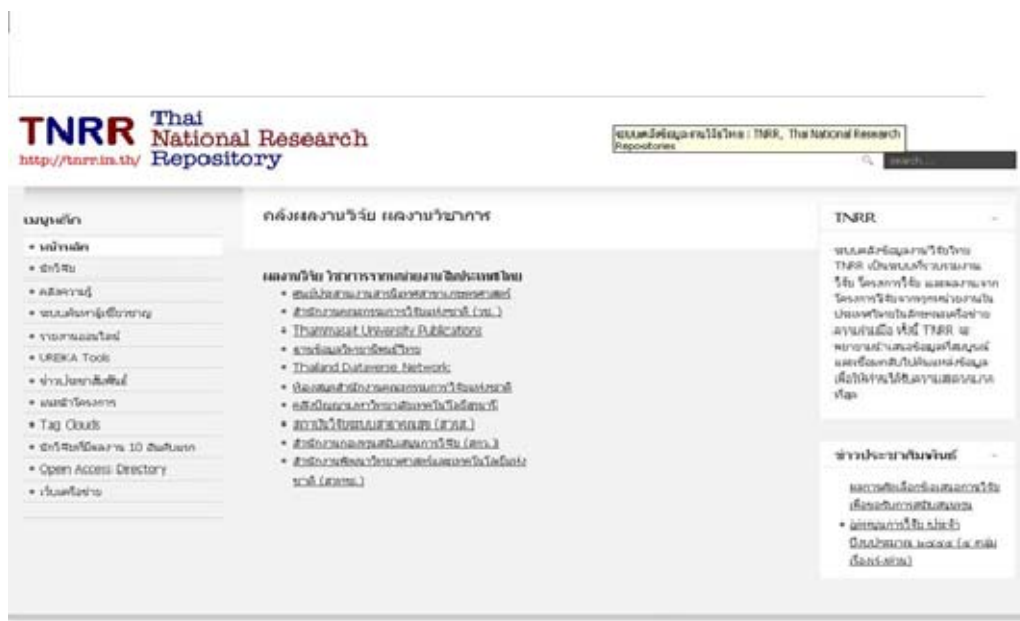
วิชาการ สถาบันการศึกษาต่างๆ ของประเทศไทย ด้วยเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวเมทาเดตาแบบเปิด หรือ OAI-PMH (Open Archives Initiative - Protocol for Metadata Harvesting) เพื่อบริการค้นหาระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย โดยคณะทำงานเพื่อพัฒนาและบูรณาการระบบข้อมูลวิจัยของประเทศ พ.ศ. 2554 <http://researchorg.in.th/> ขับเคลื่อนโดย <http://dspace.org> และ OAI-PMH (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กลุ่มกิจการพิเศษ, 2555) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 25)

จิรภัทร ศรัทธาธรรมกุล (2554) ได้กล่าวถึง ปัญหาของหน่วยงานที่มีระบบฐานข้อมูล และมีความต้องการที่จะบริการสืบค้นข้อมูลร่วมกัน โดยเฉพาะการสืบค้นจากเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการทำงานแตกต่างกัน ในปัจจุบัน ที่สำคัญหน่วยงานไม่ต้องเสียงบประมาณในการจ้างพัฒนาระบบฐานข้อมูลมากนัก เพราะปัจจุบันมี Open source ที่เป็นลักษณะฟรีแวร์และสนับสนุนเทคโนโลยีดังกล่าวอยู่หลายระบบ จึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับคณะทำงาน TNRR ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้เทคโนโลยีที่เปิดกว้างในปัจจุบัน (ทวิศักดิ์ กอนันตกุล, 2555) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 26)

คลังข้อมูลงานวิจัยไทย ประกอบด้วยฐานข้อมูล 5 ระบบ ได้แก่

1. ฐานข้อมูลโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จแล้ว (วช.)
2. ฐานข้อมูลนักวิจัยและ Expert Finder (สวทช.)
3. ฐานข้อมูลสำหรับสิทธิบัตร Utilization and Commercialization (สวทช.)
4. ฐานข้อมูลโครงการวิจัยที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ (สกว.)
5. ฐานข้อมูล Single Window and Data Entry (สวรส.)

ประโยชน์ที่จะได้รับคือ การมีระบบฐานข้อมูลวิจัยแบบบูรณาการของประเทศที่สามารถรองรับการทำงานตั้งแต่การสมัครขอทุน การประมวลงานวิจัยทั้งที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ และงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้น ซึ่งระบบฐานข้อมูลวิจัยที่ทำงานอยู่นั้นเป็นระบบ Open Standard สามารถลดความซ้ำซ้อนของโครงการวิจัยที่แต่ละหน่วยงานให้การสนับสนุน นักวิจัยและประชาชนทั่วไปสามารถสืบค้นงานวิจัยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ผู้บริหารงานวิจัยและหน่วยงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและหน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณสามารถดึงข้อมูลพร้อมใช้เพื่อประกอบการบริหารงานและพิจารณาจัดสรรทุน นอกจากนี้นักวิเคราะห์โครงการวิจัยและฝ่ายยุทธศาสตร์งานวิจัยสามารถประเมินแนวโน้มการทำวิจัยในประเทศหลักและในส่วนที่ขาดแคลน เพื่อมองภาพอนาคตในการแข่งขันทางเทคโนโลยีกับประเทศอื่นๆ รูปที่ 30 แสดงหน้าเว็บไซต์คลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR)

รูปที่ 30 เว็บไซต์คลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR)

ผู้อำนวยการแผนฯและคณะทำงาน ได้เรียนเชิญ นางเพชรฯ สังขะวร ผู้อำนวยการภารกิจข้อมูลวิจัยและบริหารจัดการข้อมูล สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมนำเสนอระบบฐานข้อมูลของ คลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR) ในวันประชุมวิชาการประจำปี 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา เกี่ยวกับการเชื่อมฐานข้อมูลงานวิจัย หน่วยงาน วช. และกลุ่ม 5ส คือ สกว. สวรส. สวก. สกอ. สสส. และได้ประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัยวิจัย 9 แห่งและผู้บริหารจัดการงานวิจัยเพื่อเชื่อมข้อมูลในฐานข้อมูลของสถาบันมาเชื่อมโยงกับคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR) ในวันที่ 7 มิถุนายน 2555 ตลอดจนได้เข้ามาใช้ฐานข้อมูลในคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR) ในการเปิดตัวและสาธิตในงาน Thailand Research Expo 2012 ช่วงวันที่ 24-28 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมเชลล์ทรีแลนด์ บางกอกคอนเวนชัน เวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร (เพชรฯ สังขะวร, 2555)

4.3.2 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ

โดยจัดทำและปรับปรุงเว็บไซต์ของศูนย์ภาคีฯ และสื่อต่างๆ เพื่อใช้เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์และติดต่อสื่อสารระหว่างคณะผู้วิจัยของโครงการและนักวิจัยในพื้นที่ เชื่อมโยงฐานข้อมูลงานวิจัยและกิจกรรมของโครงการฯ ระหว่างศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนากับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาได้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานงานและบริหารจัดการงานวิจัยกับภาคีเครือข่ายใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน การประชาสัมพันธ์ผ่านระบบ

สารสนเทศ เว็บไซต์ (Website) และฐานข้อมูลวิจัย แหล่งทุนวิจัยและการเชื่อมต่อข้อมูลวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (แสดงในรูปที่ 31)

รูปที่ 31 แสดงตัวอย่างหน้าเว็บไซต์ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ปีที่ 2

คณะทำงานได้จัดประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ (facebook) เพื่อความสะดวกในการซักถามข้อมูลต่างๆ ของโครงการฯ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ RIN โดยมีการอัปเดตข้อมูล กิจกรรมต่างๆ ของโครงการฯ และกิจกรรมของเครือข่ายงานวิจัย รวมทั้งกิจกรรมของ วช.อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เครือข่ายประสานงานนักวิจัย แต่ละจังหวัดได้จัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ของเครือข่ายเชื่อมโยงกันภายใน และขยายต่อไปกับเครือข่ายนักวิจัยในแต่ละหน่วยงานในจังหวัด (แสดงในรูปที่ 32)

รูปที่ 32 ตัวอย่างหน้า facebook ของโครงการฯ และเครือข่ายนักวิจัย

ทางโครงการฯ ได้จัดบุรุษประชาสัมพันธ์โครงการฯ พร้อมจัดทำแผ่นพับ ในงานวันวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ครั้งที่ 7 “วิถีวิจัยสู่การพัฒนาและรับผิดชอบต่อสังคม” (Research Path for Social Development and Responsibility) วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2554 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 33) ตลอดจนการเชิญชวนเข้าร่วมประชุมวิชาการประจำปี 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาในวันที่ 21 กรกฎาคม 2555 ผ่านสื่อโทรทัศน์ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ รายการ “มองเมืองเหนือ” (แสดงในรูปที่ 34) และรายการวิทยุ FM100 คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รูปที่ 33 บุรุษประชาสัมพันธ์และแผ่นพับของศูนย์ฯ ในงานวันวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 7

รูปที่ 34 ออกอากาศรายการมองเมืองเหนือ ประชาสัมพันธ์งานวันวิชาการประจำปีของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา

ฐานข้อมูลวิจัย

คณะทำงานฯ ได้รวบรวมฐานข้อมูลงานวิจัย โดยได้ประสานงานเพื่อขอข้อมูลการวิจัยจากแหล่งทุนต่าง ๆ สถาบันการศึกษา และองค์กรรัฐและเอกชนในภาคเหนือตอนบน ที่ผ่านมาในระยะแรกปี 2554 ได้ทำฐานข้อมูลและได้แยกประเภทงานวิจัย ตามกลุ่มงานวิจัย ได้ดังนี้คือ

1. กลุ่มการวิจัยเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มการวิจัยเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตด้านการเกษตร
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

เนื่องจากแหล่งทุนวิจัยในพื้นที่ส่วนใหญ่มีการรวบรวมผลงานวิจัยซึ่งเป็นผลงานของแหล่งทุนเอง ทั้งนี้แหล่งทุนต่าง ๆ รวมถึงสถาบันการศึกษาให้ความร่วมมือโดยให้ข้อมูลที่ได้นำเผยแพร่แล้วทางเว็บไซต์ คณะทำงานฯ ได้รวบรวมรายชื่อโครงการวิจัย และนักวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ในระยะเวลา ย้อนหลัง 5 ปีถึงปัจจุบัน เพื่อจัดเก็บในรูปของฐานข้อมูลและนำมาจัดจำแนกเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Access ทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการงานวิจัยงานวิจัยและนักวิจัยในเขตพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อประมวลศักยภาพการวิจัยในลำดับต่อไป การเลือกใช้ Microsoft Access ในการจัดเก็บฐานข้อมูล สามารถทำการเก็บข้อมูลในรูปแบบของ Software ที่มีความสัมพันธ์กับระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows เช่น ไฟล์ที่มาจาก Microsoft Excel หรือ Microsoft Word ซึ่งทำให้ง่ายต่อการปฏิบัติงานในเบื้องต้น เนื่องจากการดำเนินงานด้านฐานข้อมูลงานวิจัยของโครงการในระยะที่ 1 การได้มาของข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการสืบค้นทางเว็บไซต์ โดยไม่มีข้อเสนอโครงการ หรือบทคัดย่อ ทำให้ไม่สามารถจัดจำแนกกลุ่มเรื่องครบตามคำสำคัญ (key word) ที่นักวิจัยเจ้าของงานได้กำหนดไว้ หรือกลุ่มเรื่องตามหัวข้อที่ได้กำหนดในยุทธศาสตร์การวิจัย การจัดจำแนกกลุ่มงานวิจัย และให้คำสำคัญในการสืบค้น จำแนกกลุ่มตามส่วนประกอบของชื่อโครงการวิจัย

และผู้วิจัย หน่วยงานและแหล่งทุน เท่านั้น ทำให้การแสดงผลกลุ่มงานวิจัยในฐานข้อมูลไม่เด่นชัด อย่างไรก็ตามข้อมูลในฐานข้อมูลยังสามารถแสดงผลเป็นกลุ่มใหญ่ เช่นกลุ่มงานวิจัยตามจังหวัด หรือกลุ่มงานวิจัยสาขาสำคัญ ตามส่วนประกอบของชื่อเรื่องของโครงการวิจัย ในปีที่ 2 ได้พัฒนาระบบโดยใช้โปรแกรมสำหรับการเก็บฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สามารถรองรับการวิจัยซึ่งมีการทำเพิ่มขึ้น รวมถึงสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง การจัดการข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ และสามารถลงในฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสามารถรองรับข้อมูลที่ใหญ่ได้ เช่น โปรแกรม MySQL ทำให้สามารถใช้งานในรูปแบบ Web site ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นเครือข่ายได้ (ฐานข้อมูลแยกตามกลุ่มงานวิจัยใน โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 22.1) การจัดทำฐานข้อมูลลักษณะนี้นับว่าเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นที่ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และเห็นความสัมพันธ์ของฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ และฐานข้อมูลงานวิจัยและนักวิจัยในพื้นที่ และเห็นแนวทางในการทำให้ฐานข้อมูลมีความสมบูรณ์สำหรับการประมวลศักยภาพของงานวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยต่อไป (จิตรภา กุณฑลบุตร, 2554)

4.3.3 การจัดประชุมเชิงวิชาการเสนอผลงานการวิจัย

4.3.3.1 การจัดประชุมวิชาการประจำปี 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2555 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จ.เชียงใหม่ (แสดงในรูปที่ 35) เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชน ประกอบด้วยการบรรยาย การเสวนาทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ ตลอดจนมีการสร้างแรงจูงใจในการพิจารณาตัดสินรางวัลผลงานภาคโปสเตอร์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 248 คน จากนักวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนเครือข่ายจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และกลุ่มองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือ คณะกรรมการโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (รายละเอียดในการประชุมวิชาการ โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 27)

รูปที่ 35 กิจกรรมการประชุมวิชาการประจำปี 2555 ในวันที่ 21 กรกฎาคม 2555 ณ โรงแรมเอ็มเพรส เชียงใหม่

4.3.3.2 เข้าร่วมงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012) “วิจัยเพื่อการเรียนรู้สู่การใช้ประโยชน์” วันที่ 24-28 สิงหาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ ราชประสงค์ กรุงเทพฯ จัดโดยเครือข่ายระบบวิจัย และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นเวทีแสดงผลงานวิจัยจากความร่วมมือของเครือข่ายระบบวิจัยทั่วประเทศ ในการนำเสนอผลงานและกิจกรรมการวิจัยที่มีคุณภาพในระดับชาติ และในวันที่ 27 สิงหาคม 2555 ณ ห้องประชุมย่อย ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ผู้อำนวยการแผนฯ (แสดงในรูปที่ 36) รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นธการกิจกุล ได้ดำเนินรายการ นำเสนอ

ผลงาน: “บทเรียนการบูรณาการงานวิจัยในท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างยั่งยืน” ร่วมกับวิทยากรรับเชิญ : 1. นายตะวัน ห่างสูงเนิน ศูนย์ศึกษาและพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เรนโบว์ฟาร์ม จ.เชียงใหม่ นำเสนอประเด็น “มหัศจรรย์ข้าวพื้นเมืองลานนา” 2. น.ส.ศิรินันท์ สารมณัฐ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำเกี๋ยน อ. ภูเพียง จ.น่าน นำเสนอประเด็น “ชุมชนบ้านภูมินทร์-ทำดีรวมน้ำใจสู้ภัยน้ำท่วม” และ 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ปรารธนา ศศุข วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ นำเสนอประเด็น “การพัฒนานโยบายสาธารณะที่เหมาะสมในการเสริมสร้างสังคมแห่งความเป็นธรรม ของเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ร่วมประชุม 70 คน (รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมในภาคผนวก 32.2) เป็นนักวิชาการและนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาและข้าราชการจากหน่วยงานด้านการเกษตร ตลอดจนมูลนิธิด้านสิ่งแวดล้อม (สรุปการประชุม Thailand Research Expo 2012 โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 28)

รูปที่ 36 ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาฯ ร่วมกิจกรรมงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012)

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา

ผลจากการดำเนินกิจกรรมประชุมร่วมกับเครือข่ายภาคีวิจัยใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คณะทำงานได้รวบรวมและสรุปข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของแต่ละจังหวัดที่มีต่อด้านต่างๆของการบริหารงานของศูนย์ฯ โดยอาศัยแนวทางการดำเนินงานจากผลการประเมินคำรับรองการปฏิบัติราชการของ วช. ปีงบประมาณ 2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2555) (โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 30) ได้ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและการบริหารงานของศูนย์ฯ

- ควรมีหลักเกณฑ์และความชัดเจนในการจัดสรรทุนให้กับศูนย์ฯ และมีการสายการดำเนินงานที่สั้น กระชับ
- ศูนย์ฯ ควรมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติทุนวิจัยในระดับหนึ่ง และมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาเพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการ รวมถึงมีความโปร่งใส ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้
- ควรมีการเชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อนกัน
- ควรมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน และคณะกรรมการควรมาจากทุกภาคส่วน
- ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ และนักวิจัยรุ่นใหม่ สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้โดยง่าย
- คัดงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนเป็นหลัก โดยทำงานจาก Node 3 (ระดับชุมชนและตัวแทนจากส่วนงานต่างๆในจังหวัด) ขึ้นไปสู่ Node 2 (เครือข่ายผู้ประสานงานในระดับจังหวัด) และ Node 1 (ศูนย์ภาคีเครือข่าย)
- ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละด้านอยู่ในแต่ละเครือข่าย ไม่ควรบริหารงานทุกด้านในเครือข่ายเดียว และการบริหารไม่ควรยึดหลักของระบบราชการทั้งหมด
- ภารกิจด้านนโยบายทิศทางและยุทธศาสตร์การวิจัยของศูนย์ฯ ควรมีการทบทวนนโยบายที่ผ่านมา เพื่อความยั่งยืนของศูนย์ เนื่องจากยังขาดประเด็นการทบทวนนโยบาย ศูนย์ฯควรมีการปรับปรุงนโยบายให้มีความทันสมัยอยู่ตลอด
- การดำเนินงานควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ของศูนย์ฯ และกำหนดนโยบายจากพื้นที่ไม่ใช่ส่วนกลาง เพราะจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการในพื้นที่
- ควรมีที่ตั้งศูนย์ฯ ที่มีความเป็นเอกเทศ สามารถเข้าถึงและติดต่อประสานงานได้ง่าย
- ควรมีงบประมาณสนับสนุนด้านการเดินทางและการจัดประชุมระหว่างผู้ประสานงานของเครือข่ายทั้ง 8 จังหวัด
- ควรมีการเปิดรับข้อเสนอโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดปี และมีการเสนอโจทย์วิจัยผ่านทางเว็บไซต์

- การจัดทำข้อเสนอโครงการ โจทย์วิจัยและการพิจารณาข้อเสนอโครงการ ควรมีผู้แทนจากหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นผู้แทนที่มาจากสร้างเครือข่ายระดับจังหวัด

2. ด้านคุณภาพงานวิจัย

- คณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิควรมีหน้าที่และบทบาทที่ชัดเจนในการคัดกรองงานวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในพื้นที่อย่างแท้จริง และงานวิจัยต้องมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ

3. ด้านความเชื่อมโยงของระบบวิจัย

- ควรมีการสนับสนุนให้ศูนย์ฯ ดำเนินการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยมีการแบ่งปันข้อมูลภายในเครือข่าย ซึ่งหากหน่วยงานใดมีการนำเสนองานก็สามารถเข้ามาสืบค้นจากข้อมูลของเครือข่ายได้
- ศูนย์ฯ ควรทำหน้าที่ประสานงานกับแหล่งทุนและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ และทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลงานวิจัยให้สอดคล้องกับการนำไปใช้จริง
- ศูนย์ฯ ควรสร้างหรือเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงงานวิจัยและการนำงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน
- ควรมีเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดกิจกรรมในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ ระหว่างเครือข่าย

4. ด้านความยั่งยืนหรือความเข้มแข็งของศูนย์ฯ

- ศูนย์ฯ ควรมีการสร้างเครือข่ายการวิจัยที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนของศูนย์ฯ
- มีการทบทวนนโยบายการดำเนินงานของศูนย์อย่างต่อเนื่อง
- วช. ควรใช้ศักยภาพที่มีในฐานะหน่วยงานหลักที่ดูแลภาพรวมงานวิจัยของประเทศ ผลักดันให้เกิดความร่วมมือกับส่วนราชการในระดับจังหวัด โดยเฉพาะระดับผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งถือเป็นผู้บริหารสูงสุดของแต่ละจังหวัด

5. ด้านทรัพยากรบุคคล

- มีการกำหนดนิยามของ “นักวิจัย” ในพื้นที่ เช่นนักวิจัยไม่จำเป็นต้องมาจากสถาบันการศึกษา แต่อาจเป็นคนในพื้นที่ ที่มีองค์ความรู้ในด้านที่เหมาะสมกับหัวข้องานวิจัย
- มีการสร้างนักวิจัยในพื้นที่ นักวิจัยระดับเยาวชน หรือ ดันกล้านักวิจัย
- ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำทำงานในศูนย์ฯ เพื่อทำหน้าที่ด้านธุรการ ซึ่งควรมาจากบุคลากรที่ วช. จ้างเป็นการเฉพาะเป็นเงินเดือนประจำ สำหรับคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ประสานงาน ควรจ่ายในลักษณะของค่าตอบแทน ค่าเบี้ยประชุม ค่าเดินทางและที่พัก

6. ด้านงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย

- ศูนย์ฯ ควรมีการจัดหางบประมาณจากแหล่งทุนอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การจัดทำข้อเสนอโครงการเป็นแผนงานวิจัยที่ใหญ่ขึ้น สามารถตอบโจทย์หรือปัญหาของพื้นที่ได้

มากกว่าการทำวิจัยย่อยๆ และมีการจัดสรรผลประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานที่ทำงานร่วมกัน

- วช. ควรมีการสนับสนุนเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและควรพิจารณาจากงานวิจัยของเครือข่ายเป็นหลัก
- ควรมีงบประมาณสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัยและมีการถ่ายทอดผลงานวิจัยสู่ชุมชน
- มีการติดตามประเมินผลว่ามีการนำงานวิจัยไปใช้ในรูปแบบใดบ้าง
- การใช้งบประมาณในส่วนที่จำเป็น โดยไม่ใช่เม็ดเงินเป็นตัวตั้ง แต่ควรใช้ฐานความรู้ดั้งเดิมของชุมชนที่มีอยู่เป็นตัวตั้ง

จากข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมประชุมระดมความคิดเห็นในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ทางคณะทำงานได้ทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายประกอบไปด้วย ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในภาคีเครือข่าย ดังนี้

ปัจจัยภายนอกภาคีเครือข่าย คือ

- 1) การประสานประโยชน์เชิงนโยบาย ต้องมีความชัดเจนในเรื่องนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายของ วช. ส่วนกลาง ในการที่จะให้ศูนย์นี้ทำหน้าที่เสมือนตัวแทน วช. ในส่วนภูมิภาค
- 2) การกระจายอำนาจ และความเป็นอิสระในการดำเนินงาน ศูนย์ฯ ควรมีอิสระในการทำงานระดับหนึ่ง เช่น การพิจารณาหรือคัดเลือกข้อเสนอโครงการ ที่จะส่งให้ วช. ส่วนกลาง โดยเป็นผู้สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่มาพิจารณาข้อเสนอโครงการ ตลอดจนการติดตามประเมินผลโครงการ
- 3) ความร่วมมือกันในลักษณะหุ้นส่วน การเชื่อมโยงกับแหล่งทุนต่างๆ ที่มีอยู่โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจัดสรรผลประโยชน์จากผลลัพธ์ของงานวิจัยที่มีแหล่งทุนต่างๆ เข้ามาสนับสนุนทุนร่วมกัน

ปัจจัยภายในภาคีเครือข่าย คือ

- 1) องค์ประกอบของบุคลากรในภาคีเครือข่าย ควรจะมาจากทุกภาคส่วนของแต่ละจังหวัด ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาทุกระดับและชุมชน หรือการรวมกลุ่มในลักษณะคลัสเตอร์ต่างๆ ภายในจังหวัด
- 2) การมีจิตอาสา ความสามารถของผู้นำกลุ่ม ต้องเป็นผู้เสียสละเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง สามารถเชื่อมโยงได้กับทุกภาคส่วน
- 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการได้รับผลประโยชน์โดยตรง ศูนย์ฯ ควรเป็นศูนย์รวมของแหล่งเรียนรู้สามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่จากที่หนึ่งนำไปใช้ประโยชน์อีกที่หนึ่ง มีการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ระหว่างเครือข่ายในด้านกลยุทธ์ที่ใช้ขับเคลื่อนหรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเพื่อใช้ในการสนับสนุนรูปแบบการบริหารจัดการในการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา เกี่ยวข้องกับ

4) การเพิ่มศักยภาพของภาคีเครือข่าย ซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนที่รวมกันเป็นภาคีเครือข่ายของแต่ละจังหวัด และต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในระดับจังหวัด กลุ่มภาคีเครือข่ายของจังหวัดที่มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นต้นแบบหรือพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มในจังหวัดอื่นๆ ได้

5) บทบาทและการบริหารจัดการ ในระดับผู้ประสานงานเครือข่ายของแต่ละจังหวัด ต้องทราบบทบาทและหน้าที่ในการเป็นผู้ประสานงานและวิธีการดำเนินงานของศูนย์ฯ และการเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดที่มาเข้าร่วมเป็นสมาชิกของศูนย์ฯ

6) การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร แหล่งงบประมาณหลักจาก วช. ส่วนกลางเพื่อใช้ในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ตลอดจนบุคลากรที่จะเข้ามาดำเนินการภายในศูนย์ฯ ส่วนภูมิภาค

7) การกำหนดสิทธิประโยชน์ของภาคีเครือข่าย ทาง วช. ส่วนกลาง สามารถกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีเครือข่าย เช่น การได้รับสิทธิ์ในการเสนอข้อเสนองานโครงการ การได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อพัฒนานักวิจัยในพื้นที่ ตลอดจนค่าตอบแทนของผู้ที่เข้ามาทำงานให้กับศูนย์ฯ

8) การพัฒนาเป็นศูนย์รวมแห่งการเรียนรู้ ศูนย์ควรเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัย ได้แก่ฐานข้อมูลนักวิจัยสาขาต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ และฐานข้อมูลด้านงานวิจัยที่สามารถสืบค้นและนำไปใช้ประโยชน์ ควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ของกลุ่มสมาชิกภาคีเครือข่าย

9) การสร้างเสริมความยั่งยืนของภาคีเครือข่าย การที่จะให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น สมาชิกจากทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดที่มาร่วมกัน หรือ Node 3 ต้องมีความเข้มแข็งเพราะจะเป็นกลุ่มที่ผลักดันงานวิจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการในพื้นที่ได้อย่างตรงวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ดังนั้นนอกจากได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นศูนย์ประสานงานในส่วนภูมิภาคของ วช. แล้ว ยังจะต้องได้รับการสนับสนุนจากทางจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญเพื่อให้การดำเนินการใดๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภาครัฐและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ทั้งนี้ในส่วนของ วช. เอง จะมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะผลักดันในเชิงนโยบายและสนับสนุนศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยอาศัยศักยภาพของ วช. ในฐานะหน่วยงานหลักที่ดูแลงานวิจัยของประเทศ

จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณรายจ่าย เพื่อเสริมสร้างพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ โดยพัฒนาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้ทัดเทียมกับการพัฒนาในระดับนานาชาติ จัดให้มีแหล่งความรู้สาธารณะ พัฒนานักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และครูวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอกับความต้องการของ

ประเทศ ตลอดจนการส่งเสริมการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ วางแผนด้านการเกษตร การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาขั้นสูงให้เกิดการวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การจัดระบบบริหารงานวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ ได้จัดสรรงบประมาณไว้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 19,636.3 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.8 ของวงเงินงบประมาณ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวน 2,400,000 ล้านบาท โดยจำแนกตามแผนงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555)

(โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 29)

1. แผนงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 8,708.8 ล้านบาท เพื่อเสริมสร้าง พัฒนาให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ โดยยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์และการบริการให้ได้มาตรฐาน พัฒนานโยบาย โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสนับสนุนและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพให้เพียงพอ สนับสนุนให้มีแหล่งความรู้สาธารณะเพิ่มขึ้น ส่งเสริมภาคการผลิตให้สามารถเพิ่มมูลค่าและคุณภาพการผลิตเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการวิเคราะห์ ทดสอบ สอบเทียบ รวมทั้งบริการสารสนเทศหอสมุดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ได้รับการเสริมสร้าง จิตความสามารถ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการวิจัย พัฒนาหรือปฏิบัติงานด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนสนับสนุนนักเรียนทุน จัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมพัฒนากำลังคนและผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้ได้รับการเสริมสร้างจิตความสามารถและฝึกอบรมบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนให้ผู้ประกอบการและชุมชนนำเทคโนโลยีและผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งส่งเสริมการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการป้องกันภัยพิบัติ (สถาบันวิจัยเพื่อการวิจัยพัฒนาประเทศไทย, 2553)

(โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 30)

2. แผนงานส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย จำนวน 10,927.5 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษาขั้นสูงให้มีการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งจัดระบบบริหารงานวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพสูง โดยจัดเครือข่ายความร่วมมือเพื่อจัดทำแผนวิจัยแม่บทให้ครบวงจร สนับสนุนทุนการวิจัยเพื่อนำผลไปสู่การใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อมและป้องกันสาธารณภัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น สร้างนักวิจัยอาชีพที่มีความสามารถสูง ผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านต่าง ๆ ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างนวัตกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นและประเทศ

(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ แห่งชาติ, 2554)
(โครงการย่อย 1 ภาคผนวก 31)

อภิปรายและวิจารณ์ผล

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ทำหน้าที่เป็น National Research Authority เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ (accountability) ดูแลภาพรวมการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยในระดับประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยเน้นการแก้ปัญหาที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง มีกลไกดูแลภาพรวมของระบบวิจัยของประเทศ (National research focal point) โดยกำหนดนโยบาย วิเคราะห์และวางแผนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย รูปแบบการดำเนินการ พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากรในการใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยบนพื้นฐานการใช้ความรู้ (evidence informed policy) เป็นตัวขับเคลื่อนไปสู่การแก้ปัญหาสำคัญในพื้นที่ มีแผนบูรณาการเชิงรุก เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการด้านงบประมาณ การออกแบบระบบบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล (good government) ตลอดจนสร้างระบบและกลไกติดตามประเมินผล งานวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของประเทศในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาควิชาการในพื้นที่ (research providers network) อย่างบูรณาการ เพื่อจัดสรรและพัฒนากระบวนการของศูนย์ฯ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ แบบแนวราบ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการประหยัด ค่อย่างคุ้มค่าและสมประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2542)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้กล่าวถึง “วช. สร้างความเข้มแข็งกับชุมชนได้อย่างไร” ว่าสถานการณ์การพัฒนางานวิจัยของไทย รูปแบบงานวิจัยที่มีชุมชนเป็นฐาน/ภูมิภาค การวิจัยต้องมองรอบด้านและด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในแก้ไขปัญหา/พัฒนา โดยความรู้ รูปแบบการกำกับดูแลงบประมาณเพื่อการวิจัย ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบวิจัยที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมตามแนวนโยบายเชิงบูรณาการ 3 มิติ รูปแบบการกำกับดูแลงบประมาณเพื่อการวิจัยสำหรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเป้าและการสนับสนุน โครงการวิจัยแบบกลุ่มเร่งด่วน โดยการประสานงานและความร่วมมือของแหล่งทุนวิจัยทุกภาคส่วน (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2555)

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาและพัฒนาสังคมเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ดีและมีประโยชน์อย่างแท้จริงนั้นต้องเป็นงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การวิจัยที่มีความชัดเจน กลุ่มลึกลับและสอดคล้องกับความต้องการของภาคส่วน (sectors) ที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นนั้นๆ ประกอบกับความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีสภาพบริบทที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้มีความต้องการโจทย์การวิจัยที่ต่างกันด้วย ด้วยเจตจำนงของ วช. ที่ต้องการให้มีการกระจายการบริหารจัดการงานวิจัยไปสู่ภูมิภาค เพื่อดำเนินการวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการเชิงพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม

โดยมีโครงการวิจัยเพื่อการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยในภูมิภาค หารูปแบบการบริหารจัดการงานวิจัยในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย ถ่ายทอดเทคโนโลยี และการจัดการทรัพยากรทางปัญญา และสนับสนุนส่งเสริมให้นักวิจัยในพื้นที่ของเครือข่ายได้รับการฝึกอบรมและระดมความคิดในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยทั้งที่เป็นชุดโครงการวิจัยหรือแผนงานวิจัย และโครงการวิจัยเดี่ยว โดยโจทย์วิจัยที่จะนำมาเขียนข้อเสนอเป็นโจทย์วิจัยที่ได้ดำเนินการศึกษา ซึ่งโจทย์วิจัยจะเป็นแกนหลักในการเชื่อมโยงนักวิจัยที่สนใจเข้าร่วมกัน พัฒนาข้อเสนอให้ออกมาในรูปแบบงานวิจัยแบบชุดโครงการเพื่อการเสนอขอรับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัยโดยเฉพาะจาก วช. โดยผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยของภาคเหนือที่ วช. ได้สนับสนุนและจัดตั้งขึ้น

ดังนั้นบทบาทใดที่ควรเป็นหน้าที่ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยฯ

1. การอภิบาลระบบการบริหารงานวิจัย เป็นการดูแลภาพรวมของระบบการบริหารงานวิจัยของภูมิภาค และประสานเชื่อมโยงการดำเนินการของหน่วยงานและกลไกอื่นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ เพื่อเชื่อมต่อไปสู่ระบบวิจัยของประเทศโดย วช.
2. การดำเนินงานในลักษณะการอภิบาลระบบการบริหารงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีกลไกการจัดการความรู้และระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีและมีประสิทธิภาพสนับสนุน
3. ภายใต้บริบทที่มีภาคีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการบริหารงานวิจัย วช. ควรประสานใช้พลัง และจุดแข็งของภาคีภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาระบบแทนที่จะแสดงบทบาทในการดำเนินการงานทุกส่วนเหมือนในอดีต

ดังนั้นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ คือกลุ่มนักวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่มาจากทุกภาคส่วน เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาในพื้นที่ และสามารถเข้าถึงและใช้ทรัพยากรการวิจัยในพื้นที่ได้ง่าย สามารถพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่ตอบโจทย์ความต้องการและแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และขณะเดียวกันจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่ง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุปของโครงการ

คณะผู้วิจัยได้ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าโดยอาศัยการสร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน เป็นการต่อยอดจากการดำเนินงานผลการศึกษาคำสั่งโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายล้าหน้า ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปีที่ 1 ซึ่งวางกรอบแนวคิดของการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวเพื่อให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายของ วช. ในส่วนภูมิภาคกับส่วนกลาง การดำเนินงานของศูนย์ฯ ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานกลาง (Node 1) ร่วมกับเครือข่ายวิจัยประสานงานระดับจังหวัด (Node 2) เพื่อขับเคลื่อนสนับสนุนกลุ่มตัวแทนนักวิจัยในพื้นที่ ที่อาจรวมกลุ่มเป็นคลัสเตอร์(cluster) ที่มาจากทุกภาคส่วนในแต่ละจังหวัด (Node 3) ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุด การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นลักษณะกัลยาณมิตรและเรียนรู้ร่วมกัน ผลจากการดำเนินการได้สร้างความร่วมมือกับแหล่งทุนอื่นๆ และเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ โดยอาศัยการบริหารจัดการเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม

สรุปผลการดำเนินงาน คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยล้าหน้า เข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารของแหล่งทุนและหน่วยงานที่สนับสนุนงานวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 15 ครั้ง ทำให้เห็นโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ทิศทางและกรอบการดำเนินงานวิจัย รูปแบบการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ตลอดจนได้เข้าร่วมประชุมกับเครือข่ายวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของสถาบันต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนบนและส่วนกลาง จำนวน 5 ครั้ง นำผลที่ได้มาสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ได้จัดทำคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยและแผนปฏิบัติการของศูนย์ฯ ซึ่งการดำเนินการของศูนย์ฯ ภายใต้โครงสร้างองค์กรของศูนย์ฯ ที่ประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนบริหาร ฝ่ายสนับสนุนงานวิจัย ฝ่ายสนับสนุนบริการวิจัย และฝ่ายสนับสนุนระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ รวบรวมฐานข้อมูลนักวิจัยและงานวิจัย ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้ามีภารกิจหลักที่สำคัญคือ

- บริหารจัดการงานวิจัยร่วมกับเครือข่ายวิจัยในพื้นที่
- อบรมนักวิจัยและสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในพื้นที่
- รับพิจารณาโครงการและสนับสนุนโครงการวิจัยนำร่อง

- รวบรวมฐานข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่ ในเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านงานวิจัยของประเทศ
- จัดทำสื่อต่างๆ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์
- สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
- สนับสนุนและจัดสรรทุนที่เน้น โครงการมุ่งเป้าและยุทธศาสตร์ภาคเหนือ
- สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ภาคีวิจัยของจังหวัด ที่บูรณาการร่วมทั้งภาครัฐและเอกชน
- ประชุมวิจัยกลุ่มย่อย (Research Forum) อย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการนำเสนอผลงานวิจัย เช่น งาน Thailand Research Expo ในส่วนกลางและงานประชุมวิจัยและวิชาการในส่วนภูมิภาค
- จัดงานประชุมวันวิชาการประจำปี เพื่อให้ผู้วิจัยนำผลงานมานำเสนอและแลกเปลี่ยนความรู้จากงานวิจัย ตลอดจนจัดตลาดนัดแสดงผลผลิตจากงานวิจัย สำหรับภาคเอกชนมาเจรจาธุรกิจให้ผลประโยชน์และนำผลงานไปต่อยอดสู่ระดับอุตสาหกรรม
- เชิดชูเกียรติปราชญ์ท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ผลสรุปจากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยลํานานั้นต้องอาศัยหลักเกณฑ์การบริหารองค์กรสมรรถนะสูงตามหลักเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) และการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยโดยใช้ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การจัดการงานวิจัย 2) การพัฒนาและขยายเครือข่าย 3) การเรียนรู้ร่วมกัน และ 4) การบริหารจัดการที่ดี โดยอาศัยกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนของศูนย์ประกอบด้วย 1) การทำงานร่วมกับเครือข่ายวิจัยอย่างมีส่วนร่วม 2) สร้างเครือข่ายพันธมิตรด้านวิชาการและวิจัย และ 3) การบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสากล ก่อให้เกิดการพัฒนากลไกและบริหารจัดการงานวิจัยในด้าน 1) องค์ความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาประชากรในพื้นที่ 2) เสริมศักยภาพขององค์กรในท้องถิ่นในการสนับสนุนงานวิจัย 3) ส่งเสริมศักยภาพนักวิจัย และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้สามารถจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาในพื้นที่และความต้องการของชุมชน 4) ระบบการสื่อสารเทคโนโลยีสารสนเทศ และฐานข้อมูลงานวิจัยต่อสาธารณชน และผู้กำหนดนโยบาย เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และลดความซ้ำซ้อนของการทำวิจัย สามารถขับเคลื่อนสู่นโยบายสาธารณะ สมรรถนะเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่ายวิจัย

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดตั้งศูนย์ฯ และอุปสรรคหรือปัญหาในการทำวิจัย

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การจัดตั้งศูนย์วิจัยเครือข่ายลํานาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนางานวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

2) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลพรวมนงานวิจัยของประเทศ ควรผลักดันภารกิจเชิงนโยบายโดยการทํานักความเข้าใจหรือข้อตกลงความร่วมมือกับผู้ว่าราชการแต่ละจังหวัด โดยอาศัยศูนย์ฯและภาคีเครือข่ายวิจัยในการขับเคลื่อนกลไกการพัฒนางานวิจัย

3) ศูนย์ฯควรเป็นพี่เลี้ยง (Facilitator) ให้กับผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด และกลุ่มคลัสเตอร์ (cluster) ที่มาจากทุกภาคส่วนในแต่ละจังหวัด ที่เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ เพื่อทำหน้าที่คัดกรองข้อเสนอโครงการต่างๆ เพื่อผลักดันโครงการต่างๆที่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่ เพราะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับงานวิจัยที่จะร่วมกันทำให้เกิดขึ้นเพื่อมาแก้ไขปัญหาในพื้นที่โดยตรง

4) หากมีการจัดตั้งศูนย์เกิดขึ้น ควรมีการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ประสานงานศูนย์ฯ (Node 1) และผู้ประสานงานระดับจังหวัด (Node 2) โดยการแต่งตั้งผู้ประสานงานอย่างเป็นทางการจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้ประสานงานควรเป็นผู้ที่มาจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพราะสถาบันการศึกษาถือว่าเป็นแหล่งชี้นำปัญญาให้แก่สังคม และไม่มีผลกระทบใดๆ จากปัจจัยภายนอกเช่น ผลประโยชน์เชิงธุรกิจ และผลกระทบจากการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

5) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติควรให้การสนับสนุนทุนวิจัยให้กับเครือข่ายวิจัยในแบบโครงการวิจัยนําร่องในพื้นที่สำหรับการดำเนินงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและความเข้มแข็งของนักวิจัยในพื้นที่

6) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลพรวมนงานวิจัยของประเทศ ขณะทีนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยมีการขับเคลื่อนตลอดเวลา เพื่อให้การบริหารจัดการวิจัยให้สอดคล้องกับทิศทางการงานวิจัย การรวมฐานข้อมูลกลาง เช่น ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (Thai National Research Repository, TNRR) ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของแหล่งทุนวิจัยและการเชื่อมโยงกันและสร้างศักยภาพของการบริหารงานวิจัยของหน่วยงานเครือข่ายวิจัยต่างๆในระดับภูมิภาค

7) แผนงาน/โครงการการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลํานา ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามประเมินผล การปรับแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน สามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายของ วช. ในระดับภูมิภาคด้วย และควรให้การสนับสนุนเครือข่ายวิจัยที่เกิดขึ้นในระดับจังหวัด

8) ศูนย์ฯ ควรเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ที่มีคุณค่าสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเป็นศูนย์รวบรวมฐานข้อมูลนักวิจัยและงานวิจัย และทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ (service provider) ที่ทุกภาคส่วน

การสนับสนุนงานวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดควรจะมีการสนับสนุนงานวิจัยทั้งสองแนวทางคือเชิงพื้นที่ และเชิงประเด็น โดยจัดการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับนักวิจัยท้องถิ่น นักวิจัยมือใหม่ที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการเขียนข้อเสนอโครงการ โดยอาศัยที่ปรึกษา นักวิจัยรุ่นเก่าทำงานร่วมกับนักวิจัยใหม่ เพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

9) กระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการรวมกลุ่มกันในระดับบุคลากรวิจัยจากสถาบันการศึกษาเป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มเพราะเป็นผู้มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการทำวิจัย โดยมีการจัดการความรู้ ให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายตนเอง แล้วจึงพัฒนาเครือข่ายสู่ภายนอกกับภาคส่วนอื่นๆ นอกจากนี้ ทางจังหวัด ตลอดจนแหล่งทุนและหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิกเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ต้องมีบทบาทสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย เพื่อสร้างโอกาสในการสร้างและพัฒนางานวิจัยของสมาชิกเครือข่ายต่อไป

10) ในส่วนโครงสร้างศูนย์ภาคีเครือข่ายในระยะแรกของการดำเนินการนั้น ควรเน้นการบริหารจัดการในระดับผู้ประสานงานระดับจังหวัดและกลุ่มภาคีในระดับจังหวัดให้มีความเข้มแข็งมากกว่าการมองในรูปแบบของการจัดตั้งเป็นหน่วยงานหรือองค์กร เพราะในระดับของตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นในระดับผู้ประสานงานระดับจังหวัดและกลุ่มภาคีในระดับจังหวัด จะเป็นส่วนที่ผลักดันงานวิจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ได้มากที่สุด

5.2.2. อุปสรรคหรือปัญหาในการทำวิจัย

1) การติดต่อประสานงานร่วมกับหลายๆหน่วยงานในพื้นที่ เพราะตัวแทนจากแต่ละภาคส่วนมีภารกิจประจำ ทำให้การจัดประชุมในพื้นที่บางจังหวัด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบางหน่วยงานไม่สามารถเข้าร่วมได้ ทางแก้ไขปัญหาคณะทำงาน คือ สรรหาผู้ประสานงานในพื้นที่จากหน่วยงานที่มีศักยภาพที่สามารถเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนในจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากสถาบันการศึกษาหลักในพื้นที่ มากกว่าจากส่วนราชการอื่นๆและภาคเอกชน เพราะสถาบันการศึกษาหลักของแต่ละจังหวัดมีความพร้อมด้านบุคลากรและสถานที่ที่ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

2) เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการที่ค่อนข้างจำกัด ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองและอุทกภัยของประเทศไทยที่ผ่านมา ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ โดยเฉพาะในส่วนราชการ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ

3) ผู้แทนภาคเอกชนไม่ค่อยมาเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมวิชาการของศูนย์เนื่องจากมีธุรกิจประกอบอาชีพหรือมีภารกิจส่วนตัว จึงแก้ปัญหาด้วยการเชิญตัวแทนจากภาคเอกชนมาเป็นวิทยากร และคณะทำงานหาโอกาสเข้าร่วมประชุมกับภาคเอกชนและผู้ประกอบการภาคธุรกิจ ในโอกาสต่างๆ ให้เกิดการประสานงานมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ. 2553. คู่มือการเสนอขอรับเงินสนับสนุนกองทุน. 81 หน้า.
- เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2555. <http://web.agri.cmu.ac.th/unrn/history.asp/> สืบค้นข้อมูลเมื่อ 2 เมษายน 2555.
- เครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข หรือ สวรส. 2555. <http://www.hsri.or.th/> สืบค้นข้อมูลเมื่อ 2 เมษายน 2555
- เครือข่ายวิจัยระบบยา สวรส. 2554. คู่มือทัศนคติการวิจัยระบบยาประเทศไทย ปี 2560. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 29-30 สิงหาคม 2554. แผนงานวิจัยพัฒนาระบบยา. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มเบอรี่. 230 หน้า.
- จรัส สุวรรณเวลา. 2545. ระบบวิจัยโลกกับระบบวิจัยไทย. มุลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- จิตราภา กุณฑบุตร. 2554. การพัฒนาและการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยและข้อเสนอชุดโครงการวิจัย. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แพลนพรีนซ์ติ้ง. 316 หน้า.
- จิรภัทร ศรีทาชธรรมกุล. 2554. คลังข้อมูลงานวิจัยไทย หรือ Thai National Research Repository: TNRR สาร biodata ฉบับที่ 192. <http://biodata.trf.or.th/> สืบค้นข้อมูลเมื่อ 11 มิถุนายน 2554.
- ณรงค์ ตานานวัฒน์. 2553. การสัมมนาเปิดตัวศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วันที่ 11 ตุลาคม 2553 ณ ห้องประชุมโรงแรมเซนทารา ดวงตะวัน จ.เชียงใหม่.
- ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล. 2555. การดำเนินโครงการคลังข้อมูลวิจัยไทยภายใต้ความร่วมมือ 5ส+วช. (TNRR)งานการนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555 (Thailand Research Expo 2012). 25 สิงหาคม 2555. ศูนย์ประชุมบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ ราชประสงค์ กรุงเทพฯ.
- ทิพาดี เมฆสุวรรณ. 2543. การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ผล. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. หน้า 40-44. (เอกสารอัดสำเนา)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 128. ตอนพิเศษ 152 ง. 14 ธันวาคม 2554. 183 หน้า
- พงษ์พิสุทธิ จงอุดมสุข, จรวยพร ศรีศัลักษณ์ และสายศิริ ด้านวัณณะ. 2554. บทวิเคราะห์ข้อเสนอ บทบาทของกระทรวงสาธารณสุขในศตวรรษที่ 21 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สหพัฒนไพศาล. 111 หน้า.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120. ตอน 100 ก. 9 ตุลาคม 2546.

- พิทยา ว่องกุล. 2542. สร้างสังคมใหม่: ชุมชนชาติไทย - ชัมมาธิปไตย, โครงการวิถีทรรศน์, กรุงเทพฯ หน้า 127 – 141.
- เพชรฯ สังขวร. 2555. แนะนำคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR). รายงานสรุปประชุมวิชาการประจำปี 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 21 กรกฎาคม 2555 โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.
- ระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management - RBM) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545
- เรวัตร ชาตรีวิศิษฐ์. 2555. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่. For Quality People. 18(171): 84-87.
- วัฒนา พัฒนพงศ์. 2546. BSC และ KPI เพื่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพซิฟิก.
- วิจารณ์ พานิช. 2539. การบริหารงานวิจัย: แนวคิดจากประสบการณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ.
- วิพุธ พูลเจริญ และคณะ. 2555. การวิจัยด้านการจัดการงานวิจัยสุขภาพ. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (เอกสารอัดสำเนา).
- วีระยุทธ ชาศะกาญจน์. 2547. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management; RBM) [Online]./Available: URL: http://mail.rint.ac.th/~edu/w_vichakran/personal.doc.
- สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ และคณะ. 2546. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศไทย. โครงการพัฒนาระบบวิจัยของประเทศไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2554. ประชุมระดมความคิดการจัดทำกรอบการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ.2555-2559) และยุทธศาสตร์การวิจัยรายสาขา (Sector): ภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช). วันที่ 17 มิถุนายน 2554 ณ โรงแรมคุ้มภูคำเรสซิเดนซ์ จังหวัดเชียงใหม่ และวันที่ 7 มิถุนายน 2554 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2555ก. การพัฒนาวิจัยของไทยและบทบาทของมหาวิทยาลัยในระบบวิจัยใหม่. การอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง (พบส.). วันที่ 1-12 กุมภาพันธ์ 2555 จัดโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ.โรงแรมสอติเคย์อินน์ จ.เชียงใหม่.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2555ข. วิจัยวิจัยคุณภาพ. การสัมมนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2555 เรื่อง การพัฒนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ วันที่ 18-20 พฤษภาคม 2555 จัดโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ.โรงแรมดุสิตไฮสแลนด์ รีสอร์ท จ.เชียงราย
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2555ค. วช. สร้างความเข้มแข็งกับชุมชนได้อย่างไร. รายงานสรุปประชุมวิชาการประจำปี 2555 ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 21 กรกฎาคม 2555 โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.

- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2555ง. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเป้า. การประชุมชี้แจงกรอบการวิจัย ปี 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 7 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ.
- สุนันทา สมพงษ์. 2553. ขั้นตอนการให้ทุนและเกณฑ์การให้ทุน. การประชุมชี้แจงกรอบการให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ปีงบประมาณ 2554 วันที่ 23 สิงหาคม 2553 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ.
- สุนันทา สมพงษ์. 2555. แนวทางการนำเสนองานวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย. การประชุมชี้แจงกรอบการวิจัย ปี 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 7 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ.
- สุรพล นธการกิจกุล และคณะ. 2553. รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่องการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัย ล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้. 372 หน้า.
- สุรพล นธการกิจกุล และคณะ. 2555. คู่มือบริหารงานจัดการเครือข่ายวิจัย. ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 106 หน้า.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยท้องถิ่น. 2555. <http://www.vijai.org/default.asp> สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2555
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). 2555ก. คู่มือนักวิจัย สำหรับโครงการวิจัยและพัฒนา. 44 หน้า
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). 2555ข. เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). 24 หน้า.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). 2555ค. รายงานประจำปี 2554 สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.). 199 หน้า.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. 2541. ระบบบริการงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์. โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพในสวนราชการ : ระบบบริการงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 1.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. 2549. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2550, กรุงเทพฯ: วิชั่นพริ้นท์แอนด์มีเดีย, 176 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติแห่งชาติ. 2554. นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2555-2564). กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 168 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). 2541. นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี (Good Governance Rating), หน้า 122.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). 2542. คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating), 55 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). 2551. “นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี” Organizational Governance (OG), หน้า 122.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). 2555. เอกสารสรุปผลคะแนนทั้ง 4 มิติ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554, 3 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554ก. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). 137 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554ข. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). 21 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554ค. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). 21 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2552ก. ระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (สำหรับนักวิจัยและเจ้าหน้าที่หน่วยงาน) ของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (NRPM), กรุงเทพฯ: สันทวิกิจพริ้นติ้ง, 172 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2552ข. รายงานประจำปี 2552. 247 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2554ก. ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559) ภาคเหนือ. 126 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2554ข. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559). 71 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555ก. ภาพรวมงบประมาณการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐ ปีงบประมาณ 2556 สรุปการประเมินผลข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอขอ งบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ตามมติคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555ข. นโยบายและแผนแม่บทการวิจัยของชาติในเรื่องนโยบาย และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572).
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555ค. <http://www.nrct.go.th/th> สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2555
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กลุ่มกิจการพิเศษ. 2555. ระบบต้นแบบการเชื่อมโยงผลงานวิจัยข้ามหน่วยงาน(TNRR), กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 274 หน้า.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ. 2554. ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) ภาคเหนือ. 27 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การกึ่งนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย. 2551. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย. 2554. กรอบการวิจัยที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้ทุนอุดหนุน ปีงบประมาณ 2555 ทุน 15 กลุ่มเรื่องเร่งด่วน). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). 82 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย. 2555. ร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). 56 หน้า
- สำนักคณะกรรมการอาหารและยา. 2555. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ. ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). 156 หน้า.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเครือข่ายภาคเหนือ (สวทช. ภาคเหนือ). 2555. สืบค้นจาก: <http://www.nn.nstda.or.th> [2 เมษายน 2555]
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างแนวคิดและการปรับปรุงโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร 30 เม.ย.-2 พ.ค.51. 6 หน้า
- สถาบันวิจัยเพื่อการวิจัยพัฒนาประเทศไทย. 2553.ระบบการประเมินผลการวิจัยและพัฒนาของประเทศ: การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติจริง .57 หน้า.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. 2553. แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (พ.ศ. 2554-2558) . 3 หน้า.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข หรือ สวรส. 2555. <http://www.hsri.or.th/> สืบค้นข้อมูลเมื่อ 2 เมษายน 2555.
- สมบูรณ์ ศิริประชัย. 2551. ธรรมชาติภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์: นัยต่อประเทศไทย. วารสารรัฐศาสตร์สาร ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 6 กันยายน-ธันวาคม 2551, หน้า 1-112.
- หอการค้าเชียงใหม่ และอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2555. การพัฒนาแผนแม่บทเพื่อขับเคลื่อนภาคเหนือตอนบน 1 สู่การเป็น Northern Cosmetic Valley. (เอกสารเผยแพร่)
- อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2555.จาก: <http://www.nsp.or.th/nsp2009/home.php> สืบค้น 2 เมษายน 2555.
- World Bank. (2000). *Reforming Public Institutions and Strengthening Governance*. Washington, DC: The World Bank.

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยที่ 2

กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย
ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา

ภายใต้แผนงานวิจัย

การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

ผู้รับผิดชอบแผนงานวิจัย

รศ.ดร. สุรพล นธการกิจกุล
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะนักวิจัยในโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ดร. ปริญญา จันทศรี
	ดร. วิลาวัลย์ คำปวน
	ดร. ไพฑูรย์ อบเชย
	นางสุมัทนา ปังประเสริฐ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน	ผศ. จงเจตน์ พานิชกุล
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง	ผศ.ดร. อภิชาติ ชิตบุรี
มหาวิทยาลัยพะเยา	ดร. สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	อาจารย์ฉัตรชัย โรจนวิทิศ

โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา

Capacity Building Process for Research Networks of Lanna Research Network Center

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2554 จำนวนเงิน 1,000,000 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ถึง 9 สิงหาคม พ.ศ. 2555

ผู้วิจัย ดร.ปริญญา จันทศรี	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทรศัพท์/โทรสาร 0-5394-2478
ดร.วิลาวัลย์ คำปวน	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทรศัพท์/โทรสาร 0-5394-2478
ผศ.จงเจตน์ พานิชกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน โทรศัพท์ 0-5477-1600 โทรสาร 0-5477-1600
ผศ.ดร.อภิชาติ ชิตบุรี	สถาบันวิจัยเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา ลำปาง โทรศัพท์ 0-5434-2553 โทรสาร 0-5434-2550
ดร.สุพทัย พงศ์พัฒนศิริ	มหาวิทยาลัยพะเยา โทรศัพท์ 084-6741174
อาจารย์ฉัตรชัย โรจนวิทิต	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โทรศัพท์ 0-5394-8265, 0-5394-8305

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยสนับสนุนให้สมาชิกของภาคีเครือข่ายในแปดจังหวัดภาคเหนือตอนบนพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินการโดยผ่านกิจกรรมต่างๆคือ การจัดประชุมระดมความคิดเห็น และการอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าความร่วมมือของภาคีเครือข่ายวิจัยในกระบวนการสร้างกลยุทธ์ของเครือข่ายวิจัย ควรประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ 2) การสื่อสารงานวิจัยโดยใช้สื่อเทคโนโลยี 3) การประสานงานสร้างเครือข่ายวิจัยและการมีส่วนร่วม และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรวิจัย สำหรับแนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำปาง ซึ่งใช้เป็นต้นแบบการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัย ประกอบด้วย 1) กลวิธีในการดำเนินงาน 2) หลักการ เป้าหมายและแนวทางการบริหารงานเครือข่าย 3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของเครือข่าย 4) สร้างและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ 5) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวิจัย 6) การเพิ่มมูลค่าและนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผลลัพธ์ของโครงการวิจัยนี้คือการสนับสนุนให้

เครือข่ายวิจัยในจังหวัดภาคเหนือตอนบนพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูงและสอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่.

คำสำคัญ: กระบวนการสร้างความเข้มแข็ง, ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ABSTRACT

The objectives of this research were to promoted capacity building process for Research Networks of Lanna Research Network Center (Lanna NRCT) in supporting the partnership networks' participation roles in developing research proposals for solving problems in upper north region of Thailand. The procedures were operated by brain storming meetings and focus group discussion. The findings were as follows : The partnership networks' participation strategic plan were categorized into 4 components ; 1) Main idea and clear objectives and research procedures 2) research communication by technology 3) participation from all sectors and 4) resources management. The best practices in research management of Lampang node as the operational model for Lanna NRCT were :1) research management strategies 2) policies, objectives, tactics and research manner 3) research management framework 4) develop new researchers 5) research Information Technology System 6) to value added and develop beneficial. The results of this subproject were to support the Lanna NRCT Research network in the upper north for developing the impact proposals in local areas' research requirement.

Key words: Capacity Building Process, Lanna Research Network Center, Office of National Research Council of Thailand

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือ วช. ได้ดำเนินการมาถึงปีที่ 2 ซึ่งได้วางกรอบแนวคิดของการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวเพื่อให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายของ วช. ในส่วนภูมิภาคกับส่วนกลาง โดยเริ่มจากภาคเหนือตอนบนเป็นแห่งแรก ในด้านการสนับสนุนแหล่งทุนวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี จากผลงานวิจัยสู่ชุมชนอย่างมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งทั้งนี้ได้กำหนดกรอบ ทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการในพื้นที่ โดยมีการสำรวจและประเมินสถานการณ์วิจัยของสถาบันที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายให้ตรงกับความต้องการของชุมชนหรือสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับ วช. ส่วนกลางในการรับข้อเสนอโครงการที่เสนอขอผ่านศูนย์ฯ นอกจากนี้แล้วยังเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิจัยระหว่างสถาบันที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายและการทำงานวิจัยร่วมกันระหว่างสถาบัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือร่วมมือกันในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนการประสานกับองค์กรในชุมชนทุกภาคส่วนของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยในส่วนของโครงการวิจัยที่ 2 “กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา” ประกอบด้วยนักวิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ประสานงานของศูนย์ภาคีวิจัยด้านนาทั้ง 8 จังหวัดในภาคเหนือตอนบนจะเป็นผู้ทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปีที่ 2 นี้ โดยได้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย ร่วมกับผู้ประสานงานทั้ง 8 จังหวัด เพื่อรับทราบกรอบนโยบายของการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปีที่ 2 ที่มุ่งเน้นให้การสนับสนุนกระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้และนำไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้กรอบแนวคิดของการมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายภาคีนักวิจัยในพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยภาคสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐ เอกชนและชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูงในพื้นที่ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายนักวิจัยจากสาขาต่างๆ ทั้งศาสตร์เชิงเดี่ยวและศาสตร์เชิงบูรณาการ เป็นการทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม อีกทั้งประสานความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปฏิบัติการร่วมกันโดยดำเนินในรูปแบบของกิจกรรม เช่น การจัดประชุมระดมความคิดเห็นและการติดต่อระหว่างกันโดยผ่านสื่อทางอินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ เป็นต้น

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีภารกิจหลักที่สำคัญในการนํานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ และการปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องปรับรูปแบบการประสานการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลการวิจัย เพื่อให้การวิจัยของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนของแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย และงบประมาณวิจัย เกิดการบริหารยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับภูมิภาค ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิจัยในภูมิภาคหรือท้องถิ่น เพื่อการมีส่วนร่วมในงานวิจัย การใช้ทรัพยากรร่วมในการวิจัย การเชื่อมโยงฐานข้อมูล การแลกเปลี่ยนผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยในเชิงพาณิชย์และสาธารณะ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและต่อการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยภารกิจโครงการและประสานงานวิจัย (ภค.) ได้จัดสรรงบประมาณให้ทางสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ทำการศึกษารูปแบบการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อมีภารกิจในการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายในระดับภูมิภาค ทำหน้าที่ประสานงาน บริหารจัดการและสนับสนุนโครงการวิจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการองค์ความรู้จากงานวิจัยที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และสามารถเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและส่วนกลางให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดสรรงบประมาณส่งเสริมการวิจัยผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายและองค์กรที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนและโอนถ่ายองค์ความรู้ทางการวิจัยทุกด้านสู่พื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ จากผลการดำเนินงานโครงการฯ ได้รูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาที่เน้นการประสานงานร่วมกันของเครือข่ายในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีโอกาสนำเสนอปัญหาในพื้นที่ ได้ดำเนินการทำวิจัยอย่างถูกวิธีการ และมีชุมชนในพื้นที่เป็นผู้รับผลประโยชน์จากการวิจัยโดยตรง นอกจากนี้ยังส่งเสริมการวิจัยร่วมกับภาคเอกชน ซึ่งจะเป็นการกระจายโอกาส และสร้างความเข้มแข็งให้กับ การวิจัยของประเทศในระดับภูมิภาคของพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ครอบคลุมการวิจัยใน 4 กลุ่มสาขา คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมและเศรษฐกิจ

แผนงานวิจัยนี้เป็นการดำเนินงานในระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยและเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 2 โครงการ ภายใต้แผนงานวิจัย ได้แก่ โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และโครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

เนื่องจากเครือข่ายด้านการวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบันหลายเครือข่าย ยังคงประสบปัญหาในด้านความเข้มแข็งและยั่งยืน การรวมตัวของเครือข่ายวิจัยอาจเกิดขึ้นเพียงชั่วขณะหนึ่ง เช่น รวมกันเพื่อ

เป้าประสงค์ในการทำวิจัยร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมหรือไม่ประสบผลในกิจกรรมนั้นๆ สมาชิกเครือข่ายก็แยกย้ายกันไป ทำให้ไม่เกิดเครือข่ายที่แท้จริงและยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานเฉพาะกิจหรือเฉพาะเรื่อง ขาดการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือสถาบันต่างๆ ใน การที่จะนำมาสร้างเป็นแผนปฏิบัติการของเครือข่ายและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ขาดการติดตาม และวัดผลความสำเร็จ นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินกิจกรรมร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อพลังการขับเคลื่อนของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของการดำเนินการของโครงการวิจัยที่ 2 เป็นการศึกษารูปแบบในระบบเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน โดยจะมีกิจกรรมหลักในการสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพในการทำวิจัยของนักวิจัยในพื้นที่ ให้นักวิจัยในเครือข่ายในแต่ละจังหวัดภาคเหนือตอนบน พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ โดยเป็นข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูง(impact) ทั้งในด้านของผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย(user) และการแก้ปัญหาในพื้นที่โดยมีการร่วมกันในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะการร่วมทุนกับภาครัฐกิจหรือเอกชน ผ่านระบบเครือข่ายวิจัยที่จัดตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัด เพื่อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในการอนุมัติงบประมาณทุนวิจัย และเพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค โดยเป็นการประสานงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ (Node 1) กับเครือข่ายวิจัยใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน (Node 3) ผ่านทางผู้ประสานงาน (Node 2) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการผ่านระบบเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ฯ และสร้างแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัย โดยผ่านกิจกรรมสนับสนุนการจัดเวทีประชุมหรือจัดเสวนากลุ่มร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและชุมชน ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขา ในการแก้ปัญหาและพัฒนางานวิจัยร่วมกัน หรือต่อขอการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และสร้างความร่วมมือในด้านการวิจัยเพื่อให้เกิดการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงในการสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาในทางเศรษฐกิจ ทางนวัตกรรมและบุคลากรทางการวิจัย ทางทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือทางสังคม ทางใดทางหนึ่งหรือร่วมกัน และแสดงให้เห็นถึงผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ชัดเจน ซึ่งข้อเสนอโครงการที่เกิดขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมทั้งภาคสถาบันการศึกษา ภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม ทั้งนี้ให้ชุมชนหรือผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโจทย์วิจัยที่มาจากความต้องการในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของนักวิจัยที่มาจากหลายภาคส่วนในพื้นที่ของเครือข่ายแต่ละจังหวัด โดยมีหน่วยงานของผู้ประสานงานเครือข่ายแต่ละจังหวัดดังนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จ.ลำปาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จ.น่าน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จ.แพร่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน และวิทยาลัยชุมชน จ.แม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัดโดยเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ในการทำวิจัย และร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
2. เพื่อหาประเด็นปัญหาและประเด็นวิจัยที่ชัดเจนจากชุมชนหรือภาคเอกชนที่ตรงจุด เป็นกรอบและทิศทางในการวิจัยต่อไป

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นองค์กรกลางที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติในการเสนอแนะแผนนโยบายทางการวิจัยของประเทศและคณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมปรึกษาหารือ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2521 ได้มีมติมอบหมายให้ วช. มีบทบาทสำคัญในเรื่องการวางแผนนโยบายและแผนวิจัยส่วนรวม รวมทั้งให้มีหน้าที่พิจารณาโครงการและแผนงานการวิจัยให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานวิจัยโดยรวม ซึ่ง วช. ได้จัดทำนโยบายและแนวทางการวิจัยแห่งชาติเพื่อให้หน่วยงานวิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 รวมแล้ว 6 ฉบับ โดยแต่ละฉบับแบ่งเป็นช่วงเวลา 5 ปี ต่อมา วช. ได้จัดทำ “ยุทธศาสตร์และแผนงานวิจัยแบบบูรณาการระยะปานกลาง (พ.ศ. 2548-2550)” ขึ้น และในปัจจุบัน วช. ได้จัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553)” ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานวิจัยต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัย ซึ่งถือเป็นนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 7 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) และเกิดขึ้นจากการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมปรึกษาหารือเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 ได้มีมติเห็นชอบและให้กระทรวงและกรมต่างๆ แต่งตั้งคณะทำงานในระดับกระทรวงและระดับกรม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการจัดทำแผนการวิจัยของหน่วยงานที่สอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่ วช. จัดทำขึ้นตามที่ วช. เสนอ นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีในการประชุมปรึกษาหารือเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2550 ได้เห็นชอบกับข้อเสนอการปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศที่ วช. เสนอ ซึ่งในข้อเสนอดังกล่าวได้มีการกำหนด “ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างรัฐ ประชาชน และภาคเอกชน เพื่อพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยสู่การปฏิบัติ” โดยมีกลยุทธ์เสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีการวิจัย ในการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของประเทศ และในการสร้างกลไกและกระบวนการขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน และกลยุทธ์เสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีการวิจัยในการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับหน่วยงานที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ นอกจากนี้ วช. อยู่ในช่วงการจัดทำ “นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555-2559) และ “นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2552-2571)” ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการบริหารเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติที่สามารถเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2552)

ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการนำงานวิจัยเข้าไปแก้ปัญหาให้กับชุมชนในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของสังคมไทยหรือในการศึกษานี้เพื่อมุ่งเป้าไปที่พื้นที่ภาคเหนือตอนบน การแก้ปัญหาที่แท้จริงควรเน้นที่โครงสร้างชุมชน และพบว่าชุมชนที่มีโครงสร้างเข้มแข็งของตนเอง สามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการสร้างระบบหรือพัฒนาองค์กรใดๆก็ตามให้เกิดขึ้น ต้องใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นยุทธวิธีที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ภาวะ

ใหม่แห่งการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยฐานคิดที่เป็นแกนกลางและปฏิสัมพันธ์กันกับชุมชน มีชุมชนเป็นฐานโครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นฐานคิดสำคัญ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันยกระดับความรู้ข่าวสารและแลกเปลี่ยนบทเรียนกัน ตลอดจนร่วมกันวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสังคมอย่างสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละชุมชน โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชนในแต่ละระดับมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเป็นกระบวนการจากชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และระดับชาติ โครงสร้างนี้เป็นโครงสร้างหลัก 1 ใน 6 ประการของฐานคิดทางยุทธศาสตร์ในภาวะใหม่แห่งการพัฒนาที่ทำให้ชุมชนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจสังคม (พิทยา, 2542) สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์สำหรับการจัดตั้งศูนย์ประสานงานในระดับภูมิภาคของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติขึ้นในรูปแบบ “เครือข่ายวิจัย” ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน รวมทั้งเป็นต้นแบบสำหรับภูมิภาคอื่น

ปัจจุบัน “เครือข่าย” มีความสำคัญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ มีองค์กรจำนวนมากตระหนักว่า “เครือข่าย” เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการพัฒนา เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่แตกต่างไปจากกลุ่ม โดยที่กลุ่มจะมีขอบเขตที่ชัดเจน รู้ว่าใครเป็นสมาชิก ใครไม่ใช่สมาชิก มีความเป็นรูปธรรม มองเห็นได้ มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่ง แต่เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขต การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นและมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมก็ได้ สารของการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะช่วยให้มองเห็นรูปธรรมของเครือข่ายมี 3 ลักษณะ คือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายการติดต่อสื่อสาร และเครือข่ายความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน เครือข่ายไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว อาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่สานความสัมพันธ์ระหว่างคนหรือกลุ่มองค์กรให้ต่อเนื่อง แต่ในเครือข่ายไม่มีใครบังคับให้ใครทำอะไรได้ แต่ละคนหรือกลุ่มองค์กรต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายได้พอ ๆ กัน ดังนั้นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่มหรือองค์กร (Boissevain and Mitchell, 1973)

ความหมายของเครือข่าย

ตามพจนานุกรมของออกซ์ฟอร์ด ได้ให้ความหมายของ เครือข่าย ว่าหมายถึง กลุ่มของบุคคลซึ่งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ติดต่อกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพหรือทางสังคม (Oxford English Reference Dictionary, 1996 : 994) และพจนานุกรมของลองแมน ได้ให้ความหมายของ เครือข่าย ในลักษณะคล้ายกันว่า หมายถึง กลุ่มของบุคคลหรือองค์กรที่ติดต่อกันหรือทำงานด้วยกัน (Longman Dictionary of Contemporary English, 1995 : 953)

สำหรับคำอธิบายคำศัพท์ในภาษาไทย ได้อธิบายความหมายของคำว่าเครือข่ายไว้ต่างๆ ดังนี้ เครือข่าย หมายถึง ระบบการติดต่อระหว่างนักบริหารหรือผู้รู้จักเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สฤณีคุณ, 2537)

เครือข่าย หมายถึง ส่วนประกอบของกระบวนการจัดการที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของบุคคลแต่ละคนซึ่งช่วยให้ผู้บริหารบรรลุความต้องการในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(ศิริวรรณ, 2538)

เครือข่าย หมายถึง ระบบการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันระหว่างจุด องค์กร ตัวแทน หรือสถาบันเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถถ่ายแจกแลกเปลี่ยนทรัพยากร พลังงาน หรือ สารสนเทศ (สุพิทย์, 2541) ในด้านการทำงานเครือข่าย หมายถึงการรวมกันของบุคคลโดยการเชื่อมโยงติดต่อกันโดยมีความสนใจร่วมกัน มีประสบการณ์ร่วมกัน ติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ (Segerman – Peck, 1991)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า เครือข่ายเป็นการที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรติดต่อกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน ประสานสัมพันธ์กัน เชื่อมโยงกันเพื่อการทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาวิชาชีพ

Starkey (1997) ให้ความหมายของ “เครือข่าย” ว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน การสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ อีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันแบบกัลยาณมิตร มีความเป็นอิสระมากกว่าการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง จากการศึกษาที่ผ่านมาโดยคณะวิจัยหลายกลุ่มที่ทำงานด้านชุมชน จึงได้นิยามความหมายของคำว่า “เครือข่าย” คือ กลุ่มหรือองค์กรหลายๆ กลุ่มมารวมตัวกัน ประสานเชื่อมโยง สร้างความสัมพันธ์ สร้างสรรค์กิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เกิดพลังในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายทุกองค์กร และชุมชนเข้มแข็ง หัวใจของเครือข่าย คือ การเชื่อมความสัมพันธ์ พลังของเครือข่าย คือ เป้าหมายและความพยายามที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย คำว่า องค์กรเครือข่าย กับเครือข่ายองค์กร มีความหมายต่างกัน องค์กรเครือข่าย คือ องค์กร ในขณะที่เครือข่ายองค์กร คือ เครือข่าย

องค์กรเครือข่าย อาจหมายถึงองค์กรบริหารเครือข่าย องค์กรสมาชิกของเครือข่าย หรือภาพรวมขององค์กรที่มีความสัมพันธ์กันในสาขาใดสาขาหนึ่ง แต่เครือข่ายองค์กรไม่ได้เน้นที่รูปลักษณ์ขององค์กร แต่เน้นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร

รูปแบบของเครือข่ายที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่ระดับองค์กรขนาดเล็ก ใหญ่ สถาบันการศึกษาและระดับชุมชน ตัวอย่างเครือข่ายด้านการวิจัย เช่น เครือข่ายวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. และ เครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข หรือ สวรส. : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เป็นต้น

เครือข่ายวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก นับแต่ปี พ.ศ.2546 ถึงปัจจุบัน เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐและยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ ในการสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อ

ตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและเชื่อมโยงกับเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น โดยการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดทักษะความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่น สามารถยกระดับขีดความสามารถด้านการผลิตและการจัดการของเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพ รายได้ และการพึ่งพาตนเอง ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งทางสังคมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ โดยมีเครือข่ายการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 9 เครือข่าย เป็นผู้รับผิดชอบในพื้นที่ (เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน, 2555).

ตัวอย่างบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายด้านการวิจัย

- กำหนดทิศทางและกรอบการวิจัยและพัฒนาในระดับอุดมศึกษา เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน/ท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของชาติ
- บริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพเพื่อชุมชน/ท้องถิ่น และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง พร้อมก็นำผลงานวิจัยไปถ่ายทอดสู่ชุมชน/ท้องถิ่น หรือนำไปต่อยอดและใช้ประโยชน์ทั้งในด้านทรัพย์สินทางปัญญาและหน่วยบ่มเพาะทางธุรกิจ
- วางหลักเกณฑ์ แนวทางและการบริหารจัดการเครือข่าย รวมถึงการวิเคราะห์ คัดเลือกโครงการที่สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายเสนอเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ
- บริหารจัดการเงินทุนการวิจัยของเครือข่าย พร้อมกับบูรณาการการทำงานวิจัยและแสวงหาทุนวิจัยจากแหล่งอื่น เพื่อเสริมสร้างช่องทางการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
- บริหารจัดการระบบข้อมูลของเครือข่ายการวิจัย โดยพัฒนาระบบข้อมูลของเครือข่ายการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ในเนื้อหา นำไปใช้ได้จริงในการบริหารและการถ่ายทอดสู่ประชาชน ใช้เป็นช่องทางสื่อสารระหว่างนักวิจัยในเครือข่ายการวิจัย ระหว่างเครือข่ายการวิจัย และประชาชน รวมถึงการติดตามประเมินผลการดำเนินการเครือข่ายการวิจัยทั้งในภาพรวมและรายโครงการ
- ติดตามประเมินการวิจัย และรายงานผลการดำเนินการ และอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

เครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข หรือ สวรส. : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เป็นองค์กรของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พร้อมๆ กับการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยมีโครงสร้างองค์กรและการบริหารที่เน้นความคล่องตัว เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพได้ (Better Knowledge Management for Better Health Systems) มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้น 17 คน มีหน้าที่ในการดูแลนโยบาย และกำหนดทิศทางการดำเนินยุทธศาสตร์/แผนการวิจัยระบบสาธารณสุขของ สวรส. ให้สัมฤทธิ์ผลตามพันธกิจ

จุดแข็งหนึ่งของ สวรส. คือ การทำงานแบบเครือข่าย (Network) และการสร้าง “องค์กรลูก” ที่เป็นกลไกเชิงสถาบันซึ่งทำงานวิจัยอย่างเชื่อมประสานกันกับองค์กรภาคีต่างๆ องค์กรลูกหลายองค์กรได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระในระยะเวลาต่อมา ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) ปัจจุบัน สวรส. มีองค์กรลูกที่เรียกว่า “เครือข่ายสถาบัน” จำนวนทั้งหมด 7 เครือข่าย ประกอบด้วย

- สำนักงานกลางสารสนเทศบริการสุขภาพ (สทส.)
- สำนักงานพัฒนาระบบตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาล (สพตร.)
- สถาบันพัฒนาการคุ้มครองการวิจัยในมนุษย์ (สคม.)
- สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย (สวปก.)
- สถาบันสุขภาพวิถีไทย (สสว.) ปัจจุบันได้ปิดตัวลงแล้ว
- สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.)
- สำนักงานพัฒนาระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพแห่งชาติ (สพคส.)
- ศูนย์พัฒนากลุ่มโรคร่วมไทย(ศรท.)

(เครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข หรือ สวรส., 2555)

จากการสังเคราะห์เครือข่ายในหลายประเทศ Starkey พบว่า เครือข่ายอาจจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการจากหน่วยราชการหรือหน่วยงานพัฒนาเอกชน หรืออาจเกิดขึ้นแบบไม่เป็นทางการ ด้วยการวางแผนและการทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลหรือองค์กรที่สมัครใจ โครงสร้างของเครือข่ายมีได้หลายรูปแบบ แต่ก็มีความสำคัญน้อยกว่ากระบวนการติดต่อกันหลายทิศทางของสมาชิกภายในเครือข่าย เครือข่ายไม่ใช่การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อเท่านั้น แต่ต้องมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน ช่องทางการแลกเปลี่ยนและร่วมมือภายในเครือข่ายสามารถจัดขึ้นในลักษณะการประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการทดลอง การสัมมนา การเผยแพร่เอกสาร และการทำกิจกรรมร่วมกัน

Burke (1999) กล่าวว่า การที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นศูนย์กลางของการสนับสนุน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมาย 2 ประการ คือ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน และเพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน

การที่จะสร้างเป็นเครือข่ายได้ องค์ประกอบของเครือข่ายหรือลูกข่ายจะต้องเชื่อมโยงกัน ด้วยพื้นฐานของมิตรภาพ (friendship) การให้คำปรึกษา (advice) และการทำงาน (work) (McKenna, 1999) ความเชื่อมโยงของเครือข่ายอาจเป็นทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เครือข่ายสามารถสร้างได้ใน

2 ลักษณะ โดยที่ลักษณะแรกนั้นพัฒนามาจากความร่วมมือขององค์กรขนาดเล็ก ลักษณะที่สองเป็นการแยกตัวขององค์กรขนาดใหญ่ออกเป็นองค์กรย่อย ๆ (Jarillo, 1993) การสร้างเครือข่ายวิจัยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น การส่งเสริมเครือข่ายให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารงานวิจัย เป็นศูนย์รวมของข้อมูลงานวิจัยที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้เป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์วิจัยที่แตกต่างกันของสมาชิกเครือข่าย เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย และการใช้เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เป็นต้น

จากผลการศึกษาวิจัยของ วรณธรรม (2553) เรื่อง “กระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็ง: รูปแบบ ปัจจัยและตัวชี้วัด” เพื่อศึกษาความเป็นมาของกระบวนการจัดการ รูปแบบ ปัจจัยและตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งของไทย และศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็งในสังคมไทย การวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการจัดการ รูปแบบ ปัจจัยและตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งของสังคมไทย ตลอดจนนำเสนอแนวทางและองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับกระบวนการเสริมสร้างตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งของไทย อันนำไปสู่การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งที่ยั่งยืน คือ 1) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) กระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ 3) กระบวนการการฟื้นฟู ผลิตซ้ำและสร้างใหม่ 4) กระบวนการใช้สิทธิชุมชนและข้อบัญญัติของชุมชน 5) กระบวนการตัดสินใจร่วมกันของชุมชน 6) กระบวนการของเครือข่ายการพัฒนา และ 7) กระบวนการด้านการจัดการตนเอง

สำหรับผลการศึกษาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง พบว่า มีประโยชน์ 6 ประการในการพัฒนาชุมชน คือ 1) การนำตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งมาเป็นเป้าหมายหรือทิศทางในการดำเนินงาน 2) การนำตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้และประเมินผลตนเอง 3) การนำตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่ทำให้สิ่งที่เป็นามธรรมให้มองเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน 4) การใช้ตัวชี้วัดมาเป็นกระบวนการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพให้กับชุมชน 5) การใช้ตัวชี้วัดเป็นกระบวนการเพื่อถักทอความสัมพันธ์ของคนในชุมชนก่อให้เกิดพลังการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และ 6) การใช้ตัวชี้วัดเป็นกระบวนการสร้างแนวทางใหม่ในการประเมินผลงานพัฒนา ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นการประยุกต์ใช้ทั้งในระดับนโยบายและในระดับชุมชน ส่วนผลการศึกษาแบบตัวชี้วัดการจัดการชุมชนเข้มแข็งในระดับชุมชน พบว่า มีรูปแบบตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมและองค์กรชุมชน 3) ด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งจากผลการศึกษาข้างต้นนี้ สามารถนำแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็งนี้ มาปรับใช้ในความหมายของกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของ “เครือข่าย” กับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยอนุมานว่า “เครือข่าย” เปรียบเสมือนกับ “ชุมชนหรือ องค์กรหนึ่ง”

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า มีขั้นตอนของกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 การประชุมคณะวิจัยเพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัย

3.2 การออกพื้นที่ของคณะทำงาน

เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าให้แก่สมาชิกเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด (Node 2) หลังการเปิดตัวศูนย์ฯของแผนงานวิจัยระยะแรกที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายวิจัยที่เข้มแข็ง การสร้างกลุ่มวิจัย (Node 3) และคัดเลือกกลุ่มจังหวัด หรือจังหวัดที่มีศักยภาพในการจัดการบริหารเครือข่ายวิจัย เพื่อใช้เป็นต้นแบบการดำเนินงานของเครือข่ายระดับจังหวัด

3.3 การจัดเวทีประชุมและเสวนากลุ่ม

การสนับสนุนให้มีการจัดเวทีประชุม (forum) และเวทีเสวนากลุ่ม (focus group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยในแต่ละจังหวัด ผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด และร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงโดยครอบคลุมประเภทของการวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจอุตสาหกรรม สุขภาพและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ และเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร และเป็นโจทย์ที่ตรงกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่เพื่อเสนอผ่านศูนย์ฯ

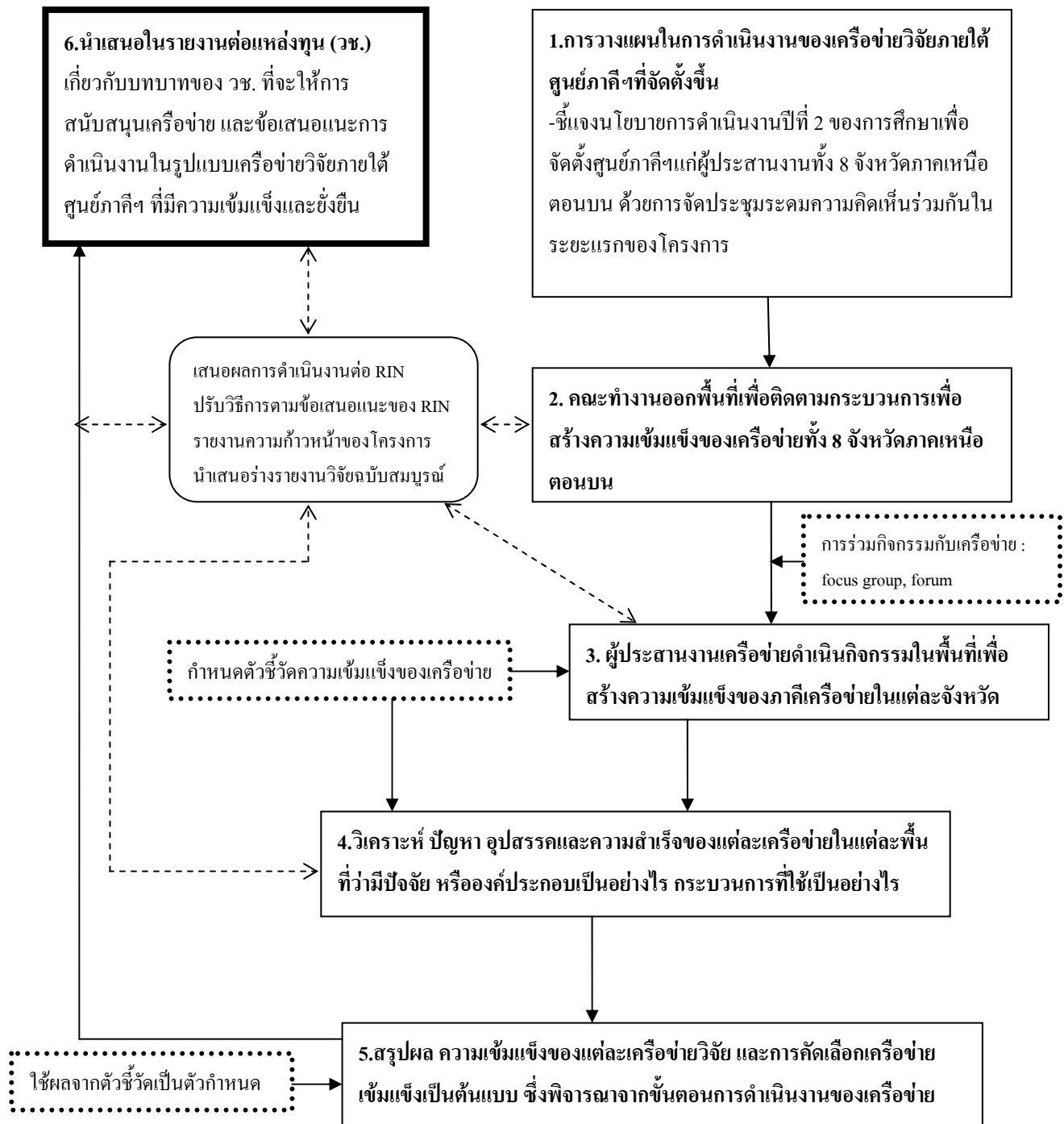
3.4 การจัดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัย

เชื่อมโยงเพื่อพัฒนางานวิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนหรือวิสาหกิจชุมชน (Cluster) ใน 8 จังหวัด ตามที่เครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดพิจารณาผลักดันให้มีการพัฒนาน้อย 2 กลุ่ม จากศักยภาพและความสำคัญที่มีต่อเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนในวงกว้าง โดยจัดให้มีเวทีประชุมแต่ละกลุ่มเพื่อการถกแถลงปัญหาพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยที่ตรงประเด็นตามกรอบตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ หรือต่อยอดงานวิจัยที่มีอยู่ และสร้างแนวทางให้เกิดความร่วมมือและร่วมทุนในการวิจัยที่มีผู้รับประโยชน์ที่ชัดเจน

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สํารวจและเก็บข้อมูลพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน

กรอบแนวคิดของการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย อภิปรายและวิจารณ์ผล

การดำเนินการวิจัยของโครงการวิจัยที่ 2 “กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา” ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษาและจัดทำรายงานผลการดำเนินการ ดังมีรายละเอียดผลการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 การประชุมคณะวิจัยเพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยร่วมกับผู้ประสานงานของศูนย์ฯ ทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

คณะวิจัยได้จัดให้มีการประชุมผู้ประสานงานเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อชี้แจงนโยบายการดำเนินงานและปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการในระยะที่ 2 ซึ่งในส่วนของโครงการได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้กับเครือข่ายทั้ง 8 จังหวัดสำหรับการใช้ในการดำเนินแผนกิจกรรมของเครือข่ายแต่ละจังหวัดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอโครงการเพื่อนำส่งผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาต่อไปโดยคณะทำงานของโครงการ ได้ชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาในระยะที่สอง และข้อเสนอแนะจากฝ่ายภารกิจโครงการ (ภค.) ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วช. และคณะกรรมการ RIN (Research Innovation Network) เกี่ยวกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์งานวิจัยของเครือข่ายวิจัย การบริหารงานจัดการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ ผ่านระบบเครือข่ายวิจัยที่จัดตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัด การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม การส่งเสริมศักยภาพในการทำวิจัยของนักวิจัย เพื่อข้อเสนอโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ โดยยื่นเสนอผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ และส่งต่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเพื่อรับการสนับสนุนทุนวิจัย และศูนย์ภาคีเครือข่ายฯ จะเป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ได้มีแนวทางในการดำเนินโครงการวิจัยที่ 2 : กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของ วช. เกี่ยวข้องกับผู้ประสานงานเครือข่ายวิจัยทั้ง 8 จังหวัดตลอดโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายวิจัยโดยเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ในการทำวิจัย ร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยมีรูปแบบการดำเนินโครงการ คือ

- 1) จัดเวทีประชุมและเวทีเสวนากลุ่มเพื่อ สนับสนุนการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยโดยผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัดและเครือข่าย ของภาคเหนือตอนบน เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดสร้างรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลงานวิจัยและการพัฒนางานวิจัยร่วมกันที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

2) ส่งเสริมและให้งบประมาณสนับสนุนในการให้เครือข่ายพัฒนาข้อเสนอโครงการที่มีศักยภาพและตรงตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนการวิจัยจาก วช. ในปีต่อไป (โดยข้อเสนอโครงการต้องมีผลกระทบ (impact) ในระดับสูง มีผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายการวิจัย และกรอบหัวข้อวิจัยของ วช.) และ

3) ติดตามและประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการแบบเครือข่ายวิจัยทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนโดยเลือกรูปแบบที่มีศักยภาพและความเข้มแข็งในกระบวนการทำวิจัย เพื่อสร้างแผนปฏิบัติการต้นแบบ

โดยเป้าหมายผลผลิตของโครงการวิจัยที่ 2 ที่กำหนดไว้ ได้แก่ 1) ได้รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายวิจัยใช้เป็นต้นแบบให้กับศูนย์ภาคีในภูมิภาคอื่นๆ 2) ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีศักยภาพเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนในปีงบประมาณถัดไปอย่างน้อย 5 ชุดโครงการ และ 3) มีแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยทางโครงการได้กำหนดรูปแบบของข้อเสนอโครงการที่มีผลกระทบสูงที่จะนำเสนอผ่านศูนย์ฯไว้ดังต่อไปนี้

- 1) โจทย์วิจัยมาจากความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ สอดรับกับนโยบายการวิจัย และกรอบหัวข้อวิจัยของ วช. หรือสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือนโยบายของรัฐบาล
  - 2) มีการแสดงให้เห็นถึงผู้ใช้ประโยชน์จากผลของงานวิจัยที่ชัดเจน
  - 3) เป็นการพัฒนาข้อเสนอโครงการที่เกิดจากความร่วมมือจากหลายภาคส่วน
  - 4) หากเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่นร่วมด้วยหรือมีการร่วมทุนจากภาคเอกชนทั้งในเรื่องของเงินทุนและทรัพยากรวิจัย จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
- (เอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 1)

ในการจัดทำข้อเสนอโครงการให้ใช้ตามแบบฟอร์มของ วช. ทั้งโครงการเดี่ยวและชุดโครงการ โดยรับข้อเสนอโครงการในทุกสาขา

แนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัย

1. ร่วมทำงานและเรียนรู้กันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ เอกชน และชุมชน สร้างเครือข่ายพันธมิตรวิจัยในหลายมิติ
2. นำความรู้ความสามารถของนักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาออกไปทำงานร่วมกับภาครัฐ เอกชน และชุมชน สร้างปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น เปิดเวทีพูดคุย ระดมความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีศักยภาพ

โดยทางโครงการวิจัยที่ 2 ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายวิจัยโดยผ่านทางผู้ประสานงาน ตามที่ได้รับสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดของแผนกิจกรรมระดับจังหวัด ดังนี้

1. จัดกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิจัยในพื้นที่
2. พัฒนาและจัดทำข้อเสนอโครงการ (Proposal) อย่างน้อย 1 ชุดโครงการ

3. ติดต่อประสานงาน รวบรวม จัดทำรายชื่อและที่อยู่สมาชิกเครือข่ายวิจัยในพื้นที่
4. ร่วมกิจกรรมจัดประชุมการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดร่วมกิจกรรมจัด Forum ระหว่างคณะวิจัยและภาคเอกชน ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม หรือ วิชากิจชุมชน
5. หรือ Cluster ต่างๆ ในระดับจังหวัดเพื่อหาความร่วมมือในการพัฒนาโครงการวิจัย

ในการดำเนินงานโครงการวิจัยที่ 2 ได้มีการประชุมกลุ่มคณะทำงานของโครงการ เพื่อวางแผนกิจกรรมแต่ละเดือน และซักซ้อมความเข้าใจก่อนการปฏิบัติงานตามที่ได้วางไว้ และ/หรือปรับเปลี่ยนแผนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ RIN (Research Innovation Network) ซึ่งจะเป็นผู้ประเมินโครงการฯ ตลอดจนการกำหนดบทบาทภาระงานของคณะทำงานดำเนินการจัดประชุมเพื่อเตรียมการลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง

4.2 การออกพื้นที่ของคณะทำงานเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานาให้แก่สมาชิกเครือข่ายผ่านทางผู้ประสานงานของศูนย์ฯและการสนับสนุนกิจกรรมในระดับจังหวัดโดยการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการ

4.2.1 การติดตามผลการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายแต่ละจังหวัด

คณะผู้วิจัยของโครงการ ได้มีการออกพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรมของแต่ละเครือข่ายและเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานาให้แก่สมาชิกเครือข่ายในเขตพื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน ผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด (Node 2) เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายวิจัย การสร้างกลุ่มวิจัย (Node 3) และคัดเลือกกลุ่มจังหวัด หรือจังหวัดที่มีศักยภาพในการจัดการบริหารเครือข่ายวิจัย เพื่อใช้เป็นต้นแบบการดำเนินงานของเครือข่ายระดับจังหวัด และสนับสนุนเครือข่ายแต่ละจังหวัดในการจัดเวทีประชุมหรือจัดเสวนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัย ตลอดจนร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย โดยคณะทำงานของโครงการวิจัยที่ 2 ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเครือข่ายวิจัยแต่ละจังหวัดได้จัดขึ้นในพื้นที่ และได้มีแนวทางการสนับสนุนความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยผ่านทางผู้ประสานงาน (node 2) โดยการชี้แจงให้ทราบว่าเครือข่ายวิจัยที่มีอยู่ในพื้นที่ ที่อาจจะเคยทำงานร่วมกันกับแหล่งทุนต่างๆ สามารถเป็นเครือข่ายวิจัยของศูนย์ฯ โดยทางศูนย์ฯ มองภาพของเครือข่ายวิจัยในลักษณะความร่วมมือกันจากทุกภาคส่วน (ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายวิจัยที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายวิจัยใหม่สำหรับศูนย์ฯ เพียงแต่ปรับบทบาทไปตามสถานการณ์ในการทำงานร่วมกับแต่ละเครือข่าย) ทั้งนี้เครือข่ายของศูนย์ฯ ไม่ควรมีเฉพาะนักวิจัยหรือนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่การที่ให้ผู้ที่แทนจากสถาบันการศึกษาเป็นผู้ประสานงานของศูนย์ฯ (สำหรับบางจังหวัด) เนื่องจากมีศักยภาพและความพร้อมในการติดต่อประสานงานกับทาง วช. และหน่วยราชการ องค์กรใดก็ตามหากมีการจัดตั้งศูนย์ฯ ที่เกิดขึ้นในอนาคต ควรเป็นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ไม่ได้เป็นของ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพียงแต่คณะทำงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทำหน้าที่เป็นผู้ศึกษาแนวทางการจัดตั้งและเป็นผู้ประสานงานกับทาง วช. ในระยะแรกเท่านั้น

รูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นในระดับจังหวัดเพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอโครงการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ วช. ได้แก่ ต้องเป็นโจทย์วิจัยที่มาจากความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ (ข้อมูลประเด็นวิจัยที่ได้จากการศึกษาใน Phase 1) หรืออาจเป็นประเด็นวิจัยที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือตามนโยบายเร่งด่วนของภาครัฐ ต้องมีผู้ใช้ประโยชน์หรือได้รับประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจน มีการร่วมมือกันทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ วช. เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือภาคประชาชนมีบทบาทในกระบวนการวิจัยมากขึ้น ทั้งในลักษณะของการมีส่วนร่วม และสามารถเป็นแกนนำสำคัญในกระบวนการวิจัย ซึ่งอาจจะมีพี่เลี้ยงที่มาจากภาคสถาบันการศึกษา และการขอรับทุนสนับสนุนจากการวิจัย ถ้ามีการร่วมทุนจากหลายภาคส่วน เช่น แหล่งทุนต่างๆ หรือภาคเอกชน โดยมีการทำข้อตกลงการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยร่วมกัน จะเป็นข้อเสนอโครงการที่ วช. ให้ความสำคัญเป็นพิเศษมากกว่าการขอรับทุนจาก วช. แหล่งเดียว โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นอาจเป็นการประชุมกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัด การจัดเวทีเสวนากลุ่ม (focus group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยในแต่ละจังหวัด ผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล การสืบค้นข้อมูล และร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่ครอบคลุมทุกประเภทของการวิจัยเช่น ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สุขภาพและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ และเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อเสนอผ่านศูนย์ฯ โดยได้แจ้งระยะเวลาในการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อที่จะนำเสนอผ่านศูนย์ฯ

ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการหรือกิจกรรมของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ฯ เพื่อสร้างความเข้มแข็งนั้น จากการที่คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายวิจัยต่างๆ ทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ที่มาจากข้อเสนอแนะของสมาชิกรัฐวิชัยตั้งแต่แผนงานวิจัยระยะที่ 1 สืบเนื่องมาจนถึงแผนงานวิจัยระยะที่ 2 ได้ถูกนำมาวิเคราะห์ และสรุปเป็นประเด็นที่ได้นำมาพิจารณาไว้ 2 ประเด็นคือ หลักการและทรัพยากร โดยในส่วนของหลักการเกี่ยวข้องกับ

1. นโยบาย

เครือข่ายวิจัยที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องมีเอกภาพด้านนโยบาย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีความหลากหลายในการปฏิบัติ นั่นคือผู้ประสานงานของแต่ละจังหวัด ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดตั้งเครือข่ายวิจัยให้ชัดเจน โดยสมาชิกของเครือข่ายจะต้องร่วมกันในการกำหนดนโยบายเพื่อให้มีเอกภาพ ขณะเดียวกันสมาชิกเครือข่ายแต่ละคนก็จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยที่การปฏิบัติของแต่ละคนหรือกลุ่มวิจัย อาจไม่จำเป็นต้องมีการปฏิบัติเหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อม ของบุคลากร และหน่วยงาน แต่ผลสัมฤทธิ์สามารถบรรลุตามนโยบายของเครือข่ายที่กำหนดไว้

2. การมีส่วนร่วม

เครือข่ายวิจัยจำเป็นต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ให้นักคิด องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญใน

เครือข่ายการพัฒนาได้แก่ พี่เลี้ยง (mentors) จากสถาบันการศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ

3. ความต่อเนื่อง

เครือข่ายวิจัยควรจะต้องมีความต่อเนื่อง จึงจะทำให้เครือข่ายเกิดความยั่งยืน ได้แก่การติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันระบบสังคมออนไลน์ (social network) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน และเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารที่ทำได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว

พื้นฐานที่สำคัญของการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และการพัฒนา คือการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในที่นี้หมายถึงงบประมาณในการบริหารจัดการ วิธีการจัดหา จัดสรร และใช้ทรัพยากรที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อเครือข่ายวิจัยที่จะนำไปสู่ ทรัพยากรนอกจากในส่วนของงบประมาณแล้ว ยังหมายรวมถึง ข้อมูลข่าวสาร เครื่องอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญ ในการนำวิธีการใหม่ๆ ไปปฏิบัติ ยังต้องการเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ และการสนับสนุนทางด้านเทคนิค ขณะเดียวกันเวลาที่เป็นทรัพยากรสำคัญในการนำความคิด วิธีการใหม่ๆ ไปสู่การปฏิบัติ (Guskey, 2000)

ในการพัฒนาเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาให้มีความเข้มแข็งและความยั่งยืน จำเป็นจะต้องระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ทั้งจากหน่วยงานในพื้นที่เอง งบประมาณสนับสนุนจากทางจังหวัด (ผ่านช่องทางการทำ MOU ร่วมกันระหว่างจังหวัดกับทางสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลัก ควรสนับสนุนงบประมาณโดยจัดสรรงบประมาณเป็นทุนวิจัยให้กับเครือข่าย อย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักวิจัยในระดับภูมิภาค อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะไม่มีหลักประกันว่าจะได้รับงบประมาณดังที่คาดหวัง (ตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละยุคสมัย) ดังนั้นในส่วน of เครือข่ายวิจัยเองจึงจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อมด้วย การอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อมมีตัวแบบอยู่ 2 ตัวแบบ ดังนี้ (Bartol *et al*, 1998)

1. ตัวแบบการเลือกของธรรมชาติ (Natural selection model) ตัวแบบนี้เสนอแนะว่าองค์กรที่มีรูปแบบที่เหมาะสมจะมีประสิทธิผลสูงที่สุดในสิ่งแวดล้อมที่เป็นพลวัตและมีการแข่งขันสูง และจะมีความสามารถในการอยู่รอด (survive)

2. ตัวแบบที่ต้องพึ่งทรัพยากร (Resource dependence model) เป็นตัวแบบที่อธิบายว่า องค์กรจะต้องพึ่งสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นปัจจัยนำเข้า (inputs) และรองรับผลผลิต (outputs)

เครือข่ายการวิจัยในระดับภูมิภาคนั้นอาจต้องอาศัยแนวคิดตัวแบบที่ต้องพึ่งทรัพยากร นั่นคือต้องอาศัยทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างพันธมิตร และสร้างเครือข่าย (McKenna, 1999) กับภาคเอกชนหรือธุรกิจในพื้นที่ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือสามารถใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์ของงานวิจัยที่มา

จากเครือข่าย ลักษณะของทรัพยากรที่สำคัญที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของเครือข่ายมีดังนี้

1. บุคคล

ในเครือข่ายระดับจังหวัดควรสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ซึ่งได้แก่นักวิชาการ ทั้งจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งปราชญ์ชุมชนในพื้นที่ เข้ามาเป็นภาคีสมาชิกของเครือข่าย

2. องค์กรภาครัฐ

ทรัพยากรที่เป็นองค์กรที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของเครือข่ายการวิจัย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาของรัฐที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นต้น

3. องค์กรเอกชน

ทรัพยากรที่เป็นองค์กรเอกชน เช่น กลุ่มผู้ประกอบการ หอการค้าจังหวัด วิทยาลัยชุมชน และองค์กรอิสระภาคเอกชน หรือ NGO (Non-governmental organization) รวมทั้งองค์กรวิชาชีพต่างๆ

สิ่งที่แสดงถึงศักยภาพของเครือข่ายวิจัย คือการประสานงานของเครือข่ายวิจัย กับผู้ประกอบการ ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในหลายสาขา และหลายพื้นที่ รวมทั้งมีข้อมูลส่วนใหญ่ที่ถูกนำไปใช้หรือพร้อมนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งเชิงนโยบาย พหุศาสตร์ วิชาการ และสาธารณะ และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้ความสำคัญกับงานวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่นั้นๆ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้นำเสนอไว้ในรายงานวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาการวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งของประเทศไทย จากหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 51 ได้ศึกษากลยุทธการพัฒนาการวิจัยของประเทศต่างๆ และกลยุทธของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในประเทศไทย รวมถึงศึกษาดำเนินการด้านวิจัยของหน่วยงานต่างๆ วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม ปัจจัยสนับสนุน ปัญหาและอุปสรรค นำมาสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาการวิจัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประเทศ ซึ่งได้สรุปสาระสำคัญไว้ดังนี้

1. ปัญหาด้านระบบ แนวคิด และกระบวนการทัศน์ในการพัฒนา ยุทธศาสตร์หรือนโยบายและแผนวิจัยแห่งชาติในปัจจุบันยังขาดความชัดเจน ขาดทิศทาง ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำ ทำให้ขาดการยอมรับ การจัดสรรทุน เพื่อการวิจัยก็ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระบบงานวิจัยของประเทศไม่มีความชัดเจนในด้านโครงสร้าง องค์กรการประสานเครือข่ายความร่วมมือ การขาดความตระหนักในสำคัญของการวิจัย และไม่ได้ใช้การศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบระเบียบในการแก้ปัญหา กล่าวได้ว่า งานวิจัยของประเทศ ไม่ครบวงจร ไม่สมดุล ไม่ต่อเนื่อง เชื่อมโยงระหว่างผู้วิจัยและผู้ที่จะนำไปใช้งาน

2. การขาดแคลนทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย งบประมาณเพื่อการวิจัยได้มาจากงบประมาณเป็นส่วนใหญ่โดยถูกจัดไว้เพียงร้อยละ 0.2 ของผลผลิตมวลรวมของประชาชาติ อีกทั้งยังขาดแคลนเครื่องมืออุปกรณ์ในการวิจัย และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างไม่คุ้มค่า

3. โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่ดีพอ

4. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ขาดประสิทธิภาพ ทั้งการบริหารคน เงิน และ งาน และขาดการ ประเมินผลในการพัฒนางานต่อไป

5. ปัญหาด้านกำลังคน บุคลากรสายวิจัย สายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีจำนวนไม่พอเพียง

6. คุณภาพของงานวิจัยไม่ดีเพียงพอ

7. การขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทุกระดับ

8. การขาดการบูรณาการในด้านการวิจัยในทุกระดับ และทุกมิติ

(สุทธิพร, 2554)

ผลงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทุกจังหวัดในภาคเหนือตอนบน ซึ่งอาจรวมในภูมิภาคอื่นของประเทศ ที่กำลังเผชิญอยู่ในเวลานี้ ซึ่งถือว่าเป็นภาวะวิกฤติของสถานภาพการวิจัยของประเทศในภาพรวม

ผลการดำเนินงานกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ทางคณะผู้วิจัยได้มีการติดตามกิจกรรมที่เครือข่ายแต่ละจังหวัด ได้จัดขึ้นในพื้นที่ เพื่อนำมาสรุปผลและวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานของแต่ละเครือข่าย ได้ผลดังต่อไปนี้

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ประสานงาน จ.แม่ฮ่องสอน: อาจารย์โยชิโน บัญเฉลย (วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน)

แม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่มีประเด็นวิจัยที่มีความหลากหลายและเป็นที่สนใจของกลุ่มวิจัยต่างๆทั้งในและนอกพื้นที่ที่เข้ามาทำงานวิจัยภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่จากการที่ผู้ทำวิจัยส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานภายนอกพื้นที่ เมื่อสิ้นสุดโครงการและรายงานผลต่อแหล่งทุน ผลลัพธ์จากงานวิจัยต่างๆที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่ยังไม่มี การนำมาสังเคราะห์หรือนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและ โครงการพิเศษ โดยวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน ที่ประกอบด้วย คณะทำงานจากหลายภาคส่วนภายในจังหวัด ทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำข้อเสนอโครงการและทำหน้าที่ประสานแหล่งทุนต่างๆ ตลอดจนภาคีวิจัยเพื่อรองรับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการโครงการวิจัย และดำเนินการวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือจากนักวิจัยที่มาจากภาคส่วนต่างๆ และศูนย์ประสานงานวิจัย และโครงการพิเศษ ของวิทยาลัยชุมชนนี้ ยังเชื่อมโยงกับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าโดยมีผู้ประสานงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า อาจารย์โยชิโน บัญเฉลย เป็นผู้ประสานงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ซึ่งการดำเนินงานในระยะที่สองนี้ ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดประเด็นวิจัยเพื่อขอทุนอุดหนุนการวิจัยจากสภာวิจัยแห่งชาติ ณ ห้องประชุมวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน อาคารดงรัก อย่างต่อเนื่อง (เอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 2) โดยได้มีการชี้แจงกรอบ ขั้นตอน

รายละเอียด วิธีการขอทุนผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายล้าหน้า เพื่อขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และกำหนดประเด็นงานวิจัยตามยุทธศาสตร์และหัวข้องานวิจัยเร่งด่วนตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้กับกลุ่มสมาชิกเครือข่าย และมีการมอบหมายให้นักวิจัยเครือข่ายไปพัฒนาข้อเสนอโครงการ แต่ปัญหาสำคัญของทางเครือข่าย จ.แม่ฮ่องสอน คือ โจทย์วิจัยที่มีความหลากหลายมากของแม่ฮ่องสอนและยังขาดความเชื่อมโยงในระดับจังหวัดเท่าที่ควรในแง่ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ในการที่จะเลือกประเด็นงานวิจัยหรือเรียงลำดับความสำคัญงานวิจัยที่เร่งด่วน แม้ว่าทางจังหวัดมีนโยบายทิศทางของการพัฒนาจังหวัดเมื่อมองข้างหน้าไปอีก 20 ปีก็ตาม แต่ภาครัฐหรือระดับจังหวัดยังไม่ได้มาทำงานบูรณาการร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่ในการวางกรอบยุทธศาสตร์การวิจัยของจังหวัด ดังนั้นงานวิจัยที่เกิดขึ้นจึงยังคงมาจากตัวนักวิจัยเองที่มาจากสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ และยังคงเป็นประเด็นวิจัยที่เกิดจากนักวิจัยที่ให้ความสนใจในเรื่องนั้นๆ ที่ลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่และประสานกับชุมชน (รูปที่ 1) จึงทำให้ข้อเสนอโครงการยังขาดการบูรณาการร่วมกับนโยบายระดับจังหวัด อย่างไรก็ตามเครือข่ายวิจัยแม่ฮ่องสอนมีความโดดเด่นในการติดต่อสื่อสารโดยอาศัยระบบ social network (Facebook) ได้แก่ เครือข่ายนักวิจัยแม่ฮ่องสอน และเครือข่าย วิทยาลัยชุมชน (วชช.) ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีสมาชิกเครือข่ายจำนวนมากจากหลากหลายองค์กร ที่ใช้ช่องทางนี้ในการติดต่อสื่อสารและสามารถรับทราบข้อมูลได้สอดคล้องและทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน

รูปที่ 1 อาจารย์โยธิน บุญเฉลย ผู้ประสานงานเครือข่ายแม่ฮ่องสอน และเครือข่ายวิจัย ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน การสนับสนุนกิจกรรมในพื้นที่แก๊วแทนชุมชน และร่วมประชุมกับคณะทำงานโครงการวิจัยที่ 2 ในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย

ทางเครือข่ายวิจัยแม่ฮ่องสอน ได้ส่งร่างข้อเสนอโครงการจำนวน 6 โครงการ ตามเอกสารแนบ
ข้อเสนอโครงการวิจัยในภาคผนวก (โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11) ซึ่งประกอบด้วยโครงการ :

- การศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษในนักศึกษากระเหรี่ยงสะกอ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน,
- การสร้างแพลตฟอร์มเว็บ 2.0 เพื่อการจัดการความรู้ทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาไทใหญ่ โดย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ,
- การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกระบวนการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสโมสรผู้นำเยาวชนเพื่อการศึกษาและพัฒนาชุมชน (สยชข.)
- การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยวิทยาลัย
ชุมชนแม่ฮ่องสอน
- การศึกษาและพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน เขต 1
- การพัฒนาระบบการควบคุมความร้อนแสงอาทิตย์ในการอบถั่วเน่าโดยประยุกต์ใช้ไมโครคอน
โทรลเลอร์โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ซึ่งจากการพิจารณาเบื้องต้น ทั้งหมดล้วนเป็นข้อเสนอโครงการลักษณะของโครงการเดียว ที่
ยังไม่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยง โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาที่นำมาจัดเป็นชุด
โครงการวิจัย ดังนั้นทางศูนย์ภาคีฯ จึงให้ข้อเสนอแนะในเบื้องต้นแก่ผู้ประสานงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนใน
การรวบรวมโครงการเดียวที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาที่เสนอมาได้แก่ การศึกษาปัญหาการออกเสียง
ภาษาอังกฤษในนักศึกษากระเหรี่ยงสะกอ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ ICT, การสร้าง
แพลตฟอร์มเว็บ 2.0 เพื่อการจัดการความรู้ทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาไทใหญ่, การประยุกต์ใช้แนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกระบวนการรู้เท่าทันสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ
การศึกษาและพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เป็นชุดโครงการ
เกี่ยวกับแผนการวิจัยด้านการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้วยเหตุนี้ได้มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่าง
คณะทำงานโครงการวิจัย 2 และเครือข่ายวิจัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2555 ณ องค์การ
บริหารส่วนตำบลห้วยผา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยของจังหวัด
แม่ฮ่องสอน

สำหรับโครงการการพัฒนาระบบการควบคุมความร้อนแสงอาทิตย์ในการอบถั่วเน่าโดย
ประยุกต์ใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์ จะได้นำเสนอแก่แหล่งทุน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เครือข่ายภาคเหนือ เพราะมีความสอดคล้องกับความต้องการของแหล่งทุน
ดังกล่าว

ผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการเบื้องต้น จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ทางศูนย์ฯ ได้สรรหาไว้ในสาขาที่เกี่ยวข้อง (ในโครงการวิจัยที่ 1) จะถูกส่งกลับไปให้นักวิจัยในเครือข่าย ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความสมบูรณ์ของโครงการ และจะถูกนำเสนอพร้อมกับรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่2) ต่อไป

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดเชียงราย

ผู้ประสานงาน จ.เชียงราย : อาจารย์ฉัตรชัย โรจนวิทิต (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง)

เชียงราย เป็นจังหวัดที่มีการบริหารจัดการด้านเครือข่ายวิจัยที่ค่อนข้างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้มีการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) กับทางจังหวัดเชียงราย (ซึ่งเป็นหนึ่งใน 4 จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนประกอบด้วยเชียงราย ลำพูน ลำปางและแพร่) ที่มีการทำบันทึกลงนามในระดับจังหวัด – ข้อมูล ถึงปัจจุบัน กุมภาพันธ์ 2555) ซึ่งเป็นการกิจเชิงนโยบายของ วช. โดยผ่านโครงการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค: ภาคเหนือ โดยได้มีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาจังหวัดเชียงราย ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีคณะกรรมการที่มาจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่หลักๆ ได้แก่ การกำหนดทิศทางการวิจัยของจังหวัด การสนับสนุนองค์ความรู้และทรัพยากรวิจัย การบริหารจัดการข้อมูลการวิจัย การประสานงานกับ วช. และเครือข่ายวิจัยภูมิภาค ภาคเหนือ และหน้าที่อื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการชุดนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการวิจัยสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดเชียงราย โดยทำหน้าที่เป็นผู้จัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดเชียงราย ดำเนินการวิจัยโดยมอบหมายให้นักวิจัยจากภาคส่วนต่างๆ ทำหน้าที่ประสานแหล่งทุน/ องค์กร /ภาคีวิจัยทุกระดับเพื่อรองรับงบประมาณดำเนินการโครงการวิจัย ทำหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ดูแลและติดตามประเมินผลโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุน การประมวลความรู้และสังเคราะห์งานวิจัย และทำหน้าที่อื่นๆตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาจังหวัดเชียงราย ดังนั้นคณะทำงานชุดนี้จึงมีหน้าที่โดยตรงที่ได้เข้ามาทำงานร่วมกับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนาน โดยผ่านการเชื่อมโยงระหว่างผู้ประสานงานของศูนย์ฯ ซึ่งทำหน้าที่เป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการวิจัยสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดเชียงราย อีกบทบาทหนึ่งด้วย จึงทำให้เครือข่ายจังหวัดเชียงราย มีความโดดเด่นและความชัดเจนในการจัดทำข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ทางผู้ประสานงานของศูนย์ฯ ได้มีการประสานกับคณะทำงานชุดนี้อย่างต่อเนื่องทั้งโทรศัพท์ การติดต่อผ่านจดหมายจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (email) การประชุมกลุ่มย่อย ตลอดจนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนเครือข่ายวิจัยในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของเครือข่าย เนื่องด้วยคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการวิจัยสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดเชียงราย ที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการวิจัย

และพัฒนาจังหวัดเชียงราย ที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) พ.ศ. 2555-2559 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2554 เป็นคณะทำงานให้กับเครือข่ายวิจัย จ.เชียงราย ภายใต้ศูนย์ภาคีฯ อีกบทบาทหนึ่ง จึงทำให้ผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็นของสมาชิกเครือข่าย ที่ประกอบด้วยกลุ่มคณะทำงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัดเชียงราย และตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ เกี่ยวกับประเด็นวิจัยที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ จึงได้นำประเด็นวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ มาทำการพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มย่อยเครือข่ายวิจัยพื้นที่จังหวัดเชียงรายเพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยทางคณะทำงานของโครงการวิจัย 2 ได้รับเชิญให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการ ที่จะนำเสนอผ่านศูนย์ภาคีฯ (รูปที่ 2) (เอกสารแนบในโครงการวิจัยที่2 ภาคผนวก 3) ที่ประชุมได้มีมติเลือกประเด็นวิจัยเรื่องข้าว ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยทั้งในระดับภูมิภาคและของประเทศ มาพัฒนาเป็นชุดข้อเสนอโครงการ ตลอดจนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาข้อเสนอโครงการของจังหวัดเชียงราย และกำหนดภารกิจของเครือข่ายวิจัยที่จะสนับสนุนการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงเพื่อขอรับทุนสนับสนุน โดยเสนอผ่านศูนย์ภาคีฯ

ทางเครือข่ายจังหวัดเชียงรายได้จัดส่งชุด โครงการการอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวเก่าในภาคเหนือตอนบน เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ประกอบด้วยโครงการวิจัยทั้งหมด 5 โครงการ : โครงการวิจัยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวเก่าของชุมชนชาวนาในภาคเหนือของประเทศไทย, โครงการวิจัยที่ 2 สันฐานวิทยา เซลล์พันธุศาสตร์ และกายวิภาคศาสตร์เปรียบเทียบของสายพันธุ์ข้าวเก่าในภาคเหนือ, โครงการวิจัยที่ 3 การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวเก่าในภาคเหนือในสภาพปลอดเชื้อและการสะสมแอนโทไซยานินในสภาวะที่เหมาะสม, โครงการวิจัยที่ 4 การประเมินผลผลิตและคุณลักษณะทางการเกษตรของข้าวเก่าในภาคเหนือเพื่อใช้งานปรับปรุงพันธุ์, และโครงการวิจัยที่ 5 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเก่าทางภาคเหนือของไทย โดยคณะผู้วิจัยมาจากศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัดเชียงราย สถาบันการเรียนรู้ภาคประชาสังคมเชียงราย และสถาบันการศึกษาต่างๆทั้งในจังหวัดเชียงรายและต่างจังหวัด ตามเอกสารแนบในภาคผนวก (CD-ROM) ทั้งนี้ชุดข้อเสนอโครงการดังกล่าวได้เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิของศูนย์ภาคีฯ (โครงการวิจัยที่1) ได้พิจารณา เพื่อที่จะให้ข้อเสนอแนะแก่คณะผู้วิจัย ปรับให้มีความเหมาะสมต่อไป

รูปที่ 2 การจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิจัยพื้นที่จังหวัดเชียงราย

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ประสานงาน จ.เชียงใหม่ : รองศาสตราจารย์เพทาย พงษ์เพียรจันทร์ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)
เชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่เปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาของภาคเหนือตอนบน เป็นที่รวมของสถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจ รวมไปถึงศูนย์ประสานงานต่างๆ ตลอดจนหน่วยประสานงาน

แหล่งทุนในระดับภูมิภาค ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยของจังหวัดเชียงใหม่จึงมุ่งเน้นการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ที่ประกอบด้วยโครงการสำคัญๆ ที่ดำเนินการอยู่ เช่น โครงการเชียงใหม่เมืองสร้างสรรค์ (Creative city) โครงการผลักดันให้เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกบนฐานการเป็นนครแห่งวัฒนธรรมล้านนา และโครงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุน เป็นต้น

ทิศทางการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่

บทบาททำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน มีการสร้างความร่วมมือระหว่างจังหวัด ท้องถิ่น เอกชน และประชาชน โดยมีทิศทางหลักใน 4 แนวทางได้แก่ ดำรงความเป็นเชียงใหม่ ก้าวไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เตรียมรองรับสังคมเมือง และรักษาพัฒนาเกษตรคุณภาพ ภายใต้แนวคิด Green Management (รูปที่ 3) จากข้อมูลจากการนำเสนอของ ดร.พจนา เอื้องไพบูลย์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ ในเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยจังหวัดเชียงใหม่” ในวันพฤหัสบดีที่ 15 ธันวาคม 2554 เวลา 9.00 – 15.30 น. ณ ห้องวชิรธาร ชั้น 2 โรงแรมฮอลิเดย์ การ์เด้น จังหวัดเชียงใหม่ จัดโดยโครงการวิจัยที่ 2 และเครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้แสดงให้เห็นแผนการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และองค์ความรู้จากการวิจัยที่จะนำมาใช้ (เอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 4)

รูปที่ 3 แสดงทิศทางการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ที่มา : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2554-2557) ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

1. การสร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
2. การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
3. การวางความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงานสะอาด
4. การสร้างความมั่นคงปลอดภัย สงบสุขของประชาชน
5. การสร้างประสิทธิภาพ ความโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย เป็นธรรมในการให้บริการ

แนวทางการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ 7 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

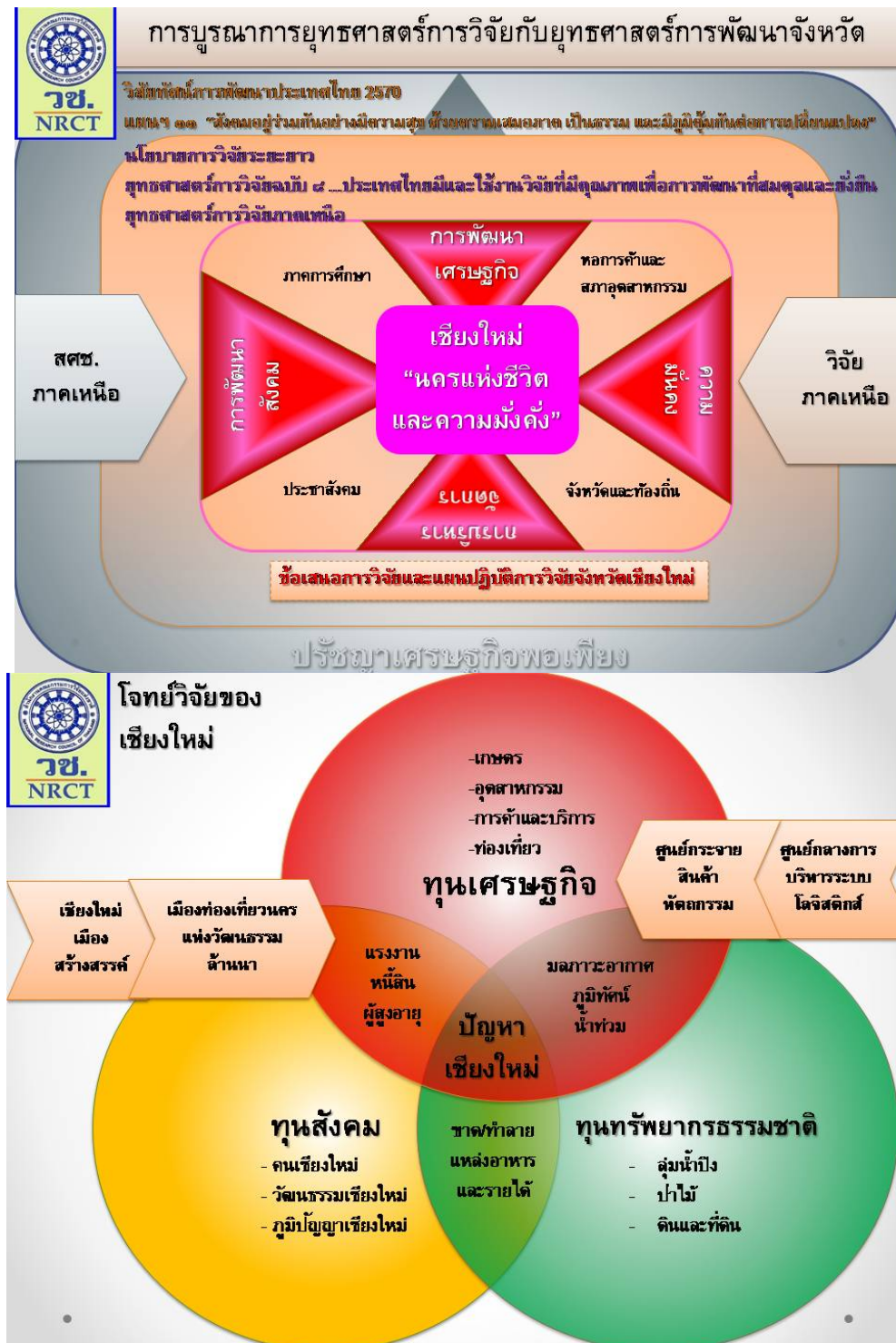
1. พัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้น่าอยู่
2. จัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม
3. พัฒนาคุณภาพคนและสังคมสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา เรียนรู้คู่คุณธรรม
4. พัฒนาเศรษฐกิจเมืองและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
5. ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. อนุรักษ์ ถ่ายทอดและส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. พัฒนาการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

องค์ความรู้จากการวิจัยที่รองรับการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

1. การฟื้นฟู “ความเป็นเชียงใหม่” ให้มากขึ้น การวิจัยหาวิธีการที่มีประสิทธิผลในการเสริมสร้างการใช้ภาษาคำเมืองของคนรุ่นใหม่
2. เพิ่มความเข้มข้นในการพัฒนา “ธุรกิจที่มีศักยภาพ” ด้วยการวิจัยส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์สินค้าของที่ระลึก บนฐานศิลปวัฒนธรรมล้านนา + local wisdom + knowledge + green management
3. การ “เกื้อหนุน อปท./เทศบาล” ด้วยการจัดการ/พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การวิจัยหาวิธีการที่มีประสิทธิผลในการสร้างความตระหนัก ความร่วมมือ ของคนในเมือง ให้มีวินัยปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยเฉพาะการใช้ ที่ดินก่อสร้างอาคาร ขยะ น้ำเสีย รวมทั้ง การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎระเบียบ
4. การ “ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม” ในพื้นที่เมืองเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการจราจร ในพื้นที่รอบคูเมืองเชียงใหม่ ด้านใน เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยว ได้ใช้จักรยานในการเยี่ยมชมเมืองเชียงใหม่และศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างปลอดภัย และเป็นการสร้างจุดขายที่มีความต่างจากเมืองอื่นๆ
5. การรักษาสืบทอด “อาชีพเกษตร” เพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
  - การวิจัยค้นหาวิธีการให้ลูกหลานเกษตรกรภูมิใจในอาชีพเกษตรกร กลับคืนถิ่นสืบทอดอาชีพเกษตรกรรม

- วิจัยเสริมสร้างให้เกิดความเชื่อมโยงเศรษฐกิจภาคเกษตร กับการพัฒนาเมือง และการท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและคุณค่าในภาคเกษตร

ด้วยหลักการและแนวทางในการปฏิบัติด้านการวิจัยของ วช. ที่ต้องการให้มีการใช้ฐานองค์ความรู้จากการวิจัยสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัด เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ ซึ่งรองศาสตราจารย์เพทาย พงษ์เพียรจันทร์ ได้รับมอบหมายจาก วช. เป็นหัวหน้าโครงการและที่ปรึกษาในการปฏิรูประบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ) ให้ดำเนินการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาคด้วยการประสานและเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายวิจัยในจังหวัด 17 จังหวัดภาคเหนือ ผลักดันให้มีการนำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค และขณะเดียวกันรองศาสตราจารย์เพทาย พงษ์เพียรจันทร์ หัวหน้าโครงการของเครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ ยังทำหน้าที่อีกบทบาทหนึ่งโดยรับเป็นผู้ประสานงานของจังหวัดเชียงใหม่ ให้กับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นหน่วยที่อยู่ภายใต้เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ ด้วยเหตุนี้จึงได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับภาคส่วนต่างๆของจังหวัด และดำเนินการผลักดันให้เกิดข้อเสนอโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของจังหวัดเชียงใหม่ โดยทางผู้ประสานงาน จ.เชียงใหม่ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยจังหวัดเชียงใหม่” เพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นวิจัยของจังหวัดเชียงใหม่ และจัดทำข้อเสนอการวิจัยบรรจุเป็นแผนปฏิบัติการวิจัยของจังหวัดเชียงใหม่ ให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2555 – 2559) และกลุ่มเรื่องวิจัยเร่งด่วนที่หน่วยงานภาครัฐจะใช้เป็นข้อเสนอการวิจัยเสนอขอรับงบประมาณการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2555 – 2559 โดยให้ภาคีเครือข่ายวิจัยในจังหวัดเชียงใหม่ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการวิจัย การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยและจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการวิจัยของจังหวัดเชียงใหม่ให้สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (รูปที่ 4 และ 5) หลังจากนั้นได้มีการพิจารณาหัวข้อหรือประเด็นวิจัยที่จะนำมาพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการของจังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านการประสานงานของคณะทำงานของผู้ประสานงานเครือข่ายวิจัยจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ทางคณะวิจัยได้มีการทำงานร่วมกับผู้ประสานงานจังหวัดเชียงใหม่ในการจัดเวทีเสวนาเรื่องข้าว มหัศจรรย์พันธุ์ข้าวพื้นบ้านล้านนา:จะนำกลับคืนถิ่นสร้างอัตลักษณ์เชิงคุณค่าสู่สากลอย่างไร? เพื่อสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและคุณค่าในการบริโภคของข้าวพันธุ์พื้นบ้านล้านนา ระหว่างชาวนา ผู้ประกอบธุรกิจข้าว ผู้บริโภคข้าวและนักวิจัย การบูรณาการความรู้สู่องค์รวมของการใช้ประโยชน์ได้อย่างครบวงจร ตลอดจนเป็นเวทีที่ให้เกิดการรวมกลุ่มและการจัดทำร่างข้อเสนอโครงการวิจัยที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดของชาวนาผู้ผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตภาคเหนือตอนบน

รูปที่ 4 แผนภาพแสดงการบูรณาการยุทธศาสตร์การวิจัยกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและโจทย์วิจัยของจังหวัดเชียงใหม่ที่นำเสนอในที่ประชุม “การจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยจังหวัดเชียงใหม่”

รูปที่ 5 แผนปฏิบัติการจังหวัดเชียงใหม่และภาพกิจกรรมการประชุมปรึกษาหารือกับผู้ประสานงาน
จังหวัดเชียงใหม่ และการจัดกิจกรรมระดมความคิด Road Map ข้อเสนอการวิจัยและแผนปฏิบัติการวิจัย
ของจังหวัดเชียงใหม่

เนื่องจากผู้ประสานงานเครือข่ายจังหวัดเชียงใหม่ทำหน้าที่อีกบทบาทหนึ่งให้กับเครือข่ายภาคเหนือ โดยเป็นที่ปรึกษาในการปฏิรูประบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค: ภาคเหนือ ที่ดำเนินการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยระดับภูมิภาคด้วยการประสานและเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายวิจัยในจังหวัด 17 จังหวัดภาคเหนือ ซึ่งมีเครือข่ายวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยข้าวอยู่แล้ว จึงได้จัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเกี่ยวกับข้าวเสนอกับแหล่งทุน (วช.) โดยตรง อย่างไรก็ตามประเด็นวิจัยเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคพืชผักปลอดภัยของชุมชนในภาคเหนือตอนบน และการมีศักยภาพของชุมชนในการผลิตพืชผักพื้นบ้าน ก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการใช้เป็นโจทย์วิจัยที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ทางเครือข่ายวิจัยจึงได้พัฒนาแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการผลิตพืชผักพื้นบ้านอินทรีย์แบบยั่งยืนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อีกหนึ่งชุดโครงการ โดยร่วมกับชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูนและเชียงราย ตามเอกสารแนบข้อเสนอโครงการวิจัยในภาคผนวก (โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11)

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดน่าน

ผู้ประสานงาน จ.น่าน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์จเด็จ พานิชกุล (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดน่าน)

น่าน เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งด้านสายพันธุ์พืชและสัตว์ และมีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมและอารยธรรมของชนเผ่าในพื้นที่ และยังมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงเป็นเหตุให้มีหน่วยงานต่างๆพร้อมทั้งคณะผู้วิจัยจากส่วนกลาง ซึ่งมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยต่างๆได้ง่ายกว่า เข้ามาทำการศึกษาวิจัยอย่างหลากหลายโดยผลงานวิจัยที่เกิดขึ้นบางครั้งไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับจังหวัดน่านเมื่อสิ้นสุดกระบวนการวิจัย นอกจากนั้นบุคลากรในพื้นที่ กลับมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยแค่เพียงเป็นแหล่งข้อมูลหรือผู้ช่วยวิจัยเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ผลลัพธ์จากงานวิจัย เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่จริงๆ จึงได้มีการรวมกลุ่มเครือข่ายวิจัยทั้งในภาคประชาชนเอง ได้แก่ มูลนิธิฮักเมืองน่าน ที่ดำเนินการด้านการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชน ตลอดจนการที่มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาจังหวัดน่าน โดยมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เป็นผู้ประสานงาน ซึ่งได้มีการสร้างเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่านที่มีบุคลากรด้านการวิจัยมาจากหลายๆภาคส่วนของจังหวัดขึ้นเพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนางานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์กับจังหวัดน่านอย่างแท้จริง ทางเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่านได้มีรูปแบบการดำเนินงานการโดยจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่านเพื่อจัดทำ TOR เครือข่ายจังหวัดน่านและกำหนดแผนการปฏิบัติงานเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่าน โดยจัดประชุมเป็นระยะๆทุกเดือน เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายร่วมกันจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่จะนำเสนอผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาและมีการติดต่อประสานงานในการส่งร่างข้อเสนอโครงการและปรับแก้ให้กับผู้ประสานงาน ที่สำนักงานฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มทร. ล้านนา น่าน

ทางผู้ประสานงานได้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบของการประชุมคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่าน ณ สำนักงานฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยมียัตถุประสงค์เพื่อจัดทำ TOR เครือข่ายจังหวัดน่านและกำหนดแผนการปฏิบัติงานเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่าน โดยข้อกำหนด (Terms of Reference, TOR) นี้ เกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในจังหวัดน่าน โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เป็นตัวแทนในการรวบรวมและจัดทำ TOR และแผนการวิจัย (แบบ ว 1-ข) ซึ่งประกอบด้วย 9 หน่วยงาน และ 2 องค์กร คือ สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน โรงพยาบาลน่าน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1 วิทยาลัยชุมชนจังหวัดน่าน สำนักงานประมงจังหวัดน่าน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ศูนย์ประสานงานประชามนัน และมูลนิธิฮักเมืองน่าน (เอกสารประกอบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 5) เพื่อใช้เป็นคู่มือให้กับบุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่างดังกล่าว ที่ประสงค์จะส่งข้อเสนอโครงการวิจัย (แบบ ว 1-ค) เพื่อขอรับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยให้กับงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและความมั่นคงทางด้านต่างๆ ของจังหวัดน่าน โดยกำหนดให้แต่ละหน่วยงานและองค์กรในจังหวัดน่าน จัดทำข้อเสนอโครงการภายใต้ข้อกำหนด (TOR) การส่งเสริมงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางวิชาการในจังหวัดน่าน “วิธียวิจัยสู่การพัฒนาน่านอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง” ที่มีกรอบการวิจัยสอดคล้องกับประเด็นวิจัยตามยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติดังต่อไปนี้

- 1) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ความมั่นคงและวัฒนธรรมของรัฐและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล
- 3) การปฏิรูปการศึกษาและสร้างสรรค์การเรียนรู้
- 4) การจัดการทรัพยากรน้ำ
- 5) ภาวะโลกร้อนและพลังงานทางเลือก
- 6) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและลดการนำเข้า
- 7) การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพ
- 8) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ
- 9) เทคโนโลยีใหม่และเทคโนโลยีที่สำคัญเพื่ออุตสาหกรรม
- 10) สังคมผู้สูงอายุ
- 11) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว
- 12) ระบบโลจิสติกส์
- 13) ข้าว
- 14) มันสำปะหลัง
- 15) ยางพารา

ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นวิจัยของจังหวัดน่านมีความหลากหลายและล้วนแล้วแต่มีความสำคัญ และเป็นความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ จึงมีมติในที่ประชุมของคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่าน เพื่อให้นักวิจัยในพื้นที่ได้รับโอกาสในการทำวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาและประเด็นวิจัยที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ และให้เกิดความหลากหลาย จึงขอเสนอในรูปแบบโครงการเดี่ยว ซึ่งทุกโครงการมีความร่วมมือกับชุมชนและแสดงให้เห็นผลลัพธ์จากงานวิจัยที่จะมีผู้นำไปใช้ประโยชน์ ด้วยเหตุนี้บุคลากรของ 9 หน่วยงานและ 2 องค์กร จึงได้ยื่นเสนอข้อเสนอโครงการวิจัย (แบบ ว 1-ค) ที่สอดคล้องตามข้อกำหนด (TOR) นี้ ผ่านทางผู้ประสานงานจังหวัดน่าน เป็นลักษณะโครงการเดี่ยวรวมทั้งสิ้น 13 โครงการ ประกอบด้วยโครงการ

1. เสถียรภาพการให้ผลผลิตของข้าวไร่บนพื้นที่สูง จังหวัดน่าน -โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
2. แนวทางการเพิ่มผลผลิตข้าวไร่แบบชุมชนมีส่วนร่วมบ้านห้วยลอย ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน -โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
3. ประสิทธิภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน –โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน
4. การพัฒนาศักยภาพการผลิตผักสาบ (*Erythrophalum scandens* Blume) แบบประณีตเพื่อการค้าในจังหวัดน่าน-โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
5. การเลี้ยงกบในคอกที่ความหนาแน่นต่างกัน -โดยสำนักงานประมงจังหวัดน่าน
6. การเลี้ยงกิ้งก่ากรมแบบพัฒนาระบบอินทรีย์ในจังหวัดน่าน-โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
7. รูปแบบการอนุรักษ์วังปลาที่เหมาะสมบนแม่น้ำน่าน จังหวัดน่าน-โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
8. การศึกษาลักษณะขนและผิวหนังในโคพื้นเมืองไทยและโคลูกผสมโฮลสไตน์ฟรีเชียน-โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
9. การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพจากมะขามป้อม-โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
10. การผลิตแป้งโมแนสคัสไรค์ และแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่ม: ผลของเชื้อรา *Monascus* sp. ต่อองค์ประกอบ โครงสร้างและสมบัติของแป้งโมแนสคัสไรค์ –โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
11. การพัฒนารูปแบบบรรจุกุ้งและตราสัญลักษณ์กล้วยทอดกรอบ บ้านห้วยลอยจังหวัดน่าน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง โดยวิทยาลัยชุมชนน่าน
12. เครื่องอบแห้งมะไฟจีนพลังแสงอาทิตย์ร่วมกับชีวมวล-โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
13. การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดน่าน สู่การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษา อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน โดยสำนักงานวัฒนธรรมน่าน

ซึ่งโครงการส่วนใหญ่จะมีบุคลากรวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน เป็นผู้วิจัยหลัก และผู้วิจัยร่วม ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาโครงการ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆในจังหวัดน่าน เนื่องจากมีประสบการณ์ในการเขียนข้อเสนอโครงการ และทักษะในการทำวิจัย และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกเครือข่ายวิจัย ในการให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน เป็นแกนหลักในกระบวนการทำวิจัย ข้อเสนอโครงการทั้งหมดได้รวบรวมผ่านทางผู้ประสานงาน เพื่อนำเสนอต่อ ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ตามเอกสารแนบข้อเสนอโครงการวิจัยในภาคผนวก (โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11)

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดแพร่

ผู้ประสานงาน จ.แพร่ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดุง สวนพุม (มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติล้านนา จังหวัดแพร่)

จังหวัดแพร่ เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ในด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางด้านศิลปวัฒนธรรม มีโครงข่ายที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่างเพื่อให้เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุนและท่องเที่ยว และเป็นหนึ่งใน 4 จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน ที่มีการทำบันทึกกลไกในระดับจังหวัดเพื่อจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด อย่างไรก็ตามกลับพบว่ายังคงมีปัญหาด้านการสาธารณสุข ด้านความปลอดภัยของอาหารและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีผลกระทบมาจากสถาบันครอบครัว และมาตรฐานด้านการศึกษา ด้วยเหตุนี้กลุ่มวิจัยเครือข่ายจังหวัดแพร่จึงเห็นว่าการแก้ไขปัญหาพื้นฐานและการพัฒนาโจทย์วิจัยในพื้นที่ ควรเริ่มจากประเด็นด้านคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยหาวิธีการที่ทำให้ชุมชนมีความตระหนักด้านความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสาธารณสุขและการศึกษา ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดในพื้นที่ จังหวัดแพร่เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) ร่วมกับทาง วช. เช่นเดียวกับจังหวัดเชียงราย (ซึ่งเป็นหนึ่งใน 4 จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนประกอบด้วยเชียงราย ลำพูน ลำปางและแพร่) ที่มีการทำบันทึกกลไกในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นภารกิจเชิงนโยบายของ วช. โดยผ่านโครงการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค: ภาคเหนือ) แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าเครือข่ายวิจัยของจังหวัดแพร่ที่มีอยู่ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ เป็นแกนในการประสานงานเครือข่าย ยังไม่ได้เข้าไปมีบทบาทร่วมกับนโยบายของทางจังหวัดในการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกันนี้ (ข้อมูลถึงปัจจุบัน พฤษภาคม 2555) อย่างไรก็ตามจากข้อมูลเครือข่ายของจังหวัดแพร่ที่มีอยู่ ก็พอจะทราบประเด็นเร่งด่วนของทางจังหวัดที่ควรจะมีงานวิจัยมารองรับ ด้วยเหตุนี้ผู้ประสานงาน จ.แพร่ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดุง สวนพุม มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ ได้มีการประสานกับชุมชนในพื้นที่และหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ชุมชนในพื้นที่ ตำรวจ และสาธารณสุขจังหวัด ร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยด้านยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาค่อนข้างเร่งด่วนในพื้นที่ โดยมีบุคลากร

วิจัยที่มาจากสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ ทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่เลี้ยงในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ โดยได้มีการจัดประชุมกลุ่มย่อยอย่างต่อเนื่อง และคณะผู้วิจัยของโครงการวิจัย 2 ได้มีโอกาสเข้าร่วมเสวนากลุ่มย่อยกับผู้แทนจากชุมชน ตำรวจ และสาธารณสุข ในการปรึกษาหารือแนวทางจัดทำข้อเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติด และรูปแบบของสถานประกอบการร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ (รูปที่ 6) ทั้งนี้จังหวัดแพร่ได้จัดทำร่างข้อเสนอโครงการส่งมายังศูนย์ภาคีแล้วจำนวน 2 โครงการ ได้แก่ ผลของแรงสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมกระทำความผิด และ รูปแบบการพัฒนาสถานประกอบการร้านอาหารปรั่งสำเร็จในเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ ตามเอกสารแนบข้อเสนอโครงการวิจัยในภาคผนวก (โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11) ซึ่งได้นำเสนอให้กับทางศูนย์ภาคีฯ (แผน และโครงการวิจัยที่ 1) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป

รูปที่ 6 การเข้าร่วมเสวนากลุ่มย่อยกับผู้แทนจากชุมชน ตำรวจ และสาธารณสุข ในการปรึกษาหารือแนวทางจัดทำข้อเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติดและรูปแบบของสถานประกอบการร้านอาหารที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยในเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดพะเยา

ผู้ประสานงาน จ.พะเยา : ผศ.ดร.สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ มหาวิทยาลัยพะเยา

ได้มีการจัดประชุมกลุ่มเครือข่ายวิจัยที่มาจากหลายภาคส่วนของจังหวัดพะเยา โดยกลุ่มเครือข่ายวิจัยนี้เป็นคณะทำงานชุดเดียวกับที่ทำงานวิจัยในท้องถิ่นให้กับแหล่งทุนต่างๆ โดยเพิ่มบทบาทอีกภาระหน้าที่หนึ่งให้กับศูนย์วิจัยภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา โดยการทำงานของเครือข่ายวิจัยจังหวัดพะเยา จะมีมหาวิทยาลัยพะเยาทำหน้าที่เป็นสถาบันการศึกษาหลักในพื้นที่ โดยกลุ่มนักวิจัยทำหน้าที่เสนอ concept ของโจทย์วิจัยหรือประเด็นวิจัยในด้านต่างๆ ขึ้นมาก่อน ซึ่งเป็นประเด็นที่คัดเลือกมาจากการประชุมระดมความคิดเห็นด้านการวิจัยของจังหวัด แล้วนำไปเสนอและระดมความคิดเห็นกับชุมชนและภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดพะเยา และได้มีการจัดเสวนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการที่สมบูรณ์ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นวิจัยในพื้นที่ของจังหวัดพะเยามีความหลากหลายมาก ดังนั้นการทำงานในรูปแบบที่ให้ชุมชนเป็นผู้เสนอ concept ของโจทย์วิจัยจะทำให้ไม่สามารถหาบทสรุปหรือความคิดรวบยอด เพราะจะเกิดความคิดเห็นที่หลากหลายในการทำงานของเครือข่ายวิจัยจังหวัดพะเยา จึงใช้วิธีการให้นักวิจัยของมหาวิทยาลัยพะเยาลองตั้งประเด็นหรือแนวทางการทำวิจัยขึ้นมาก่อนแล้วนำไประดมความคิดเห็นกับชุมชนหรือผู้ใช้ เพื่อที่จะได้ช่วยกันพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สมบูรณ์ โดยมีนักวิจัยจากสถาบันการศึกษาเป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นผู้ร่วมวิจัยหลักของโครงการ โดยกิจกรรมที่ทางเครือข่ายจังหวัดพะเยาดำเนินการได้แก่ การจัดเวทีเสวนาวิชาการกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากว๊านพะเยา เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานวิจัยกว๊านพะเยาในอนาคต นอกจากนี้ทางผู้ประสานงานเครือข่าย จ.พะเยา ยังได้ดำเนิน “ กิจกรรมจัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการวิชาการภายใต้การดำเนินงานของโครงการ ชุมชนธุรกิจสีเขียว (Green Business Community : GBC) และการพัฒนาต่อยอดจากคอยู่ปลายทาง วิถีชีวิตพลังงานและสิ่งแวดล้อม และ 5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัด” ณ ห้องประชุมศรีโคมคำ 2 ชั้น 2 ศาลากลางจังหวัดพะเยา โดยได้นำเสนอความเป็นมาของการยกย่องพื้นที่ข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการทางวิชาการ ตามกรอบแนวคิดการทำโครงการธุรกิจชุมชนสีเขียว รอบกว๊านพะเยา โดยระยะแรกเพื่อการทำวิจัยเชิงพื้นที่ชุมชนเมืองรอบกว๊าน และที่มาของโครงการคือนักวิชาการของมหาวิทยาลัยพะเยา โดยวิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม ที่จะพัฒนาพื้นที่งานวิจัยและการให้บริการวิชาการจากคอยู่ปลายทาง และถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ต้นน้ำในการนำวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนมาบูรณาการ ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของการจัดทำร่าง MOU เพื่อให้เป็นอัตลักษณ์ตามบริบทของวิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม หรือ SEEN คือ สาขาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และสาขาวิชาพลังงานทดแทน ทั้งนี้เพื่อให้เกิด Image- Impact - Income and- Implement ซึ่งจะเป็นการดำเนินโครงการตามมิติ

- การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มองในเรื่องของการจัดการ

- เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ใช้ความรู้จากการค้นคิด ใช้พื้นที่มาพัฒนา เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เช่น บ้านบัวที่มีไม้ไผ่เป็นทรัพยากร
- พลังงานชุมชน ใช้มาประยุกต์พัฒนาเสริมสร้างรายได้

ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว มติที่ประชุมเห็นชอบกับการเพิ่มเติม “ความร่วมมือสนับสนุน การฝึกงานหรือสหกิจศึกษาสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ในการนำโจทย์ในพื้นที่ที่เป็นประเด็นปัญหา เพื่อให้เกิดการฝึกประสบการณ์ โดยนิสิตเป็นผู้เก็บข้อมูล และมีมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นที่เล็งในการร่วม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล” นอกจากนี้ยังมีมติ เห็นชอบกับเพิ่มเติมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่หรือ สส.ในพื้นที่ (นางสาวอรุณี ชำนาญยา) มาร่วมลงนามเป็นพยาน โดยได้กำหนดนัดหมายวันเพื่อลงนาม MOU ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2555 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา (รูปที่ 7) (เอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 6)

รูปที่ 7 การจัดเวทีนักวิชาการกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักว๊านพะเยาและกิจกรรมจัดทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการวิชาการภายใต้การดำเนินงานของโครงการ ชุมชนธุรกิจสีเขียว (Green Business Community : GBC) และการพัฒนาต่อยอดจากคอยู่ปลายน้ำระหว่าง วิทยาลัยพลังงาน และสิ่งแวดล้อม และ 5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ด้วยเหตุที่จังหวัดพะเยาเป็นจังหวัดที่สามารถนำประเด็นการทำวิจัยที่มีความหลากหลายมากทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดคือกว๊านพะเยา ซึ่งกำลังประสบปัญหาด้านมลภาวะ การอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิทัศน์ในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด นอกจากนี้ในส่วนของประชากรในพื้นที่ก็ยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพชีวิต การศึกษา สาธารณสุข แรงงาน ผู้สูงอายุ และสภาพแวดล้อม เช่น การจัดการขยะเหล่านี้ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้กลุ่มเครือข่ายวิจัยจึงได้ทำการคัดเลือกประเด็นวิจัยที่มีความสำคัญในอันดับต้นๆ ได้แก่ การพัฒนาพื้นที่รอบกว๊านพะเยาเพื่อนำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการโดยร่วมกับชุมชนและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และข้อเสนอโครงการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา นอกจากนี้ทางเครือข่ายยังได้นำเสนอโครงการวิจัยเกี่ยวกับข้าว เรื่องการคัดเลือกพันธุ์ข้าวกำลังานาที่มีคุณค่าทางอาหารสูงในการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อขอรับทุนสนับสนุนงบวิจัยการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ 11 กลุ่มเรื่องข้าว เพื่อลงในระบบ NRPM ตามเอกสารแนบข้อเสนอโครงการวิจัยในภาคผนวก (โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11)

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำพูน

ผู้ประสานงาน จ.ลำพูน : อ.ประชา เอื้ออารีพงษ์ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ห้วยซ้าง

เนื่องจากจังหวัดลำพูน ไม่มีสถาบันการศึกษาหลักในพื้นที่ เหมือนกับจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะสมาชิกเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำพูนภายใต้ศูนย์ภาคีฯ มีทักษะในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย อาจไม่เทียบเท่าเครือข่ายวิจัยในจังหวัดอื่นๆ จึงทำให้การพัฒนาข้อเสนอโครงการจากประเด็นวิจัยที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นไปค่อนข้างยากกว่าเครือข่ายจังหวัดอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ในเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำพูน จำเป็นต้องหาพี่เลี้ยงจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะจากสถาบันการศึกษาเข้ามาช่วยชุมชนในการพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัย ที่ผ่านมาประเด็นวิจัยที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูนเป็นการเข้ามาทำวิจัยของนักวิจัยต่างพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามทางผู้ประสานงานได้มีการเชื่อมโยงกับผู้ใช้หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยกับนักวิจัย เพื่อร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการ โดยได้เชิญให้คณะทำงานของโครงการวิจัย 2 เข้าร่วมกิจกรรมเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2554 ณ ห้องประชุมห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี ในสังกัดของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำพูน (รูปที่ 8) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาข้อเสนอโครงการด้านการเพิ่มศักยภาพพืชผักสมุนไพรในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าและการปลูกในระบบเกษตรปลอดภัย เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และได้มีการติดต่อประสานงานกับทางคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยที่ 2 อย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับการจัดทำร่างข้อเสนอโครงการ แต่

พบว่าร่างข้อเสนอโครงการที่นำเสนอมายังไม่สามารถจัดทำได้ครบตามแบบที่กำหนด จึงได้มีการให้ไปปรับให้เข้ากับแบบฟอร์มของ วช. (ข้อมูลถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2555)

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีมรดกทางวัฒนธรรมล้าหน้าที่สืบทอดมายาวนาน และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนเผ่าที่มีเอกลักษณ์เช่น ชนเผ่ายอง มีมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญเช่น ศิลปหัตถกรรมการทอผ้า และยังเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ เช่น ข้าว พืชผักและไม้ผลที่สำคัญคือลำไย จึงทำให้เกิดประเด็นวิจัยที่มีความหลากหลาย ทำให้มีหน่วยงานต่างๆภายนอกเข้ามาทำวิจัยในพื้นที่กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นคล้ายๆกับในหลายๆจังหวัดคือผลงานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ถูกนำมาบูรณาการและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในพื้นที่จังหวัดลำพูนเอง อาจเนื่องจากในจังหวัดลำพูนไม่มีสถาบันการศึกษาหลักเช่นมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่มักมาจากภาคสถาบันการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นผลมาจากการทำMOU ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานด้านการวิจัยของจังหวัด โดยกำหนดประเด็นวิจัยด้านการจัดการลุ่มน้ำและวิถีวัฒนธรรมการผลิตลำไยและเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ยังมีสถาบันวิจัยหริภุญชัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินงานของ “ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำพูน” ซึ่งได้สนับสนุนให้พี่น้องชาวบ้าน เกษตรกร หน่วยงานองค์กร นิสิต นักศึกษา ได้ดำเนินกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำพูนที่ดำเนินการวิจัยในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด และศูนย์ประสานงานวิจัยต่างๆที่กล่าวมาแต่ปัจจุบันก็ยังไม่ได้เชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆในจังหวัดลำพูนอย่างทั่วถึง รวมทั้งในส่วนของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า โดยผู้ประสานงานเครือข่ายจังหวัดลำพูน ได้เล็งเห็นว่า ยังมีประเด็นวิจัยในประเด็นหนี้สินของเกษตรกรที่เป็นปัญหาที่สำคัญของคนในพื้นที่ ที่สาเหตุของการเกิดหนี้สินของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากการลงทุนด้านการเกษตร ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายในการผลิตพืชเชิงเดี่ยวมีต้นทุนที่สูงขึ้นจากราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลง ในขณะที่ราคาผลผลิตกลับลดลง การใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานานก็มีส่วนทำให้เกษตรกรหลายรายเกิดความเจ็บป่วย เกิดผลกระทบต่อผลผลิตที่ขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง สำหรับการพัฒนาโจทย์วิจัยที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการทำเกษตรแบบปลอดภัยและการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์นั้น ณ ปัจจุบันทางเครือข่ายชุมชนเกษตรอินทรีย์ยังขาดพี่เลี้ยงที่จะเข้าไปช่วยพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ ซึ่งทางผู้ประสานงานชี้แจงว่าถือเป็นข้อจำกัดของเครือข่าย เพราะยังขาดทักษะในการเขียนข้อเสนอโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับที่อื่นๆซึ่งมีบุคลากรวิจัยจากสถาบันการศึกษาเป็นผู้จัดทำข้อเสนอโครงการ จากประสบการณ์และภาระงานที่เกี่ยวข้องย่อมทำให้มีการพัฒนาโจทย์วิจัยเป็นข้อเสนอโครงการได้ง่ายกว่า เครือข่ายจึงต้องการพี่เลี้ยงที่จะเข้าไปช่วยแนะนำในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย ซึ่งในกรณีของเครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำพูน ได้มีการจัดบุคลากรด้านการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไปเป็นพี่เลี้ยงและร่วมพัฒนาแผนงานวิจัยเกี่ยวกับ การผลิตพืชผักพื้นบ้านอินทรีย์แบบยั่งยืนในพื้นที่

ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ร่วมกับชุมชนในจังหวัดลำพูน ทั้งนี้ได้ขยายพื้นที่รวมไปถึงชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงรายอีกด้วย ตามเอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 7

รูปที่ 8 การประชุมระดมความคิดเพื่อกำหนดประเด็นในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยของเครือข่ายจังหวัดลำพูน ณ ห้องประชุมห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี จังหวัดลำพูน

การทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำปาง

ผู้ประสานงาน จ.ลำปาง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ ชิดบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีการทำบันทึกลงนามในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นภารกิจเชิงนโยบายของ วช. โดยผ่านโครงการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค: ภาคเหนือ และผู้ประสานงานของจังหวัดลำปางและเครือข่ายวิจัย ได้มีส่วนร่วมกับการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกันของจังหวัดด้วย จึงทำให้มีความเข้าใจในการกำหนดประเด็นวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ในการที่จะพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อที่จะนำเสนอผ่านศูนย์ภาคีฯ

จากการศึกษาและติดตามประเมินผลของการดำเนินงานของคณะผู้วิจัย ได้พิจารณาว่า ลำปางเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการจัดตั้งเครือข่ายวิจัยที่มีความเข้มแข็ง เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งทั้งในพื้นที่และวิทยาเขตของสถาบันการศึกษาจากส่วนกลาง ซึ่งมีการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง แต่เดิมนั้นมีการร่วมมือกันทำวิจัยเฉพาะกลุ่มสาขาที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน งานวิจัยที่มีความโดดเด่นของจังหวัดลำปางคืองานวิจัยในชุมชน เช่น บ้านสามขา ซึ่งนับว่าเป็นต้นแบบแห่งการเป็นชุมชนแห่งปัญญาและการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดลำปาง ผู้ที่มีบทบาทในฐานะ

เจ้าของโครงการวิจัยยังคงมาจากหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาทำงานวิจัยร่วมกับบุคลากรในพื้นที่ ดังนั้นประเด็นวิจัยที่เกิดขึ้นมักเกิดจากคณะผู้วิจัย ที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการงานวิจัยของผู้ประกอบการในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ทางจังหวัดลำปางจึงเล็งเห็นว่าน่าจะอาศัยการที่มีสถาบันการศึกษาที่หลากหลาย สามารถจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิจัยที่สร้างความร่วมมือกันในการทำวิจัยเชิงสหวิทยาการและสามารถบูรณาการร่วมกับภาคส่วนอื่นๆในจังหวัด ตลอดจนการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาของจังหวัดตามที่ได้มีการทำบันทึกข้อตกลงกับทางเครือข่ายวิจัยภูมิภาค : ภาคเหนือ และจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัดเช่นเดียวกับจังหวัดเชียงราย ลำพูนและแพร่ เพื่อสามารถพัฒนาโครงการวิจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการงานวิจัยในพื้นที่อย่างแท้จริง

ทางผู้ประสานงานจังหวัดลำปาง ได้จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปางขึ้นภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรจากหลายภาคส่วน รวมทั้งสถาบันการศึกษาต่างๆในจังหวัดลำปาง และกำหนดปฏิทินการดำเนินงานของเครือข่าย ซึ่งมีการจัดประชุมกลุ่มวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อกำหนดประเด็นวิจัยและร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการ ซึ่งตามมติที่ประชุมของเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปาง มีความคิดเห็นว่าโจทย์วิจัยควรยึดตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2553 -2556 และปัญหาที่ต้องรีบแก้ไขตามนโยบายของจังหวัด โดยโจทย์วิจัยได้สรุปเบื้องต้นเป็น 2 ประเด็น คืออาหารปลอดภัยและการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดลำปาง เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาหลายแห่ง เพื่อความสะดวกในการทำงานร่วมกัน จึงได้มีการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านระบบ Social network (Facebook) และการจัดทำเว็บไซต์ <http://rs.lartc.rmutl.ac.th> จากกิจกรรมการประชุมกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปาง (เสนอในรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2) ทางคณะทำงานโครงการวิจัย 2 ได้มีโอกาสรับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมกลุ่มวิจัยเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา (รูปที่ 9) และเข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมระดมความคิดเห็นในการจัดทำข้อเสนอโครงการของเครือข่ายวิจัย จ.ลำปาง ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2555 (รูปที่ 10) (เอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 8)

รูปที่ 9 การจัดกิจกรรมการประชุมกลุ่มวิจัยเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2555 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำข้อเสนอโครงการผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนาน โดยผู้ประสานงานจังหวัดลำปางและคณะทำงานโครงการวิจัยที่ 2

รูปที่ 10 กิจกรรมระดมความคิดเห็นในการจัดทำข้อเสนอโครงการของเครือข่ายวิจัย จ.ลำปาง ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2555 ใน 2 กลุ่มเรื่องคือ การท่องเที่ยวและอาหารปลอดภัย

เครือข่ายจังหวัดลำปางได้นำเสนอชุดโครงการวิจัย 2 กลุ่มเรื่อง ได้แก่ การท่องเที่ยวและอาหารปลอดภัย ผ่านศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ได้แก่

กลุ่มงานวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 9 โครงการ

- การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการหนุนเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนจังหวัดลำปาง
- การวิเคราะห์ความพร้อมเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนนครลำปาง
- การศึกษาผลกระทบจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดลำปาง
- การสังเคราะห์อัตลักษณ์และความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวตามนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์นครลำปาง
- การสื่อสารเรื่องราวตำนานและการจัดการเพื่อเสริมเสน่ห์การท่องเที่ยวโดดเด่นของนครลำปาง
- พิพิธภัณฑภาพพระบุญ (ดุงคำวธรรม) ชุมชนเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและศิลปกรรมในพุทธศาสนาของจังหวัดลำปาง
- ศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบไร้ความเร่งรีบในนครลำปาง
- องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงสู่ระบบโลจิสติกส์ของนครลำปาง

ชุดแผนงานวิจัย ต้นแบบการจัดการองค์ความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภคอาหารปลอดภัย จังหวัดลำปาง ประกอบด้วยโครงการวิจัย 3 โครงการ ได้แก่

- การพัฒนาเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมเพื่อความยั่งยืนในวิถีการผลิตผักปลอดภัยของจังหวัดลำปาง
- ต้นแบบการจัดการองค์ความรู้เพื่อการบริโภคอาหาร
- การศึกษาพฤติกรรมผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้จำหน่ายอาหารปลอดภัยใน จังหวัดลำปางตามเอกสารแนบข้อเสนอโครงการวิจัยในภาคผนวก (โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11)

ตารางที่ 1 สรุปผลการส่งข้อเสนอโครงการจากกลุ่มเครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนบนภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา

เครือข่ายจังหวัด	จำนวนข้อเสนอโครงการที่ส่งผ่านในกลุ่มเรื่องต่างๆ	รวม
แม่ฮ่องสอน	-เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ 2 โครงการ -การศึกษา / รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ 2 โครงการ -การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง 1 โครงการ -ภาษาศาสตร์ 1 โครงการ	6 โครงการ
เชียงราย	-เกษตรศาสตร์และชีววิทยา จำนวน 5 โครงการวิจัย	1 แผนวิจัย ประกอบด้วย 5 โครงการวิจัย
แพร่	-วิทยาศาสตร์การแพทย์ 1 โครงการ -สังคมวิทยา 1 โครงการ	2 โครงการ
ลำปาง	<u>แผนวิจัยด้านอาหารปลอดภัย</u> ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัย -สังคมวิทยา 1 โครงการ -เศรษฐศาสตร์ 1 โครงการ -เกษตรศาสตร์และชีววิทยา 1 โครงการ <u>แผนวิจัยด้านการท่องเที่ยว</u> ประกอบด้วยโครงการ: -เศรษฐศาสตร์ 6 โครงการ -สังคมวิทยา 1 โครงการ -บริหารธุรกิจ, ท่องเที่ยว 1 โครงการ -คอมพิวเตอร์ธุรกิจและท่องเที่ยว 1 โครงการ	1 แผนวิจัย* ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัย 1 แผนวิจัย* ประกอบด้วย 9 โครงการวิจัย *ทั้ง 2 แผนลงใน ระบบ NRPM
น่าน	-เกษตรศาสตร์และชีววิทยา 12 โครงการ -การศึกษา 1 โครงการ	13 โครงการ
ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย	-เกษตรศาสตร์และชีววิทยา	พัฒนาร่วมกัน 1 แผนวิจัย ลงใน ระบบ NRPM
พะเยา	-นิติศาสตร์,สังคมวิทยา -วิทยาศาสตร์การแพทย์ค่านาธารณสุข -วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย -เกษตรศาสตร์และชีววิทยา*	4 โครงการ *ลงในระบบ NRPM
รวมจำนวนข้อเสนอโครงการทั้งสิ้น 24 โครงการเดี่ยวและ 4 แผนงานวิจัย		

ข้อเสนอโครงการที่ถูกส่งมาจากเครือข่ายวิจัยจังหวัดต่างๆ (ตามเอกสารแนบข้อเสนอโครงการของกลุ่มเครือข่ายวิจัยในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 11) ได้ดำเนินการส่งต่อไปให้โครงการวิจัยที่ 1 เพื่อสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองในเบื้องต้น ก่อนส่งกลับให้แต่ละเครือข่ายวิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและจะนำส่งพร้อมกับรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของโครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีที่สอง ต่อไป

สำหรับผลการศึกษาเครือข่ายใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน สามารถนำเสนอภาพรวมของแต่ละเครือข่ายได้ในตารางที่ 2 ในด้านการจัดกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยทั้ง 8 จังหวัด พบว่ามีกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดศักยภาพของการพัฒนาเครือข่ายวิจัยไปสู่ความเข้มแข็งดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกภาคีเครือข่าย
2. กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยในเครือข่าย
3. กระบวนการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย
4. กระบวนการด้านการจัดการตนเอง

ทั้งหมดนี้นำมาสู่การออกแบบตัวชี้วัดเครือข่ายเข้มแข็ง ในแง่ของกระบวนการและผลลัพธ์ในเรื่อง “ข้อเสนอโครงการที่เกิดจากเครือข่าย” ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 การพัฒนาข้อเสนอโครงการ

ชนิดของตัวชี้วัด กระบวนการและผลลัพธ์

คำอธิบายตัวชี้วัด หมายถึงการที่สมาชิกเครือข่ายได้มีการดำเนินการร่วมกันในการกำหนดประเด็นวิจัยและจัดทำข้อเสนอโครงการภายใต้กรอบประเด็นวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยมีการจัดระบบการทำงานในการร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเป็นข้อเสนอโครงการ จนได้ผลลัพธ์เป็นข้อเสนอโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วิธีการประเมิน พิจารณาจากเครือข่ายวิจัยสามารถสนับสนุนให้ภาคีสมาชิกสามารถจัดทำข้อเสนอโครงการได้บรรลุตามเป้าประสงค์ และการมีปัจจัยพื้นฐานที่จะสนับสนุนกระบวนการดำเนินงานมากน้อยเพียงไร

เกณฑ์การประเมิน

1. สมาชิกเครือข่ายมีปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน เช่น มีสถานที่ เครื่องมือสนับสนุนต่างๆ หรืองบประมาณเบื้องต้นในการจัดทำข้อเสนอโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
2. เครือข่ายวิจัยได้มีการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ ในการจัดทำข้อเสนอโครงการ

หลักฐานที่ต้องการ

ผลลัพธ์คือข้อเสนอโครงการที่เกิดขึ้นจากเครือข่าย

ตัวชี้วัดที่ 2 การบริหารและการจัดการเครือข่ายวิจัย

ชนิดของตัวชี้วัด กระบวนการ

คำอธิบายตัวชี้วัด หมายถึงการที่ผู้ประสานงานได้มีการจัดตั้งกลุ่มภาคีสมาชิกเครือข่ายและทำหน้าที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมระดมความคิดเห็นในกลุ่มสมาชิก การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในกลุ่มภาคีเครือข่าย

วิธีการประเมิน พิจารณาจากจำนวนสมาชิกเครือข่ายวิจัย โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มเครือข่าย รูปแบบการดำเนินการมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

เกณฑ์การประเมิน

1. สมาชิกเครือข่ายมีการประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. สมาชิกภาคีวิจัยมีการรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและการะงาน
3. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

หลักฐานที่ต้องการ

1. จำนวนสมาชิกภาคีเครือข่าย
2. ข้อมูลเอกสารหรือรายงานการประชุมของเครือข่าย

ตัวชี้วัดที่ 3 ความเข้มแข็งของสมาชิกเครือข่ายในมิติการเรียนรู้

ชนิดของตัวชี้วัด กระบวนการ/ผลลัพธ์

คำอธิบายตัวชี้วัด หมายถึงการที่สมาชิกมีความสามารถในการนำความรู้ในด้านการวิจัย มาแลกเปลี่ยน ส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มภาคีเครือข่าย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย

วิธีการประเมิน พิจารณาจากสมาชิกเครือข่ายวิจัย ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมจัดการในมิติต่างๆหรือไม่อย่างไร และพิจารณาจากความสามารถของสมาชิกเครือข่ายที่สามารถนำองค์ความรู้จากสาขาต่างๆมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการแบบสหวิทยาการ

เกณฑ์การประเมิน

1. สมาชิกเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย
2. สามารถนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันจนเกิดเป็นข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่

หลักฐานที่ต้องการ

รูปแบบของข้อเสนอโครงการที่เกิดขึ้นจากเครือข่าย

จากตัวชี้วัดเครือข่ายเข้มแข็ง ในแง่ของกระบวนการและผลลัพธ์ในเรื่อง “ ข้อเสนอโครงการที่เกิดจากเครือข่าย ” ทางคณะวิจัยได้นำมาตรวจสอบกับเครือข่ายวิจัยทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยเก็บข้อมูลจากการติดตามการทำงานในแต่ละเครือข่าย สามารถสรุปผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลเกณฑ์ประเมินตามตัวชี้วัดในเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของ
จังหวัดภาคเหนือตอนบนกลุ่มที่ 1

เครือข่าย	เกณฑ์ประเมินตามตัวชี้วัด					
	การพัฒนาข้อเสนอโครงการ		การบริหารและการจัดการ		การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	
แม่ฮ่องสอน	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	มี	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	ไม่ชัดเจน
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	
เชียงใหม่	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	มี
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	
ลำพูน	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	ไม่มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	ไม่ชัดเจน	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	ไม่ชัดเจน
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่มี	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	
ลำปาง	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	มี	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	มี
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	มี	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	

ตารางที่ 3 แสดงผลกระทบประเมินตามตัวชี้วัดในเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ของ จังหวัดภาคเหนือตอนบนกลุ่มที่ 2

เครือข่าย	เกณฑ์ประเมินตามตัวชี้วัด					
	การพัฒนาข้อเสนอโครงการ		การบริหารและการจัดการ		การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	
เชียงราย	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	มี	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	มี
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	
พะเยา	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	มี
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	
แพร่	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	มี
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	
น่าน	1.ปัจจัยพื้นฐานในกระบวนการทำงาน	มี	1.การประสานงานและร่วมมือในการทำกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย	มี
	2.การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ	มี	2.การรวมกลุ่มขึ้นภายในเครือข่ายตามความสนใจและภาระงาน	มี	2.นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้	มี
			3.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	ไม่ชัดเจน	สอดคล้องกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่	

ตารางที่ 4 ภาพรวมของเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ในจังหวัดภาคเหนือ

ตอนบน

เครือข่ายวิจัย	ประเด็นวิจัย	ทักษะหรือศักยภาพของเครือข่าย	รูปแบบของเครือข่าย
เชียงใหม่	ข้าว: ข้าวพันธุ์พื้นเมืองล้านนา	- มีประสบการณ์ในการบริหารเครือข่าย - การมีส่วนร่วมของชุมชน - การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากสถาบันการศึกษา - การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและเอกชน - มีความพร้อมและความหลากหลายของทรัพยากรวิจัย เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนบน	เป็นเครือข่ายที่อยู่ภายใต้การบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ) ของ วช. เชื่อมโยงกับนักวิจัยและชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือ
ลำพูน	เกษตรอินทรีย์	- มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่หลากหลาย - มีเครือข่ายชุมชนต่างๆเช่น เกษตรอินทรีย์ - มีมรดกทางวัฒนธรรมล้านนา	- เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นใหม่ โดยการใช้เครือข่ายผ่านระบบการศึกษานอกโรงเรียนเชื่อมโยงกับชุมชน
ลำปาง	- การท่องเที่ยว - อาหารปลอดภัย	- สมาชิกเครือข่ายเป็นบุคลากรจากสถาบันการศึกษา มีทักษะในการจัดทำข้อเสนอโครงการ - ทรัพยากรวิจัยในพื้นที่ที่มีความโดดเด่น โดยเฉพาะประเด็นด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมรดกล้านนา	- เป็นเครือข่ายที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นหลัก ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆในจังหวัด - มีการเชื่อมโยงกับศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด
แม่ฮ่องสอน	- การศึกษา - วัฒนธรรมชนเผ่า	- มีมรดกวัฒนธรรมด้านชนเผ่าเช่น ไทยใหญ่และชุมชนต้นแบบ	- เครือข่ายเกิดจากวิทยาลัยชุมชน
เชียงราย	- ข้าวพื้นเมือง	- การมีส่วนร่วมของชุมชน - การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากสถาบันการศึกษา - การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและเอกชน - การสนับสนุนจากทางจังหวัด	- เครือข่ายเกิดจากนโยบายการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด การทำงานจึงเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด
พะเยา	- การอนุรักษ์กว๊านพะเยา	- การมีส่วนร่วมของชุมชน - การสนับสนุนจากทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- เครือข่ายเกิดจากบุคลากรวิจัยจากมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ทำงานวิจัยในพื้นที่
แพร่	- ระบบสาธารณสุขในผู้ประกอบการร้านอาหาร - ยาเสพติดในชุมชน	- การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆของจังหวัด ทั้งชุมชน คีรติ สาธารณสุข โดยมีมหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้	- เครือข่ายเกิดจากบุคลากรวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่
น่าน	- ชุมชนวิจัยด้านการเกษตรที่เพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่	- มีทรัพยากรวิจัยและความหลากหลายทางชีวภาพ - มีมรดกวัฒนธรรมด้านชนเผ่า - มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีเครือข่ายชุมชนที่หลากหลาย	- เครือข่ายเกิดจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่านเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงกับเครือข่ายที่มีอยู่ในพื้นที่

การทำงานของเครือข่ายวิจัยใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนมีความแตกต่างกันออกไปตามบริบทของจังหวัด สภาพแวดล้อม ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงานในระบบเครือข่าย โดยได้สรุปประเด็นวิจัยของเครือข่าย ทักษะหรือศักยภาพ ตลอดจนรูปแบบของแต่ละเครือข่ายในภาพรวม ของเครือข่ายภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

จากผลการศึกษาที่ผ่านมาของโครงการจะเห็นได้ว่า จุดแข็งของการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา นั้น คือ ความชัดเจนของนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเพียงผู้ประสานงานเครือข่ายคงไม่สามารถดำเนินการเรื่องนี้ได้แต่เพียงลำพัง จำเป็นต้องใช้พลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของ วช. ที่ได้มีนโยบายให้มีการจัดศึกษารูปแบบของการจัดตั้งศูนย์ภาคีฯ ไว้ ตลอดจนการที่ วช. ทำข้อตกลงความร่วมมือระดับจังหวัดให้ครบทุกจังหวัดภาคเหนือตอนบน ควรผลักดันให้เกิดขึ้นจริง ซึ่งปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการเรื่องนี้ ประกอบด้วย

1) ควรยกระดับให้เครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีฯ เป็นภารกิจหลักของทุกจังหวัด เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการและสามารถคาดหวังกับผลที่เกิดขึ้นจริง ไม่เกิดการสะดุดหยุดลงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือระดับนโยบายของจังหวัด

2) กำหนดองค์กรที่จะบริหารเครือข่ายการวิจัยอย่างชัดเจน เช่น อาจจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดภายใต้ศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด โดยมีผู้แทนจาก วช. เข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายวิจัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ตลอดจนมีการวางยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย คือการดำเนินการต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กันทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีแผนการดำเนินการ (Roadmap) อย่างชัดเจน รวมทั้งประสานความร่วมมือและกำหนดบทบาทจากทุกภาคส่วนอย่างชัดเจน

3) การให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของภาคประชาชนเพื่อให้มีบทบาทร่วมกับเครือข่ายวิจัยเพื่อการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมดำเนินการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและจังหวัด โดยการส่งเสริมและมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างบทบาทของสื่อมวลชนช่วยในการช่วยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ

สำหรับกลไกการขับเคลื่อนในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย ควรประกอบด้วย

1) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานสูงสุดของการวิจัยแห่งชาติ ประสานการดำเนินโครงการและกิจกรรมของเครือข่ายวิจัยแต่ละจังหวัดกับภาคส่วนดังกล่าว เพื่อให้แต่ละภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเครือข่ายวิจัย

2) การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่ายวิจัย

3) การให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผล โดยกำหนดตัวชี้วัด

3.1) ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานในภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.2) จำนวนสมาชิกภาคีเครือข่ายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

3.3) ระดับความสำเร็จของการใช้สื่อหรือฐานข้อมูลเชื่อมโยงเครือข่ายด้านงานวิจัย

ข้อมูลจากการบริหารเครือข่ายวิจัยทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนผ่านทางผู้ประสานงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะได้นำมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยของศูนย์ฯ และเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยของศูนย์ประสานงานงานในระดับภูมิภาคของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติต่อไป โดยโครงการวิจัยที่ 1 ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำเป็นคู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัย

4.3 การจัดเวทีประชุม (forum) และเวทีเสวนากลุ่ม (focus group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูง

สำหรับการจัด forum เพื่อเป็นการเปิดเวทีสำหรับกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญและมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ ร่วมกันระดมความคิดเห็น ซึ่งผลการจัดประชุมกลุ่มร่วมกับผู้ประกอบการภาคเอกชนหรือชุมชน ทางคณะทำงานได้มีการปรึกษากับผู้ประสานงานเครือข่ายจังหวัดต่างๆ ทั้ง 8 จังหวัดเกี่ยวกับประเด็นในการจัด forum ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนหรือชุมชนหรือ cluster ต่างๆ โดยมีแนวทางการจัด forum เป็นกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ทั้งนี้เครือข่ายจังหวัดเชียงใหม่ได้เสนอประเด็นงานวิจัยเกี่ยวกับข้าว: ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยได้เชิญชุมชนผู้ปลูกข้าว ผู้ประกอบการค้าข้าว ภาคอุตสาหกรรม (ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์) และนักวิชาการ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดกิจกรรมเสวนากลุ่มเรื่อง “มหัศจรรย์พันธุ์ข้าวพื้นบ้านล้านนา: จะนำกลับคืนถิ่นสร้างอัตลักษณ์เชิงคุณค่าสู่สากลอย่างไร (วิจัยให้กว้าง ลึก และสอดคล้องต้องกันจากขานนาเมื่ออาชีพผู้ผู้บริโภค)” ขึ้นเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชาวนา ผู้ประกอบการข้าว ผู้บริโภคข้าวและนักวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การวิจัยที่แก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนาการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่ยั่งยืน เนื่องจากกลุ่มล้านนา หรือ 8 จังหวัดทางภาคเหนือตอนบน เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่ชาวนาผู้ผลิตข้าวพื้นบ้านในอดีตได้วิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวไว้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพภูมินิเวศของแต่ละถิ่น เช่น ข้าวเหนียวผิวแม่จัน เป็นข้าวเหนียวหอมและเป็นที่ยอมรับในอดีต ข้าวเก่า (ข้าวเหนียวดำ) และข้าวเก่าเปลือกดำที่เป็นพญาข้าวของคนล้านนาที่ให้แป้งสีม่วง นิยมใช้ทำแป้งขนมในงานมงคลต่างๆ ข้าวเจ้าพันธุ์ป้อพะโค่ของชาวปกากะญอ เหล่านี้ล้วนแต่นำมาซึ่งความมีอัตลักษณ์ ความมีคุณค่า และสร้างสรรค์เป็นมูลค่าได้ทั้งสิ้น แต่จะอย่างไร เป็นประเด็นที่ต้องเลือกสรรและกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวพื้นเมืองร่วมกันทั้งกลุ่มชาวนา นักวิชาการ นักธุรกิจ และผู้บริโภค โดยได้มีการเชิญวิทยากรที่ล้วนแล้วแต่มี

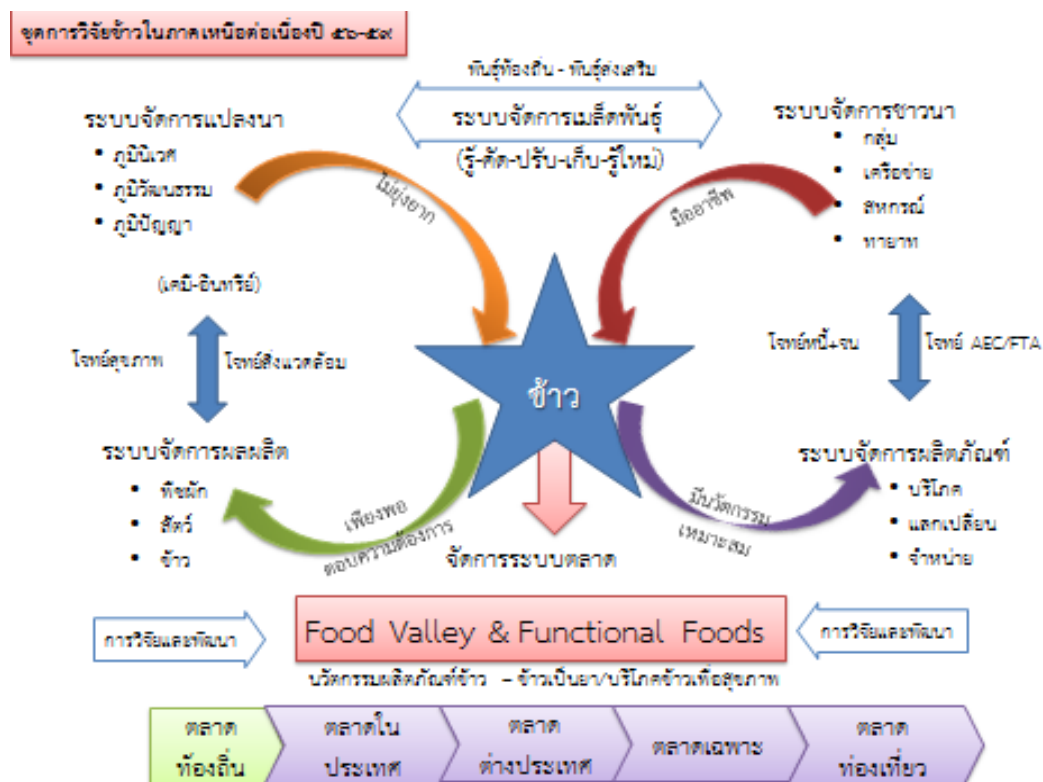
บทบาทสำคัญที่จะร่วมกันในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายในการนำพันธุ์ข้าวพื้นบ้านลำนานามาเพิ่มคุณค่า ซึ่งการจัดเวทีเสวนาในเรื่องข้าวพันธุ์พื้นเมืองนี้ เป็นประเด็นปัญหาที่ชัดเจน มีผลกระทบสูงในพื้นที่ และสามารถนำมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยที่แสดงให้เห็นผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ชัดเจน ซึ่งจากวิทยากรรับเชิญประกอบด้วย

1. คุณวิเชียร เชิดชูตระกูลทอง ประธานศูนย์บริการวิจัยและนวัตกรรม สภาอุตสาหกรรม (ข้าวกับทิศทางการสนับสนุนแนวคิด Food Valley)
  2. คุณไพรัช โตวิวัฒน์ ตัวแทนผู้ประกอบการโรงสีข้าว-ผู้ส่งออกข้าวอินทรีย์
  3. คุณสุรพล เต็มสวัสดิ์ รองประธานหอการค้าจังหวัดพะเยา(เครือข่ายชาวนาปฏิบัติการเพื่อจัดการปัญหาของชาวนาไทย)
  4. คุณสุกษัย ปิติวุฒิ ตัวแทนกลุ่มชาวนาวันหยุด-ชาวนาวัยรุ่นมืออาชีพ (ทำนาเป็ยกสลับแห้ง- แกล้งข้าว ความท้าทายชาวนามืออาชีพ)
  5. คุณอัษฎางค์ สีหาราช เครือข่ายเกษตรกรรมสรพสิ่ง ผู้ใช้แนวคิดการทำนา 1 ไร่ ได้เงิน 1 แสน
  6. คุณตะวัน นัตถสูงเนิน ไร่เรนโบว์ฟาร์ม ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์
- (เอกสารแนบใน โครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 9)

จากเวทีเสวนาได้มีการวิพากษ์ถึงประเด็น ปัญหาและแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้าวพันธุ์พื้นเมือง (รูปที่ 11) (เอกสารแนบในภาคผนวก รายงานผลการจัดเสวนาข้าว) โดยสรุปเนื้อหาสาระของเวทีเสวนาข้าวได้สรุปเป็นประเด็นโจทย์วิจัยในกลุ่ม : ข้าวพื้นบ้านกับสุขภาพ ข้าวพื้นบ้านกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ โดยทั้งนี้จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมเสวนา (เอกสารแนบในภาคผนวก รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาข้าว) ได้มีการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับโจทย์วิจัยเกี่ยวกับข้าวพันธุ์พื้นเมืองของลำนานา ว่าควรมีการบูรณาการร่วมกันในทุกภาคส่วนและจัดตั้งเป็นเครือข่ายนักวิจัยด้านข้าวขึ้น ในเบื้องต้นสามารถสรุปแผนการวิจัยข้าวภาคเหนือต่อเนื่อง ปี 2556 -2559 ได้ดังแผนภาพ ในรูปที่ 12 ทั้งนี้ในส่วน of เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ ซึ่งมีรองศาสตราจารย์เพทาย พงษ์เพียรจันทร์ เป็นหัวหน้าโครงการและที่ปรึกษาในการปฏิรูประบบการบริหารการวิจัยภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค (เครือข่ายวิจัยภูมิภาค: ภาคเหนือ) และเป็นผู้ประสานงานให้กับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานา ซึ่งได้ประสานกับทีมวิจัยเพื่อการพัฒนาเป็นชุดโครงการข้าวพันธุ์พื้นเมืองของลำนานาต่อไป

รูปที่ 11 การนำเสนอชุดวิจัยข้าวในภาคเหนือและการจัดเวทีเสวนากลุ่มเรื่อง “มหัศจรรย์พันธุ์ข้าวพื้นล้านนา”

รูปที่ 12 แผนการวิจัยข้าวภาคเหนือต่อเนื่อง ปี 2556-2559

สำหรับกิจกรรมเวทีเสวนากลุ่มอีก 1 ครั้ง ทางเครือข่ายจังหวัดพะเยาเสนอประเด็นด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มเส้นทางจังหวัดลำปาง พะเยา แพร่ น่าน เครือข่ายจังหวัดลำปางเสนอประเด็นด้านอาหารปลอดภัยและการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้า ซึ่งทางคณะผู้วิจัยของโครงการวิจัย 2 ได้บทสรุปในการจัดเวทีเสวนา โดยวางกรอบแนวคิดในการจัดเสวนาในครั้งนี้ได้มุ่งประเด็นไปที่กลุ่ม 8 จังหวัดทางภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีธรรมชาติที่สวยงาม และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ทำให้แต่ละท้องถิ่นมีประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่นำมาซึ่งความมีอัตลักษณ์ ความมีคุณค่า และสร้างสรรค์เป็นต้นทุนในการท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนขึ้นในแต่ละปี ปัจจุบันกระแสการบริโภคเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคมีมากขึ้น ประกอบกับในอนาคตอันใกล้ สภาพสังคมไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ซึ่งผู้สูงวัยจะเป็นลูกค้าของการท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงวัยจะมีความสนใจและมีอุปนิสัยในการท่องเที่ยวแตกต่างจากนักท่องเที่ยววัยหนุ่มสาว และยังมีข้อจำกัดในเรื่องของชนิดของอาหารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของนักท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต้องตระหนักถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และผลิตอาหารที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ และอาจขยายสู่การทำเป็นของฝากเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางกลับ จึงทำให้โครงการวิจัยที่ 2 ได้จัดให้มีการเสวนาเรื่อง “การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน” ขึ้นเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2555 ณ โรงแรมลำปางเวียงทอง จังหวัดลำปาง (รูปที่ 12) เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว นักวิจัยและวิชาการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโจทย์วิจัยที่สามารถแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนากการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือแบบยั่งยืนต่อไป ซึ่งในเวทีเสวนาดังกล่าวได้เชิญวิทยากรในสาขาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและอาหารปลอดภัย มาบรรยายในภาคเช้า ประกอบด้วย

1. คุณกรวรรณ สังขกร	นักวิจัยชำนาญการพิเศษ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผศ.นิกร พรหมกิ่งแก้ว	อาจารย์ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
3. คุณวิเชียร เชิดชูตระกูลทอง	ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่
4. คุณสุรีย์ บุญญานุพงศ์	ผู้เชี่ยวชาญสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. รศ.ดร.บุญทวารณ วิงวอน	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
6. รศ.ดร.สุรพล นธการกิจกุล	ผู้อำนวยการแผนงานการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของ วช.

เนื้อหาสาระที่สรุปจากการจัดเสวนาในครั้งนี้ ประกอบด้วย การบรรยายและการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ “การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน” การเตรียมความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวในเรื่องของการเดินทาง การเตรียมสถานที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งควรมีการพัฒนาให้มีความสะอาดปลอดภัย โดยทั้งหมดสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโจทย์วิจัย ในเรื่องของอาหาร มุ่งประเด็นอาหารเสริมสุขภาพเพื่อชะลอวัย สำหรับสนองตอบทางเลือกใหม่ของตลาดท่องเที่ยว นั่นคือกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มเพิ่มขึ้นและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตอันใกล้ กลุ่มผู้สูงวัยนี้มีกำลังซื้อสูง แต่เนื่องจากปัญหาสุขภาพที่เป็นไปตามวัยจึงไม่เอื้ออำนวยต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้บริโภคอาหารที่จำหน่ายทั่วไป เมื่อไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาอาหารสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้โดยเฉพาะ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงวัย การมีส่วนร่วมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบการแพทย์และสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนเช่นลำปาง แพร่ น่าน เหล่านี้เป็นต้น สิ่งที่ได้จากเวทีเสวนาในครั้งนี้คือกรอบแนวคิดในการพัฒนาโจทย์วิจัยในประเด็นการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ (นักท่องเที่ยวสูงอายุทั้งชาวไทยและต่างประเทศ) และกลุ่มเครือข่ายวิจัยด้านอาหารและการท่องเที่ยว (รายละเอียดของการจัดเสวนาตามเอกสารแนบในโครงการวิจัยที่ 2 ภาคผนวก 10) ซึ่งทางเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปางโดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตลำปาง ซึ่งทำงานด้านการบริหารจัดการ จะได้นำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยโดยนำไปเชื่อมโยงกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

รูปที่ 13 การจัดเวทีเสวนากลุ่มเรื่อง “การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน”

4.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัย ผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นต้นแบบ

แผนปฏิบัติการเครือข่ายแต่ละจังหวัดมีรูปแบบการทำงานเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละจังหวัด ในส่วนของคณะกรรมการของศูนย์ภาคีฯ หลังจากที่ได้มีการแจ้งแนวทางของการดำเนินงานของโครงการในระยะที่สองและผลลัพธ์ที่ต้องการในเรื่องของการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยแก่ผู้ประสานงานเครือข่ายของแต่ละจังหวัดไปแล้วนั้น ทางคณะผู้วิจัยของโครงการวิจัยที่ 2 ได้มีการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายแต่ละจังหวัด ผลการวิเคราะห์แนวปฏิบัติของเครือข่ายวิจัยของจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้พิจารณาจาก

โครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัย -โดยทั่วไปการบริหารจัดการด้านการวิจัยส่วนใหญ่แต่ละจังหวัดมักมีสถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นแกนนำหลัก เนื่องจากนักวิจัยส่วนใหญ่ในภาคสถาบันการศึกษามีประสบการณ์ในการทำข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยของแต่ละแหล่งทุน จึงสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับภาคส่วนอื่นๆ ในการจัดทำข้อเสนอโครงการได้

การทำงานในระบบเครือข่ายในแต่ละจังหวัด เป็นการเรียนรู้กันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐ เอกชน และชุมชน ตลอดจนภาคประชาสังคม (Civil Society)* เพื่อสร้างเครือข่ายและพันธมิตรการวิจัยในหลายมิติ โดยนำความรู้ความสามารถของนักวิจัย จากสถาบันอุดมศึกษาออกไปทำงานร่วมกับภาครัฐ เอกชน และชุมชน สร้างปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่นเปิดเวทีพูดคุย ระดมความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีศักยภาพ โดยการทำงานในระบบเครือข่าย เครือข่ายจะเข้มแข็งและยั่งยืนได้นั้น สมาชิกเครือข่ายต้องมีจิตอาสามากกว่าการถูกสั่งการให้ทำ

*ภาคประชาสังคม(Civil Society) หมายถึง กระบวนการของประชาชนในการสร้างพื้นที่การเมืองสาธารณะของตนเอง โดยไม่ตกอยู่ภายใต้พื้นที่การเมืองหรือนโยบายของรัฐ (political society) หรือของทุน ดังนั้นประชาสังคมจึงต้องเป็นอิสระจากรัฐและทุน ซึ่งมาจากฐานอุดมการณ์ความคิดมากกว่าเรื่องฐานผลประโยชน์แต่เพียงอย่างเดียว จากแนวคิดของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี : การทำงานร่วมกันจะต้องประกอบด้วย เบนูจากที่ทั้ง 5 นั่นคือ ราชการ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ เพราะหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องมีรากฐานมาจากชุมชนที่เข้มแข็งด้วย ดังความหมายของการเป็น "ชุมชน" ในที่นี้ว่า "การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมี วัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันหรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการ ปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างและมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม" (ประเวศ, 2539.)

ความสัมพันธ์เชื่อมโยง (ระบบ)-การเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆในพื้นที่ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในบางจังหวัดยังไม่ความชัดเจนในการสร้างเป็นระบบเครือข่ายที่สมบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเกือบทุกจังหวัดเครือข่ายที่เกิดขึ้นจะเริ่มจากนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆในพื้นที่ อย่างไรก็ตามแนวทางการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า จากโครงการระยะที่ 1 ที่ผ่านมา ได้เป็นการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มจากสมาชิมนักวิชาการจากสถาบันต่างๆในพื้นที่ ที่ถือได้ว่าเป็นแกนนำสำคัญในการจัดตั้งเครือข่ายวิจัยและจะเป็นแนวทางการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆได้ต่อไป ปัญหาที่พบในเครือข่ายหลายจังหวัดคือในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง อาจเป็นเพราะนโยบายการเมืองระดับท้องถิ่น (ยกเว้นเครือข่ายของจังหวัดเชียงรายซึ่งมีภาพชัดเจนในการเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆในพื้นที่ เพราะเป็นนโยบายที่มาจากระดับจังหวัด)

กลไกการขับเคลื่อนการทำงาน- ส่วนใหญ่เป็นไปตามนโยบายด้านการวิจัยของสถาบันการศึกษานั้นๆ ซึ่งภารกิจหลักคือด้านการทำวิจัย ส่วนใหญ่แล้วเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้แก่ เพื่อความเป็นเลิศด้านวิชาการ นอกจากนี้แล้วก็เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน โดยบทบาทของแต่ละส่วนงานที่เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายวิจัย ได้แก่ สถาบันการศึกษา ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม ตลอดจนกลุ่ม NGO ต่าง ๆ ในพื้นที่ ล้วนทำหน้าที่เป็นเสมือนฟันเฟืองที่จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ในการเป็นกลไกขับเคลื่อนการทำงานของเครือข่ายวิจัย

เครื่องมือสนับสนุนการทำงาน

ในส่วน of ดันสังกัดของนักวิจัยในเครือข่ายทุกจังหวัด (สถาบันการศึกษาในพื้นที่) มีการสนับสนุนบุคลากร และสถานที่ในการดำเนินงานภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า นอกจากนี้การที่จะให้เครือข่ายเกิดความยั่งยืนและสามารถก่อให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งด้านนโยบายและงบประมาณจากทางจังหวัด ตลอดจนแหล่งทุนต่างๆ เพื่อสนับสนุนงบประมาณในด้านการทำวิจัย

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายวิจัยในกระบวนการสร้างกลยุทธ์ของเครือข่ายวิจัย ควรประกอบด้วย

1) การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ

สมาชิกเครือข่ายต้องมีความเข้าใจร่วมกันในการร่วมมือกันพัฒนางานวิจัยในพื้นที่ ซึ่งประโยชน์จากผลลัพธ์งานวิจัยที่เกิดขึ้นจะนำมาสู่ความเจริญก้าวหน้าของจังหวัด ขณะเดียวกันจะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวิจัยของเครือข่าย ตลอดจนความเชื่อมั่นที่นำเชื่อถือของทีมวิจัยกับแหล่งทุนต่างๆ ในโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุน และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับทีมวิจัยที่จะพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2) การสื่อสารงานวิจัยโดยใช้สื่อเทคโนโลยี

ระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเครือข่ายมีความสำคัญ เนื่องจากสมาชิกเครือข่ายจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่องและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ระบบสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

3) การประสานงานสร้างเครือข่ายวิจัยและการมีส่วนร่วม

ผู้ประสานงานนับว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายวิจัย ตลอดจนการจัดหาแสวงหาความร่วมมือ และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ในการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของเครือข่าย

4) การบริหารจัดการทรัพยากรวิจัย

ทรัพยากรวิจัยในที่นี้หมายถึงทุนและครุภัณฑ์วิจัยต่างๆ ควรเลือกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ลดความสูญเปล่าและเพิ่มคุณค่าให้แก่ทรัพยากรที่ทางเครือข่ายถือครองอยู่ ดังนั้นผู้ประสานงานจึงต้องมีทักษะในด้านการตัดสินใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัดและคุ้มค่า ซึ่งก็คือการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสมนั่นเอง

สรุปผลการพิจารณาจากตัวชี้วัดความเข้มแข็งของเครือข่าย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

จากการนำผลของตัวชี้วัดเครือข่ายเข้มแข็ง ในแง่ของกระบวนการและผลลัพธ์ในเรื่องของการจัดทำ “ข้อเสนอโครงการที่เกิดจากเครือข่าย” ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการดำเนินงานของโครงการในปี นี้ มาใช้ประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับข้อมูลที่กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งใช้ประกอบในการติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัย คณะผู้วิจัย จึงได้พิจารณาเลือกต้นแบบในการดำเนินงานของเครือข่ายภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยลำนานว่า “เครือข่ายจังหวัดลำปาง” น่าจะเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย โดยพิจารณาจาก

1) กลวิธีในการดำเนินงาน

เครือข่ายจังหวัดลำปางได้ใช้กลวิธีในการดำเนินงานจากการสร้างความร่วมมือของนักวิจัยจากสถาบันการศึกษาต่างๆในพื้นที่ก่อน ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีทักษะในด้านการทำวิจัย เพราะเป็นภาระงานที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้ว จากนั้นจึงนำไปสู่การเชื่อมโยงกับส่วนงานอื่นๆในจังหวัด ซึ่งเป็นพันธมิตรด้านการวิจัยอยู่แล้ว (เคยทำงานวิจัยร่วมกัน) กับนักวิจัยในสถาบันการศึกษาต่างๆ จึงทำให้เครือข่ายวิจัยลำปางสามารถเพิ่มสมาชิกให้มีความหลากหลายจากภาคส่วนต่างๆ

2) หลักการ เป้าหมายและแนวทางการบริหารงานเครือข่าย

การทำงานของเครือข่ายมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ได้นำมาใช้ในการกำหนดประเด็นวิจัยและพัฒนาต่อเป็นข้อเสนอโครงการและแผนงานวิจัย โดยผู้ประสานงานของเครือข่ายมีบทบาทในศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด จึงมีแนวทางที่จะสามารถเชื่อมโยงประเด็นวิจัยกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดให้มีเป้าหมายที่สอดคล้องกัน

3) การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของเครือข่าย

โครงสร้างการบริหารงานวิจัยเป็นแบบแนวนอน ไม่ได้เป็นในลักษณะสั่งการแต่ใช้ลักษณะพันธมิตรด้านการวิจัย จึงมีความร่วมมือกันด้วยเป้าประสงค์เดียวกันคือสร้างความเข้มแข็ง

4) การสร้างและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่

เครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปางเปิดโอกาสและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยมีระบบพี่เลี้ยงโดยนักวิจัยที่มีประสบการณ์ให้คำแนะนำ (ซึ่งบางท่านเป็นนักวิจัยอาวุโสที่หลังจากเกษียณจากสถาบันอุดมศึกษาระดับต้นๆของรัฐที่เคยสังกัดและได้มาบริหารงานในสถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง) และสนับสนุนการจัดทำข้อเสนอโครงการของนักวิจัยรุ่นใหม่และการให้เข้าร่วมกับทีมวิจัย

5) การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวิจัย

เครือข่ายจังหวัดลำปางได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกเครือข่าย ทั้งในด้านของเว็บไซต์และระบบ Social network อย่าง Facebook โดยจัดทำ fan page ของเครือข่ายลำปาง

6) การเพิ่มมูลค่าและนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

เครือข่ายจังหวัดลำปางได้นำโจทย์วิจัยมาพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการโดยมุ่งเน้นการนำงานวิจัยมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของจังหวัด โดยจัดทำแผนงานวิจัยใน 2 กลุ่มเรื่อง คือ ด้านการท่องเที่ยว และอาหารปลอดภัย

แผนปฏิบัติการของเครือข่ายจังหวัดลำปาง

วิสัยทัศน์ : ศูนย์กลางงานวิจัยจังหวัดลำปาง

ยุทธศาสตร์การวิจัยของเครือข่ายวิจัยลำปาง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมระบบการวิจัยและเพิ่มศักยภาพนักวิจัยในพื้นที่

- การจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง
- ใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางเพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความรู้/จิตสำนึก
- ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- บูรณาการและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างชุมชน นักวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ

การพัฒนาศักยภาพในการประสานงานเครือข่ายนักวิจัย ผู้ประกอบการ ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในหลายสาขาทั้งในและนอกพื้นที่ รวมทั้งมีข้อมูลส่วนใหญ่ที่ถูกนำไปใช้หรือพร้อมนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งเชิงนโยบาย พาณิชย์ วิชาการ และสาธารณะ และโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่นั้นๆ ทางเครือข่ายจังหวัดลำปางจึงได้กำหนดแนวทางโดยอาศัยจุดแข็งและโอกาสดังต่อไปนี้

1. เครือข่ายสร้างความร่วมมือกับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดโดยตรง ได้แก่ ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ โดยร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
2. เครือข่ายสนับสนุนกิจกรรมวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มากขึ้นโดยการขยายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้มากขึ้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาของเครือข่ายวิจัย ผู้การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ

เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าประสงค์คือ การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการความรู้ ผลการวิจัยจากเครือข่ายวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ หรือท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย กลยุทธ์ คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาโครงสร้าง เครือข่ายการวิจัย ระบบการบริหารงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และแผนงานวิจัยคือ แผนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเครือข่ายในการบริหารการวิจัย แผนงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการนำไปใช้ประโยชน์ และแผนงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการวิจัย

ซึ่งได้เสนอแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปาง ดังนี้

ตารางที่ 5 การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี 2556
เครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปางภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมระบบการวิจัยและเพิ่มศักยภาพนักวิจัยในพื้นที่

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด / คำเป้าหมาย	งาน / โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
สนับสนุนและส่งเสริมสมาชิกเครือข่ายวิจัยทำงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของจังหวัด	1. จัดเวทีเสวนาร่วมกับผู้ประกอบการและภาคธุรกิจเอกชนของจังหวัด 2. มีความร่วมมือด้านการวิจัยกับภาคเอกชนอย่างน้อย 1 แห่ง	ภายใต้โครงการความร่วมมือกับผู้ประกอบการในจังหวัด	ผู้ประสานงานเครือข่าย/นักวิจัย	จากศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา สำนักงานคณะกรรมการ การวิจัย แห่งชาติ ระยะที่ 3
สนับสนุนให้นักวิจัยในชุมชนของเครือข่ายได้มีประสบการณ์ในการศึกษา ศึกษาน หรือฝึกอบรม	นักวิจัยในชุมชนที่ได้รับทุน เพื่อไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือฝึกอบรมจำนวน .... คน	1. โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้ความร่วมมือของเครือข่ายวิจัยในแปดจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2. โครงการฝึกอบรมนักวิจัยรุ่นใหม่ หรือโครงการอบรมอื่นๆของของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ	ผู้ประสานงานเครือข่าย/นักวิจัยจากสถาบันการศึกษาของจังหวัด	จากศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา สำนักงานคณะกรรมการ การวิจัย แห่งชาติ ระยะที่ 3

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย	งาน / โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
ขยายเครือข่าย/กิจกรรม ความร่วมมือทางด้านการวิจัย ร่วมกับ เครือข่ายจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือตอนบน	จำนวนข้อตกลงความร่วมมือที่ทำกับเครือข่ายจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 3 จังหวัดในพื้นที่ / โครงการ	1. แผนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและอาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มจังหวัด 2. แผนงานวิจัยด้านการจัดการมลภาวะจากหมอกควันและการควบคุมไฟป่า	ผู้ประสานงานเครือข่าย/นักวิจัยจากสถาบันการศึกษาของจังหวัด	จากศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระยะที่ 3

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย ทรัพยากร และภูมิปัญญาของเครือข่ายวิจัย ผู้การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย	งาน / โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
1. สร้างทีมวิจัยที่แข็งแกร่งและสร้างคุณภาพของงานวิจัยให้เกิดความเข้มแข็งโดยความร่วมมือระหว่างบุคลากรจากสถาบันการศึกษา ชุมชนและภาคเอกชน	1. จำนวนโครงการที่สร้างความร่วมมือทางการวิจัย (อย่างน้อย 2 โครงการ) 2. จำนวนผลงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ และ/หรือนำไปใช้ประโยชน์ 3. จำนวนโครงการที่ได้รับทุนทำวิจัย	1. ประสานงานให้เกิดการเสนอโครงการวิจัย และผลักดันการวิจัยในลักษณะบูรณาการ 2. การประสานงานให้เกิดการประชุมหน่วยวิจัยย่อยในแต่ละสาขา เพื่อพัฒนาเป็นโครงการวิจัย 3. จัดประชุมเครือข่ายนักวิจัยเพื่อหารือแนวทางการบริหารงานวิจัยของเครือข่าย 4. การบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพ	ผู้ประสานงานเครือข่าย/นักวิจัยในเครือข่าย	จากศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระยะที่ 3

กลยุทธ์	ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย	งาน / โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ
2. สร้างประเด็นวิจัยบนฐานองค์ความรู้ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด	1. จำนวนโครงการที่สร้างความร่วมมือทางการวิจัยร่วมกับภาคส่วนต่างๆ (1 โครงการ) 2. จำนวนงานวิจัยที่สะท้อนถึงการใช้ความรู้ในเชิงอัตลักษณ์และสามารถแข่งขันได้	การให้บริการด้าน การบริการข้อมูลสารสนเทศและกิจกรรม สนับสนุนการวิจัย ให้มีประสิทธิภาพและทันตามกำหนดเวลา	นักวิจัยในเครือข่าย	จากศูนย์ภาคีฯ
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนในการทำวิจัยและสร้างสรรค์ผลงาน/นวัตกรรม	1. จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน (2 ผลงาน)	การให้บริการด้าน การบริการข้อมูลสารสนเทศและกิจกรรม สนับสนุนการวิจัย ให้มีประสิทธิภาพและทันตามกำหนดเวลา	นักวิจัยในเครือข่าย	จากศูนย์ภาคีฯ
4. นำระบบพี่เลี้ยง (mentor) เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย	1. จำนวนงานวิจัยพื้นฐานที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา	สนับสนุนกลุ่มวิจัยที่มีความเข้มแข็ง เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์จากนักวิจัยอาวุโสสู่นักวิจัยรุ่นใหม่	นักวิจัยในเครือข่าย	จากศูนย์ภาคีฯ
5. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. จำนวนครั้งของการจัดประชุมเครือข่าย (1 ครั้ง/เดือน)	จัดประชุมเครือข่ายวิจัยเพื่อรับทราบนโยบายของศูนย์ฯ และติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัย	ผู้ประสานงานเครือข่าย/ ผู้ประสานงานของศูนย์ภาคีฯ	จากศูนย์ภาคีฯ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุปของโครงการ

โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา กิจกรรมการวิจัยเป็นการประสานงานกับเครือข่ายวิจัยใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน (Node 3) ผ่านทางผู้ประสานงาน (Node 2) โดยมีหน่วยงานของผู้ประสานงานเครือข่ายแต่ละจังหวัดดังนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย มหาวิทยาลัยพะเยา จ.พะเยา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จ.ลำปาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จ.น่าน มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จ.แพร่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน และวิทยาลัยชุมชน จ.แม่ฮ่องสอน ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการผ่านระบบเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ฯ และสร้างแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัย โดยผ่านกิจกรรมสนับสนุนการจัดเวทีประชุมหรือจัดเสวนากลุ่มร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและชุมชน ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขา ในการแก้ปัญหาและพัฒนางานวิจัยร่วมกัน หรือต่อยอดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย และสร้างความร่วมมือในด้านการวิจัยเพื่อให้เกิดการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงในการสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาในทางเศรษฐกิจ ทางวัฒนธรรมและบุคลากรทางการวิจัย ทางทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือทางสังคม ทางใดทางหนึ่งหรือร่วมกัน และแสดงให้เห็นถึงผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ชัดเจน ซึ่งข้อเสนอโครงการที่เกิดขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมทั้งภาคสถาบันการศึกษา ภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม โดยทั้งนี้ให้ชุมชนหรือผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาโจทย์วิจัยและกระบวนการวิจัยที่มาจากความต้องการในพื้นที่อย่างแท้จริง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของนักวิจัยที่มาจากหลายภาคส่วนในพื้นที่ของเครือข่ายแต่ละจังหวัด

จากการวิเคราะห์รูปแบบการทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยของแต่ละจังหวัด พบว่าหลายเครือข่ายที่มีลักษณะทำงานเฉพาะตัวแตกต่างกันไปตามบริบทของจังหวัด ได้แก่

1. เครือข่ายจังหวัดเชียงราย

เนื่องจากภายหลังที่ทางจังหวัดเชียงราย ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาจังหวัดเชียงราย ตามนโยบายยุทธศาสตร์และการวิจัยของชาติ (2555-2559) โดยทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นฯ ระหว่างจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติแล้ว ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานโดยจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการวิจัยสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดเชียงรายขึ้นมาเพื่อให้เกิดผลจากการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้แทนจากภาคสถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้เครือข่าย

วิจัยของจังหวัดเชียงรายมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีความร่วมมือกับแหล่งทุนต่างๆ ในการทำวิจัยในพื้นที่ และมีเครือข่ายชุมชนต้นแบบเกิดขึ้นหลายแห่งในจังหวัดเชียงราย

2. เครือข่ายจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่จึงทำหน้าที่เป็นเสมือนศูนย์กลางในทุกด้านของภาคเหนือตอนบน ไม่ว่าจะเป็นภาคเศรษฐกิจและภาคการศึกษา โดยเฉพาะแหล่งทุนต่างๆ ด้านการวิจัยที่มาจัดตั้งและเริ่มที่จังหวัดเชียงใหม่ จึงเปรียบเสมือนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานและการขับเคลื่อนนโยบายการดำเนินงานของแต่ละแหล่งทุนและกระจายไปยังจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือตอนบน รูปแบบการบริหารจัดการจึงมีความสลับซับซ้อนเพราะต้องเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ ตามโครงสร้างของเมืองขนาดใหญ่ของภาคเหนือตอนบน ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ในกลุ่มภาคเหนือตอนบนด้วยกัน แต่เนื่องจากทางโครงการฯ จะต้องเลือกแบบอย่างการดำเนินงานภายใต้ศูนย์ภาคีฯ คณะผู้วิจัยได้พิจารณาว่ารูปแบบการทำงานของเครือข่ายวิจัยสำหรับใช้เป็นโมเดลในการศึกษาในครั้งนี้ ควรสรรหาจากเครือข่ายที่รวมตัวขึ้นใหม่ว่ามีแนวทางการดำเนินงานเป็นอย่างไร มากกว่าที่จะเลือกเครือข่ายจังหวัดเชียงใหม่ มาใช้เป็นต้นแบบซึ่งมีความพร้อมอยู่แล้วในด้านทรัพยากรทั้งบุคคลและแหล่งทุน ตลอดจนมีรูปแบบการทำงานที่สลับซับซ้อน เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนบน

3. เครือข่ายจังหวัดลำปาง

จากการนำผลของตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกระบวนการดำเนินงาน มาวิเคราะห์พบว่า เครือข่ายวิจัยของจังหวัดลำปาง ภายใต้ศูนย์ภาคีฯ มีความโดดเด่นในด้านการทำงานของระบบเครือข่ายวิจัยที่รวมตัวขึ้นมาใหม่ และสามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบการปฏิบัติงานของเครือข่ายระดับจังหวัด เนื่องจากมีการรวมกลุ่มของนักวิจัยจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ของจังหวัดลำปาง ซึ่งถือว่าบุคลากรวิจัยจากสถาบันการศึกษาต่างๆ เหล่านี้ เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านการวิจัย จากประสบการณ์และภาระงานที่ปฏิบัติ และความชำนาญในการพัฒนาโจทย์วิจัยเป็นข้อเสนอโครงการ นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือในด้านการวิจัยระหว่างสถาบัน ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็ง การที่มีสถาบันการศึกษาหลายแห่งในพื้นที่และจัดตั้งเครือข่ายวิจัย เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านวิชาการ บุคลากรจากสถาบันการศึกษาเหล่านี้จึงเป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดงานวิจัยในพื้นที่โดยผู้ทำวิจัยเป็นคนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และขณะเดียวกันยังสามารถเชื่อมโยงกับชุมชนและส่วนงานอื่นๆ ในจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการประสานงานกับศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัด จึงทำให้งานวิจัยที่เกิดขึ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเช่นเดียวกับจังหวัดเชียงราย โดยสามารถนำเสนอโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของจังหวัดในเรื่องการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง และอาหารปลอดภัย แต่การที่โครงการฯ ไม่นำจังหวัดอื่นๆ มาเป็นแบบอย่างในการศึกษา ไม่ได้หมายความว่าเครือข่ายอื่นมีการบริหารจัดการเครือข่ายที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เช่น จังหวัดเชียงราย เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่และมีการบริหารจัดการด้านเครือข่ายวิจัยอย่างต่อเนื่องและยาวนานและค่อนข้างมีความเสถียรภาพในระดับหนึ่งแล้ว รวมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ แม้ว่ารูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายจะมีความ

หลากหลาย แต่ข้อได้เปรียบหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่คือเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนบนในเกือบจะทุกๆ ด้าน ขณะเดียวกันก็มีความสลับซับซ้อนในการเกี่ยวข้องกับองค์กรและภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่เอง ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอเครือข่ายจังหวัดลำปาง เพราะเป็นรูปแบบของเครือข่ายวิจัยที่เริ่มต้นใหม่ๆ มาใช้เป็นต้นแบบให้กับจังหวัดที่จะเริ่มพัฒนาต่อไป และผลลัพธ์จากการดำเนินงานทางจังหวัดลำปางได้แสดงให้เห็นศักยภาพในการทำงาน โดยสามารถนำเสนอแผนงานวิจัยหรือข้อเสนอโครงการที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างส่วนงานต่างๆ ได้ชัดเจน

4. เครือข่ายจังหวัดน่าน

จังหวัดน่าน เป็นอีกเครือข่ายที่มีศักยภาพที่จะเป็นเครือข่ายวิจัยที่เข้มแข็ง เพราะมีกลุ่มเครือข่ายต่างๆ ที่เข้มแข็ง ที่เกิดจากชุมชนที่มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เช่นกลุ่มฮักเมืองน่าน และกลุ่มที่ได้รับ การสนับสนุนจาก NGO นอกจากนี้จะมีสถาบันการศึกษาเช่นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดน่าน เป็นผู้ประสานงานหลักด้านการวิจัย ยังมีหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ในจังหวัดที่มีส่วนร่วมใน กระบวนการวิจัย แต่อย่างไรก็ตามจังหวัดน่านยังอยู่ในระหว่างการประสานงานเพื่อทำบันทึกความ เข้าใจร่วมกันกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้มีการทำบันทึกความเข้าใจร่วมกัน ภายใต้ ภารกิจเชิงนโยบาย ทางเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่านได้มีจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่าน เพื่อจัดทำ TOR เครือข่ายจังหวัดน่านและกำหนดแผนการปฏิบัติงานเครือข่ายวิจัยจังหวัดน่าน ซึ่งถือเป็น จุดเริ่มต้นในการทำงานในระบบเครือข่ายวิจัยที่จะสามารถดำเนินการสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ จังหวัดน่าน จากที่กล่าวมาแล้วว่าภายในจังหวัดน่านมีกลุ่มองค์กรอิสระหลายกลุ่ม การทำงานที่ทำนาย ของเครือข่ายวิจัยคือแนวทางที่จะเชื่อมโยงกับกลุ่มองค์กรอิสระเหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่ เข้มแข็ง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ก็คือการที่เกิดกลุ่มองค์กรอิสระต่างๆ เหล่านี้ขึ้น เนื่องจากชุมชน ขาดความเชื่อถือในภาครัฐ จึงเป็นเหตุให้มีการรวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อพึ่งพาตนเอง จังหวัดน่านเป็นจังหวัด หนึ่งที่มีจิตวิทยวิจัยและประเด็นวิจัยในพื้นที่มากมาย ทั้งมรดกด้านวัฒนธรรม ชนเผ่า และความหลากหลาย ทางชีวภาพ แต่ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่าบุคลากรวิจัยจากสถาบันการศึกษาจากส่วนกลางเข้ามาทำ วิจัยมากมาย โดยอาศัยคนในพื้นที่เป็นฝ่ายสนับสนุนในการทำวิจัย ดังนั้นประเด็นวิจัยที่สำคัญจริงๆ เป็น งานวิจัยของส่วนกลางที่ได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ มาทำวิจัยในพื้นที่ส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่น จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มี roadmap ในการทำวิจัยในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างครอบคลุมในทุกกลุ่ม เรื่อง นอกจากนี้ยังมี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น ทำให้นักวิจัยในพื้นที่เกิด ความท้อแท้ในการจัดทำข้อเสนอโครงการเสนอต่อแหล่งทุนต่างๆ เพราะที่ผ่านมาไม่ค่อยได้รับโอกาส สนับสนุนในการทำวิจัย อย่างไรก็ตามผู้ประสานงานจังหวัดน่าน ก็มีความพยายามที่จะเชื่อมโยงกลุ่ม ต่างๆ เหล่านี้เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนและให้เกิดทิศทางงานวิจัยของจังหวัดที่มีความ สอดคล้องและบูรณาการ

5. เครือข่ายจังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่เป็นอีกจังหวัดที่ความเชื่อมโยงของเครือข่ายวิจัยที่มีอยู่ระดับจังหวัดยังไม่มี ความชัดเจน แม้ว่าจะมีสถาบันการศึกษาอย่างมหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติเป็น สถาบันการศึกษาหลัก แต่ในเบื้องต้นยังไม่ได้มีการประสานงานหรือเชื่อมโยงงานวิจัยกับศูนย์วิจัยและ พัฒนาจังหวัดเท่าที่ควร แต่ในแง่ของความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและหน่วยงานอื่นๆในจังหวัดกับ มหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัยถือว่ามีความสัมพันธ์ที่ดี จะเห็นได้จากข้อเสนอโครงการที่ ส่งผ่านศูนย์ภาคีฯ พัฒนาโดยหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่นักวิจัยจากสถาบันการศึกษาเพียงอย่างเดียว เช่น ข้อเสนอโครงการของจังหวัดแพร่ทั้ง 2 โครงการ มาจากการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรของ สำนักงานพัฒนาสาธารณสุข โรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ และเทศบาลตำบล ในจังหวัดแพร่ โดยมี บุคลากรเป็นคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ เป็นผู้ร่วมโครงการและทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่เลี้ยงใน การจัดทำข้อเสนอโครงการ ซึ่งถือว่าทางผู้ประสานงานจังหวัดแพร่สามารถเชื่อมโยงและประสานงานกับ กลุ่มวิจัยต่างๆ ในจังหวัดบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

6. เครือข่ายจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนยังประสบปัญหาในการจัดทำข้อเสนอโครงการที่มีคุณภาพเป็นไปตาม เงื่อนไขของแหล่งทุน แม้ว่าจะมีโจทย์วิจัยมากมายในพื้นที่ก็ตาม เนื่องจากจังหวัดลำพูน ไม่มี สถาบันการศึกษาหลักๆในจังหวัด ที่สามารถมาเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาข้อเสนอโครงการ แม้ว่าจะมี การรวมกลุ่มของเครือข่ายวิจัยก็ตาม และยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายด้วยกันในจังหวัด เพราะแต่ละกลุ่มหรือเครือข่ายต่างมีประเด็นความสนใจในงานที่แตกต่างกัน เช่นกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมและ โบราณสถาน กลุ่มศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม สิ่งทอต่างๆ ซึ่งกลุ่มสิ่งทอนี้ดำเนินการ โดยภาคเอกชนร่วมกับชุมชนอย่างแท้จริง และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น โดยไม่ได้รับการสนับสนุนที่ เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนจากภาครัฐในระดับจังหวัด นอกจากนี้ยังขาดความเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่าง จังหวัดกับกลุ่มเครือข่ายต่างๆเหล่านี้แม้ว่าจะมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัดก็ตาม ด้วยเหตุนี้จึง เป็นเหตุให้บุคลากรวิจัยที่มาจากแหล่งอื่นๆ เข้ามามีงานวิจัยในพื้นที่แทนนักวิจัยในพื้นที่ เพราะมีศักยภาพใน การพัฒนาข้อเสนอโครงการและเข้าถึงแหล่งทุนได้ดีกว่า

7. เครือข่ายจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เครือข่ายวิจัยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอีกจังหวัดที่มีประเด็นวิจัยในพื้นที่ที่หลากหลาย และเป็น จังหวัดที่มีปัญหาต่างๆมากมายที่กำลังรอการแก้ไข เนื่องจากเป็นจังหวัดที่ห่างไกล แต่กำลังมีการ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเนื่องจากการรุดหน้าทางความเจริญด้านวัตถุจากเมืองใหญ่ เนื่องจากการเข้ามาของ นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะประสบปัญหาเช่นเดียวกับเมืองใหญ่ๆในกลุ่มภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงใหม่ สถานการณ์การพัฒนาของแม่ฮ่องสอนกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เนื่องจากการขยายตัวอย่างไร้ ทิศทาง จึงมีแนวความคิดการดำเนินงานของพิพิธภัณฑน์มีชีวิต เพื่อให้ตระหนักคุณค่าและการสร้างจิตสำนึกของ คนในแม่ฮ่องสอนในการสร้างให้เป็นเมืองที่มีอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่ชัดเจน และเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนา

แม่ฮ่องสอนอย่างยั่งยืนในอนาคต อย่างไรก็ตามงานวิจัยต่างๆ ที่มีในแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ยังเป็นบุคลากรวิจัยที่มาจากที่อื่นเข้ามาทำวิจัยในพื้นที่ และมีความโดดเด่นในการทำวิจัยเชิงพื้นที่ (area base research) ซึ่งมีแหล่งทุนสนับสนุนหลักคือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เรียกว่า “งานวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ (Area-Based Collaborative Research หรือเรียกย่อ ๆ ว่า งาน ABC)” ซึ่งแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการทำงานวิจัยในลักษณะดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามกลุ่มเครือข่ายวิจัยแม่ฮ่องสอนจึงมีความพยายามเสริมสร้างกลุ่มวิจัยที่มาจากบุคลากรวิจัยในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยมีวิทยาลัยชุมชนชุมชนเป็นหน่วยประสานงาน เพื่อจะทำงานวิจัยในด้านอื่นๆ ที่ยังเป็นปัญหาที่รอการแก้ไข และการวิจัยด้านการอนุรักษ์ด้านมรดกวัฒนธรรมของชนเผ่า แม้ว่าแม่ฮ่องสอนจะเป็นเพียงจังหวัดเล็กๆ แต่กลับเป็นจังหวัดแรกๆ ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มวิจัยและมิกกลุ่มเครือข่ายที่หลากหลาย

8. เครือข่ายจังหวัดพะเยา

เครือข่ายจังหวัดพะเยา มีมหาวิทยาลัยพะเยาทำหน้าที่เป็นสถาบันการศึกษาหลักในพื้นที่ ลักษณะการจัดทำข้อเสนอโครงการยังคงมาจากกลุ่มนักวิจัยที่เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ทำหน้าที่เสนอ concept ของโจทย์วิจัยหรือประเด็นวิจัยในด้านต่างๆ ขึ้นมาก่อน แล้วจึงนำไปเสนอและระดมความคิดเห็นกับชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ของจังหวัดพะเยา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการที่สมบูรณ์ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นวิจัยในพื้นที่ของจังหวัดพะเยามีความหลากหลายมาก ดังนั้นการทำงานในรูปแบบที่ให้ชุมชนเป็นผู้เสนอ concept ของโจทย์วิจัย ที่ผ่านมายังพบว่าไม่สามารถหาบทสรุปหรือความคิดรวบยอด เพราะจะเกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย และการแสวงหาเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ ด้วยเหตุนี้ข้อเสนอโครงการวิจัยจึงมีนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นผู้ดำเนินการหลักของโครงการ อย่างไรก็ตามเครือข่ายจังหวัดพะเยา มีความโดดเด่นในเรื่องของการเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ประสานงานเครือข่ายจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นผู้บริหารของส่วนงานของมหาวิทยาลัยพะเยา สามารถเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรมในการทำวิจัยร่วมกัน โดยมีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการและบริการวิชาการภายใต้การดำเนินงานของโครงการ ชุมชนธุรกิจสีเขียว (Green Business Community : GBC) และการพัฒนาต่อยอดจากคอยู้อุปถัมภ์ระหว่าง วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 องค์กร และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยมีแนวทางการจัดทำโครงการพัฒนากว๊านพะเยา

ผลสรุปจากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของเครือข่ายการวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน ซึ่งได้ศึกษารูปแบบกลไกการดำเนินการของเครือข่ายวิจัยต่างๆ ในพื้นที่ โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัยต่างๆ ภายใต้ศูนย์ภาคีฯ นั้น ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละจังหวัดซึ่งมีความ

หลากหลาย และความร่วมมือในการเป็นสมาชิกเครือข่ายแต่ละจังหวัด จะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายนั้นๆ ทั้งนี้กระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการรวมกลุ่มกันในระดับบุคลากรวิจัยจากสถาบันการศึกษาเป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มเพราะเป็นผู้มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการทำวิจัย โดยมีการจัดการความรู้ ให้อัปเดตและพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายตนเอง แล้วจึงพัฒนาเครือข่ายสู่ภายนอกกับภาคส่วนอื่นๆ นอกจากนี้ ทางจังหวัด ตลอดจนแหล่งทุนและหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิกเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ต้องมีบทบาทสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย เพื่อสร้างโอกาสในการสร้างและพัฒนางานวิจัยของสมาชิกเครือข่ายต่อไป ทั้งนี้ในส่วนของผลการดำเนินงาน ทางเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนา สามารถส่งเสนอข้อเสนอโครงการผ่านทางศูนย์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 33 โครงการ และชุดโครงการวิจัยวิจัย จำนวน 2 แผนงาน ซึ่งเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ผลความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ของโครงการวิจัยที่ 2 เมื่อสิ้นสุดโครงการ คือ

1. มีแผนปฏิบัติการเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้านนาของ วช. 1 แผน โดยยกแผนปฏิบัติการของจังหวัดลำปาง เป็นโมเดล (อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแผนกับเครือข่ายวิจัยจังหวัดลำปาง โดยจะนำเสนอพร้อมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์)

2. มีกลุ่มเศรษฐกิจที่มีความสำคัญและพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ ร่วมระดมความคิดเห็นอย่างน้อย 2 กลุ่มโดยรูปแบบของจัดเวทีเสวนาหรือ forum ซึ่งผลลัพธ์คือ เกิดกลุ่มเครือข่ายวิจัยข้าวพื้นเมืองล้านนา จากการจัด forum ข้าวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือเมื่อ 5 เมษายน 2555 และกลุ่มวิจัยด้านการท่องเที่ยวและอาหารล้านนา อีก 1 กลุ่มจากการจัด forum การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2555

3. มีประเด็นปัญหาที่ชัดเจน มีผลกระทบสูงและสามารถพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยได้ ซึ่งมีผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจน อย่างน้อย 1 ประเด็นต่อกลุ่ม ซึ่งผลลัพธ์คือ โจทย์วิจัยข้าวพันธุ์พื้นเมืองล้านนา (โดยมีกลุ่มจังหวัดเชียงรายเสนอชุดโครงการ “การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวเก่าในภาคเหนือตอนบน” และเครือข่ายจังหวัดพะเยา เสนอโครงการ “การคัดเลือกพันธุ์ข้าวเก่าล้านนาที่มีคุณค่าทางอาหารสูงในการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” เพื่อขอรับทุนสนับสนุนงานวิจัยการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ 11 กลุ่มเรื่อง (กลุ่มเรื่องข้าว)

4. เกิดความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาเป็นโครงการวิจัยที่แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ในอนาคตอย่างน้อย 1 โครงการ ซึ่งผลลัพธ์คือ เกิดข้อเสนอโครงการจากเครือข่ายจังหวัดต่างๆ ที่มีความร่วมมือกับผู้ประกอบการในจังหวัด เช่น จังหวัดลำปางเสนอโครงการ การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการหนุนเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดลำปางและจังหวัดแพร่

เสนอโครงการรูปแบบการพัฒนาสถานประกอบการร้านอาหารปรั่งสำเร็จในเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ เป็นต้น

5. ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงและมีผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจน สำหรับเสนอขอรับทุนจาก วช. ในปีต่อไปอย่างน้อย 5 โครงการ ซึ่งผลลัพธ์คือ มีข้อเสนอโครงการที่นำเสนอผ่านศูนย์ภาคีมาแล้วจำนวน 24 โครงการและแผนงานวิจัย 4 ชุด ซึ่งได้นำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งโครงการวิจัยที่ 1 รับผิดชอบดูแลในการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการเบื้องต้น และให้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำเสนอให้กับ วช. พร้อมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

5.2 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเครือข่ายจากการระดมความคิดเห็นของสมาชิกเครือข่ายและอุปสรรคหรือปัญหาในการทำวิจัย

5.2.1 ข้อเสนอแนะ

แผนงาน/โครงการการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการติดตามประเมินผล การปรับแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

1. การจัดตั้งเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์วิจัยเครือข่ายด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางจังหวัด ที่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนางานวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เพราะโดยลำพังของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในพื้นที่จะไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องมีการร่วมมือกันจากสมาชิกเครือข่ายที่มาจากทุกภาคส่วน โดยทางสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักที่ดูแลงานวิจัยของประเทศ จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะผลักดันนโยบายการสนับสนุนเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ผ่านทางจังหวัดโดยตรง

2. จากข้อมูลที่ได้จากสมาชิกเครือข่ายตัวแทนจากภาคส่วนต่างๆ ในการประชุมระดมความคิดเห็นใน 8 จังหวัด ส่วนใหญ่ปัญหาที่เสนอขึ้น คือ นโยบายของจังหวัดในแต่ละยุคการดำรงตำแหน่งของผู้ว่าราชการจังหวัด ความมีเสถียรภาพของการเมืองในระดับจังหวัด ที่ไม่สามารถทำงานเชื่อมโยงหรือมีนโยบายในการพัฒนาจังหวัดไปในทิศทางเดียวกับผู้นำองค์กรบริหารระดับท้องถิ่น และจากการที่ผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด ต้องอยู่ตามวาระ เมื่อมีการโอนย้ายมักจะทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลภาพรวมงานวิจัยของประเทศ ต้องอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ในการผลักดัน โดยการนำภารกิจเชิงนโยบายที่มีอยู่แล้วในการทำบันทึกความเข้าใจหรือข้อตกลงความร่วมมือกับผู้ว่าราชการแต่ละจังหวัดของภาคเหนือตอนบนให้ครบทุกจังหวัดในกลุ่มภาคเหนือตอนบน และการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาจังหวัดที่เกิดขึ้นควรที่จะสามารถ

เชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายของ วช. ในระดับภูมิภาคด้วย และ วช. ควรให้การสนับสนุนเครือข่ายวิจัยที่เกิดขึ้นในระดับจังหวัด

3. เครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัดหรือสมาชิกที่มาร่วมกันเป็นสมาชิกเครือข่ายของศูนย์ฯ หรือ cluster ต่างๆ ในแต่ละจังหวัดจะเกิดความเข้มแข็งหรือสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกเครือข่ายเกิดขวัญและกำลังใจในการร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการต่างๆที่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่

4. เครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ฯควรมีอิสระในการดำเนินงาน ที่ไม่ยึดติดกับกฎระเบียบของระบบราชการ โดยรูปแบบการบริหารจัดการของภาคีเครือข่ายเองส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการทำงานแบบจิตอาสา ซึ่งสมาชิกเครือข่ายเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

5. เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต ทางสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติควรให้ความสำคัญกับผู้ประสานงานของแต่ละจังหวัด ในการแต่งตั้งและมอบหมายภาระหน้าที่ในการเป็นผู้ประสานงานของศูนย์ฯอย่างเป็นทางการ เพื่อให้เกิดการรับรองภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ประสานงานเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีฯ ควรเป็นผู้ที่มาจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพราะมีศักยภาพในด้านการวิจัย และสถาบันการศึกษาถือว่าเป็นแหล่งชั้นนำปัญญาให้แก่สังคม นอกจากนี้สถาบันการศึกษาไม่ควรมีผลกระทบใดๆจากปัจจัยภายนอกเช่น ผลประโยชน์เชิงธุรกิจ และผลกระทบจากการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ เป็นต้น

6. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติควรให้การสนับสนุนทุนวิจัยให้กับเครือข่ายวิจัยแต่ละจังหวัดในการให้เป็นทุนโครงการวิจัยนาร่อง เพื่อให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและจะทำให้มีโอกาสได้มีการเชื่อมโยงกับแหล่งทุนอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนต่อไปในอนาคต

5.2.2. อุปสรรคหรือปัญหาในการทำวิจัย

1. การติดต่อประสานงานร่วมกับหลายๆหน่วยงาน เป็นสิ่งหนึ่งที่ทางคณะผู้วิจัยของโครงการนี้ประสบปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนัดหมายเพื่อกำหนดวันเพื่อการจัดกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ เพราะสมาชิกเครือข่ายจากแต่ละภาคส่วนมีภารกิจประจำอยู่แล้ว จึงทำให้การจัดประชุมในพื้นที่บางจังหวัด ไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดตามที่เสนอในแผนการดำเนินงานวิจัย

2. เครือข่ายวิจัยในพื้นที่ที่มีความสับสนกับนโยบายการดำเนินของ วช. โดยเฉพาะในระดับปฏิบัติการที่ดำเนินการภายใต้ภารกิจเชิงนโยบาย กับภารกิจโครงการ เนื่องจากไม่ได้มีการทำความเข้าใจร่วมกันก่อนลงพื้นที่ จึงทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ดูเหมือนว่ามีความซ้ำซ้อน ทั้งๆที่สามารถดำเนินการไปด้วยกันได้โดยเฉพาะภารกิจโครงการสามารถอยู่ใต้ภารกิจเชิงนโยบาย และสามารถช่วยดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ของนโยบายได้ หากมีความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งทาง วช. ควรมีความชัดเจนในเรื่องนี้ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยัง

มีปัญหาในเรื่องของทัศนคติในเชิงลบของภาคเอกชนที่ยังคงมีอยู่ต่อหน่วยงานภาครัฐ ทำให้หน่วยงานจากภาคเอกชน และผู้ประกอบการภาคธุรกิจ ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่จัดขึ้นในบางพื้นที่ เพราะยังมีบางส่วนที่เห็นว่า เป็นการดำเนินการเพียงฉาบฉวยหรือเพื่อสร้างผลงานโดยไม่ได้มีความตั้งใจจริงที่จะนำงานวิจัยมาช่วยผู้ประกอบการ

3. เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการที่ค่อนข้างจำกัด ประกอบกับการเกิดสถานการณ์อุทกภัยของประเทศไทยที่ผ่านมาโดยเฉพาะกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีผลกระทบจากอุทกภัยในครั้งนี้ จึงทำให้ขาดการติดต่อประสานงานกับทาง วช. และคณะกรรมการ RIN ที่ดูแลโครงการนี้โดยตรงหลังจากที่ส่งรายงานความก้าวหน้าในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ ได้แก่ การติดต่อประสานงาน การจัดประชุมในพื้นที่ มีอุปสรรคเล็กน้อยในบางจังหวัด เพราะในบางช่วงเวลาของการดำเนินการวิจัย ต้องรอผลการพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปจากคณะกรรมการพิจารณาโครงการ

บรรณานุกรม

- เครือข่ายบริหารการวิจัยภาคเหนือตอนบน .2555. <http://web.agri.cmu.ac.th/unrn/history.asp> สืบค้น
ข้อมูลเมื่อ 2 เมษายน 2555
- เครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข หรือ สวรส. 2555. <http://www.hsri.or.th/> สืบค้นข้อมูลเมื่อ 2
เมษายน 2555
- พิทยา ว่องกุล. 2542 .สร้างสังคมใหม่: ชุมชนอาชีพไทย - ชัมมาชีพไทย, โครงการวิถีทรรศน์, กรุงเทพฯ.
ประเวศ วสี. 2539. ปฏิรูปการศึกษาไทย (การยกเครื่องทางปัญญา) สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 45 หน้า.
ภารกิจนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2551. นโยบายและ
ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2552. รายงานประจำปี 2552. 247 หน้า.
วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. 2553. กระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็ง: รูปแบบ ปัจจัยและตัวชี้วัด.
วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2: หน้า 119 -158.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2538. ศัพท์การบริหาร. สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- ศฤงคาร กิตติยากร, ม.ร.ว.. 2538. คำอธิบายประมวลศัพท์ธุรกิจที่ใช้ทั่วไปในภาษาอังกฤษ. สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิทย์ กาญจนพันธุ์. 2541. รวมศัพท์เทคโนโลยีและสื่อสารเพื่อการศึกษา. บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2553 .รายงานวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการพัฒนาด้านการวิจัยเพื่อสร้าง
ความเข้มแข็งของประเทศไทย จากหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 5. [http://www.nstda.or.th/nstda-](http://www.nstda.or.th/nstda-knowledge/1420-research-strategy)
[knowledge/1420-research-strategy](http://www.nstda.or.th/nstda-knowledge/1420-research-strategy) (Last Updated on Monday, 21 February 2011 12:40) สืบค้น
ข้อมูลเมื่อ 30 เมษายน 2555
- Bartol, K.M. 1998. Management : A Pacific Rim Approach. 2nd ed. Roseville, NSW. : McGraw - Hill.
- Boissevain, J. and J. C. Mitchell. 1973. Network Analysis: Studies in Human Interaction. Netherlands:
Mouton & Co. 1973.
- Burke, A. 1999. Communications & Development: a practical guide. London: Social Development
Division Department for International Development, 1999.
- Guskey, T.R. 2000. Evaluating Professional Development. Thousand Oaks, California : Corwin Press.
- Jarillo, J.C. 1993. Strategic Networks. Oxford : Butterworth.
- Longman Dictionary of Contemporary English. 2nd ed. 1995. Essex : Longman Group.
- McKenna, R. 1999. New Management. Sydney : McGraw – Hill.
- Oxford English Reference Dictionary. 2nd ed. 1996. Oxford : Oxford University Press.
- Starkey, P. 1997. Networking for Development, IFRTD (The International Forum for Rural Transport
and Development), 1997.
- Segerman , P. and M.Lily. 1991. Networking and Mentoring. London : Bookcraft Ltd.

สารบัญญากาศนวนก

แผนงานวิจัย การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

ภาคนวนก

- 1 รายงานการประชุมการดำเนินงานของแผนงานวิจัยการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ปีที่ 2)

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ภาคนวนก

- 1 บทสรุปผู้บริหาร โครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ของ วช. ปีที่ 1
- 2 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 3 ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคเหนือ ของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (19 เมษายน 2554)
- 4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรื
- 5 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2550 โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (พฤศจิกายน 2549)
- 6 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management ;RBM) วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ Ph.D. Candidate สาขาบริหารการศึกษา จุฬาฯ
- 7 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management ;RBM) เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างแนวคิดและการปรับปรุงโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร 30 เม.ย.-2 พ.ค.51 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 8 “นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี” Organizational Governance (OG) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (ตุลาคม 2551)
- 9 คู่มือแนวทางประกอบการเขียนโครงการเสนอขอรับทุนจากกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (ธันวาคม 2553)
- 10 การพัฒนาวิจัยของไทยและบทบาทของมหาวิทยาลัยในระบบวิจัยใหม่ (เอกสารประกอบการบรรยาย) โดย ศ.นพ.สุทธีพร จิตต์มิตรภาพ

- 11 วิธีวิจัยคุณภาพ (เอกสารประกอบการบรรยาย) โดย ศ.นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ
- 12 การประชุมระดมความคิด การจัดทำกรอบการวิจัยที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ.2555-2559) และยุทธศาสตร์การวิจัยราย Sector วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ.2554 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร (เอกสารบรรยาย) ของ วช.
- 13 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยและการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเป้า (เอกสารประกอบการบรรยาย) โดย ศ.นพ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ
- 14 แนวทางการนำเสนองานวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย (เอกสารประกอบการบรรยาย) โดย สุนันทา สมพงษ์ วันที่ 14 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว จังหวัดเชียงใหม่
- 15 คู่มือนักวิจัย สำหรับโครงการวิจัยและพัฒนา ของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- 16 การพัฒนาแผนแม่บทเพื่อขับเคลื่อนภาคเหนือตอนบน 1สู่การเป็น Northern Cosmetic Valley
- 17 การประชุมวิชาการประจำปี 2555 ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เรื่องภาคีวิจัยด้านนาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วันเสาร์ที่ 21 กรกฎาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ โรงแรมดิเอ็มเพรส เชียงใหม่
- 18 กรอบการวิจัยที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้ทุนอุดหนุน ปีงบประมาณ 2555 (ทุน 15 กลุ่มเรื่องเร่งด่วน) ของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 19 สรุปเนื้อหาภาคการประชุม ในงาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” (Thailand Research Expo 2012) หัวข้อการประชุม : “บทเรียนการบูรณาการงานวิจัยในท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างยั่งยืน” วันที่ 27 สิงหาคม 2555 ห้องประชุมย่อย ศูนย์ประชุมบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์
- 20 แผนยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ปี 2554-2558
- 21 คู่มือบริหารจัดการเครือข่ายวิจัย ของโครงการการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2554
- 22 ฐานข้อมูลวิจัย ทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ
  - 22.1 ฐานข้อมูลวิจัยแยกตามกลุ่มงานวิจัย
  - 22.2 ทำเนียบผู้บริหาร
  - 22.3 สถาบันการศึกษา 17 จังหวัด
  - 22.4 แหล่งทุนภายในประเทศ
  - 22.5 แหล่งทุนภายนอกประเทศ
  - 22.6 สภาอุตสาหกรรมภาคเหนือ
  - 22.7 หอการค้า 17 จังหวัดภาคเหนือ
  - 22.8 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
  - 22.9 รายชื่อคณะทำงานและเครือข่ายวิจัย

- 22.10 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
- 23 รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
  - 23.1 รายชื่อผู้เข้าร่วม kick-off
  - 23.2 รายชื่อผู้ลงทะเบียนประชุมวิชาการ
  - 23.3 รายชื่อผู้วิพากษ์แผนแม่บท Cosmetic
- 24 ระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (สำหรับนักวิจัยและเจ้าหน้าที่หน่วยงาน) ของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (nrpm-manual)
- 25 ระบบต้นแบบการเชื่อมโยงข้อมูลผลงานวิจัยข้ามหน่วยงาน โดย กลุ่มกิจการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ TNRR(พ.ศ. 2554)
- 26 การดำเนินโครงการคลังข้อมูลวิจัยไทยภายใต้ความร่วมมือ 51+1ว (เอกสารประกอบการบรรยาย) โดย ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล งาน “การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2555” Thailand Research Expo 2012 วันที่ 25 สิงหาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ ราชประสงค์ กรุงเทพฯ
- 27 ภาพรวมงบประมาณการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐปีงบประมาณ 2556 (โดยสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)
- 28 ระบบการประเมินผลการวิจัยและพัฒนาของประเทศ:การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติจริง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (21 ธันวาคม 2555)
- 29 นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564) ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ
- 30 ผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของ ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

1. สรุปการประชุมผู้ประสานงานเครือข่ายวิจัย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน
โครงการย่อยที่ 2: กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัย
ด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 27 กันยายน 2554
2. รายงานการประชุม การกำหนดประเด็นวิจัยเพื่อขอทุนอุดหนุนการวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ
วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา
3. รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มย่อยเครือข่ายวิจัยพื้นที่จังหวัดเชียงราย เพื่อสร้างความ
เข้มแข็งของเครือข่ายของ ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
4. รายงาน การประชุมระดมความคิดเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วมจังหวัดเชียงใหม่
โดย ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา และ เครือข่ายวิจัยภูมิภาค : ภาคเหนือ
วันที่ 15 ธันวาคม 2554 โรงแรมฮอลิเดย์ การ์เด็น จังหวัดเชียงใหม่
5. “ร่างแผนแม่บทการวิจัย (Research Road Map) แบบมุ่งเป้า (Target Approach) จังหวัดน่าน” ปี
2555-2559
6. กิจกรรมครั้งที่ 1 เวทีนักวิชาการกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากว๊านพะเยา วันที่ 10 สิงหาคม
และ 4 ตุลาคม 2554
7. สรุปผลการประชุมระดมความคิดเพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยของเครือข่าย จังหวัดลำพูน
วันพฤหัสบดีที่ 22 ธันวาคม 2554
8. รายงานความก้าวหน้า
กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อยของเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ (จังหวัดลำปาง)
9. รายงานผลการจัดประชุมสัมมนา เรื่อง มหัทศจรยพันธุ์ข้าวพื้นบ้านล้านนา:จะนำกลับคืนถิ่นสร้างอัตลักษณ์
เชิงคุณค่าสู่สากลอย่างไร? (วิจัยให้กว้าง ลึก และสอดคล้องต้องกันจากชาวนามีอาชีพผู้บริโภค)
10. รายงานผลการจัดประชุมเสวนา เรื่อง การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการ
ท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน ภายใต้โครงการกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย
วิจัย ของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา
11. ข้อเสนอโครงการจากเครือข่าย 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

สรุปภาพรวมของแผนงาน

สรุปภาพรวมของแผนงาน

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สืบเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) โดยภารกิจโครงการวิจัย (ภค.) ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี 2552 แก่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ให้ดำเนินแผนงานวิจัย “การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายล้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)” โดยเริ่มทำการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน 2552 จากผลการดำเนินงาน 1 ปี คณะวิจัยได้เสนอรูปแบบโครงสร้างระบบการบริหารจัดการ กำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ โดยสามารถสรุปรูปแบบการดำเนินงานตามภารกิจหลักของศูนย์ฯได้ ดังนี้ (รูปที่ 1)

1. ศูนย์ฯทำหน้าที่เสมือนเป็นพี่เลี้ยง (Facilitator) เน้นรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายเป็นหลัก ประสานงานกลุ่มภาคีเครือข่ายแต่ละจังหวัด ในการนำนโยบาย ทิศทางและยุทธศาสตร์การวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด ระดับภูมิภาคและของประเทศ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยทุกสาขาวิชาที่ตอบสนองกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ เน้นการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้ การวิจัยแบบบูรณาการ การบริหารจัดการงานวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพ จัดลำดับ (Research mapping) ความต้องการงานวิจัยเร่งด่วนของพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิดบูรณาการ ระหว่างนักวิจัยของทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน โดยจัดการประชุมเครือข่ายภาคีวิจัย (Forum) เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิจัย และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3. พัฒนานักวิจัยพื้นที่ในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงานวิจัย การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย การเขียนบทความผลงานวิจัยการส่งเสริมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ฯลฯ

4. จัดระบบการสนับสนุน (Service provider) จัดหาและจัดสรรทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายในของสกววิจัย และความร่วมมือจากแหล่งทุนต่าง ๆ และองค์กรที่สนับสนุนกระบวนการวิจัย

5. ให้นักวิจัยในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงทุนวิจัย การสร้างกลุ่มนักวิจัยแต่ละสาขาต่างๆในพื้นที่ให้สามารถทำงานร่วมกันในโจทย์วิจัยเรื่องเดียวกัน (Collaborated projects)

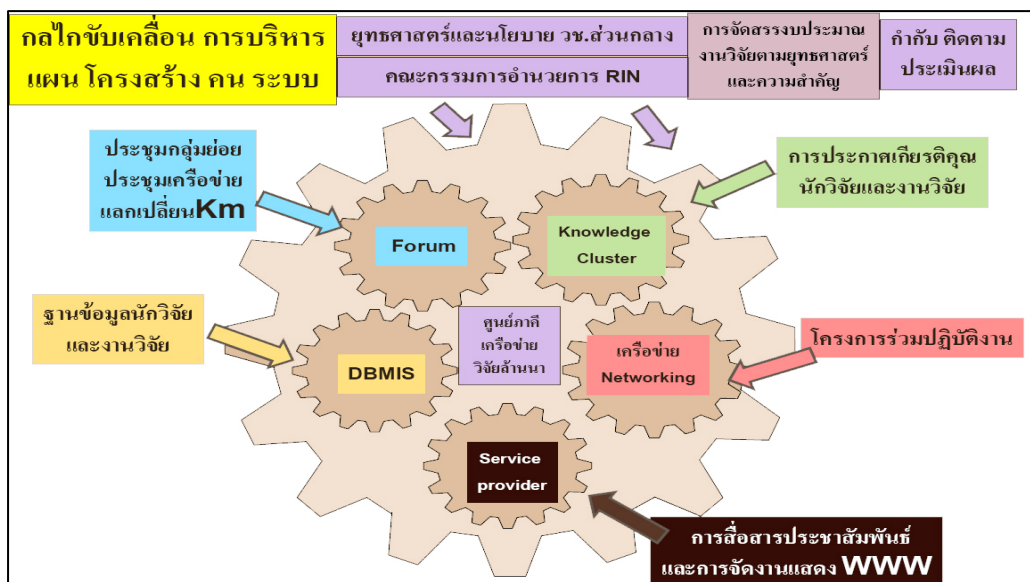
6. สนับสนุนนักวิจัยในพื้นที่ในการค้นหาข้อมูลงานวิจัยในพื้นที่และสามารถเชื่อมต่อกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และฐานข้อมูลงานวิจัย ของ วช. (NRCT Research Database) ตลอดจนการผลักดันงานวิจัยเผยแพร่สู่สาธารณะชน

7. ประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผลงานวิจัย (Research exhibition) การนำไปใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยไปต่อยอดในการพัฒนาและการแก้ปัญหาในพื้นที่ ตลอดจนสร้างเสริมเศรษฐกิจในชุมชน

8. สร้างเครือข่ายการวิจัย (Network/Cluster) ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอก/ชุมชน/ท้องถิ่น/อุตสาหกรรม ทั้งในการค้นหาคำถามวิจัย การร่วมกันทำวิจัยและการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

9. ติดตามประเมินผล การประกันคุณภาพ และมาตรฐานคุณภาพผลงานวิจัยของศูนย์ฯ

10. ดำเนินงานด้านอื่น ที่ตอบสนองนโยบายวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กรอบแนวคิดกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

ที่มา: (ณรงค์ ตนานิวัดน์, การสัมมนาเปิดตัวศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วันที่ 11 ตุลาคม 2553 ณ ห้องประชุมโรงแรมเซนทารา ดวงตะวัน จ.เชียงใหม่)

แผนการวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยจัดทำเป็นโครงการวิจัยชุดประกอบด้วยโครงการต่างๆ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

โครงการวิจัยนี้เป็นการพัฒนารูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า “ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา” โดยมีภาระหน้าที่ในการให้การสนับสนุนทุนวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพในพื้นที่และส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนได้อย่างตรงกับความต้องการของผู้รับเทคโนโลยี และเพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายอื่นในส่วนภูมิภาค โดยได้ดำเนินการต่อเนื่องจากผลการศึกษาแบบกลไกการดำเนินการของแหล่งทุนและเครือข่ายอื่นๆในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อดีข้อด้อย มีการระดมความคิดอย่างมี

ส่วนร่วมตลอดจนประมวผลเพื่อหารูปแบบและกลไกการดำเนินการที่เหมาะสมสำหรับศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเมินผลการดำเนินงานของการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายในการวิจัย เพื่อได้ระบบการบริหารจัดการที่ดีของศูนย์ภาคีเครือข่ายด้านนาและจัดทำเป็นคู่มือบริหารงานวิจัย โดยมีแผนปฏิบัติการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัย ทำเนียบสมาชิกและผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมี Website ประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ

โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

โครงการนี้จะเพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัดโดยเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ในการทำวิจัย และร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ข้อเสนอโครงการวิจัยเสนอขอรับทุนจาก วช. ในปีงบประมาณ ถัดไป เพื่อให้การสนับสนุนทุนวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพในพื้นที่และส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีสู่ชุมชนในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนได้อย่างตรงกับความต้องการของผู้รับเทคโนโลยี และมีแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

แนวคิดการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนา เพื่อให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในส่วนภูมิภาค (ภาคเหนือตอนบน) กับ วช.ส่วนกลาง ในด้านการสนับสนุนแหล่งทุนวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลงานวิจัยสู่ชุมชนอย่างมีส่วนร่วมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน (รูปที่ 1) ซึ่งทั้งนี้ได้กำหนดกรอบทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการในพื้นที่ โดยมีการสำรวจและประเมินสถานการณ์วิจัยของสถาบันที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายให้ตรงกับความต้องการของชุมชนหรือสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน สามารถคัดเลือกและพิจารณาให้ทุนสนับสนุนโครงการที่เสนอขอผ่านศูนย์ฯและมีการติดตามประเมินผล นอกจากนี้แล้วยังเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิจัยระหว่างสถาบันที่ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายและการทำงานวิจัยร่วมกันระหว่างสถาบัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือร่วมมือกันในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนการประสานกับองค์กรในชุมชนทุกภาคส่วนของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 แผนงานวิจัย

1. เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2. เพื่อขับเคลื่อนศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้ผ่านระบบกลไกการบริหารจัดการ โครงการวิจัย เพื่อให้สามารถผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและสอดคล้องในการแก้ปัญหาในพื้นที่

2.2 วัตถุประสงค์รอง

โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

1. เพื่อหารูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารจัดการวิจัยที่มุ่งเน้นประสิทธิผลในระบบภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับภูมิภาค
2. เพื่อจัดทำคู่มือบริหารงานวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ และข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ
3. เพื่อจัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบข้อมูลเว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ตลอดจนการประชุมวิชาการเผยแพร่ผลงานวิจัย

โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

1. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในระดับจังหวัดโดยเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยในพื้นที่ในการทำวิจัย และร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่นั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
2. เพื่อหาประเด็นปัญหาและประเด็นวิจัยที่ชัดเจนจากชุมชนหรือภาคเอกชนที่ตรงจุด เป็นกรอบและทิศทางในการวิจัยต่อไป

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 แผนงานวิจัย

1. จัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ
2. จัดประชุมคณะวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโครงการวิจัย
3. ลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการวิจัย
4. ผู้อำนวยการแผนงานวิจัยรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการ RIN และแหล่งทุน
5. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์แผนงานวิจัย

3.2 โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้าของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

1. จัดกิจกรรมงานวิจัยและร่วมประชุมกับหน่วยงานแหล่งทุนเครือข่ายวิจัยที่มีสำนักงานอยู่ในภาคเหนือ ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย สำนักงานภาคเหนือ (สกว.) อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ (อวน.) สถานจัดการวิจัยระบบสุขภาพภาคเหนือ (สวรส. ภาคเหนือ) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติเครือข่ายภาคเหนือ (สวทช.ภาคเหนือ) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน: โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก และองค์กรเอกชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมจังหวัดในพื้นที่ภูมิภาคเหนือ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการวิจัยกิจกรรมหลักได้แก่ ประชุมร่างแผนยุทธศาสตร์วิจัย การจัดเวทีวิชาการ ประชุมภาคีวิจัยและกลุ่มคลัสเตอร์ เป็นต้น

2. ปรับโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยล้าหน้า ให้สอดคล้องกับงบประมาณจัดการทุนวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และแหล่งทุนวิจัยที่ร่วมพันธมิตร 5 ส ได้แก่

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) และ
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

จากนั้นทำการวิเคราะห์รูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานข้างต้นโดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ คือ ด้านโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านทิศทางและกรอบการดำเนินงานวิจัย ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ด้านหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ด้านการ

บริหารความเสี่ยง ด้านจุดเด่นและจุดด้อย และด้านรูปแบบความเชื่อมโยงกับส่วนกลาง ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ตลอดจนประเมินประสิทธิผลในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ เพื่อนำรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่วิเคราะห์ได้มาจัดทำร่างคู่มือการบริหารจัดการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3. จัดทำร่างคู่มือบริหารจัดการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติรูปเครือข่ายใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

4. สร้างความเข้มแข็งร่วมกับภาคนิหน่วยงานและผู้ประสานงานเครือข่ายจังหวัด โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมด้านการประชุมเครือข่ายระดับจังหวัด การประชุมกลุ่ม (Forum) การประชุมวิชาการ ร่วมกับหน่วยงานและผู้ประสานงานที่ประสงค์เข้าร่วมเป็นเครือข่ายเพื่อจัดทำ ทำเนียบผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัยในเครือข่าย ปรับปรุงร่างรูปแบบการดำเนินงานการบริหารจัดการวิจัยของเพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในการทำงานร่วมกับศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้มีความคล่องตัวและบรรลุวัตถุประสงค์

5. จัดทำเว็บไซต์ของศูนย์ภาคีฯ เพื่อใช้เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์และติดต่อสื่อสารระหว่างคณะผู้วิจัยของโครงการและนักวิจัยในพื้นที่ การจัดทำทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

6. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.3 โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

1. การออกพื้นที่ของคณะทำงาน (Node 1) เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการเครือข่ายการวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาให้แก่สมาชิกเครือข่ายในพื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด (Node 2) หลังการเปิดตัวศูนย์ของโครงการระยะแรกที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายวิจัยที่เข้มแข็ง การสร้างกลุ่มวิจัย (Node 3) และคัดเลือกกลุ่มจังหวัด หรือจังหวัดที่มีศักยภาพในการจัดการบริหารเครือข่ายวิจัย เพื่อใช้เป็นต้นแบบการดำเนินงานของเครือข่ายระดับจังหวัด (รูปที่ 2)

2. การสนับสนุนให้มีการจัดเวทีประชุม (forum) และเวทีเสวนากลุ่ม (focus group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายวิจัยในแต่ละจังหวัด ผ่านทางผู้ประสานงานระดับจังหวัด และร่วมกันพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูง และเป็นโจทย์ที่ตรงกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่เพื่อเสนอผ่านศูนย์ฯ

3. เชื่อมโยงเพื่อพัฒนางานวิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนหรือวิสาหกิจชุมชน (Cluster) ใน 8 จังหวัด ตามที่เครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดพิจารณาผลักดันให้มีการพัฒนาอย่างน้อย 2 กลุ่มจากศักยภาพและความสำคัญที่มีต่อเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนในวงกว้าง โดยจัดให้มีเวทีประชุมแต่ละกลุ่มเพื่อการถกแถลงปัญหาหารือกับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยที่ตรงประเด็นตามกรอบ

ตัวชี้วัดด้านประสิทธิผล หรือต่อยอดงานวิจัยที่มีอยู่ และสร้างแนวทางให้เกิดความร่วมมือและร่วมทุนในการวิจัยที่มีผู้รับประโยชน์ที่ชัดเจน

4. เสนอร่างรายงาน และปรับปรุงแก้ไข(ร่าง)รายงานให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ RIN

5. เสนอรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

4. ผลการวิจัย

การศึกษาโครงสร้างรูปแบบ แนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

คณะผู้วิจัยได้ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนาโดยอาศัยการสร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน ต่อยอดจากรายงานผลการศึกษาโครงการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายด้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปีที่ 1 ดำเนินการโดยเน้นการสร้างร่วมมือกับแหล่งทุนอื่นๆในการร่วมสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ โดยอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม การติดตามและประเมินผลข้อเสนอโครงการวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือของเครือข่ายที่สามารถตอบสนองความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ พัฒนาระบบบริหารจัดการ การปรับโครงสร้าง ปรับปรุงประสิทธิภาพ เพื่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อจัดทำคู่มือบริหารงานวิจัยและแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ จัดทำรูปแบบกระบวนการเข้าถึงข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฐานข้อมูลงานวิจัย และกิจกรรมของโครงการฯ ในรูปแบบข้อมูลเว็บไซต์ และสามารถเชื่อมต่อกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดทำทำเนียบสมาชิกเครือข่ายวิจัยฯ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับจังหวัด ภาครัฐกิจ ชุมชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งเสริมการจัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนโดยการจัดสัมมนา นิทรรศการนำเสนอผลงานวิจัย ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย รวมถึงภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ดังนั้นผลการดำเนินงานมีความเชื่อมโยง สร้างเครือข่ายในการวิจัย กับกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ตามที่กำหนดไว้

จากผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายการวิจัยด้านนาโดยอาศัยการสร้างเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนได้มาจากการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นจากเว็บไซต์ เอกสารต่างๆ และเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนร่วมขับเคลื่อนงานวิจัย จำนวน 15 ครั้ง สัมภาษณ์ผู้บริหาร

และทีมนักวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาประกอบด้วยโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ ทิศทางและกรอบการดำเนินงานวิจัย รูปแบบการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์การให้ทุนสนับสนุน ตลอดจนการออกพื้นที่ของคณะทำงาน เพื่อเข้าร่วมประชุมกับเครือข่ายวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวกับงานวิจัยของสถาบันต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนบนทั้ง 8 จังหวัดและส่วนกลาง จำนวน 5 ครั้ง นำผลที่ได้มาสังเคราะห์ เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ดังนั้น การดำเนินงานของศูนย์ฯ เริ่มจากหน่วยประสานงานจากส่วนกลาง (Node 1) หน่วยประสานงานระดับจังหวัดทั้ง 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน หรือผู้แทนในระดับจังหวัด (Node 2) และกลุ่มตัวแทนนักวิจัยในพื้นที่ ที่อาจรวมกลุ่มเป็นคลัสเตอร์ (cluster) จากชมรม ชุมชนหรือมูลนิธิ ที่มาจากทุกภาคส่วนในแต่ละจังหวัด (Node 3) ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุด โดยผู้ที่เข้าร่วมเป็นกลุ่มภาคนี ควรเป็นไปในลักษณะกัลยาณมิตรและจิตอาสา ทั้งนี้เพื่อความเข้มแข็งและมีความยั่งยืนต่อไป

โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของศูนย์ฯ ดังนี้

1. การบริหารงานวิจัย เน้นรูปแบบเครือข่ายเป็นหลัก โดยเฉพาะความร่วมมืองานวิจัยกับทุกภาคส่วน ศูนย์ฯ ควรทำหน้าที่เสมือนเป็นพี่เลี้ยง (Facilitator) ให้กับผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด และกลุ่ม cluster แต่ละจังหวัดที่เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยทุกสาขาวิชาที่ตอบสนองกับความต้องการงานวิจัยในพื้นที่ เน้นการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้ การวิจัยแบบบูรณาการ การประเมินผลการบริหารงานวิจัยโดยใช้ Balanced Scorecard และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ระหว่างเครือข่าย
3. การดำเนินงานแบบผสมผสานระหว่างรูปแบบเครือข่ายกับรูปแบบที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะในลำดับของผู้ประสานงานระดับจังหวัดกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดที่เข้าร่วมเป็นกลุ่มคลัสเตอร์ (cluster) ที่เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายควรใช้วิธีการเชื่อมโยงโครงข่ายการจัดการเป็นไปในลักษณะแบบกัลยาณมิตรและการทำงานแบบเกื้อกูลระหว่างกัน มิใช่การดำเนินการตามระบบราชการ ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัว และสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ บริหารงานวิจัยโดยใช้นโยบายที่ยืดหยุ่น มุ่งเน้นการวิจัยเชิงรุกและสนับสนุนการวิจัยตามโครงการพิเศษต่าง ๆ
4. ด้านทรัพยากรบุคคล: สร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในพื้นที่ทั้งที่มีตำแหน่งอาจารย์และตำแหน่งนักวิจัยในสถาบันการศึกษาทุกระดับตั้งแต่โรงเรียนถึงระดับอุดมศึกษา และนักวิจัยในชุมชน
5. ด้านงบประมาณ: ใช้ระบบที่เอื้ออำนวยและให้ความสะดวกต่อการทำวิจัยโดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยเป็นหลัก
6. ด้านคุณภาพงานวิจัย: เน้นคุณภาพงานวิจัยเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิจัย โดยกำหนดมาตรฐานคุณภาพงานวิจัยในทุกขั้นตอน มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สังคมหรือใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยให้มากขึ้น และมีหน่วยงาน/คณะทำงานจัดการดูแลทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากผลงานวิจัย

7. ด้านความเชื่อมโยงของระบบวิจัย: จัดตั้งหน่วยงานหรือผู้ประสานงานจากแต่ละจังหวัด (ภาคเหนือตอนบน) เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิจัย ในรูปแบบเครือข่ายวิจัยและให้เครือข่ายวิจัยใช้ทรัพยากรทำวิจัยร่วมกันให้มากที่สุด

8. ด้านการพิจารณาจัดสรรทุนวิจัย ทางศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายคัดกรองข้อเสนอโครงการ ในเบื้องต้น จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องที่ศูนย์ฯ เป็นฝ่ายคัดเลือกจากเครือข่ายทั้ง 8 จังหวัด ทั้งนี้ โดยการกำกับของคณะกรรมการ RIN ก่อนส่งไปยัง วช. ส่วนกลางเพื่อพิจารณาอนุมัติงบประมาณต่อไป

คณะผู้วิจัยได้ผลสรุปจากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของเครือข่ายการวิจัยในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน ซึ่งศึกษารูปแบบกลไกการดำเนินการของเครือข่ายวิจัยต่างๆ ในพื้นที่ โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัยต่างๆ ภายใต้ศูนย์ภาคีฯ นั้น ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละจังหวัดซึ่งมีความหลากหลาย และความร่วมมือในการเป็นสมาชิกเครือข่ายแต่ละจังหวัด จะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายนั้นๆ ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการรวมกลุ่มกันในระดับบุคลากรวิจัยจากสถาบันการศึกษาเป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มเพราะเป็นผู้มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการทำวิจัย โดยมีการจัดการความรู้ ให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายตนเอง แล้วจึงพัฒนาเครือข่ายสู่ภายนอกกับภาคส่วนอื่นๆ นอกจากนี้ ทางจังหวัด ตลอดจนแหล่งทุนและหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิกเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ต้องมีบทบาทสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัย เพื่อสร้างโอกาสในการสร้างและพัฒนางานวิจัยของสมาชิกเครือข่ายต่อไป ทั้งนี้ ในส่วนของผลการดำเนินงานทางเครือข่ายวิจัยภายใต้ศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา สามารถส่งเสนอข้อเสนอโครงการผ่านทางศูนย์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 33 โครงการ และชุดโครงการวิจัยวิจัย จำนวน 2 แผนงาน ซึ่งเกินเป้าหมายจากที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ผลความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ของโครงการวิจัยที่ 2 เมื่อสิ้นสุดโครงการ คือ

1. มีแผนปฏิบัติการเครือข่ายวิจัยระดับจังหวัดของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของ วช. 1 แผน โดยยกแผนปฏิบัติการของจังหวัดลำปาง เป็นโมเดล

2. มีกลุ่มเศรษฐกิจที่มีความสำคัญและพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ ร่วมระดมความคิดเห็นอย่างน้อย 2 กลุ่มโดยรูปแบบของจัดเวทีเสวนาหรือ forum ซึ่งผลลัพธ์คือ เกิดกลุ่มเครือข่ายวิจัยข้าวพื้นเมืองล้านนา จากการจัด forum ข้าวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือเมื่อ 5 เมษายน 2555 และกลุ่มวิจัยด้านการท่องเที่ยวและอาหารล้านนา อีก 1 กลุ่มจากการจัด forum การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อตอบสนองตลาดใหม่ทางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2555

3. มีประเด็นปัญหาที่ชัดเจน มีผลกระทบสูงและสามารถพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยได้ ซึ่งมีผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจน อย่างน้อย 1 ประเด็นต่อกลุ่ม ซึ่งผลลัพธ์คือ โจทย์วิจัยข้าวพันธุ์พื้นเมืองล้านนา (โดยมีกลุ่มจังหวัดเชียงรายเสนอชุดโครงการ การอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวเก่าในภาคเหนือตอนบน)

4. เกิดความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาเป็นโครงการวิจัยที่แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ในอนาคตอย่างน้อย 1 โครงการ ซึ่งผลลัพธ์คือ เกิดข้อเสนอโครงการจากเครือข่ายจังหวัดต่างๆที่มีความร่วมมือกับผู้ประกอบการในจังหวัด เช่น จังหวัดลำปางเสนอโครงการ การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการหนุนเสริมอัตลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดลำปางและจังหวัดแพร่ เสนอโครงการรูปแบบการพัฒนาสถานประกอบการร้านอาหารปรั่งสำเร็จในเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ เป็นต้น

5. ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงและมีผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่ชัดเจนสำหรับเสนอขอรับทุนจาก วช. ในปีต่อไปอย่างน้อย 5 โครงการ ซึ่งผลลัพธ์คือ มีข้อเสนอโครงการที่นำเสนอผ่านศูนย์ภาคีฯ มาแล้วจำนวน 33 โครงการและแผนงานวิจัย 2 ชุด ซึ่งอยู่ระหว่างนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งโครงการวิจัยที่ 1 รับผิดชอบดูแลในการพิจารณากลับกรองข้อเสนอโครงการเบื้องต้นและให้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำเสนอให้กับ วช. พร้อมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

5. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.) การจัดตั้งศูนย์วิจัยเครือข่ายล้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนางานวิจัยโดยนักวิจัยในพื้นที่ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เพราะโดยลำพังของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในพื้นที่จะไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ฯ โดยทางสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักที่ดูแลงานวิจัยของประเทศ จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะผลักดันนโยบายการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยในระดับภูมิภาคผ่านทางรัฐบาลโดยตรง

2.) จากการประชุมระดมความคิดเห็นใน 8 จังหวัด ส่วนใหญ่ปัญหาที่ผ่านมาก็คือ ความมีเสถียรภาพของรัฐบาล และการเมืองในระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสูงสุดของจังหวัดที่มีการโยกย้ายบ่อย ไม่สามารถทำงานเชื่อมโยงหรือมีนโยบายในการพัฒนาจังหวัดไปในทิศทางเดียวกับผู้นำองค์กรบริหารระดับท้องถิ่น ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลภาพรวมงานวิจัยของประเทศ ได้ผลักดันภารกิจเชิงนโยบายที่มีอยู่แล้วโดยได้ทำบันทึกความเข้าใจหรือข้อตกลงความ

ร่วมมือกับผู้ว่าราชการในแต่ละจังหวัด ให้เห็นความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายของ วช. ในระดับภูมิภาค และศูนย์วิจัยในระดับจังหวัด

3.) เครือข่ายในระดับจังหวัดหรือสมาชิกที่มาร่วมกันเป็นสมาชิกเครือข่ายของศูนย์ฯ หรือคลัสเตอร์ (cluster) ต่างๆ ตลอดจนชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ในแต่ละจังหวัดต้องให้ความสำคัญมากที่สุดเพื่อที่จะมีกำลังผลักดันโครงการต่างๆที่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่ เพราะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับงานวิจัยที่จะร่วมกันทำให้เกิดขึ้นเพื่อมาแก้ไขปัญหาในพื้นที่โดยตรง

4.) ควรมีการกระจายอำนาจเพื่อให้ศูนย์ฯมีอิสระในการดำเนินงานที่ไม่ขัดติดกับกฎระเบียบของระบบราชการมากเกินไป และปัจจัยภายในเกี่ยวกับการสรรหาคณะทำงานของภาคีเครือข่ายและรูปแบบการบริหารจัดการของภาคีเครือข่ายเอง จะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยในระดับภูมิภาคของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

5.) เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์เกิดขึ้น ต้องมีการกำหนดภาระหน้าที่ของผู้ประสานงานศูนย์ (Node 1) และผู้ประสานงานระดับจังหวัด (Node 2) ควรมีการแต่งตั้งผู้ประสานงานอย่างเป็นทางการจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้ประสานงานควรเป็นผู้ที่มาจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพราะสถาบันการศึกษาถือว่าเป็นแหล่งชั้นนำปัญญาให้แก่สังคม และสถาบันการศึกษาไม่ควรมีผลกระทบใดๆจากปัจจัยภายนอกเช่นผลประโยชน์เชิงธุรกิจ และผลกระทบจากการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

6.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติควรให้การสนับสนุนทุนวิจัยให้กับเครือข่ายวิจัยในแบบโครงการวิจัยนำร่องในพื้นที่สำหรับการดำเนินงานเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและความเข้มแข็งของนักวิจัยในพื้นที่

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1.) การติดต่อประสานงานร่วมกับหลายๆหน่วยงานในพื้นที่ เป็นสิ่งหนึ่งที่ทางคณะทำงานประสบปัญหา เนื่องจากหัวหน้าโครงการฯทำหนังสือติดต่อโดยผ่านผู้บริหารสถาบันวิจัยฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดวันเพื่อการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในพื้นที่ เพราะตัวแทนจากแต่ละภาคส่วนมีภารกิจประจำ ทำให้การจัดประชุมในพื้นที่บางจังหวัด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบางหน่วยงานไม่สามารถเข้าร่วมได้ ทางแก้ไขปัญหาของคณะทำงาน คือ สรรหาผู้ประสานงานในพื้นที่จากหน่วยงานที่มีศักยภาพที่สามารถเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนในจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากสถาบันการศึกษาหลักในพื้นที่ มากกว่าจากส่วนราชการอื่นๆและภาคเอกชน เพราะสถาบันการศึกษาหลักของแต่ละจังหวัดมีความพร้อมด้านบุคลากรและสถานที่ที่ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าบางหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

2.) เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการที่ค่อนข้างจำกัด ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองและอุทกภัยของประเทศไทยที่ผ่านมา ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ

ในพื้นที่ โดยเฉพาะในส่วนราชการต่างๆ เพราะเนื่องจากผู้แทนของภาครัฐบางแห่งติดภารกิจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของหน่วยงาน โครงการไม่สามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง

3.) ภาคเอกชนเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนาวิชาการของศูนย์ฯน้อย เนื่องจากมีธุรกิจ ประกอบอาชีพหรือมีภารกิจส่วนตัว ผู้อำนวยการแผนฯได้เชิญตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนมา เป็นวิทยากร และพยายามเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานจากภาคเอกชนและผู้ประกอบการภาคธุรกิจ ใน โอกาสต่างๆ ให้เกิดการประสานงานมากขึ้น

4.) สนับสนุนให้กลุ่มนักวิจัยมีการดำเนินงานร่วมกัน โดยนำศักยภาพของกลุ่มออกมาใช้ให้ เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยศูนย์ฯควรมีงบประมาณจัดประชุมหัวหน้าแผนงานและหัวหน้าโครงการวิจัยร่วมกัน มี ส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ กลยุทธ์ โครงการและกิจกรรมในการดำเนินงาน วิจัยและการแลกเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวกในการสนับสนุนงานวิจัย เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากร ผู้ช่วยวิจัย เป็นต้น

5.) ควรสร้างความเข้าใจในการบริหารงานวิจัยที่แท้จริง สร้างเครือข่ายนักวิจัยและ ฐานข้อมูลวิจัย การพัฒนานักวิจัยในพื้นที่และผู้ช่วยวิจัย และจัดให้มี เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนา งานวิจัยและสร้างนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของท้องถิ่น ประเทศ และสากล ผลิดผลงานวิจัยและนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นการทำวิจัยที่เป็นลักษณะบูรณาการ และสห วิทยาการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มและใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

6.) นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยมีการขับเคลื่อนตลอดเวลา ข้อมูลด้านวิจัยการ จัดการวิจัยในช่วงแรกอาจไม่สอดคล้องกับทิศทางการบริหารจัดการวิจัยในปัจจุบัน เช่น การบริหาร ทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณที่ดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับ หน่วยงานให้ทุน 5 หน่วยงานของประเทศ (5ส.) คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) และ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) แบ่งความรับผิดชอบในแต่ละกลุ่มเรื่องและการรวมฐานข้อมูล กลาง ระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (Thai National Research Repository, TNRR) ซึ่งในอนาคตความ ร่วมมือของแหล่งทุนวิจัยต่างๆจะเชื่อมโยงกันและสร้างศักยภาพของการบริหารงานวิจัยในระดับภูมิภาค เพิ่มขึ้น

7.) แผนงาน/โครงการการจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา จะต้องมีการดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง ตลอดจนมีการติดตามประเมินผล การปรับแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มี การเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน สามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายของ วช. ในระดับภูมิภาคด้วย และ วช. ควรให้การสนับสนุนเครือข่ายวิจัยที่เกิดขึ้นในระดับจังหวัด

8.) วช. ควรส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการแบบเครือข่ายเพื่อให้การสนับสนุนทุนวิจัยมี ความคล่องตัว และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

9.) การสนับสนุนงานวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดควรจะมีการสนับสนุนงานวิจัยทั้งสองแนวทางคือเชิงพื้นที่ และเชิงประเด็น

10.) ควรที่จะจัดการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำหรับนักวิจัยท้องถิ่น นักวิจัยมือใหม่ที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการเขียนข้อเสนอโครงการ โดยที่มึ้นักวิจัยที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่เลี้ยง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักวิจัยรุ่นเก่าและใหม่ และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

11.) ประเด็นวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากการอบรมในส่วนกลาง ควรที่จะมีการสอบถามสำรวจจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น เพื่อทำงานวิจัยในเชิงของการเพิ่มมูลค่า การเพิ่มผลผลิตที่ออกมาในเชิงของระบบเศรษฐกิจจะได้ตอบสนองกับความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

6. การนำไปใช้ประโยชน์

โครงการวิจัยที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

1. ได้รูปแบบแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2. สามารถจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงและประสานงานให้เกิดงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. สร้างเครือข่ายการวิจัยในเขตภาคเหนือตอนบนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. สามารถเป็นต้นแบบสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินการของศูนย์ภาคีเครือข่ายในภูมิภาคอื่น

โครงการวิจัยที่ 2 กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิจัยของศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนา

1. การดำเนินโครงการตามแผนงานวิจัยจะทำให้เกิดโจทย์วิจัยหรือความต้องการงานวิจัยในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยที่นักวิจัยที่สนใจสามารถนำโจทย์วิจัยดังกล่าวไปพัฒนาสู่กระบวนการวิจัยเพื่อที่จะได้สอดคล้องกับ Demand และ Supply ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดสามารถนำไปต่อยอดในเชิงธุรกิจได้
2. ข้อมูลที่ได้ในครั้งนี้ได้แก่ ข้อมูลนักวิจัยที่ระบุถึงชื่อนักวิจัย หน่วยงาน งานวิจัยที่ผ่านมา ตลอดจนความชำนาญของนักวิจัย ข้อมูลงานวิจัยที่มีการแบ่งกลุ่มงานวิจัยเป็นสาขาต่างๆ ข้อมูลความต้องการหรือโจทย์วิจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม การวิจัยเอกสาร การสำรวจในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนทั้ง 2 กลุ่ม การประชุมกลุ่ม (Focus Group) ในรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยข้อมูลดังกล่าว

สามารถนำไปจัดทำเป็นฐานข้อมูลต่อไปได้ อันเป็นประโยชน์แก่นักวิจัยที่จะนำมาต่อยอดการวิจัยในครั้งต่อไป

3. ผลกระทบของโครงการต่อชุมชนหรือพื้นที่วิจัย การทำงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นจากโจทย์วิจัยที่มาจากพื้นที่นั้นๆ เกิดชุมชนที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ เช่นชุมชนที่มีกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนที่ชุมชนย่อมจะสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน สามารถส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และได้รับประโยชน์จากกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นการพัฒนามาจากโจทย์งานวิจัยที่ได้มีการสำรวจมาก่อนหน้านี้

ประวัตินักวิจัย

ผู้อำนวยการแผนวิจัย และหัวหน้าโครงการย่อยที่ 1

1. ชื่อ (ภาษาไทย) นายสุรพล นธการกิจกุล

(ภาษาอังกฤษ) Assoc.Prof.Dr. Surapol Natakankitkul

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 356900232771

ทำเนียบผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิจัยแห่งชาติ 44030058

วัน เดือน ปี เกิด 1 สิงหาคม 2500

3. ตำแหน่งปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ 9

4. หน่วยงานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ถ.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์ 053-944342-3 โทรสาร 053-222741

อีเมล surapoln@pharmacy.cmu.ac.th ; pmchi007@chiangmai.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ปริญญา	สถาบันการศึกษา
2523	เภสัชศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2529	เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2534	Dr.rer.nat.	Innsbruck University, Austria (Biotechnology and Analytical chemistry)

6. ความชำนาญพิเศษ

1. งานควบคุมคุณภาพยา อาหาร เครื่องสำอาง และสมุนไพร
2. การบริหารจัดการงานวิจัย โรงพยาบาล และโรงงานผลิตยา อาหาร เครื่องสำอาง และสมุนไพร
3. ผู้ตรวจประเมินระบบประกันคุณภาพการศึกษาและระบบมาตรฐานสากล อาทิเช่น ISO, GMP, HACCP, HA, MSQWL, TQA เป็นต้น
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านสารเสพติดและ Drug profile วิทยาการตำรวจ สนง.ตำรวจแห่งชาติ และกรรมการโครงการความร่วมมือเครือข่ายงานนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมและสถาบันการศึกษา

ประวัติการทำงานและประสบการณ์อื่นๆ

- 2548 – 2551 ผู้อำนวยการสถานจัดการวิจัยระบบสุขภาพภาคเหนือ (สวรส.ภาคเหนือ)
- 2551 ที่ปรึกษาอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ (อวน.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- 2550- 2552 ที่ปรึกษา สถาบันเพิ่มขีดความสามารถมนุษย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 2546 – 2547 รองผู้อำนวยการ สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2523 - 2538 เกษตรกรและผู้ชำนาญพิเศษด้านเภสัชกรรมคลินิก

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 งานวิจัยที่ทำ: ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ และสถานภาพในการทำวิจัย

1. การวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษาวิจัยปริมาณสารสำคัญในกัญชง” ทุนวิจัยสำนักงานป้องกันและปราบปรามสารเสพติด (ปปส.) ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างศูนย์ความร่วมมือวิชาการสารเสพติด มช – ปปส. ประจำปี 2551-2552 (หัวหน้าโครงการ)
2. การวิจัยเรื่อง “การสกัดสารสำคัญจากเชื้อเห็ดเผาะขาวสุกและศึกษาความคงตัวของสารสกัด” ทุนโครงการวิจัย IRPUS สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ (สกว) ประจำปี 2551-2552 (ผู้ร่วมโครงการ)
3. การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเตรียมรูปแบบขี้ผึ้งจากสารสกัดพลอพลิส และการศึกษาความสามารถในการยับยั้งความรู้สึกเจ็บปวด ในภาวะ neuropathic pain ทุน สกว.ปี 2551-2552 (ผู้ร่วมโครงการ)
4. การวิจัยเรื่อง “สถานการณ์คุ้มครองบริโภคและการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ชาเขียว” แหล่งงบประมาณ เงินรายได้คณะ จำนวนงบประมาณ 48,000 บาท (หัวหน้าโครงการ) มีส่วนร่วมวิจัย 50 % ระยะเวลาวิจัยทั้งหมด 1 ปี – เดือน เริ่มตั้งแต่ 1 ม.ค. 2551 - 31 ธ.ค. 2551
5. การวิจัยเรื่อง “โครงการพัฒนาระบบเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาหมอกควันจังหวัดเชียงใหม่ ” ทุนโครงการวิจัยสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ประจำปี 2550-2551. (ผู้ร่วมโครงการ)
6. การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารระบบการเฝ้าระวังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน ในชุดโครงการนำร่องเพื่อพัฒนาข้อมูลการแก้ปัญหาหมอกควันในแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน ” ทุนโครงการวิจัยสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ (สกว) ประจำปี 2550-2551. รหัสโครงการ RDG5130006 (หัวหน้าโครงการย่อย)
7. การวิจัยเรื่อง “การแปรรูปสมุนไพรและธัญพืชเพื่อเพิ่มมูลค่า” ทุนบูรณาการ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประจำปี 2550-2551. (ผู้ร่วมโครงการ)
8. การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาครีมขลอความแก่จากฟักข้าว” ทุนโครงการวิจัย IRPUS สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ (สกว) ประจำปี 2549-2550. (ผู้ร่วมโครงการ)
9. การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวิเคราะห์สารตกค้างในพืชผักโดยวิธีแคปิลารีอีเล็กโตรโฟเรซิส” ทุนโครงการสนับสนุนบัณฑิต ของ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ (สกว) ประจำปี 2548-2549. (หัวหน้าโครงการ)

7.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้วและผลงาน

1. Surapol Natakankitkul, Jantana Keereetawee, Nisit Kittipongpattana, Renu Pinthong and Toshihiko Toida, Production of hypocholesterolemic substance biosynthesis by *Monascus purpureus* in Thai Rice, การประชุม The 8th NRCT-JSPS Joint Seminar February 3-4, 2009, Faculty of Pharmacy, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

2. Surapol Natakankitkul, Panee Sirisa-ard, Pimbootsaporn Singha-Aussavarat and Maitree Suttajit Green tea and its anti-bacterial activity for pustular acne. In The 2nd International Conference on Natural Products for Health and Beauty (NATPRO) December 17-19, 2008. at Naresuan University, Phayao, Thailand. (Oral Presentation December 17, 2008)
3. Surapol Natakankitkul, Jantana Keereetawee, Nisit Kittipongpattana, Renu Pinthong and Toshihiko Toida, Production of hypocholesterolemic substance biosynthesis by *Monascus purpureus* in Thai Rice, การประชุมเสนอผลงานวิจัยทางเภสัชศาสตร์และฟิสิกส์มอรวัด Nagai Award Thailand 2008 ประจำปี 2551 ครั้งที่ 25 วันที่ 2 ธ.ค.51 ห้องประชุม 702 อาคาร 80 ปี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (**Poster Presentation Award 2008 สาขา Biopharmaceutical Sciences**)
4. Surapol Natakankitkul, Panee Sirisa-ard, Pimbootsaporn Singha-Aussavarat, Maitree Suttajit and Toshihiko Toida. Development of Anti-Acne Cream from Green Tea Extract. The International Symposium on Cosmetic and Health Innovations CHI 2008. “Natural Secret for Health and Beauty” Nov. 3-4, 2008, Bitec, Bangkok, Thailand.
5. Surapol Natakankitkul, Toshihiko Toida, and Maitree Suttajit, Stability of Catechins in Green Tea Drinks. International Conference on Tea Production and Tea Products, November 26-27, 2008, Maepluang University, Chiang Rai, Thailand.
6. Surapol Natakankitkul, Jantana Keereetawee, Nisit Kittipongpattana, Renu Pinthong, Production and Optimization of Hypocholesterolemic Substance Biosynthesis by *Monascus purpureus* in Thai Rice, เอกสารวิชาการ, การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ในงาน มหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 5 วันที่ 3 กันยายน 2551 ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี กทม. (Oral Presentation September 3, 2008)
7. Surapol Natakankitkul, Jantana Keereetawee, Nisit Kittipongpattana, Renu Pinthong and Patcharee Pattanagul and Toshihiko Toida, Biosynthesis of Antihypercholesterol substances by *Monascus* species in Thai Rice, การประชุมเสนอผลงานวิจัยทางเภสัชศาสตร์และฟิสิกส์มอรวัด Nagai Award Thailand 2007 ประจำปี 2550 ครั้งที่ 24 วันที่ 12 ธ.ค.50 ห้องประชุม 702 อาคาร 80 ปี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. สุรพล นธการกิจกุล, พาณี ศิริสะอาด, พิมพร ลีลาพรพิสิฐ และเกียรติศักดิ์ พลสงคราม
 พักข้าว: จากผักพื้นบ้านสู่ผลิตภัณฑ์ยา เสริมอาหาร เครื่องสำอาง เอกสารวิชาการ, การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่

4 ในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 4 วันที่ 29-31 สิงหาคม 2550 ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี กทม.(ได้รับรางวัล ผลงานวิชาการดีเด่น)

9. Surapol Natakankitkul, Panee Sirisa-ard , Pimporn Leelapornpisid, Kiatisak Phosongkram. Anti-aging cream from Gac fruit (*Momordica cochinchinesis* Spreng), The 1st Symposium on Cosmetic and Beauty Health Innovations, Swissotel Nai Lert Park Hotel, May, 26-27, 2007
10. Surapol Natakankitkul, Shinobu Sakai, Toshihiko Toida, and Maitree Suttajit. Stability of Catechins in Green Tea, Oolong tea, and Black Tea, The 1st Sino-Thai Conference on Traditional Medicine and Natural Health Products (STCTMNHP) Nov. 12-19, 2006, Nanning, Guangxi, P.R.China.
11. พาณี ศิริสะอาด, เกริก อัครชีโนเรศ, ชัยยง ธรรมรัตน์, เต็มศักดิ์ อินทนันทน์, สุรพล นธการกิจกุล. การปริวรรตและการสืบทอดภูมิปัญญาชาท้องถิ่นจากผักสาและใบลาน. วารสารวิชาการสาธารณสุข ปี 15 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน 2549 หน้า 367-382.
12. พาณี ศิริสะอาด, สุรพล นธการกิจกุล, สุนีย์ จันทร์สกา, และ ยิ่งยง เทาประเสริฐ.การใช้ประโยชน์ทางยาจากพืชสมุนไพรและการอนุรักษ์พืชสมุนไพร. คู่มือและบทคัดย่อเอกสารวิชาการ, การประชุมวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 2 วันที่ 31 สิงหาคม – 4 กันยายน 2548 ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี กทม.

หัวหน้าโครงการย่อยที่ 2

1.ชื่อ(ภาษาไทย) นายปริญญา จันทรศรี

ชื่อ(ภาษาอังกฤษ) Mr.Parinya Chantrasri

2.รหัสประจำตัวนักวิจัยแห่งชาติ 38-40-1073

3.หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3102002778420

4.ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิจัย (พนักงานมหาวิทยาลัย)

5.หน่วยงานที่อยู่ติดต่อได้

ศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โทรศัพท์ 0 53 942471, 081 8827321 (มือถือ)

โทรสาร 0 53 942478

E-mail address : parinya.c@cmu.ac.th, aodprin@gmail.com

6.ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปี พ.ศ.ที่จบ	ชื่อสถานศึกษาและประเทศ
วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ชีววิทยา)	2548	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (โรคพืช)	2532	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย
วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)	2527	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

7.สาขาวิชาการที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ

-แบคทีเรียและเชื้อราที่เป็นสาเหตุโรคพืช โรคของพืชผัก ไม้ผล และการควบคุมโรคพืชโดยชีววิธี

-ผ่านการอบรมหลักสูตรมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และการเป็น Local inspector ของบริษัท Bioagricert จำกัด และบริษัท BCS (ประเทศไทย)

-ผ่านการอบรมหลักสูตร EurepGap Fruits and Vegetables Awareness and Interpretation และหลักสูตรการเป็นผู้ตรวจสอบภายใน (Internal Audit) EurepGap ของบริษัท SGS (Thailand)

-ผ่านการอบรมหลักสูตรมาตรฐานความปลอดภัยในอาหาร HACCP และ ISO 22000

-ผ่านการอบรม NIR Spectroscopy Application สำหรับการประยุกต์ใช้ทางการเกษตร

8.ประสบการณ์การทำงาน

นักวิชาการโรคพืช บริษัทอีสต์เวสต์ชีดส์จำกัด (พ.ศ. 2531 – 2535)

นักวิจัยระดับ 7 สังกัดสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พ.ศ. 2536 – 2551)

นักวิจัย พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ สังกัดสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551-ปัจจุบัน)

9.ผลงานทางวิชาการ (5 ปีย้อนหลัง)

ปริญญา จันทศรี วิชชา สอาดสุด และอุราภรณ์ สอาดสุด. 2548.การควบคุมโรคแอนแทรกโนสในผลมะม่วงหลังเก็บเกี่ยวด้วยยีสต์จากผิวใบในสภาพธรรมชาติ.การประชุมพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 5.วันที่ 26 - 29 เมษายน 2548. ณ โรงแรมเวลคัมจอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี.

ปริญญา จันทศรี วิชชา สอาดสุด และอุราภรณ์ สอาดสุด. 2548. การควบคุมโรคแอนแทรกโนสในผลมะม่วงหลังเก็บเกี่ยวด้วยยีสต์จากผิวใบในสภาพธรรมชาติ. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร. 36 (5-6) หน้า 586 - 589.

ปริญญา จันทศรี. 2549. โรคแอนแทรกโนสของสตรอเบอรี่. วารสารเมืองไม้ผล. ปีที่ 5 ฉบับที่ 60(209) เดือนกุมภาพันธ์ หน้า 91-94.

ปริญญา จันทศรี และวิชชา สอาดสุด.2550.โรคจุดดำของผลส้มโอ.วารสารเมืองไม้ผล. ปีที่ 7ฉบับที่75 (223) เดือนพฤษภาคม หน้า 71-74.

นพพล สัทธาชัย ชลิดา เล็กสมบุญ และ ปริญญา จันทศรี.2551. ประสิทธิภาพของเชื้อแบคทีเรียปฏิชีวนะในการควบคุมโรคแคงเกอร์ของส้มโอ. วารสารโรคพืช. 21(1-2) : 87-96.

ปิยะวรรณ ขวัญมงคล รัฐพล พรประสิทธิ์ และ ปริญญา จันทศรี. 2552. ผลของสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราชนิดสัมผัสและดูดซึมบางชนิดต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเชื้อสาเหตุโรคแอนแทรกโนสในส่วนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง” ในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติครั้งที่ 8 ในระหว่างวันที่ 6 – 9 พฤษภาคม 2552 ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.

ปิยะณัฐ ช่างเงิน อุราภรณ์ สอาดสุด วสุ ปฐมอารีย์ ปริญญา จันทศรี และ เอกชัย ชูเกียรติโรจน์. 2552. ความหลากหลายของเชื้อราในผลลำไยสด. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร. 41(พิเศษ) : 322 - 324.

ชลิดา เล็กสมบุญ ปริญญา จันทศรี และศักดิ์มนตรี นาชัยเวียง.2552. การทำให้เกิดโรคและความรุนแรงของเชื้อรา *Phytophthora capsici* ที่แยกมาจากพริก. การประชุมวิชาการอารักขาพืชแห่งชาติครั้งที่ 9. วันที่ 24 – 26 พฤศจิกายน 2552. ณ โรงแรมสุโขทัยแกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.

ปริญญา จันทศรี และ ชลิดา เล็กสมบุญ. 2552. การทำให้เกิดโรคและความรุนแรงของเชื้อรา *Phytophthora capsici* สาเหตุโรคไหม้ของพริก.งานวันวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2552 “ วิถีวิจัย : ทศวรรษที่ 5 สู่วิทยปัญญา ” วันที่ 26 - 27 พฤศจิกายน 2552

ปริญญา จันทศรี วิชชา สอาดสุด อุราภรณ์ สอาดสุด และรัฐพล พรประสิทธิ์. 2553. การลดการเจริญแบบแฝงและโรคแอนแทรกโนสเพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกของมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร. 41(พิเศษ) : 307-310.

รัฐพล พรประสิทธิ์ วิชชา สอาดสุด และปริญญา จันทศรี. 2553. ผลของการจัดการสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองในระยะก่อนเก็บเกี่ยวที่มีต่อการเกิดโรคแอนแทรกโนสของมะม่วงหลังเก็บเกี่ยว.

วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร. 41(พิเศษ) : 325 - 328.

ปริญญญา จันทรศรี และ พงศธร ธรรมณอม. 2553. การใช้เทคนิคพีซีอาร์เพื่อการตรวจสอบและแยกความแตกต่างของเชื้อราสาเหตุโรคแอนแทรคโนสที่แยกจากสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองของอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 11 -14 พฤษภาคม 2552. ณ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ชลิดา เล็กสมบุญ ปริญญญา จันทรศรี ศักดิ์มนตรี นาชัยเวียง และ อรรณณ ชัชวาลการพาณิชย์.2553.

ความแปรปรวนในด้านความก้าวร้าวของเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* ที่แยกมาจากพริก. การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 11 -14 พฤษภาคม 2553. ณ

โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ชลิดา เล็กสมบุญ อรรณณ ชัชวาลการพาณิชย์ ปริญญญา จันทรศรี และศักดิ์มนตรี นาชัยเวียง. 2553.

การใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยาและเทคนิค Polymerase Chain Reaction ในการจำแนกเชื้อ

Phytophthora capsici. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 41 : 193 – 202.

ปริญญญา จันทรศรี และ พงศธร ธรรมณอม. 2553. การใช้เทคนิคพีซีอาร์เพื่อการตรวจสอบและแยกความแตกต่างของเชื้อราสาเหตุโรคแอนแทรคโนสที่แยกจากสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองของอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่.วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 42(2)(พิเศษ) : 301 - 304.

ปริญญญา จันทรศรี พงศธร ธรรมณอม พิเชษฐ์ น้อยมณีรัฐพล พรประสิทธิ์และศศิธร การะบุญ.2553.

การตรวจสอบชนิดของเชื้อรา *Colletotrichum* spp. ที่แยกได้จากมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองในระยะก่อนและหลังเก็บเกี่ยวของสวนมะม่วงอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่.การประชุมวิชาการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 1 – 3 กันยายน 2553 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.

รัฐพล พรประสิทธิ์พิเชษฐ์ น้อยมณี ศศิธร การะบุญ พงศธร ธรรมณอม และปริญญญา จันทรศรี.2553.

การเปลี่ยนแปลงประชากรของเชื้อราสาเหตุโรคแอนแทรคโนสในระยะตั้งแต่เก็บเกี่ยวและผลการใช้สารกำจัดเชื้อราในสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่.การประชุมวิชาการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 1 – 3 กันยายน 2553 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.

พงศธร ธรรมณอมและ ปริญญญา จันทรศรี. 2553. การจำแนกชนิดในระดับโมเลกุลของเชื้อก่อโรคแอนแทรคโนสจากสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง อำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่.การประชุมวิชาการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 1 – 3 กันยายน 2553 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.

ปริญญญา จันทรศรี พงศธร ธรรมณอม พิเชษฐ์ น้อยมณีรัฐพล พรประสิทธิ์และศศิธร การะบุญ.2553.

การตรวจสอบชนิดของเชื้อรา *Colletotrichum* spp. ที่แยกได้จากมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองในระยะก่อนและหลังเก็บเกี่ยวของสวนมะม่วงอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่.วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร

42(1)(พิเศษ) : 55 – 58.

รัฐพล พรประสิทธิ์ พิเชษฐ์ น้อยมณี ศศิธร การะบุญ พงศธร ธรรมณอม และ **ปริญญา จันทศรี**. 2553.

การเปลี่ยนแปลงประชากรของเชื้อราสาเหตุโรคแอนแทรคโนสในระยะตัดแต่งถึงเก็บเกี่ยวและผล
การใช้สารกำจัดเชื้อราในสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่. วารสาร

วิทยาศาสตร์เกษตร 42(1)(พิเศษ) : 99 – 102.

พงศธร ธรรมณอม และ **ปริญญา จันทศรี**. 2553. การจำแนกชนิดในระดับโมเลกุลของเชื้อก่อโรค

แอนแทรคโนสจากสวนมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง อำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิทยาศาสตร์
เกษตร. 42(1)(พิเศษ) : 31 – 34.

ปริญญา จันทศรี พิเชษฐ์ น้อยมณี และรัฐพล พรประสิทธิ์. 2554. ประสิทธิภาพของสารป้องกันกำจัด

เชื้อราบางชนิดที่มีต่อชนิดของเชื้อราก่อโรคแอนแทรคโนสของมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองจากสวน
มะม่วงอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่ในระยะหลังเก็บเกี่ยว. การประชุมวิชาการวิทยาการหลังการ
เก็บเกี่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 23 - 24 มิถุนายน 2554. ณ โรงแรมพัทยาพาร์คบีช รีสอร์ท
จังหวัดชลบุรี.

ปริญญา จันทศรี พิเชษฐ์ น้อยมณี และรัฐพล พรประสิทธิ์. 2554. ประสิทธิภาพของสารป้องกันกำจัด

เชื้อราบางชนิดที่มีต่อชนิดของเชื้อราก่อโรคแอนแทรคโนสของมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองจากสวน
มะม่วงอำเภอพัว จังหวัดเชียงใหม่ในระยะหลังเก็บเกี่ยว. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร

42(3)(พิเศษ) : 192 – 195.

ปริญญา จันทศรี และสุวิทย์ วงศ์ศิลา. 2554. การจัดการระบบการเพาะเห็ดโคนน้อยในโรงเรือน.

(System management of hed kone noi (Coprinus mushroom) cultivation in growing
house) การประชุมวิชาการเห็ดแห่งชาติ. วันที่ 14 – 17 ธันวาคม 2554. ณ โรงแรมเชียงใหม่
ออร์คิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.

นิตยา บุญทิม **ปริญญา จันทศรี** และสายสมร ลำยอง. 2554. การศึกษาเหนมเห็ดไปห่านเพื่อการ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ (Study of nham hed kai han for product development). การประชุมวิชาการ
เห็ดแห่งชาติ. วันที่ 14 – 17 ธันวาคม 2554. ณ . โรงแรมเชียงใหม่ออร์คิด อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่.

Chantrasri, P., Sardsud, U. and Sardsud, V. 2002. Screening of Antagonistic Yeasts From

Mango Leaf and Fruit Surface for Controlling Anthracnose Disease in Postharvest
Mango Fruit. The First International Conference on Tropical and Subtropical Plant
Diseases. November 5-8, 2002. The Imperial Mae Ping Hotel. Chiang Mai, Thailand.
In Summary p.179.

Chantrasri, P., Pantaros, R. and Wongnoi, P. 2003. Effect of Plookao Leaf Extract on the Growth of Strawberry Anthracnose Fungi. The 29 th Congress on Science and Technology of Thailand (STT29). 20 – 22 October, 2003 at Golden Jubilee Convention Hall, Khon Kean University, Khon Kean.

Chantrasri, P., Sardud, U. and Sardud, V. 2004. Combining Yeasts and Chitosan Treatment to Reduce Anthracnose Fruit Rot of Mangoes. The 30 th Congress on Science and Technology of Thailand (STT30). 19 – 21 October, 2004 at Impact Arena Muang Thong Thani, Bangkok

Chantrasri, P., Sardud, V. and Sardud, U. 2005. Combining Yeasts and Chitosan Treatment to Reduce Anthracnose Fruit Rot in Mangoes. The Asian Journal of Biology Education. Vol.3.

Chantrasri, P., Sardud, V., and Sardud, U. 2005. Induction of defense responses to anthracnose disease of mango fruit by antagonistic yeast. 2005. In Proceeding of the first Conference of Chiang Mai University, December 8-10, 2005. p. 685 - 690.

Boontim, N., Sripuan, T, **Chantrasri, P.,** Chukeatirote, E. and Lumyong, S. Study of Nham Hed Kai Han for product development. In Proceeding of the first Conference of Chiang Mai University, December 8-10, 2005. p.714-718.

Kumpoun, W., **Chantrasri, P.,** Supyen, D., and Sornsrivichai, S. 2005. Antifungal compound in Thai mango fruit latex. Acta Hort. 682, p.2057 – 2062.

10. ผลงานวิจัย

1. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพาะเห็ดโคนน้อย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัยประจำปี 2544
2. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย การใช้สารต้านเชื้อราที่สกัดจากพืชมะม่วงควบคุมโรคแอนแทรคโนสของสตอเบอรี่ ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณประจำปี 2546 ของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. เป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย "การควบคุมโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญของลำไยและพัฒนารวบรวมพันธุ์โรคเพื่อผลิตต้นพันธุ์ปราศจากโรค" ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) หมายเลขสัญญาโครงการ PG2/032/2539 ระยะเวลา 3 ปี (กันยายน 2539 – กันยายน 2542) โดยรับผิดชอบงานวิจัยทางด้านโรคของลำไย
4. เป็นผู้ร่วมงานโครงการวิจัย "โครงการการควบคุมจุลินทรีย์ก่อโรคแอนแทรคโนสของมะม่วงและผลเน่าของส้มเขียวหวานหลังเก็บเกี่ยว" แหล่งทุน : สถาบันวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ADB

5. เป็นหัวหน้าโครงการฝึกหัดอบรมอาชีพการเพาะเห็ดโคนน้อยในจังหวัดเชียงใหม่ แหล่งทุน งบประมาณประจำปี 2548 ของเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
6. เป็นหัวหน้าโครงการ “การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการผลิตหัวเชื้อเห็ดเศรษฐกิจ” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2549 ของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. เป็นหัวหน้าโครงการ “ประสิทธิภาพของสารสกัดหยาบจากผักเผ็ดที่มีต่อเชื้อราก่อโรคพืชบางชนิด” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2549 ของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. เป็นเจ้าหน้าที่โครงการ Enabling Thai Exports of Exotic Fresh Fruit to EU Markets โดย EU-Thailand Economic Co-operation Small Project Facility ให้งบประมาณสนับสนุนแก่ สถานวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. เป็นหัวหน้าโครงการ “โครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพจากวัสดุอินทรีย์เหลือใช้ทางการเกษตร” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2550 ของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. เป็นผู้ร่วมโครงการ “โครงการวิจัยการศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของเห็ดถอบ (เห็ดเผาะ) โดยใช้ลายพิมพ์ดีเอ็นเอ” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2550 ของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
11. เป็นหัวหน้าโครงการ “โครงการวิจัยประสิทธิภาพของสารสกัดจากพืชผักสมุนไพรบางชนิดที่มีต่อการยับยั้ง เชื้อราสาเหตุโรคจุดดำของส้มโอ” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2551 ของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. เป็นหัวหน้าโครงการ” การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตหัวเชื้อและก้อนเชื้อเห็ดเศรษฐกิจ “ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานโครงการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากเครือข่ายวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ” แหล่งทุนงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2551
13. เป็นผู้ร่วมโครงการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการวางระบบการจัดการที่ดีของการเพาะเห็ดแบบโรงเรือน (โครงการย่อยที่1) โครงการการดำเนินงานกิจกรรมการเลี้ยงปลาน้ำจืดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (โครงการย่อยที่ 3) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก (โครงการย่อยที่6) และ โครงการ การตรวจวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชเศรษฐกิจในเขตภาคเหนือตอนบน (โครงการย่อยที่ 8) ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้แผนงาน โครงการถ่ายทอดผลงานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่ชุมชนภาคเหนือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน แหล่งทุนงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2552
14. เป็นผู้ร่วมโครงการ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* และเชื้อรา *Phytophthora capsici* ในการทำให้เกิดโรคเหี่ยวของพริก (ปีที่1-2) ภายใต้กิจกรรมดำเนินการโครงการของ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แหล่งทุน งบประมาณประจำปี 2551 ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

15.เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย การจัดการระบบการควบคุมโรคแอนแทรกซ์ของมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2551 ของศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

16. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย การตรวจหาการเจริญแบบแฝงของเชื้อราสาเหตุโรคแอนแทรกซ์ในมะม่วงน้ำดอกไม้โดยใช้ลักษณะ โครงสร้างทางสรีรวิทยาและสัณฐานวิทยาของมะม่วงและวิธีทางอนุชีววิทยา แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2552 (เริ่ม 15 พฤษภาคม 2552) จากศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

17. เป็นผู้ร่วมโครงการในแผนงานวิจัย “การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ” (ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าโครงการย่อยที่ 1) แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2552 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

18. เป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย “การเพาะเลี้ยงปฏาเพื่อผลิตปฏาปลอดสารพิษ” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2552 ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (เครือข่ายภาคเหนือ) การสนับสนุนทุนวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น

19. เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แหล่งทุนงบประมาณบริการวิชาการประจำปี 2553 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

20.เป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย “ผลของไทเทเนียมไดออกไซด์จากกระบวนการโฟโตแคตาไลติกที่มีต่อบรรยากาศในห้องเก็บรักษาเพื่อยืดอายุมะม่วงน้ำดอกไม้” แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2552 จากศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

21.เป็นผู้ร่วมโครงการในแผนงานวิจัย “การศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระยะที่ 2” (หัวหน้าโครงการย่อยที่ 2) แหล่งทุนงบประมาณประจำปี 2554 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประวัติผู้ร่วมวิจัยโครงการย่อยที่ 1

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) อ.ดร.เพ็ญกาญจน์ กาญจนรัตน์

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Penkarn Kanjanarat, Ph.D.

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3659900552597

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

ภาควิชาบริหารเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่อยู่ ถนนสุเทพ

ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

โทรศัพท์ 053-944334, 944351 โทรสาร 053-222741 E-mail: penkarnk@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ.	ประกาศนียบัตร/ปริญญา	สถาบัน
2548	Doctor of Philosophy (Pharmacy Health Care Administration)	University of Florida
2539	ปริญญาโท สาขาวิชา เกษศาาสตร์ (การบริหารเภสัชกรรมโรงพยาบาล)	มหาวิทยาลัยมหิดล
2537	ปริญญาตรี สาขาวิชา เกษศาาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

Pharmacoepidemiology and drug safety

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย -

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : -

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :

การเผยแพร่ผลงานวิจัย:

- 1) Chaitha W, Viboonsunti C, Permsuwan U, Awipan R, Kanjanarat P. Confirmatory Factor Analysis of an Instrument to Assess Quality in Pharmacy Service of Highly-Active Antiretroviral Therapy Program. CMU Journal. 2007;1(1): 177-196.
- 2) Chaitha W, Viboonsunti C, Kittisoop T, Permsuwan U, Awipan R, Kanjanarat P. Relationships of Service Quality, Patient Satisfaction and Patient Behavioral Intention of Pharmacy Service of Highly-Active Antiretroviral Therapy in Community Hospitals in Chiang Rai Province, Thailand. CMU Journal Soc Sci and Hum. 2007;1(1): 177-196.
- 3) Saisunee B, Anongporn P, Siriying T, Mede-ta K, Penkarn K, Knowledge, Attitudes and Preventive Behaviors for Tuberculosis by Thailand Healthcare Workers. Pharmacoepidemiology and drug safety volume 15 supplement 1 Aug, 2006:S276.

การนำเสนอผลงานวิจัย:

- 1) นุจรี คำด้วง อัสวิน นาคพงศ์พันธุ์ เพ็ญกาญจน์ กาญจนรัตน์. การพัฒนาแนวทางการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงต่อระบบหลอดเลือดหัวใจในผู้ป่วยเด็กและวัยรุ่น โรคสมาธิสั้นที่ใช้ยา เมทิลเฟนิเดท สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์. การประชุมวิชาการงานเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประจำปี 2553. กรุงเทพฯ. 28-29 มิถุนายน 2553.
- 2) ภิญญ โอสรพงศ์ สมัย ศิริทองถาวร เพ็ญกาญจน์ กาญจนรัตน์ ภญ.นุจรี คำด้วง. การเข้าถึงบริการสุขภาพของผู้พิการ ในเขตจังหวัดภาคเหนือ. ประชุมวิชาการระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 17-19 กุมภาพันธ์ 2553.
- 3) Sirithongthavorn S, Narkpongphun A, Kamduang N, Isarapongs Kanjanarat P. Common types of medication errors of outpatient service in pediatric psychiatry care. The 25th Anniversary International Conference on Pharmacoepidemiology & Therapeutic Risk Management. Providence, Rhode Island. August 16-19, 2009.
- 4) Kamduang N, Nakpongpan P, Kanjanarat P. Effectiveness and adverse drug reactions of methylphenidate in pediatric patients under 6 years of age with attention deficit hyperactivity disorder: a retrospective chart review. The 4th Asian Conference on Pharmacoepidemiology. Tainan, Taiwan. October 23-25, 2009.
- 5) Pasook C, Apichathajutapan T, Insorn N, Kanjanarat P, Niwatananan W, Kamduang N. Weight gain in autistic children using risperidone and haloperidol in Thailand. The 4th Asian Conference on Pharmacoepidemiology. Tainan, Taiwan. October 23-25, 2009.
- 6) Kanjanarat P, Winterstein A, Lipowski E, Hartzema A, Tian L. Validation of the Thai Community Hospital Databases for Drug Utilization Research and National Health Policy Evaluations. The 21st International Conference on Pharmacoepidemiology and Therapeutic Risk Management. Nashville, Tennessee. August 21-24, 2005.

งานวิจัยที่กำลังทำ : ข้อเสนอเสนอการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการวิจัยคล่องแล้วประมาณร้อยละเท่าใด

- 1) การศึกษาประสิทธิผลการใช้ยาต้านจุลชีพในการรักษาผู้ป่วยที่ติดเชื้อแบคทีเรียแกรมลบชนิดที่สร้างเอนไซม์ Extended-spectrum Beta-lactamase (ESBL) ในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ทุนพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2553 ได้ทำการวิจัยคล่องแล้วประมาณร้อยละ 60
- 2) ระบาดวิทยาการใช้ยาจิตเวชในผู้ป่วยเด็กและวัยรุ่นในประเทศไทย ทุนจากสถาบันพัฒนาการเด็กกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปี 2554 ได้ทำการวิจัยคล่องแล้วประมาณร้อยละ 5

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) สุวิทย์ วงศ์ศิลา**ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Suwit Wongsila**

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3570101006934

3. ตำแหน่งปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิจัย

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

4.1 ที่อยู่ทำงาน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50200

4.2 หมายเลขโทรศัพท์ 086-7306545

4.3 โทรสาร 053-943375 ext 16

4.4 e-mail : suwitist@gmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปีจบการศึกษา	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญาและชื่อเต็ม	สาขาวิชา	วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา	ประเทศ
2538	ตรี	คอบ	อิเล็กทรอนิกส์	อิเล็กทรอนิกส์	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	ไทย
2549	โท	วท.ม	ฟิสิกส์ประยุกต์	ฟิสิกส์ประยุกต์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ และสาขาที่แตกต่างจากวุฒิการศึกษา

ฟิสิกส์ประยุกต์, อิเล็กทรอนิกส์ Computer interfacing, Computer Software และระบบ GPS

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย**7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย :** - ไม่มี -**7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย :**

1. การเขียน Software ระบบควบคุมอุณหภูมิสำหรับเตรียมสารเซรามิกส์ซูเปอร์คอนดักเตอร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2548
2. การสร้างเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2550
3. การสร้างเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ (ปีที่ 3) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2551

4. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการที่ดีของการเพาะเห็ดแบบโรงเรือน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2552
5. การพัฒนาระบบวัดค่าอุณหภูมิและความชื้นสำหรับโรงเรือนเพาะเห็ด สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2552

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว :

1. เรื่อง ระบบการตรวจวัดก๊าซสำหรับการตรวจสอบคุณภาพของส้มเขียวหวาน, 2548, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เรื่อง การสร้างเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ (ปีที่ 2), 2547, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. เรื่อง การสร้างเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในลมหายใจ (ปีที่ 1), 2546, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. เรื่อง การศึกษาการปลูกวิสเกอร์โมลิปดินัมไดรอกไซด์เพื่อประยุกต์ใช้เป็นอุปกรณ์ตรวจจับก๊าซ, 2545, มุลนิธิโทเร เพื่อการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ประเทศไทย
5. เรื่อง การสร้างเครื่องตรวจวัดไอแอลกอฮอล์จากลมหายใจด้วยวิสเกอร์โมลิปดินัมไดรอกไซด์, 2546, มุลนิธิโทเร เพื่อการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ประเทศไทย
6. เรื่อง เทคนิคการวัดความหนาแน่นกระแสวิกฤตของสารตัวนำยวดยิ่งโดยใช้กระแสแบบพัลส์ (ระยะที่ 2), 2541, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
7. เรื่อง เทคนิคการวัดความหนาแน่นกระแสวิกฤตของสารตัวนำยวดยิ่งโดยใช้กระแสแบบพัลส์ (ระยะที่ 1), 2540, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อข้อเสนอการวิจัย และสถานภาพในการทำวิจัย

1. เรื่อง การสร้างและพัฒนาเครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ
สถานภาพในการทำวิจัย : เป็นหัวหน้าโครงการ
2. เรื่อง การวิจัยและพัฒนาหัววัดไอแอลกอฮอล์
สถานภาพในการทำวิจัย : เป็นผู้ร่วมวิจัย
3. เรื่อง การเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถในการสอบเทียบเครื่องมือวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ
สถานภาพในการทำวิจัย : เป็นผู้ร่วมวิจัย
4. เรื่อง ระบบตรวจวัดก๊าซสำหรับการตรวจสอบคุณภาพของส้มเขียวหวาน
สถานภาพในการทำวิจัย : เป็นผู้ร่วมวิจัย

5. โครงการศึกษาความต้องการงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ภาคเหนือตอนบน สถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สถานภาพในการทำวิจัย : เป็นผู้ร่วมวิจัย

7.5 การเผยแพร่ผลงานวิจัย

1. S. Wongsila, T. Chaisub, M. Tapnurat, S. Choopun, P. Mangkorntona and N. Mangkorntong, **Alcohol concentration measurement for monitoring tangerine shelf life**, The 3rd National Technical Seminar on Postharvest/Post Production Technology, Tipviman Resort & Spa, Cha-am Beach, Petchburi, 10-11 October 2005.
2. P. Ketsuwan, P. Mangkorntong, S. Choopun, S. Wongsila, T. Bunsoong, K. Taywasitthep and N. Mangkorntong, **Breath Alcohol Analyzer Using SnO₂ Gas Sensor**, 30th Congress on Science and Technology of Thailand, Impact Exhibition and Convention Center, Muang Thong Thani, Thailand, 19-21 October 2004.
3. S. Choopun, M. Tapnurat, P. Mangkorntong, S. Wongsila and N. Mangkorntong, **Fabrication of Au Doped MoO₃ Gas Sensor for Alcohol Sensing**, 30th Congress on Science and Technology of Thailand, Impact Exhibition and Convention Center, Muang Thong Thani, Thailand, 19-21 October 2004.
4. S. Wongsila, S. Usa, P. Mangkorntong, S. Choopun and N. Mangkorntong, **Construction and Testing an Analog Breath Alcohol Meter**, 30th Congress on Science and Technology of Thailand, Impact Exhibition and Convention Center, Muang Thong Thani, Thailand, 19-21 October 2004.
5. P. Roatjanapanitkit, P. Mangkorntong, W. Anukool, S. Wongsila and N. Mangkorntong, **Fr unhofer Pattern of Josephson Critical Current in Bi-2212 Cross-Whiskers Junction**, 30th Congress on Science and Technology of Thailand, Impact Exhibition and Convention Center, Muang Thong Thani, Thailand, 19-21 October 2004.
6. S. Phadungdhithidhada, P. Mangkorntong, S. Towta, S. tanunchai, S. Wongsila, S. Choopun and N. Mangkorntong, **Growth of Molybdenum Trioxide Nanowhiskers by Vapor Transport Method**, 30th Congress on Science and Technology of Thailand, Impact Exhibition and Convention Center, Muang Thong Thani, Thailand, 19-21 October 2004.
7. K. Kaewyai, N. Mangkorntong, S. Wongsila and P. Mangkorntong, **Fabrication of YBCO Whiskers**, 29th Congress on Science and Technology of Thailand, Khon Kaen University, Thailand, 20-22 October 2003.

8. C. Pholnak, P. Mangkorntong, S. Towta, S. Choopun, S. Thananchai, S. Wongsila and N. Mangkorntong, **Construction of an ac susceptibility Measuring system**, 29th Congress on Science and Technology of Thailand, Khon Kaen University, Thailand, 20-22 October 2003.
9. T. Intaro, P. Mangkorntong, S. Tanunchai, S. Wongsila and N. Mangkorntong, **Determination of the Diffusion Coefficient of Bi/Pb in B(Pb)SCCO Whiskers**, 29th Congress on Science and Technology of Thailand, Khon Kaen University, Thailand, 20-22 October 2003.
10. S. Wongsila, P. Mangkorntong, S. Towta, S. Choopun and N. Mangkorntong, **Alcohol Vapor Sensing Characteristics of Ag Doped SnO₂ Gas Sensor**, 29th Congress on Science and Technology of Thailand, Khon Kaen University, Thailand, 20-22 October 2003.
11. S. Tanunchai, S. Towta, N. Mangkornton, P. Mangkorntong, S. Wongsila and S. Choopun, **Optical Properties of Hexagonal-Mg_{0.05}Zn_{0.95}O Thin Film Grown by RF sputtering**, 29th Congress on Science and Technology of Thailand, Khon Kaen University, Thailand, 20-22 October 2003.
12. N. Mangkorntong, P. Mangkorntong, S. Towta, S. Choopun, S. Tanunchai, W. Pokapanich and S. Wongsila, **Mechanical Strength and Color Fastness of Cotton Fabrics Coated with Titanium**, 28th Congress on Science and Technology of Thailand, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok, 24-26 October 2002.
13. N. Mangkorntong, P. Mangkorntong, S. Choopun, S. Wongsila, N. Khadkam and S. Tanunchai, **Furnace Temperature Controller for High T_C Superconductor Preparation**, 28th Congress on Science and Technology of Thailand, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok, 24-26 October 2002.
14. P. Mangkorntong, N. Mangkorntong, S. Towta, A. Gardchareon, S. Tanunchai, N. Dejang and S. Wongsila, **Anisotropic Resistivity of La_{2-x}Sr_xCuO₄ Single Crystal**, 28th Congress on Science and Technology of Thailand, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok, 24-26 October 2002.
15. N. Mangkorntong, P. Mangkorntong, S. Choopun, P. Subjareon, S. Tanunchai and S. Wongsila, **Preparation of MoO₃ Whiskers for Gas Sensor**, 28th Congress on Science and Technology of Thailand, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok, 24-26 October 2002.
16. S. Choopun, N. Mangkorntong, P. Mangkorntong, P. Chaiyachate and S. Wongsila, **Fabrication and Characterization of B(Pb)SCCO Superconducting Whisker Junctions**, 28th Congress on Science and Technology of Thailand, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok, 24-26 October 2002.
17. P. Chaiyachate, S. Wongsila, S. Choopun, P. Mangkorntong and N. Mangkorntong, **Fabrication and Characterization of Bi(Pb)-Sr-Ca-Cu-O Superconducting Whisker Junction**, The Second Thailand

Materials Science and Technology Conference : Materials Science and Technology for a Sustainable Development of Thailand, 6 – 7 September 2002, Bangkok, Thailand.

18. W. Pokapanich, S. Wongsila, S. Tanunchai, S. Choopun, P. Mangkorntong and N. Mangkorntong, **Mechanical Properties of Sputtered Aluminium Oxide Film Coated on Cotton**, The Second Thailand Materials Science and Technology Conference : Materials Science and Technology for a Sustainable Development of Thailand, 6 – 7 September 2002, Bangkok, Thailand.
19. S. Towta, N. Mangkorntong, P. Mangkorntong, N. Pimpabut, S. Tanunchai and S. Wongsila., **Hall Mobility in Bulk $\text{YBa}_2(\text{Cu}_{1-x}\text{Fe}_x)_3\text{O}_{7-\delta}$** , 27th Congress on Science and Technology of Thailand, Lee Gardens Plaza Hotel, Hat Yai, Songkla, Thailand, 16 - 18 October 2001.
20. N. Mangkorntong, P. Mangkorntong, S. Towta, S. Thanasanvorakun and S. Wongsila., **Growth of $\text{Bi}_2\text{Sr}_2\text{Ca}_4\text{Cu}_6\text{Pb}_y\text{O}_{10+x}$ ($y = 0$ and 0.5) Superconducting Whiskers**, 27th Congress on Science and Technology of Thailand, Lee Gardens Plaza Hotel, Hat Yai, Songkla, Thailand, 16 - 18 October 2001.
21. S. Wongsila and N. Mangkorntong, **Computer Program for Characterization of Critical Current Density of High Temperature Superconductor**, 27th Congress on Science and Technology of Thailand, Lee Gardens Plaza Hotel, Hat Yai, Songkla, Thailand, 16 - 18 October 2001.

7.6 ผลงานหรือการปฏิบัติราชการที่ได้รับการยกย่องว่าดีเด่น

ปีงบประมาณ	ชนิด/ประเภท	ผลงาน/กิจกรรมหรือการปฏิบัติที่ได้รับการยกย่อง
2549	สิทธิบัตร	การประดิษฐ์ “ <u>เครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจแบบพกพา</u> ” เดือนมิถุนายน 2549
2549	สิทธิบัตร	การประดิษฐ์ “ <u>เครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจอย่างละเอียดในย่าน 0-100 mg% BAC</u> ” เดือนมิถุนายน 2549
2549	การนำเสนอผลงานวิจัยและบทความวิชาการ	“การวัดปริมาณแอลกอฮอล์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของส้ม” ได้รับการคัดเลือกให้เสนอเป็นผลงานวิชาการ แบบบรรยาย ในงานสัมมนาวิชาการวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว/หลังการผลิตแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-11 ตุลาคม 2548 ณ โรงแรมทิพย์วิมาน รีสอร์ท หาดชะอำ (โกลเด้น แชนด์) จังหวัดเพชรบุรี
2550	การนำเสนอผลงานวิจัย	งานแถลงข่าว “ <u>ความคืบหน้าของการพัฒนาเครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ</u> ” จัดโดย หน่วยวิจัยฟิสิกส์ประยุกต์ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่

		24 พฤษภาคม 2549 ณ. ห้องทองกวาว สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมงานคือ นักข่าวจากสื่อต่างๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่จากกรมบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 250 คน
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง “มข. ทำเครื่องตรวจรุ่นใหม่ ไม่พึ่งหลอดเป่า” ในหนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2550
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง “ม. เชียงใหม่ คิดเครื่องวัดคนเมาวิ่งพกพา” ใน web site ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ http://www.thaihealth.or.th/cms/detail.php?id=6482
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง “มข. ตรวจจับเมาไม่ขับ ดันรับปีใหม่เมือง ” หนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์ ประจำวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2550
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง “เครื่องตรวจโซเฟอร์ซีเมารุ่นใหม่ ฟิสิกส์ เชียงใหม่ออกแบบไม่พึ่งหลอดเป่า ” หนังสือพิมพ์ คมชัดลึก วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2550
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง “มข. สัมมนา ให้ความรู้ “ถึงหีขี่เมา เมาไม่ขับ” ดันรับปีใหม่เมือง” หนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2550
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง มข. กระตุ้นชุมชน ตรวจจับเมาไม่ขับ หนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์ วันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2550
2550	การเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน	เอกสารข่าวเรื่อง “มข. ร่วมตรวจจับ “เมาไม่ขับ” ดันรับปีใหม่เมือง 2550 ” ในวารสารข่าวรายสัปดาห์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉบับที่ 14 ปีที่ 2 วันที่ 2-8 เมษายน พ.ศ. 2550

7.7 รางวัลที่ได้รับ

ปี พ.ศ.	รางวัลที่ได้รับ
2544	ผลงานวิชาการรางวัลโปสเตอร์ดีเด่น จากงานการประชุมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 27
2545	ผลงานวิชาการรางวัลโปสเตอร์ระดับดี จากงานการประชุมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 28
2553	ได้รับรางวัลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2552 “ช่างทองคำ” ในสาขาผู้ปฏิบัติงานดีเด่น สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7.8 ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงานพัฒนา Software ใน Microsoft Windows

1. ปี 2538 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขา อิเล็กทรอนิกส์ – สื่อสาร และได้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง ระบบ Client/Server ในการลงทะเบียนนักศึกษา ใช้ Software Microsoft Windows NT Server Version 4.0 เป็น Server ร่วมกับ Software Microsoft Visual Basic Version 4.0 เป็นตัวสร้าง Software Client
2. ปี 2539 พัฒนาระบบวัดค่า JC (Critical Current) ในสารซูเปอร์คอนดักเตอร์ ในห้องปฏิบัติการวิจัยสาร เซรามิกส์ซูเปอร์คอนดักเตอร์ โดยใช้ Software QuickBasic Version 4.5
3. ปี 2540 พัฒนาระบบวัดค่า JC (Critical Current) ในระบบปฏิบัติการ Windows Version 3.0 โดยใช้ Compiler Software Visual Basic 6.0
4. ปี 2546 ออกแบบและพัฒนาระบบการสอบเทียบเครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ โดยใช้ Software Labview 4.0 ของบริษัท National Instrument
5. ปี 2547 Setup ระบบการสอบเทียบเครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ โดยใช้ Software Agilent Vee Pro 6.0
6. ปี 2549 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ทำวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ รุ่น มข. 04 (แบบพกพา) และได้พัฒนา Software สำหรับการควบคุม Microcontroller AT89C51-AC2 ในเครื่องวัดดังกล่าว โดยใช้ Software Bascom-8051
7. ปี 2549 เขียน Software สำหรับการพัฒนาเครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์รุ่น มข. 05 (แบบตั้งโต๊ะ) โดยใช้ Software Bascom-8051 เพื่อใช้ในการควบคุม Microcontroller AT89C51-AC3 ในเครื่องวัด ดังกล่าว
8. ปี 2550 มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับบริษัท SCG Logistics Management ในการช่วยพัฒนาและให้ความรู้ ในการติดตั้งระบบ GPS ในรถขนส่งของบริษัท SCG Logistics Management โดยใช้ Software Bascom-8051 ในการพัฒนาร่วมกับ Module GR-52
9. ปี 2551 พัฒนาระบบเครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจ โดยปรับปรุงรุ่นเป็นแบบตั้งโต๊ะให้เป็น แบบพกพา ที่แสดงผลแบบตัวเลข โดยใช้ Software Pic Basic ร่วมกับ Microcontroller PIC16F87x/18F

ประวัติผู้ร่วมวิจัยโครงการย่อยที่ 2

- ชื่อ-สกุล

นางสุมัทธา ปังประเสริฐ
- Mrs. Sumattana Pangprasert
- หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

3 7101 00966 45 2
- ตำแหน่ง

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
หัวหน้างานบริหารงานวิจัย บริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์
- การศึกษา

ปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปริญญาตรี สาขาการจัดการ คณะศิลปศาสตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- สถานที่ทำงาน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50202
โทรศัพท์/โทรสาร 0-5394-2478 , 089-1924840
e-mail: kochaporn@ist.cmu.ac.th, busaba2u@hotmail.com
- ประวัติการฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่างประเทศ

ปี พ.ศ. 2548
ผู้ช่วยวิทยากร/เลขานุการ จัดฝึกอบรมแกนนำผู้เลี้ยงผึ้งในกัมพูชา ภายใต้โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ในประเทศกัมพูชา (Advanced beekeeping Practices for Marginalized Farmers in Cambodia) ณ เมืองเสียบเรียบ ประเทศกัมพูชา
ระยะเวลา 11 วัน ระหว่างวันที่ 1-11 สิงหาคม 2548 โดยได้รับทุนจาก GTZ ประเทศเยอรมันนี
- ประสบการณ์การบริหารและบริหารงานวิจัยและเป็นเลขานุการโครงการ

ปี พ.ศ. 2533-ปัจจุบัน

1. เป็นเลขานุการศูนย์วิจัยนิวตรอนพลังงานสูง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. เป็นเลขานุการศูนย์วิจัยนิวตรอนและเทคโนโลยีรังสี สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านการวิจัยของศูนย์วิจัยนิวตรอนพลังงานสูง และศูนย์วิจัยนิวตรอนและเทคโนโลยีรังสี

4. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านการวิจัย/การเงิน/บัญชี บริหารจัดการเกี่ยวกับเอกสารการเบิกจ่ายจากทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ
  - 4.1 โครงการ Application of Low Energy Accelerators to Material Analysis (IAEA)
  - 4.2 โครงการ International Program in the Physics Science (IPPS)
5. เป็นเลขานุการหน่วยวิจัยได้รับรางวัล หน่วยงานวิจัยดีเด่นมูลนิธิโทเร เพื่อการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540
6. เป็นเลขานุการกลุ่มวิจัยได้รับรางวัลเกียรติบัตรผลงานวิจัยดีเด่นการถ่ายฝากดีเอ็นเอ 3 ชนิดเข้าสู่เซลล์แบคทีเรีย E-coil โดยเทคนิคไอออนบีม ปี พ.ศ. 2544
7. เป็นผู้ประสานงานโครงการฝ่ายโครงการศูนย์บริหารข้อมูลเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Regional information Service Centre for South East Asia on Appropriate Technology) RISE AT ได้รับทุนสนับสนุนจาก GTZ ประเทศเยอรมันนี
8. โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. (โครงการล้าอนาคตควบคู่กับสาร)
9. โครงการพัฒนาแหล่งกำเนิดรังสีเอ็กซ์ที่มีหัวงในเรือนเฟรมโตวินาที
10. โครงการติดตามการเคลื่อนที่ของอนุภาคในหัววัดด้วยการจำลองทางคอมพิวเตอร์
11. โครงการ Fuel Cell ร่วมกับ กรมการพลังงานทหาร
12. โครงการวิเคราะห์ธาตุแบบไม่ทำลายฯ
13. โครงการติดตามการเคลื่อนที่ของอนุภาคในหัววัดด้วยการจำลองทางคอมพิวเตอร์
14. โครงการพัฒนาหัวจ่ายสำหรับผลิตบีมรวมอาร์กอน
15. โครงการพัฒนาลำโพงไอออนเพื่อตัดร่องแถบผ่านสารกึ่งตัวนำเซลล์แสงแดด
16. โครงการพัฒนาผลิตบีมรวมไอออนความเข้มสูง
17. โครงการระบบไอออนอิมพลานเตชันเพื่องานวิจัยและฝึกอบรมสำหรับอุตสาหกรรมการผลิตแผ่นวงจรรวม ระยะที่ 1
18. โครงการระบบไอออนอิมพลานเตชันเพื่องานวิจัยและฝึกอบรมสำหรับอุตสาหกรรมการผลิตแผ่นวงจรรวม ระยะที่ 2
19. โครงการเพิ่มขีดความสามารถการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีไอออนบีม (งบประมาณ 10 ล้าน)
20. โครงการ Low Energy Ion Beam in Biotechnology
21. ศูนย์เฉพาะทางเทคโนโลยีไอออนบีม
22. โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก อาจารย์มีชัย เมธีสุกุล
23. โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก นส.สาคร ริมแจ่ม

24. โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก นส.สมใจ แสงยืนยงพิพัฒน์
25. โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก นส.พิมพ์พร จันทร์ผง
26. โครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก นายเสวต อินทศิริ
27. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษาอาหารพื้นบ้านของภาคเหนือและการผลิตไส้อั่ว
28. โครงการการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวให้ผลผลิตสูงจากข้าวหอมมะลิ 105 ด้วยลำไออนพลังงานต่ำ
29. โครงการการเพาะเลี้ยงปูนาเพื่อผลิตปูนาปลอดสารพิษ
30. โครงการพัฒนาระบบขึ้นส่วนสำเร็จรูปด้านถนนแผ่นดินไหว สำหรับอาคารขนาดเล็กถึงขนาดกลาง

8. ผลงานทางวิชาการ

ปี พ.ศ. 2547 ผู้ช่วยวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนา น้ำผึ้งและกระบวนการผลิตน้ำผึ้ง สัตว์ส่วน 10% ได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติภาคเหนือ

ปี พ.ศ. 2547 -2548

คณะทำงาน/เลขานุการ โครงการจัดทำแผนพัฒนาพลังงานจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับงบประมาณจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ปี พ.ศ. 2549 คู่มืองานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์

ปี พ.ศ. 2550

คณะทำงาน/เลขานุการ โครงการสำรวจความต้องการการรับการสนับสนุน และเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการภายใต้การสนับสนุนของโครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ ได้รับการสนับสนุนจากอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ

ปี พ.ศ. 2553

1. คณะทำงาน/เลขานุการ โครงการการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์ภาคีเครือข่ายวิจัยด้านนาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สัตว์ส่วน 5% ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2. เป็นผู้ร่วมวิจัยโครงการการพัฒนาศักยภาพการผลิตไข่แฮมพ์ สัตว์ส่วน 20 % ได้รับทุนจาก อวน. ภาคเหนือ

9. ผลงานทางบริการวิชาการ

ปี 2547-ปัจจุบัน

1. เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติ เรื่อง Particle beam & plasma interaction on materials ระหว่างวันที่ 31 มกราคม 2544-1 กุมภาพันธ์ 2545
2. เป็นคณะกรรมการและเหรียญก จัดประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง การบำบัดมะเร็งปากมดลูกโดยอาศัยปฏิกิริยาการดูดกลืนนิวตรอนของธาตุโบรอน คำสั่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ 2666/2537 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2537
3. จัดฝึกอบรมให้กับ อบต. ทัวประเทศ เรื่อง การจัดการของเสียอันตรายในระดับชุมชน ระหว่างวันที่ 2-3 พฤศจิกายน 2547 ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ
4. จัด Stake Holder การวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมเลี้ยงผึ้งอย่างยั่งยืน(ภาคเหนือ)
5. จัด Stake Holder แนวทางการถ่ายทอดเทคโนโลยีสาหร่ายสไปรูลินาสู่ชุมชน (ภาคเหนือ)
6. จัดฝึกอบรมให้ความรู้/เพื่อสร้างอาชีพใหม่/เพื่อเพิ่มรายได้/เพิ่มมูลค่าสินค้าให้กับชุมชนภาคเหนือ 28 ครั้ง
7. คณะทำงาน/เลขานุการ โครงการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากเครือข่ายวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สู่ชุมชนภาคเหนือเพื่อการพึ่งพาตนเอง ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ปี 2551
8. คณะทำงาน โครงการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสิ่งทอข้อมสี่ธรรมชาติสู่ชุมชนได้รับทุนสนับสนุนจากคลินิกเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2553

ปี 2547- ปัจจุบัน

1. ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์
2. รักษาการหัวหน้างานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์
3. หัวหน้างานบริหารงานวิจัย บริการวิชาการและวิเทศสัมพันธ์

1. ชื่อ – สกุล ผศ.จงเจตต์ พานิชกุล

Mr.Jongjate Panichkul.

2. บัตรประจำตัวประชาชน 35599 00123 972

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกองการศึกษานาน

4. สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
กิ่งอำเภอคูเพิง จังหวัดน่าน 55000
โทรศัพท์ 054 771600
โทรสาร 054 771600

E-mail mamasung_ang@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

สถาบันการศึกษา	ระยะเวลาที่		สาขาวิชา	คุณวุฒิ
	จาก	ถึง		
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2534	2536	นโยบายสาธารณะและการบริหาร โครงการ	M.B.A
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	2520	2522	บริหารธุรกิจเกษตร	ทก.ม.

6. สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
เป็นผู้บริหารดูแลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทั้งหมด

-

1. ชื่อ ดร.อภิชาติ ชิดบุรี (Dr.Aphichat Chidburee)

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน : 3 5199 00029 42 9

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

4. หน่วยงานที่อยู่ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ต.

พิชัย อ.เมือง จ.ลำปาง 52000 โทร. 0-5434-2553 โทรสาร 0-5434-2550

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญา และ ชื่อเต็ม	สาขาวิชา	วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา	ประเทศ
2535	ตรี	ทศบ. (เทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต)	พืชศาสตร์	พืชสวน ระดับ	สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	ไทย
2539	โท	วท. ม.(เกษตรศาสตร์) (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์)	พืชสวน	ไม้ดอก ไม้ ระดับ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ไทย
2553	เอก	วท.ค.(เกษตรศาสตร์) (วิทยาศาสตร์ดุริยบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์)	พืชสวน	ไม้ดอก ไม้ ระดับ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ไทย

1. สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชา

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช การปลูกพืชในโรงเรือนพลาสติกที่ควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ : ระบุสถานภาพในการวิจัยว่าเป็น หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละเรื่อง

6.1 งานวิจัยที่ทำแล้วเสร็จ :

ผลงานวิชาการ

1. อภิชาติ ชิดบุรี. 2543. ผลิตต้นพันธุ์กระชายดำ (โสมไทย) ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ. วารสารเลขาธิการเกษตร ปีที่ 24 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2543.

2. อภิชาติ ชิดบุรี. 2543. การผลิตต้นกล้าพันธุ์ดาหลาด้วยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ. วารสารโลกเกษตร&อุตสาหกรรม ฉบับที่ 9 กรกฎาคม 2543.

ผลงานวิจัย

1. อภิชาติ ชิดบุรี. 2539. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อคาหลาในสภาพปลอดเชื้อ. *ใน* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อภิชาติ ชิดบุรี และพิมพ์ใจ อาภาวัชรุณณ์. 2540. ผลของระดับ BAP ปริมาณอาหารและสภาพที่เลี้ยงต่อการเลี้ยงเนื้อเยื่อคาหลาในสภาพปลอดเชื้อ. *ใน* : รายงานการประชุมไม้ดอกไม้ประดับแห่งชาติ ครั้งที่ 3
3. อภิชาติ ชิดบุรี, ไชยยันต์ วรกุล และกิตติ บุญเลิศสินรินทร์. 2541. การปลูกเกล็ดไอลัสในสภาพฤดูกาลที่แตกต่างกัน. *ใน* : รายงานการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 17 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
4. อภิชาติ ชิดบุรี, ไชยยันต์ วรกุล และกิตติ บุญเลิศสินรินทร์. 2542. การเจริญเติบโตและคุณภาพของดอกเยอบีร่าในรอบปีที่ปลูกในจังหวัดลำปาง. *ใน* : รายงานการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 18 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
5. อภิชาติ ชิดบุรี, พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธวรชัย. 2543. ผลของระดับความเข้มข้น BA ที่มีต่อการเพิ่มจำนวนต้นกระชายดำในสภาพปลอดเชื้อ. *ใน* : รายงานการสัมมนาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมุนไพรของประเทศไทย
6. อภิชาติ ชิดบุรี, พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธวรชัย. 2544. ผลของ 2,4-D และชิ้นส่วนคาหลาที่มีผลต่อการชักนำให้เกิดแคลลัส. *ใน* : รายงานการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 27
7. อภิชาติ ชิดบุรี และจีระศักดิ์ แสนใจบาล. 2545. ผลของพาโคลบิวทราโซลและน้ำตาลซูโครสที่มีต่อการเจริญเติบโตของคาหลาในสภาพปลอดเชื้อ. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร ปีที่ 33 ฉบับที่ 1 – 3 มกราคม-มิถุนายน 2545. หน้า 57-61
8. อภิชาติ ชิดบุรี, พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธวรชัย. 2545. ผลของความเข้มข้นน้ำตาลซูโครสที่มีต่อการพัฒนาเหง้าว่านขอมทองแก่ในสภาพปลอดเชื้อ. *ใน* : รายงานการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 1
9. อภิชาติ ชิดบุรี, พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธวรชัย. 2546. ผลของออกซินและไซโตไคนินที่มีต่อการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อของระย้อม. ว.วิทยาศาสตร์เกษตร ปีที่ 34 ฉบับที่ 4-6 หน้า 103-108.
10. อภิชาติ ชิดบุรี, พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธวรชัย. 2546. ผลของความเข้มข้น NAA และ BAP ที่มีต่อการเพิ่มจำนวนยอดต้นเถาเอ็นอ่อนในสภาพปลอดเชื้อ. *ใน* : รายงานการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 29
11. อภิชาติ ชิดบุรี พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธวรชัย. 2546. ศึกษาผลผลิตของเหง้ากระชายดำที่ปลูกต้นจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในสภาพโรงเรือนแบบ Knock-down. ว.วิทยาศาสตร์เกษตร ปีที่ 34 ฉบับที่ 1-3 หน้า 370-380.

12. อภิชาติ ชิดบุรี, พงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง และพิทักษ์ พุทธรชัย. 2546. ผลของความเข้มข้นน้ำตาลซูโครสที่มีต่อการพัฒนาเหง้าว่านขมทองแก่ในสภาพปลอดเชื้อ. ว.วิทยาศาสตร์เกษตร ปีที่ 34 ฉบับที่ 1-3 หน้า 397-400.
13. อภิชาติ ชิดบุรี, ฉันทนา สุวรรณธาดา, วิวัฒน์ บัณฑิตย์ และโสระยา ร่วมรังสี. 2548. ผลของความยาววันต่อการเจริญเติบโตและสะสมคาร์โบไฮเดรตของปทุมมา. ใน : การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 5
14. Chidburee, A., C. Suwanthada, W. Bundithya and S. Ruamrungsri. 2005. Study of protein expression to Patumma rhizome on day length different. **In** : AgBiotech Graduate Conference II, Thailand.
15. Chidburee, A., C. Suwanthada, W. Bundithya, T. Ohyama and S. Ruamrungsri. 2006. Effects on sucrose concentrations on In vitro rhizome formation of *Curcuma alismatifolia* Gagnep. **In** : 4th the International Symposium on the Family Zingiberaceae, Singapore.
16. Chidburee, A., C. Suwanthada, W. Bundithya, T. Ohyama and S. Ruamrungsri. 2006. Effects of red light on growth and nutrient modification of *Curcuma alismatifolia* Gagnep rhizome. **In** : RGJ Seminar Series XLIV, Plant Science Research for Agriculture, Thailand.
17. Chidburee, A., C. Suwanthada, W. Bundithya, T. Ohyama and S. Ruamrungsri. 2006. Changes of carbohydrate contents in *Curcuma alismatifolia* Gagnep affected by red light. **In** : International Workshop on Ornamental Plants, Thailand.
Publishing : Acta Horticulturae
18. Chidburee, A., C. Suwanthada, W. Bundithya, T. Ohyama and S. Ruamrungsri. 2550. Effects of red light on growth, photosynthesis and food reserves in *Curcuma alismatifolia* Gagnep . **Publishing** : Thai Journal of Agricultural Science
19. อภิชาติ ชิดบุรี, ฉันทนา สุวรรณธาดา, วิวัฒน์ บัณฑิตย์ และโสระยา ร่วมรังสี. 2550. ผลของความยาววันต่อการเติบโต การสังเคราะห์แสงและการสะสมอาหารในปทุมมา. **ตีพิมพ์ใน** : วารสารเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
20. อภิชาติ ชิดบุรี, อนุพันธุ์ ชันทอง, พิทักษ์ พุทธรชัย และพงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง. 2552. การฟอกฆ่าเชื้อ และการชักนำให้เกิดยอดต้นว่านงด้วยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ **ใน** : การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 8
21. Chidburee, A., S. Jeansuwan., S. Wongfun and W. Srimuang. 2009. Evaluation of User Satisfaction with an Orchid Tissue Culture Demonstration and Simulation Program for E-learning. **In** : International Conference on the Role of Universities in Hand-On Education.

22. อภิชาติ ชิดบุรี, อนุพันธุ์ ชันทอง, พิทักษ์ พุทวรชัย และพงศ์ยุทธ นวลบุญเรือง. 2552. ผลของสารควบคุมการเจริญเติบโตที่มีต่อการเพิ่มปริมาณยอดของต้นหว่ายาข้าวเย็นเหนือในสภาพปลอดเชื้อ **ใน :** การประชุมวิชาการราชมงคล ครั้งที่ 2

6.2 งานวิจัยที่กำลังดำเนินการวิจัย

- การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อต้นย่านาง (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- การอนุรักษ์กล้วยไม้ป่าในจังหวัดลำปางเพื่อพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ผู้ร่วมวิจัย)

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) ดร. สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr Sukthai Pongpattanasiri

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 6599 00210 20 3

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

สำนักวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา 56000

โทรศัพท์ (054) 466-666 ต่อ 1786 โทรสาร (054) 466-663

5. ประวัติการศึกษา

2540 ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2544 ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
ภาควิชาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร

2545 Research student of faculty Agriculture and life science, Hirosaki University , Japan

2548 Doctor of Philosophy (Agriculture science) United Graduate School of Agricultural
Sciences, Iwate University, Japan Scholarship support:

(1) Japanese Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology
(Monbukagakusho) Study Incentive Award

(2) Hirosaki City Privately Funded Students Scholarship

(3) UMAP Scholarship

(4) Hirosaki West Rotary Club Scholarship

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

6.1 Development of subsoil surface irrigation system using porous ceramics

6.2 Conservation and control of environment

6.3 Paddy field engineering

วิทยานิพนธ์

(1) การพัฒนาระบบการให้น้ำใต้ผิวดินโดยใช้เซรามิก เพื่อการใช้น้ำแบบประหยัด
(Thesis of Master Degree)

(2) Influence of a Percolation Pattern on the Removal of Soluble Elements in
Downward Water and Rice Plant under Inundation during the Cultivation with
Models of Cadmium Polluted Paddy Field (Thesis of Doctor Degree)

Publications:

(1) Journal papers

Pongpattanasiri Sukthai, Sasaki Choichi, Matuyama Nobuhiko, Tonouti Akio and Noda Kaori. (2005). Influence of a Percolation Pattern on the Removal of Soluble Elements in Downward Water and Rice Plant with Models of Cadmium Polluted Paddy Fields [in Japanese]. J. Jpn. Soc. Soil Phys. 101: 17-26.

Koseki kyo, Sasaki Choichi, Pongpattanasiri Sukthai and Moroizumi Toshitsugu (2004). Changes in the Concentrations of Oxygen and Carbon Dioxide in a Gravel and Sand Subsoil Layer of Paddy field. Journal of the Japanese Society of Irrigation, Drainage and Reclamation Engineering (Trans. of JSIDRE), Vol. 229: 15-22.

Sasaki C, Pongpattanasiri S, Kohama A, Enari K, Matsuyama N, Toshitsugu. Vertical variations in groundwater quality under a fertilized melon field in sand dune areas. JOURNAL OF EXPERIMENTAL BOTANY, 54: 47-48

Pongpattanasiri, S. et al. (2006). Clarification the Influence of Percolation Patterns on the Removal of Soluble Elements in Downward Water and Rice Growth and Yield using Cd-polluted Paddy Field Models [in English]. Naresuan Agriculture Journal, 10 (1) : 274-282

Mitra, B. K., Sasaki, C., Enari, E., Matsuyama, N., and Pongpattanasiri S. Groundwater Quality in the Sand Dune Area of North west Honshu Island in Japan. Journal of Agronomy, 16 (1): 81-87

B.K. Mitra, C. Sasaki, K. Enari, N. Matsuyama and S. Pongpattanasiri. Suitability Assessment of Shallow Groundwater for Irrigation in Sand Dune Area of Northwest Honshu Island, Japan. International Journal of Agricultural Research, 2 (6): 518-527

Pongpattanasiri Sukthai. Development the subsoil surface irrigation for minimum irrigation. STT-E journal (STT-E journal) Vertical variations in groundwater quality under a fertilized melon field in sand dune areas.

Sasaki C, Pongpattanasiri S, Kohama A, Enari K, Matsuyama N, Toshitsugu JOURNAL OF EXPERIMENTAL BOTANY Volume: 54 Pages: 47-48 Supplement: Suppl. 1 Published: OCT 2003

สุพทัย พงศ์พัฒนศิริ และ โชอิชิ ซาซากิ. (2549). ความแตกต่างทางคุณสมบัติทางเคมีฟิสิกส์ของนาไผ่พรวนและไม่ไผ่พรวน. วารสารเกษตรนเรศวร, 10 (1) : 195-206

สุพทัย พงศ์พัฒนศิริ และ วิรัตน์ เสารางทอย. ระบบให้น้ำใต้ผิวดินโดยใช้เซรามิกรูปพรุน. วารสารเกษตรนเรศวร, 11 (2): 107-118

สาธิต จินะสอนและสุขทัย พงศ์พัฒนศิริ. นวัตกรรมปลูกไม้ดอกไม้ประดับโดยใช้วัสดุปลูก Geo – material. วารสารเกษตรนเรศวร, 11 (2): 47-60

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, ชัยธำรง พงศ์พัฒนศิริจิรวัดน์ สาธิต จินะสอน และอุ๋นเป็ง อินทจักร. (2551). ประยุกต์ใช้ระบบการให้น้ำใต้ผิวดิน (SIS) โดยใช้เซรามิกรูปทรงเพื่อการใช้งานแบบประหยัด. วารสารวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม, 23 (1): 85-93 (Impact Factor 0.043)

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, อุ๋นเป็ง อินทจักร, ธนชัย กองแก้ว, และ ชัยธำรง พงศ์พัฒนศิริ. การใช้ถ้ำลึกในดินเพื่อลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรที่สูง: กรณีศึกษาพื้นที่ จ.อุตรดิตถ์. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน, 1(2): 13-26

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, ชัยธำรง พงศ์พัฒนศิริ, สิริวัฒน์ บุญชัยศรี และสาธิต จินะสอน. ระบบการให้น้ำแก่พืชทางใต้ผิวดินโดยใช้ดินเผารูปทรงในพื้นที่ดินทับถมจากแผ่นดินถล่ม. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร (รอกการตีพิมพ์)

(2) Proceeding:

Sasaki Choichi, Pongpattanasiri Sukthai (2003). Study on the Quality of Groundwater at Sand Dune of Byobu Mt. Proc. Int. Sympo. Nihon Sakyu Gakkai, Japan (Tottori): 10-11.

Pongpattanasiri Sukthai, Sasaki Choichi, Matuyama Nobuhiko, Tonouti Akio and Noda Kaori. (2004). Influence of a Percolation Pattern on the Removal of Soluble Elements in Downward Water and Cadmium Transfer using a Stratified Paddy Field Models. Proc. Int. Sympo. of JSIDRE, Japan (Hokkaido): 274-275.

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, จิรวัดน์ เชื้อนปัญญาและมานพ จันทรวรรณ. (2551). ประยุกต์ใช้ ระบบการให้น้ำใต้ผิวดินโดยใช้เซรามิกรูปทรงเพื่อการใช้งานแบบประหยัด. การประชุมวิชาการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 7 (12R3-08:หน้า 1-7). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์.

Sukthai Pongpattanasiri. Monitoring in Submerged Paddy Field for Alternative Reclamation of Paddy Field Structure to Decrease Diffuse Pollution to Wetlands: A Case Study of Phayao Lake Wetland. (2008). 12th International Conference on Integrated Diffuse Pollution Management (03_036: 1-3). Khon Kaen: Khon Kaen University. 25-29 August 2008.

Pongpattanasiri S., Choichi S., and Promma K. , Characterization of Non-Point-Sources Paddy Field near Phayao Lake, Thailand. GMSARN International Conference on Sustainable Development: Issues and Prospects for the GMS 12-14 Nov. 2008

Presentation:

(1) Oral Presentation

Pongpattanasiri, S. et al. Clarification the Influence of Percolation Patterns on the Removal of Soluble Elements in Downward Water and Rice Growth and Yield using Cd-polluted Paddy Field Models. 5th Conference of Naresuan Agriculture: 2006.

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ และ โชอิจิ ซาซากิ. ความแตกต่างทางคุณสมบัติทางเคมีฟิสิกส์ของนาไผ่พรวนและนาไม่ไผ่พรวน. การประชุมวิชาการเกษตรนเรศวร ครั้งที่ 5. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2549.

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ และวิรัตน์ เสาธิตทอง. ระบบให้น้ำใต้ผิวดินโดยใช้เซรามิกพอร์น. การประชุมวิชาการเกษตรนเรศวร ครั้งที่ 6. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2550

อุ้นเป้ง อินทจักร และสุขทัย พงศ์พัฒนศิริ*. การประยุกต์ใช้ถ้ำลอยและถ้ำหนักในพื้นที่ลาดชัน. การประชุมวิชาการเกษตรนเรศวร ครั้งที่ 6. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2550

สาธิต จินะสอน และสุขทัย พงศ์พัฒนศิริ*. นวัตกรรมปลูกไม้ดอกไม้ประดับโดยใช้วัสดุปลูก Geo – material. การประชุมวิชาการเกษตรนเรศวร ครั้งที่ 6. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2550

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, จิรวัดน์ เชื้อนปัญญาและมานพ จันทรรณ. (2551). ประยุกต์ใช้ระบบการให้น้ำใต้ผิวดินโดยใช้เซรามิกพอร์นเพื่อการใช้งานแบบประหยัด. การประชุมวิชาการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์. 2008.3.12-14

Sukthai Pongpatanasiri and Sathit Jinason. Plant Productions using the Subsoil-surface Micro Irrigation System. CDAST 2008 International Conference. Phitsanulok: Grand Riverside Hotel. 2008.5.23-25

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, สิริวัฒน์ บุญชัยศรี และวิมลรัตน์ บุตรดาสุข. การประยุกต์ใช้ระบบการให้น้ำใต้ผิวดินเพื่อปลูกผักสวนครัวในกระถางปลูกแบบประหยัดน้ำ. การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ 7, พิษณุโลก: โรงแรมอมรินทร์ ลากู. 26-30.5.2551

สาธิต จินะสอน, ชัยธำรง พงศ์พัฒนศิริ และสุขทัย พงศ์พัฒนศิริ*. ประยุกต์ใช้ระบบการให้น้ำใต้ผิวดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชในพื้นที่ลุ่มประสบอุทกภัย. การประชุมวิชาการสิ่งแวดล้อมนเรศวร ครั้งที่ 4. พะเยา: มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. 26-27.5.2551

อุ้นเป้ง อินทจักร, สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ และชัยธำรง พงศ์พัฒนศิริ*. การใช้ถ้ำลึกไนต์และเศษเซรามิกเหลือใช้เพื่อลดการชะล้างพังทลายหน้าดิน. การประชุมวิชาการสิ่งแวดล้อมนเรศวร ครั้งที่ 4. พะเยา: มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. 26-27.5.2551

สุขทัย พงศ์พัฒนศิริ, วิพรพรรณ เนืองเม็ก, ศิริลักษณ์ สันพา และเนตรนภา สาลิกานนท์. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช: ความหลากหลายของจุลินทรีย์ดินกลุ่มตรึงไนโตรเจนในพื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. การประชุมวิชาการนเรศวรวิจัย ครั้งที่ 4. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 28-29.7. 2551

สุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ, ชัยธำรง พงศ์พัฒน์ศิริ, สิริวัฒน์ บุญชัยศรี และสาธิต จินะสอน. การปลูกพืชโดยใช้ระบบการให้น้ำใต้ผิวดินในพื้นที่แผ่นดินถล่ม. **การประชุมวิชาการ**นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 4. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 28-29.7. 2551

สุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ, อุ่นเป็ง อินทจักร และ ชัยธำรง พงศ์พัฒน์ศิริ. การใช้ถ้ำลึกไนต์และเศษเซรามิกเหลือใช้ เพื่อลดการชะล้างพังทลายหน้าดิน. **การประชุมวิชาการ**นเรศวรวิจัยครั้งที่ 4. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 28-29.7. 2551

สิริวัฒน์ บุญชัยศรี, เจนจิรา หมั่นเร็ว และ สุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ *. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ: การสำรวจและรวบรวมพันธุ์ผักป่าและผักพื้นบ้านบริเวณพื้นที่ในเขตป่าของมหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. **การประชุมวิชาการ**นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 4. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 28-29.7. 2551

Sukthai Pongpattanasiri. Monitoring in Submerged Paddy Field for Alternative Reclamation of Paddy Field Structure to Decrease Diffuse Pollution to Wetlands: A Case Study of Phayao Lake Wetland. 12th International Conference on Integrated Diffuse Pollution Management (IWA DIPCON 2008). Khon Kaen: Khon Kaen University. 25-29 August 2008.

สุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ, สิริวัฒน์ บุญชัยศรี, สุริยา อินอรและวิมลรัตน์ บุตรดาสุข. การศึกษาระบบการให้น้ำใต้ผิวดินโดยใช้เซรามิกต่อการเจริญเติบโตของมะเขือเทศ. **การประชุมวิชาการ**เกษตรแห่งชาติ ครั้งที่ 5. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. 8-10.9.2551

Pongpattanasiri S., Choichi S., and Promma K. , Characterization of Non-Point-Sources Paddy Field near Phayao Lake, Thailand, GMSARN International Conference on Sustainable Development: Issues and Prospects for the GMS 12-14 Nov. 2008

(2) Poster Presenttation

Pongpattanasiri, S. Developments of subsurface irrigation system using porous ceramics for minimum irrigation 32 th Congress on Science and Technology, Thailand: 2006.

สุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ, กฤษณา เพ็ญนอก และจุฑารัตน์ สิทธิบาล. อิทธิพลของปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดต่อการฟื้นฟูคุณสมบัติของดิน. **การประชุมวิชาการ** ครั้งที่ 45 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 255

เจนจิรา หมั่นเร็ว, สิริวัฒน์ บุญชัยศรี และสุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ*. การสำรวจและรวบรวมพันธุ์ผักป่าและผักพื้นบ้านบริเวณพื้นที่ในเขตป่าของมหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. **การประชุมวิชาการ**สิ่งแวดล้อมนเรศวร ครั้งที่ 4. พะเยา: มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. 26-27.5.2551

สุขทัย พงศ์พัฒน์ศิริ, วลัยพร อรกิจ และสิริวัฒน์ บุญชัยศรี. การเลี้ยงพืชป่าในกระถางร่วมกับระบบการให้น้ำใต้ผิวดิน: กรณีศึกษาของหม้อข้าวหม้อแกงลิง. **การประชุมวิชาการ**ระดับชาติ การวิจัยพรรณพืชป่าไม้ของประเทศไทย ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 10-11.7.2551

Research : Study on the Subsurface Irrigation at Salt Affected Soil in Northeast Region of Thailand

งานวิจัยที่กำลังทำ :

- (1) ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของกว๊านพะเยา (2550). งบประมาณรายได้จากมหาวิทยาลัย, หัวหน้าโครงการ
- (2) การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศต่อการเปลี่ยนแปลงของประชากร จุลินทรีย์ดินกลุ่มตรึงไนโตรเจนในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา: แผนงานวิจัยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา (2549). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, หัวหน้าโครงการ
- (3) การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศต่อการเปลี่ยนแปลงของประชากร จุลินทรีย์ดินกลุ่มตรึงไนโตรเจนในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา: แผนงานวิจัยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา (2550). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, หัวหน้าโครงการ
- (4) การสำรวจและรวบรวมพันธุ์ผักป่าและผักพื้นบ้านบริเวณพื้นที่ในเขตป่าของมหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา: แผนงานวิจัยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา (2550). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, หัวหน้าโครงการ
- (5) ประยุกต์ใช้นวัตกรรมเซรามิกในการให้น้ำทางใต้ผิวดินแบบประหยัดและเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช (2550). เครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนล่าง สกอ., หัวหน้าโครงการ
- (6) ประยุกต์ใช้แบบจำลองการป้องกันชะล้างพังทลายหน้าดินโดยใช้เถ้าถ่านและเซรามิกเหลือใช้: กรณีศึกษาพื้นที่ประสบภัยพิบัติที่ จ.อุตรดิตถ์ (2550). เครือข่ายวิจัยภาคเหนือตอนล่าง สกอ., ผู้ร่วมโครงการ
- (7) การพัฒนาทางเลือกการผลิตในพื้นที่นาขังน้ำเพื่อลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมสู่พื้นที่ชุ่มน้ำกว๊านพะเยา (480,000 บาท) (2550). สกว, หัวหน้าโครงการ
- (8) ทางเลือกการใช้เส้นใยธรรมชาติและวัสดุเหลือใช้เพื่อผลิตเป็นวัสดุคลุมดินของประเทศไทย (2550). สำนักประสานงานโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. (สกว และ สสว), ผู้ร่วมโครงการ
- (9) การผลิตวัสดุปลูกอินทรีย์จากผักตบชวาเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เชิงนิเวศ (Eco-product) (2551). สำนักประสานงานโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. (สกว และ สสว), หัวหน้าโครงการ

- (10) ระบบชลประทานขนาดเล็กแบบเคลื่อนย้ายสำหรับการให้น้ำทางใต้ผิวเพื่อปลูกเสาวรศ (2551). สำนักประสานงานโครงการทุนวิจัยมหัศจรรย์ สกว. (สกว และ สสว), ผู้ร่วมโครงการ
- (11) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเป็นวัสดุรักษาหน้าดิน (2551). สำนักประสานงานโครงการทุนวิจัยมหัศจรรย์ สกว. (สกว และ สสว), หัวหน้าโครงการ
- (12) การพัฒนาและการเพิ่มศักยภาพพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเล็งทรายในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และชุมชน (1,575,000 บาท). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, หัวหน้าชุดโครงการ
- (13) การลดวิกฤตน้ำเสียอันเนื่องมาจากฟาร์มปศุสัตว์โดยใช้พื้นที่ชุ่มน้ำเทียมแบบไหลใต้ผิวดินแนวดิ่งและโดยการผลิตก๊าซชีวภาพ:กรณีศึกษาของพื้นที่ชุ่มน้ำหนองเล็งทราย จ. พะเยา (ภารกิจโครงการ: ทุนสนับสนุนการวิจัยที่เป็นปัญหาเรื่องสำคัญเร่งด่วน ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2553) จากสกววิจัย
- (14) การรุกรานจากไฟป่าต่อความมั่นคงของทรัพยากรดิน: แผนงานวิจัยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา (2552). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, หัวหน้าโครงการ

รางวัลและประกาศนียบัตร

- (1) ใบประกาศเกียรติคุณรางวัลรองชนะเลิศผลงานวิจัยดีเด่นอันดับ 2 ประเภท oral Presentation, **การประชุมวิชาการ**นเรศวรวิจัย ครั้งที่ 4, 2551
- (2) ใบรับรองการนำเสนอผลงานจาก สมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย
- (3) ประกาศนียบัตรจาก IWA DIPCON 2008

สิทธิบัตร

- (1) ขอดจดสิทธิบัตร: อุปกรณ์เซรามิกเพื่อการให้น้ำใต้ผิวดินแก่พืช
เลขที่คำขอดจดสิทธิบัตร คือ 0701001913
(ชำระค่าธรรมเนียมประกาศโฆษณา)
- (2) ขอดจดสิทธิบัตร: วงแหวนเซรามิกกรุพูนสำหรับการให้แบบน้ำซับใต้ผิวดินแก่พืช
เลขที่คำขอดจดสิทธิบัตร คือ 0801000767
(การดำเนินการอยู่ระหว่างตรวจสอบเบื้องต้นจากเจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา)

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นาย ฉัตรชัย โรจนวิทิต

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Chatchai Rojanavitit

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1009 02300 13 3

3. ทะเบียนนักวิจัยแห่งชาติเลขที่ 00003655

4. ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าส่วน

4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail

ส่วนบริการงานวิจัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุต อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ 053 916388 โทรสาร 053 916387 Mobile:
0816024799

Email: chatchai@mfu.ac.th/

5. ประวัติการศึกษา

2525 M.A. (Research in Education & psychology), Panjab University. India.

2520 ศศบ. (ศึกษาศาสตร์-บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
การสำรวจดัชนีการวิจัย , Frascati Manual, OECD.

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ (โดย
ระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้า
โครงการวิจัย หรือ ผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย)

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย :

1) สถานภาพงานวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดทำ
นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ, สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ

2) การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย
2532-2545

3) คู่มือปฏิบัติการการสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา,
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : (ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน
ย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี)/ประสบการณ์การทำงาน

1) ประสบการณ์การทำงาน

- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- เลขานุการเอก สำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล(วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคขอนแก่น)
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการขาย(ภาคกลาง) บริษัทไทยสมุทรประกันชีวิต จำกัด

2) ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่:

- คำนีค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนา, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.2544
- แนวปฏิบัติมาตรฐานสำหรับการสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2545

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อข้อเสนอการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัยว่าได้ทำการวิจัยคล่องแล้วประมาณร้อยละเท่าใด

-ไม่มี-

